

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HEP LUNAPARK

BAHADIR CÜNEYT YALÇIN

“Mağlup varsa galip değiliz.”

HEP LUNAPARK

BAHADİR CÜNEYT YALÇIN

“Ramazan Bayramı’nın ikinci akşamı soframıza
büyük bir deniz kaplumbağası düştü.”

Ve sahne: İrfan Yunus ve ailesinin Balkara şehrinde işlettiği naif lunapark.

“Hangi lunapark bir uydu fotoğrafına doluyken yakalanmışsa orayı ben” cümlesinin
müellifi İrfan.

“Burada çocukluk değil manyaklık ortaya çıkar” sözünün sahibi Zafer.
“Lunaparktaki sese ve ışığa savunma geliştirmeye çalışan sinir sistemi dert çekmeye
vakit bulamaz” diyen, pembe ojeli parmaklarıyla hayal perdelerini parçalayan Ayşegül.
Dönmeli, hoplamalı, ışıklı bir eğlence köyü.

Ölmüş meşhur şarkıcılara mektuplar yazan safiyet ehli Mustafa, bir varoluş
biçimi olarak bayılan Narine, kumarbaz Savaş, fettetan Alev, dövüş ustası bir dondurmacı.
Deniz kaplumbağası, peruklu balerin, şaşı ahtapot ve belgesel kameraları...
Ne demişler: Roket yükselmeye inanır. Rüzgâr hep kazanır, tül hep kaybeder.

İşte huzurlarınızda; yükseliş, alçalış, merkezkaç ve Newton. Acı, avantür, komedi ve
sürpriz.

Bahadır Cüneyt Yalçın, Mütevacı Bir İntikam’ın ardından Hep Lunapark ile
yeni edebiyata bir kez daha kahkaha ve sevgiyle selam çakıyor.

“Biz ancak kimsenin kaybetmediği bir ringte kazanabiliriz.”

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

20t

Yayın No: 143

1. Baskı: Mayıs, 2015

ISBN: 978-605-5162-52-8

Yayın Yönetmeni
K. Egemen İPEK

Editörler
Aleksi Pavloviç
Nazlı Berivan AK

Kapak Tasarım
Can TEMİZGEZEK

Sayfa Tasarım
Adem ŞENEL

Baskı
Ayrıntı Basımevi
Sertifika No: 13987

Yayın

A.P.R.I.L. Yayıncılık

Tarık Zafer Tunaya Sokak

21/3 Gümüşsuyu-Beyoğlu-İSTANBUL

Tel: (00 90) 212 252 94 38

Faks: (00 90) 212 252 94 39

www.aprilyayincilik.com

bilgi@aprilyayincilik.com

Hep Lunapark

© Bahadır Cüneyt Yalçın

Bu kitabın yayın hakları April Yayıncılık'a aittir.

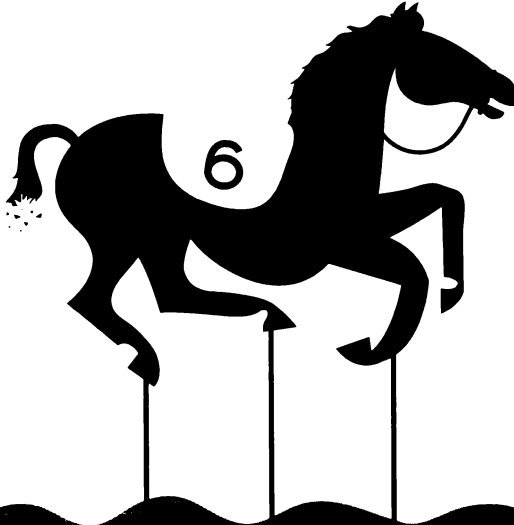
Her türlü yayım hakkı A.P.R.I.L. Yayıncılık'a aittir.
Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve
Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince alıntı
yapılamaz, fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, re-
sim, şekil, şema, grafik vb yayınevinin izni olma-
dan kopya edilemez.

baycırnıze
hep lunapark şuncıyle!

HEP LUNAPARK

BAHADIR CÜNEYT YALÇIN

BKUN 11/11/17

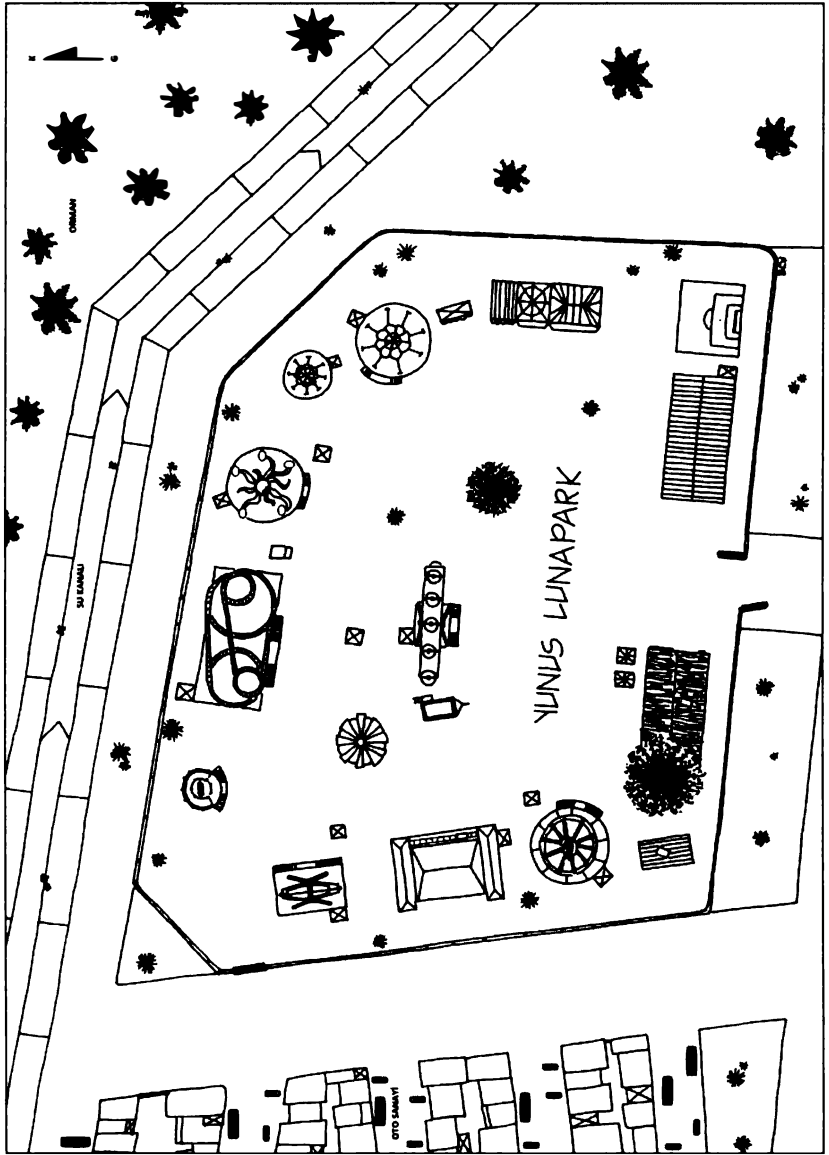

Sibel'e

*İnsanlar görmez
Balkonlar paslanır
Terliklere kar yağar. Kış gelir
Kuşlar orada ölür
Ampul patlar
Karpuz düşer*

*İnsanlar yaşar gider
Perdeyi kapatıp bekler
Elli sene bekler
Tüller kırırdar. Eskir. Sarkar
Hep böyle olur*

1.1. Burası Lunapark 1.2. Tasamın On Beşi 1.3. **İnce ve Yağmurlu**
1.4. Kalabalık Başlarız Oyuna 1.5. **Gemiler Su Alıyorken** 1.6. Yenilmenin
Kitabı 1.7. **Dupont ve Dupond** 1.8. Gums or Guns 2.1. **Bana Bir Kaldıraç**
Verin 2.2. Eloğlu Uzaya Gitti 2.3. **Herkes Meşrebine Göre**
2.4. Aslan Çok Sıkıcı 2.5. **Söz Vereceksen Kelebeğe** 2.6. Hani Ağaçlar
Çiçekleniyor Ya 2.7. **Lunaparklar Yarışıyor** 2.8. Boz Alaboz Başlı Pis
Porsuk 3.1. **Üzümün Ekşi Tanesi** 3.2. Hayat Burada 3.3. **Tezgâhın**
Arkasındakiler 3.4. İhtirasın Badı Mabadına Eser 3.5. **Süper Roket**
3.6. Büyük Kaşkariko 3.7. **Lunapark Eğlencesinde Korku Ögesi**
3.8. Liberya Bandıralı Çok Oldu 3.9. **Ahtapotperverler** 3.10. Ben Bülbülün
Maşukuyam 3.11. **Cadılar Kandili** 3.12. Kılıç En Çok Kını Yaralar
4.1. **Bir Tam, Bir Koyun** 4.2. Gökkuşağına Koşanların Dönüş Yolu
4.3. **Ayrandaki Böcek** 4.4. Hulahop Çevirirken 4.5. **Hayal Görmek**
İstiyorum 4.6. Karakargalar 4.7. **Mekanik Aynısallığın Dışına Çıkınca**
4.8. Bir Şey Ölmüş Gibi 4.9. **Öğle Saatlerinde Kısa Cümle Severim**
4.10 Bidoncular 4.11. **Hey Kereste** 4.12. Avize Düşer, Cam İncinir
5.1. **Kavgacı İnsanlar** 5.2. Muska 5.3. **Analog Pişkinliğin Şölani**
5.4. Süzgeçten Geçenler 5.5. **Manyetik Tınlaşım** 5.6. Organize Suçlar
5.7. **Neredeyse Sempati** 5.8. Yüzme Bilmeyen Altı Bahriyeli 5.9. **Bluz ve**
Diplomasi 5.10. Tükürük Kibriti 5.11. **Daha Büyük, Daha Hızlı, Daha Çok**
5.12. Sen de Gitme 6.1. **Herkesin Kalemi Kendine Yazıyor** 6.2. Ameliyat
İzi 6.3. **Delirmediğime Baksınlar** 6.4. Komedi Mutfağı 6.5. **Krallar, Filler**
ve Salaklar 6.6. Oturdu Kaldı Şair Kabak 6.7. **Dert Saltanatı** 6.8. Forsa da
Kırbacın Mesaisiymiş 6.9. **Roket Rampası** 6.10. Aşırılık ve Hafiflik
6.11. **Mağlup Varsa Galip Değiliz** 6.12. Çiçeği Ağlatmak 7.1. **Rex**
Bicapitis Tristis 7.2. Gölgen Bile Yanlış 7.3. **Ve Aleyküm Selam**
7.4. Kurşunu Saklıyorum 7.5. **McGayver'ı Hatırlar Mısın?** 7.6. Füzedeğil
7.7. **Lütfen Ama Süper Roket** 7.8. Bir Dilim Portakal 7.9. **Dünyanın En**
Takdire Şayan Gülüşmesi 7.10. Roket Yükselmeye İnanır

ÖNSÖZ ya da YUNUS LUNAPARK'I TAKDİMİMDİR

Lunaparkların tarihini yazacak olsaydım, Andersen'in ve Kierkegaard'ın memleketi Danimarka'dan, 1583'ten başlardım.

O yıl, Kopenhag'ta zenginlerin geyik avladıkları ormanlık alanda doğal kaynak suyu bulununca arazi sahipleri avcılıktan daha kârlı görünen işlere yöneldi. 'Bakken' adıyla anılan bu ağaç denizi daha sonra dans performansları ve binicilik gösterileri sayesinde yaz eğlencelerinin vazgeçilmezi haline geldi.

Aradan pek çok yaz geçti. İngiltere'de 'Vauxhall Bahçeleri' 1661'de açıldı. Seneler sonra, 8 yaşındaki Mozart, açık hava sirki diyebileceğim bu parkta konser verdi. Küçük Wolfgang'ın çimenlerde yuvarlanmasına kuyruklu ceketi kirlenmesin diye izin verilmedi.

İki yüzyılın ardından, Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk banknot basılırken Danimarka'da 'Tivoli Bahçeleri' hizmete girdi. Sene 1843'tü. Burası için Georg Carstensen, Kral VIII. Christian'a şöyle dedi: "İnsanları eğlendirirsek politika düşünmezler. Bunu VII. Christian'a da söylemiştim."

1884'te Lamarcus Thompson ilk eğlence trenini yaptı. 1.600 dolara mal olan trenle günde 650 dolar kazanıyordu. Bu tarihten sonra lunapark kavramı dünyanın karnındaki bebekmiş gibi kıpırdanmaya başladı.

Şair Mayakovski'nin doğduğu 1893'e gelindiğinde, Şikago'da düzenlenen Dünya Fuarı modern lunaparklar için ilham verici oldu. Bir Sevgililer Günü'nde gezegenimize gözlerini açan mühendis George Ferris, 'Ferris Wheel' adını verdiği icadını, yani bildiğimiz dönmedolabı o yıl Dünya Fuarı'nda halka arz etti. Bu oyuncak 25 katlı bina yüksekliğindeydi ve aynı anda 2.000 kişiyi taşıyabiliyordu.

George Tilyou adlı bir başka girişimci, adaşının icadının satıldığını öğrenince kolları sıvayıp Ferris Wheel'ın yarısı büyüklüğündeki öz dönmedolabını inşa etti. Sonrasında büyük bir treni de dâhil ettiği 10 hektarlık lunaparkının kurdelesini 1896'da kesti.

Beşiktaş Jimnastik Kulübü'nün kurulduğu 1903'te, New York'taki Conney Adası ilk gerçek 'Lunapark'ın ev sahibi oldu. Ortaklardan biri olan Frederic Thompson önceki yıl George Tilyou'ya kiraladığı 'Aya Yolculuk' isimli trenini bu park için geri almıştı. Çeşitli su eğlencelerini de içeren ve 700.000 dolara mal edilen 22 hektarlık tesis, masrafını sadece 6 haftada çıkardı.

Kısa zaman sonra, pamuk helva makinesinin ilk defa görülmeye çıktığı 1904'te, yangından adam kurtarma konulu 'Alev Savaşçıları' isminde bir şov barındıran, sosyal ve kültürel projeler de üreten 'Dreamland', Lunapark'ın hemen bitişiğinde kurularak ona rakip oldu. Parktaki binaları rengârenk boyatan işletmeci Samuel Gumpertz, birçok garip aktiviteye imza attı. Bu aktiviteler için okyanusun öte yanından dudakları dev halkalı Borneo kadınları, Filipinli avcılar, Cezayirli biniciler, Somalili savaşçılar getirildi.

George Tilyou bu sırada uyumadı. Ünlü Hollywood aktörü Cary Grant'ın 20'li yıllarda akrobat olarak görüldüğü 'Steeplechase', daha yüksek, daha ürkütücü ve daha parlak oyuncakları en sıkı eğlencelere dönüştürdü. İnsanlar korkularından zevk almaya başladı. Güvensizlik duygusu heyecan veriyordu artık.

1908’de, İstanbul’da II. Meşrutiyet’in ilan edildiği günlerde ‘Hershey Park’ ikinci el bir atlıkarıncayla Pensilvanya’da açıldı. 1910’a gelindiğinde burası amfitiyatro, beyzbol sahası, bowling salonu, yüzme havuzu, tren ve hayvanat bahçesiyle dolmuştu.

İtalya’da Mussolini iktidara gelirken ve James Joyce Ulysses’i yayımlarken, lunaparkların garip eğlenceleri 1922’de yapılan Dünya Sirk Çılgınlığı Fuarı’na ilham verdi. Obez kadınlar, kolları gelişmemiş ya da kafası doğuştan aşırı küçük çocuklar, köpek yüzlü insanlar sergilendi. Bu dönemden sonra sirk ve lunapark fikri birleşti.

I. Dünya Savaşı’ndan sonra Büyük Buhran ve ardından II. Dünya Savaşı’nın yıkıcı neticeleri yüzünden 1930’dan 1945’e kadar lunaparklar pek gelişme gösteremedi. Kabuğuna çekilen sektör, başka bir savaşa yeniden cıvıldadı. Takvimler Vietnam sorununun başladığı, İlhan İrem ve Nilüfer’in doğduğu 1955’i gösteriyordu. Yüksek güvenlik vaadi, çalışanlarının sakal-bıyık bırakmasını yasaklayacak denli katı kurallar ve Mickey Mouse biraz bozulsa da fare yakalamaları için istihdam edilen yüzlerce kedi ile Kaliforniya’da ‘Disneyland’ sahneye çıktı. Patron Walt Disney, parkını 1971’de ‘Disney World’ adıyla Orlando’ya taşıdı. İki yıl sonra ABD Başkanı Richard Nixon o meşhur ve meşum “Ben sahtekâr değilim” lafını orada söyleyecekti.

Barbie bebeğin babaannesine benzeyen ünlü şarkıcı Dolly Parton, Tennessee’deki ‘Rebel Railroad’ adlı parka 1986’da ortak oldu ve buraya ‘Dollywood’ adı verildi. Göğünde kartalların uçtuğu, belki de bu yüzden evcil hayvan getirilmesi yasak olan Dollywood’da o zaman bile 27 farklı tren bulunuyordu. Bir de Dolly Parton Müzesi açılan parka gelenler şarkıcının okul otobüsünde bile midesi bulandığından trenlerin çoğuna binemediğini öğreniyordu.

Yıllar sonra, Galatasaray’ın bir İngiliz takımını yenerek UEFA Kupası şampiyonu olduğu sezon İngiltere’de başlayan

‘Diggerland’ ılınlığı lunapark eğlencesini çıplak arazilere taşıdı. şu sıralarda ABD ve Dubai’de de şubeleri bulunan parkta iş makineleriyle çukur kazıyor, kepçelerle oyunlar oynuyor, grayderlerle yarış yapıyorsunuz.

Gelelim Türkiye’ye... 1936’da, bataklıklarla kaplı 28 hektar genişliğindeki alanda Ankara Gençlik Parkı’nın inşaatına başlandı. Eskiden ‘Fresko’nun Bahçesi’ denen yerdeki inşaat 1943’te tamamlandı. Gençlik Parkı’nın içinde, 150 metrelik dnmedolabıyla birlikte Lunapark 1951 yılında açıldı. 1957’de TCDD’nin getirdiği iki küçük tren parkı dolaşmaya başladı. Havuzunda 1960’lara kadar su sporları yapılıyordu, gazinolarında dönemin popüler şarkıcıları konser veriyordu. 80’lerde şehrin her yerinden görünen ve kartpostalları serinleten dev fıskiyesiyle, semaverli çay bahçeleriyle hatırlanan Gençlik Park’ı 2009’da yenilendi ama lunapark bu dönüşümden nasibini alamadığı gibi tarihine de sahip çıkamadı. Örneğin, eskiden sihirbazlık gösterileri yapılan ahşap siyah bina şimdilerde depo olarak kullanılıyor.

Uzun seneler boyunca yaz aylarında Zeki Müren, Safiye Ayla, Barış Manço gibi şarkıcıları ve duayen tiyatrocuları misafir etmiş 42 hektarlık İzmir Kültürpark, 1936’da hizmete girdi. İçinde hayvanat bahçesi, paraşüt kulesi, 2.000 metrelik koşu parkuru, yüzme havuzu, tiyatro salonu ve yaklaşık 8.000 ağaç bulunuyor. Buradaki lunapark, Surinam’ın Hollanda’dan ayrılıp bağımsızlığını ilan ettiği 1975 yılında kuruldu.

şimdi lunapark tarihine yeni bir kahraman daha ekleniyor: İrfan Yunus ve ailesinin Balkara şehrinde işlettiği naif lunapark. Nisan ile Kasım ayları arasında açık kalan parkın bir Ramazan Bayramı’nda başlayan hikâyesi bize neler vaat ediyor anlatmayayım.

“Hangi lunapark bir uydu fotoğrafına doluyken yakalanmışsa oralıyım ben” cümlesinin melli fi İrfan, “Burada ocukluk değil

manyaklık ortaya çıkar” sözünün sahibi Zafer ve “Lunaparktaki sese ve ışığa savunma geliştirmeye çalışan sinir sistemi dert çekmeye vakit bulamaz” diyen Ayşegül’ün beraberce yaşayıp gittiği, dönmeli, hoplamalı, ışıklı bir eğlence köyü burası.

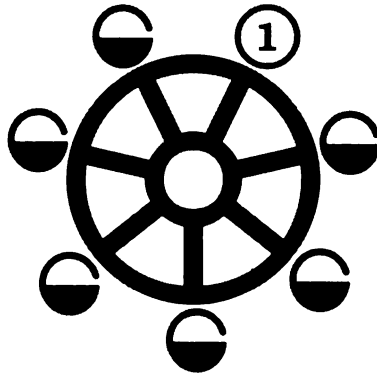
Ne demişler: Roket yükselmeye inanır. Rüzgâr hep kazanır, tül hep kaybeder. Kılıç en çok kını yaralar.

İşte huzurlarınızda; yükseliş, alçalış, merkezkaç ve Newton.

Acı, avantür, komedi ve sürpriz.

Hola! Hazır mısınız?

Aleksi Pavloviç

“Ne çiçeğe huzur var, ne kaplana. Bu apaçık.”

Charles Bukowski

1.1. Burası Lunapark

Ramazan Bayramı'nın ikinci akşamı soframıza büyük bir deniz kaplumbağası düştü. Tabaklar kırıldı, bardaklar devrildi. Hayvandan sıçrayan kan babamın yüzüyle Savaş dayımın ellerini nokta nokta kırmızıya boyadı. Annem hemen bayıldı. Yengem deprem olduğunu zannederek masanın altına girdi. Bense ağzımı ayırmış, eternit tavanda açılan deliğe kilitlenmiştim. Mustafa dayım, ters dönmüş bu tanrı misafirinin hâlâ canlı olduğunu bildirdi. Babam ilkel bir dürtüyle kaptığı çatalını sıkıca tutarak can çekişen kaplumbağanın karnına iri harflerle yazılmış tebligatı okudu: “BORCUNU ÖDE!”

Üç saniyelik nümayıştan sonra, çırpınan kaplumbağayı bırakıp dışarı fırladık. Konteynırın arkasından karanlığa doğru gittikçe ufalan dört koca ayaklı, tek kollu bir canavar gördüğümü sandım, kaçıyordu.

“Vinç” diye bağırdı Savaş dayım.

Lunaparkın arka kapısına doğru tel çit boyu koştukça tekerlekli vinç uzaklaşıyordu. Niye koştuğumuzu hiçbirimizin iyi bildiğini sanmıyorum. Fakat galiba bir tehdit belirlediğinde verilen ilk tepki ya kaçmak ya da kovalamaktır. Eh, o kaçtığına göre biz de kovalayacaktık. Elli metre kadar çite paralel debelenip, arka kapıdan çıkarak daha önce hiç görmediğim bu garip iş makinesinin rotasına girdik. Babam en öndeydi. Sonra ben, Savaş dayım

ve Mustafa dayım sırayla dizilmişti. Geride de Alev yengemin gittikçe boğuklaşan çığlıkları ve lunaparkın renkli, devingen ampulleri kalmıştı. Savaş dayım kendi deyimler sözlüğünden seçtiği küfürleri savurarak ilerlerken aniden geri döndü. Bizse oto sanayi ile su kanalı arasındaki keçi yolunda nefesimiz kesilince yavaşladık.

Vinç gözden kaybolmak üzereyken Savaş dayım mobiletinin koyu tozuyla çıkageldi:

“Böyle koşarak olmaz, ben yakalarım şimdi piçi.”

Mobiletle sekiz çizen dayım, oto sanayine bitişik çok katlı site inşaatına doğru belirsizleşen gölgenin peşinde kayboldu.

“Yaşayacak. Kabuğunun üzerine düştüğü için şanslı. Yüzgeçleri kesici bir aletle çizilmiş. Yaralar biri dışında derin değil. Kim yaptıysa sizi korkutmak istemiş” dedi veteriner.

“İnsanın kafasına kaplumbağa atılır mı ya?” diye mırıldandı babam.

“*Caretta caretta*, kaplumbağa değil. Tarttım; yetmiş üç kilo. Altmış yaşlarında olmalı. Sırtına baksanıza, hep yosun tutmuş, şunlar da deniz mantarları. Polisi aradınız mı?”

“Polis yok” dedi Savaş dayım.

“Bence arayın. Normal şartlarda denizde yüzen bir hayvan vinçlerden bayram sofrasına inmez.”

“Biz hâldeceğiz onu inşallah. Biliyorum ben meseleyi.”

“Neymiş ulan?” Krom masadaki yarı uyuşmuş kaplumbağanın bile dikkatini çekecek şekilde bağırdı babam. “Söyle bilelim. Bu kaçınıcı? Neyi satıp ödeyeceğiz bu sefer?”

Dayım cevap vermedi. Hayvanın tarihi kabuğunu sıvazlıyordu. Dediğine göre vincin peşinden gitmiş, epey de yaklaşmış ama yakalayamamış.

Veteriner kaplumbağanın yaralarını sararken “Boynu da incinmiş” dedi. “Gece burada kalsın. Yarın hayvanat bahçesine haber verelim.”

“Olmaz!” Çelik cetvel kadar netti babam. “Memurla muhatap etme beni.”

“Duyarlarsa ceza yersiniz, özel bir tür bu. Yetkililere teslim etmeliyiz.”

“Allah mı gönderdi diyeceğiz adamlara? Düşünürüz onu. Havasızlıktan ölmez mi burada?”

“Aksine. Timsahlar ve deniz kaplumbağaları uzun süre su altında kalırsa ölür. Oksijeni havadan alıyorlar. Gene de büyük bir akvaryum ayarlamalı... Ya da denize götürüp bırakın.”

“Olmazsa öyle yaparız. Sen de unut bu ziyareti olur mu?”

“Peki İrfan Bey. Adını ne koyalım?”

“Yunus?” dedi Mustafa dayım.

“Yakışır” dedi babam.

“Hadi canım, kaplumbağaya Yunus diye isim mi konur?” dedim.

Babam bana döndü:

“Biz de insanız. Bize nasıl koymuşlar?”

Dedem seyyar salıncakçılık yaparak geçinirmiş. Mekanik bir döner salıncakmış bu. At arabasına attığı dört yapraklı tahtadan yoncayı mahalle mahalle dolaştırır, döndürürmüş. Bayramlarda kuruşlu çocuk harçlıklarıyla, panayırlarda en küçük liralarla evlatlarını büyötmüş.

Babamlar üç kardeş. Amcam Berlin’de lokantacı, lunaparkın yarı hissesine sahip. Para işlerine karışmaz, babam her sezon sonunda onun payını gönderir. Halam Kanada’da Toronto Üniversitesi’nde hocaymış, kendisini hiç görmedim. Arada bana para

çıkartır o kadar. Çocukken pelüş bir geyik göndermişti. Üç yıl önce de lunaparkta oynansın diye büyük dart okları kargoladı. Hedef tahtasını kutuya eklemeyi unuttuğu için bir süre evdeki eski yer sofrasını kullandık.

İrfan Yunus; hepimizin patronu, dokuz körün bir değneği. Uzun boy, kırışık bir alın. Burada, Balkara’da doğup büyümüş. Beni ve annemi saymazsak tek varlığı bu lunaparktır. Özetlemek gerekirse;

Mevki: Babam

Yaş: 45

Karakter: Karamsar

Hobi: Yakınmak

En küçük kardeş olarak hep dedemin gözüne girmeye çalışmış babam, uğraştıkça çuvallamış. Çocukken bir defasında sobayı tek başına tutuşturmaya çalışırken boruya asılı çamaşırları yakmış. Başka bir günde amcamın eski ayakkabısına pençe yapacağım diye inşaat çivisi çakıp ayakkabıyı hayata küstürmüş. Abisi ve ablası birer gemi kandiline yağ olurken, bizimki iskele kazığında midye misali buraya yapışıp kalmış. Modası geçmiş bu lunaparkın yarısı dışında mal sahibi filan da olamamış.

Ben iki buçuk yaşındayken kız kardeşim dünyaya gelmiş ama daha zıbını kirlenmeden hastalanıp ölmüş. O zamanlar Lunapark henüz yeni, cahillik var, arabamız da yok. Doktora vaktinde gidemedikleri için babam hep kendini suçlamış. Sık sık rahmetlinin mezarına gider “Artık arabam var, ama mezarına var” diye gözyaşı döker. Yıllardır amcam onu “Dördüncü lokantayı açıyorum, gel başına geç” diye Almanya’ya çağırır. Babam bunu duyunca hepten harlanır, gene gözyaşı döker. Hasetliğinden değil, kendine acıaktan. Peder bey genel bulutlu, süzgün sinirli, derin hırslı ve efendi bir kişidir.

Büyük dayım Savaş; dünyada hiçbir şeyin sahibi değildir. Gerçekten ne iş yaptığını bilmiyorum. Lunaparkta at yarışı, nişancı, dart, penaltı vesair oyunların başında durur, durmadığı zamanlar ortadan kaybolur. Poker, pişti, pişpirik, bezik, king, ihale, bataak, elliiki, yirmibir, barbut, bahis, piyango, at yarışı, okey, tavla, bunların hepsinin yarı kompedanı yarı askeridir. Özetlemek lüzumsuz ama;

Mevki: Büyük dayım

Yaş: 44

Karakter: Kumarbaz

Hobi: Kumarbazlık

Savaş dayım, iflah olmaz bir geniş, bağımlı olunabilecek her şeye onulmaz bir bağımlıdır. Uyuşturucuyu filan kastetmiyorum; hoşgörü, merhamet, izzetüikram ne bulduysa hemen tiryakisi olur, tüketici olarak. Kuyuya atlar kurumaz, borca girer ödemez. Güce ve köşeyi dönmeye duyduğu aşırı merakının ünü dağlar aşmıştır. Piyasaya süremediği büyük fikirlerini anlatmaya bayılır ama bunun için gereken parayı yeşil masalarda arar.

Az önce sözünü ettiğim mobilet de kendisinin değil, Mustafa dayımın. Fakat Savaş dayım öyleymiş gibi davranır. Hatta kırk yılın başı kardeşine lazım olsa “Tükürükle gitmiyor bu makine, uçlan da uçalım” der. Biraderinin her tür mücevhere olan belirgin meraksızlığını bilmesem ağzındaki altın dişi de ondan ceplemiş diyeceğim. Fakat Savaş dayımı severim, bana çok şey öğretti. Ayrıca beni korur. Herkesin köprüden geçirecek bir dayısı olmalı.

Küçük dayım Mustafa; büyük dayım ne değilse odur, neyse o değildir. Anneannem onun için “Şeytanetten uzak safiyet ehli” derdi. Neyzen bakışlı tabirini de ona yakıştırırım. İnsanı boy-nunu yana eğerek bir dinleyişi var ki avucunu açsa cüzdanımı bırakacağım gelir. Ama o keseye itibar etmez. Kibardır, ‘kabaca’

bir hesap bile yapmaz. Az konuştuğu için R harfinde aksadığını çoğu kimse anlamıyor. Ben ortaokuldayken -anneme göre bir şeye çok üzüldüğü için, babama göre sırf ailemizdeki uğursuzluk yüzünden- saçları ve kaşları döküldü. İtalyan hakem Collina'ya benziyor, daha genç olduğu için Matt Lucas'ı andırdığını da kabul edebiliriz. Özetlemek zor ama denersek;

Mevki: Küçük dayım

Yaş: 34

Karakter: Hassas

Hobi: Susmak

Mustafa dayım, kendi tabiriyle; kış sineği gibi çaresiz, biraz geberik, biraz güleçtir, avuçları kül, ayakları kireçtir. Balerinin, ahtapotun ve bazı oyuncakların çevresine şarkıcıların resimlerini yaptı. Boyanacak ne varsa boyar. Bir duyuru gerektiğinde hoparlörden hikmetli, komik kısa cümlelerle konuşur. Örneğin iki hafta önce iftardan sonra şöyle bir şey duyulmuştu: “Altı yaşlağında biğ kız çocuğu kaybolmuştuğ, sonğa da bulunmuştuğ. Çok şüküğ.” Nadiren bize, genellikle kendisine konserler verir. Birkaç defa dönmedolapta tek başına ud çalarken, bir kere de uzay trenine oturmuş dolunayın resmini yaparken gördüm onu. Annem, Mustafa dayım eline mızrabını veya fırçasını almışsa ona ilişilmemesi gerektiğini söyler. Pek zayıftır, kantara çıksa kantarın kulağı kaşınır. “Kaburgaların sayılıyor” lafına “Eksik vağ mı?” diye cevap verir. Ölmüş şarkıcılara mektuplar yazar. Deli desem değil. Onun için en doğru kelime, gene kendisinden duyduğum ‘lunatik’* galiba. Eh, mümkün, burası lunapark.

* Luna ‘ay’, lunatik ‘çılğın’ demektir. Dolunay gecelerinde bazı insanların delice şeyler yaptıkları bilinir. (APn.)

1.2. Tasamın On Beşı

“Yazık, bayram günü çatı da delindi. Haydi etrafı temizleyelim Alev, kırık tabakları toplayalım. Ay, her yer kan olmuş!”

“Bu kümeste yatıp kalkan kocana söyle çatıyı Narine. Hayatta ellemem o pis hayvanın kanına.”

“Pis değildir, deniz kaplumbağasıymış. Kaşıkları toplar mısın?”

“Tepemize canavarlar dökülüyor, sen temizlik diyorsun.”

“Ne var bunda canım. Ben de üzüldüm ama—”

“İnşallah geri getirmezler o kabuklu şeyi. Iyy, atsinlar bir çöplüğe.”

“Olur mu hiç Alev? İyileşecek belki.”

“Tasamın on beşi. Başka yerde iyileşsin.”

“Vallahi İrfan bilir.”

“Öff! O seni leğen başından alıp nikâhladıydı değil mi? Amma şahsiyetsizsin be Narine.”

“Alev, öncelikle büyüğüm ben. Böyle konuşma, ayıp.”

“Ayıp sende bir kere, kenarın dilberi.”

“Terbiyeni takın, çeneni kapat! Şu konteynırı temizleyelim.”

“Kümes temizlemek sana yakışır. Ben dışarıda sigara içeceğim. Bak dönmedolap dönüyor, halk bayram yapıyor. Hadi anam, iyi geceler.”

1.3. İnce ve Yağmurlu

Tütün kolonyasıyla ayıltılan annem Narine Yunus, ölü bir deniz kaplumbağasının günahını sırtlanmayalım diye hemen doktora gitmemiz için ısrar etmişti.

Veterinerden dönerken Savaş dayım işi olduğunu söyleyip yarı yolda indi. Lunaparka geldiğimizde Alev yengem görünürde yoktu. Annem konteynırın içinde ağlıyor, mısır tanesinden depremlerle sarsılıyordu. Kırmızı gözleriyle kaplumbağayı sordu. “Yaşıyor” cevabına gülümsedi. Babam “Yarın taburcu ediyoruz, adını Yunus koyduk” deyince yeniden sağanağa döndü.

Narine Yunus; Mustafa dayımın ablası, Savaş dayımın kız kardeşi, benim validem. Teyzem yok. İki erkek, iki ters dalga arasında kalmış bir kadının genç kızlığı nasıl geçer? Ancak liseyi bitirebilmiş. Babası zaten okumasına karşıymış. Kendisi de üniversite arzulayacak kadar özgür bir zihne sahip olamamış. Babamla evlendiğinde 19 yaşında ve bütün anneler gibi 45 kiloymuş. Sık sık kendinden geçtiği için yanında hep kolonya bulundurur. Kırılğan, ince ve yağmurludur benim annem. Özet;

Mevki: Annem

Yaş: 42

Karakter: Heyecanlı

Hobi: Bayılmak

Ramazan'ın ilk haftasından sonra babam gizemli bir sebeple parktaki konteynırda kalmaya başladığından beri evde iki muhabbet kuşuyduk annemle. Hayat arkadaşının ne yapmaya çalıştığını, neyin efkârını üflediğini anlayamasa da destek verir görünüyordu. Kız çocuğu olarak erkek kardeşleriyle herhangi bir mücadeleye girmemiş. Rekabet rüzgârının ıslığını çalamaz yani. Sürtüşmelere şerbetli olmamasının bedelini de yengem gibi çetin bir kadınla ödemektedir.

Alev yengem; kocası için mi yaratılmış, yoksa zamanla kocasına mı benzemiş? Böyle acayip bir kadını hiçbir mantık kabul edemez, tek çare onu aşkla sevmek. Yengem bu saçma duygu sayesinde söğütte yatar, suya düşmez cinstendir. Güvenilir kaynaklar çocuğu olmamasını ruhsal dengesizliğine bağlar. Alev yengem ani sinirlenir. Alev yengem toplarken döker. Alev yengem hâlden anlamaz. Özet;

Mevki: Yengem

Yaş: 35

Karakter: Rekabetçi

Hobi: Annem

Yengemle Savaş dayım üç yıl önce Balkara'ya gelip ailemize katıldıklarında sevgili validem kendisine bir yoldaş geldiği için sevinmişti. Ne var ki yengem hiçbir beklentiyi karşılamıyordu. Anneme beslediği sevimsiz ilgiye başlarda takılırdım, sonra düşünmekten vazgeçtim. Akıllı varsa sürekli yaptığı iğnelemeleri kalenderce savuşturan, iğreti deliliklerine rağmen hunici lokmanı çağırmayan anneme minnettar olmalı.

1.4. Kalabalık Başlarınız Oyuna

İhtiyar bir hatunum ben. Altmış altı sene evvel, semanın zifirinden düşen albatroslar üstümüze hücum ederken yumurtamdan çıkıp suya doğru süründüm. Akdeniz’de bir kumsaldaaydık. Geceydi. Ayın ve yıldızların kırık cam parçaları serdiği, dalgaların okşadığı cıvık kıyıya vardığımda azıcık kalmıştık. Yanımda kardeşlerim, etrafımda akrabalarım telef oldu. On-on beş kadarımız denize ulaşabildi. Alın yazımızdır, kalabalık başlarınız oyuna. Muhtasar müddette yarıya iner, yıllar sonra kati suretle yapayalnız ölürüz.

Hayvanatın çoğu âdemoğlu yaratılmadan önce de buradaydı. Geçen akşam ne olduğunu anlayamadan kendimi masanın üzerinde can pazarlığında görünce, insancıklarla aynı dairede tenefüs ettiğimizi sahiden hissettim. Dertlerimiz ayrı, lakin derman müşterekti sanki. Boynumdaki acı yüzgeçlerime akıyor, karnımdan sökülen nefes kuyruğumdan çıkıyordu. Bütün fânîyetimle tabaklar üstünde kıvranırken erkekler gittiler. Masanın altındaki süpürge saçlı, yerde yatan zavallı ve ben; üç dişi kaldık. İncelemelerim delik çatıdan uçup gidiyordu. Sonra erkekler döndü; biri çocuk, biri babalık, biri kara nigâh, öteki fıstık kafa. Kucaklayıp götürdüler beni. Hint memleketinde, hanesinde dört gün misafir olduğum baytara benzettiğim adamın eline verdiler. Bana ne zerk ettiyse, sabaha kadar uyumuşum. Rüyamda bir yunus balığı gördüm. Eskimo lisanında ninni söylüyordu. Belayı berzaha yordum.

Sabah babalıkla yek kaşlı oğlu göründü. Baytarın yerinden ayrılıp, çatısını deştığım kulübeye geldik. Gövdemi geniş, su dolu bir kutunun içine koydular. Minnetimi söyledim, anlamadılar. Bir zaman sonra yiyecek verdiler. Küçük balıkları yuttum, otları çiğnedim. Yek kaşlı oğlan beni seyrederken karnım doymuş, ıstırabım azalmıştı. Etrafa bakındım; her yer renkli demir. Dönen dev tekerleği dönmedolaba benzettim. Yirmi beş sene önce Rus sirkindeyken de böyle bir yer görmüştüm. Orası çok soğuktu, fillerin sırtına kar yağıyordu. Ben bakınırken yek kaşın nazarı dikkati üzerimdeydi. Oğlanın yanına süpürge saçlı kadın da geldi. Kabuğumu ve sudan çıkardığım başımı ayağıyla dürttü. İnsan insanı ayağıyla dürtüyor mu diye sordum. Cevap yok.

Söylediklerimi Cezayir'deki çocuktan başka anlayan olmadı şimdiye kadar, ama hâlâ talihimi deniyorum. Çöldeki fakir âdem bir deniz mahlukunu anlıyor, onunla konuşuyorsa bunu herkes yapabilirdi. Ne yazık ki bir gün dalga gibi iz bırakmadan râz oldu. Kendi gitti, adı kaldı yadigâr.

Bilir misiniz dalgalar nelerden oluşur? Kabartma tozu, köpekbalığı soluğu ve kumsallardan silinmiş isimler. Saçmaladımsa hoşgörün, zira saçmalama hakkı bir âşka, bir de lunaparka düşenlere verilir.

1.5. Gemiler Su Alıyorken

ÇİFT BAŞLI KRAL DAHİ DA ÜZGÜNİ

BALKARA- Tellitepe'de Prof. Dr. Hans Klaubermann başkanlığındaki arkeolojik kazıda geçtiğimiz ay ortaya çıkarılan "Çift Başlı Üzgün Kral" (Rex Bicapitis Tristis) adlı altın heykelcik kimliği belirsiz kişi ya da kişilerce çalındı. Tarihi M.Ö. 3000'lere dayanan eserin bulunması için geniş çaplı operasyon başlatıldı. Kültür Bakanlığı'nca görevlendirilen üç müfettiş yarın kazı alanında incelemelerde bulunacak. Edinilen bilgiye göre, heykelcğin değerinin saptanması amacıyla iki hafta önce uluslararası bir komisyon kurulmuştu.

Mustafa dayım demişti; lunapark, lunatikle aynı kökten geliyormuş. Etine dolgun bir kadının eteğine doluşup dönmek başka türlü açıklanamaz ki. Ortada bir damla su olmadığı hâlde gondola binip sallanmak, karşı yönden gelen araçla çarpışıp kendini yaramaktan keyif almak da açıklanamaz. Çocuğu plastik ata bindirip kenardan el sallayarak onu mutlu olduğuna ikna etmeye çalışmanın

başka izahı olamaz. Zincirlerin bu kadar sevindirmesinin mazereti yok. Bu oyuncakların çoğu birer basit makine ama sırf luna-parkta bir araya geldikleri için abartılıyor. Aynen bebeğin kundağına iliştirilince havalara giren çengelli iğne gibi.

Babam, Yunus'un küvetinin küçük olduğuna karar verince son günlerde sık görüştüğü Ayhan Usta'ya gidip üst kısmı kesik, üç tonluk polyester bir su deposuyla döndü. Hayvancağızı gondolun arkasındaki boş alanda duran, sağ ön lastiğinin yerine kağıt tekerleği gibi tahtadan bir stepne konmuş eski römorka yerleştirdik. Depoya su doldurup içine bıraktık.

Bayramlık ağzıyla Savaş dayımın adını mırıldanan İrfan Yunus öncelikli işini bitirince mevzuya girdi:

"Nereye borçlanmış gene? Kumarbaz herif. Narine'nin hatırına ses çıkartmıyorum. Nerede o?"

"Bilmiyorum" dedim.

"Sana bir şey söyledi mi?"

"Hatırlamıyorum."

"Hatırlamıyor musun? Yirmi iki yaşındasın, askere gittin geldin, hâlâ akşam ahıra gündüz çayıra... Sen böyle devam et oğlum. Bir heykel de sen çal, ya da bekle eskiyince seni çalsınlar. Umut dünyası değil mi..."

"Ne heykeli? Ne çalması?"

"Tellitepe var ya, oradan tarihi eser çalınmış, gazete yazıyor."

"Baba kırıyorsun beni, tarihi eserle ne işim olur? Bir daha deneyeyim diyorum."

"Neyi?"

"Üniversite sınavını."

"Üçüncü kere? Peki. Gene kazanamazsan veririm sanayiye, uyarıyorum" deyip çay bahçesindeki kasaya geçti. Annem bit-

şikteki pamuk helva arabasında, Alev yengem patlamış ve haşlanmış mısır tezgâhlarında yerini aldı. Annem işçi gibi çalışmayla mutlu oluyordu, yengeminse başka şansı yoktu.

Gün akşama devrildi. Lambalar birer birer yandı. Aileler ikişer üçer damladı. Dolph Lundgren'in kimya mühendisliği dalında master yaptığını öğrendiğim Mustafa dayım, geçen ay üzerindeki Rocky resmiyle gelen boks makinesine Muhammed Ali'nin portresini eklemekle meşguldü. Dayıma göre boks da dâhil olmak üzere yeryüzündeki her hareket dairesel bir devinin parçasıydı aslında. Dünya yuvarlakken, atomun elektronları dervişler gibi aynı rotada uçuşurken aksi düşünülemezmiş. Bir taş, yer çekiminden ve sürtünme kuvvetinden kurtulacak kadar hızlı fırlatabilsek, o taş dolaşıp kendimizi vururmuş. Birilerine ok veya füze atarken o derece güçlü atamayacağımıza güvenirmişiz. Koşarak, yüzerek veya uçarak kaçmak da fazla uzatılmamalıymış; kimse dünyanın yuvarlak olduğunu bu şekilde hatırlamak istemezmiş.

Kalecimiz Ramazan babamın yanına geldi, kulağına bir şeyler söyledi. Babam beni çağırdı. İkimizi de yanına oturttu. Otuz yaşındaki bu tostombik adamı İspanyolca konuşulan ülkelerin efsane kalecilerinin adıyla çağırırdım.

“Ramazan bugün hiç gol yememiş” dedi babam.

“Kötü şutlar... Yersem numara gibi olacak” dedi Ramazan.

“Topun havası nasıl?”

“Hile yok İrfan Abi. Topun havası iyi, direkler düzgün.”

“Biraz rahat bırak kendini. Kimse atamazsa zevki çıkmaz.”

“Van Basten'i getirin o zaman” dedi Ramazan. Darılmıştı sanki.

“Neyse işine bak. Müşteriyi geri çevirme, koş” diye kesti babam. Kaleci kalkıyordu ki yazar kasanın altında mutlaka bulunan bulmaca gazetesini açtı. “Dört harfli bir hayvan? İkinci harfi A...”

“Maymun” dedi Ramazan.

“Maymun altı harfli.”

Ramazan yanları akarak, göbeği yaylanarak kalesine yollarırken babam bulmacasına geri döndü. Kafasını kaldırmadan konuştu:

“Bu da hiç bilemiyor. Bende şans olsaydı sapı silik oğlumun adı Zafer olmazdı zaten.” Bana kaldırdı kaşlarını. “Sen de burada sallanma, git şu oyunların başına.”

Deniz tutuyormuş gibi geldiği ve tuhaf bağırtılara maruz kaldığımız için gondolda bulantı ikiye katlanır. Mustafa dayıma bakılırsa bir de aynı anda ‘Jan Pol Sağtığ’ dediği o yazarı okuyacak kadar çılgınsak çilemize diyecek olmazmış. Şaka bir yanaymış, dayım gondola bakınca esas çileyi de düşünürmüş. Korsan denizciler gemilerine binip dalgaları aşmış, fırtınalardan çıkmış. Birilerini soymuş, birilerini kesmiş. Bizyse kala kala tek gözlü resimleri ve komik maceraları kalmış.

İşte o gondolda genç kız çılgınlıkları, balerinin eteğinde ayıcık inlemeleri ve son moda şarkılar birbirine karışınca kulağım cadı çorbasına dönmüştü. At yarışı ile tüfekli pavyonun oralarda dolaşırken Savaş dayım göründü.

“N’aber lan semerli bülbül?”

“İyi. Babam seni soruyordu.”

“Hadi gel benimle.”

“Nereye?”

“Hayatı öğrenmeye.”

Alt çenesindeki altın diş parladı. O parıltıda küçük bir luna-park gördüm. “Bir kişinin yorgana tek başına nevresim geçirme sayısı, hayat tecrübesiyle doğru orantılıdır” lafını kim bilir kimden duymuştum. Buna göre yemeyip içmeyip evde yatak yap-

mam gerekirdi ama gezmek daha çekiciydi. Ancak babam Savaş dayıma bilenmişken temkinli olmak zorundaydım.

“Peder kızar, ayrılammam.”

“Sen de mi ulan? Sen de mi cezve maymunu olacaksın? Lafımı iyi dinle; kaybetmekten lezzet alan adam ya hokkabazdır, ya da o baban olacak İrfan’dır.”

İkna oluverdim.

Mobiletle oto sanayiye gittik. Gece yarısına doğru kapalı tamirhaneler arasından geçip, yüksek inşaatların gölgesine alışmaya çalışan dükkânlardan birine girdik. İçerisi sigara içenler ve loş ışık yüzünden sarı duman sıkılmış konser sahnesine benziyordu. Üç adam -birisi Ayhan Usta- yeşil örtülü masada kâğıt karıyorlardı. Dayımı gördüklerine sevindiler. Daha fazla günaha girmeyelim denmedi; mübarekli, nice bayramlara erişmeli temennilerle bayramlaşıldı. Oyunun başına oturduk. Dayım bana incelikleri öğretmeye can atıyordu. Onlar kendilerine birer bira açmıştı. Ben de kola istedim. Kullanılmış bir pet şişeyi yarısından kesip bardak yaptılar.

Savaş dayım “Temiz oyun olsun” diyerek kolları sıvadı. Kartlar gres yağıyla beslenmiş parmaklardan çabucak kaymaya, masaya tak tuk vurulmaya başladı. Dayım sıkça bana sokulup yahnilik nedir, mandepsi nedir, anlatıyordu. Bu sırada ütöldüğünü görmemek için tam bir nahik çelebi olmak lazımdı. Kendisi bozuntuya vermiyor, kaybetmiyormuş gibi çeneye abanıyordu. Saatler geçtikçe şişeler lingo lingo faslına geçti. Sabunu yedikçe mızıklanan dayım çakırkeyif kafalar tarafından kibarca uyarıldı. Bir aralık tüm sarhoşluğuyla “Baban bir iş peşinde, kapımda yatıyor üç haftadır” dediğini hatırladığım Ayhan Usta, dayımı olası bir kavgadan korumak istiyordu. İşe yaramayacağını biliyordum ama kolundan tutarak “Uzayalım, senin ayarın değıller” diye film laflar ediyordum. Sarhoşluğun etkisiyle beyni kıyaklaşan dayım R’lerin üstüne basa basa “Ananızı bellerrrim ulan, kâğıt çalıyorrssunuz” deyip kafasına şişeyi yiyince yeri öptü. Acı

vücudumuzda saniyede yüz yetmiş metre hızla yol alıyormuş, alkol bunu biraz yavaşlatıyordu. Ayhan Usta, zavallının durumunu kontrol etti, ölmediğini anladıktan sonra adamları yatıştırdı. Herifler paralarını sayarak biraz kızgın, biraz mutlu tavırlarla dükkânı terk etti. Kalan kolayı gazinin yüzüne dökerek beş dakika tokatladık. Saat üçü geçmişti. “Mantarrrrlıyorrrrlar anasının eniklerrrri” diye sayıklayan dayımı motorun arkasına sırtımdan bana sarılarak oturmaya ikna ettim. Kafasındaki kan kurumuştur. Apartmanın önüne çıkması için yengemin telefonuna çağrı attım. Kadın kime çatacağını bilemedi, söylene söylene kocasının koluna girdi. Mobileti kilitledim, apartmanın içinde bırakıp yürüyerek eve döndüm.

“Hayatı öğrenmek” o geceden hatırımda kalan en anlamlı laftı. “Baban kapımda yatıyor” da sevdiğim gizem-korku romanlarına çok yakışıyordu. Ağaçlar sır tutuyor, gemiler su alırken hayat dersleri çabuk ilerliyor. Botanik de Titanik de birer ibret öyküsüydü. Titanik’inki biraz kısa sürmüştü.

1.6. Yenilmenin Kitabı

“Şu kaplumbağanın as– Kafana n’oldu Savaş?”

“Bir yanlış anlaşma. Önemli değil.”

“Kaplumbağayı diyorum, anlat bakalım? Ne borcu bu?”

“Bazı yerlere ödemem var ama...”

“Psikopat mı bunlar? Ne demekmiş soframa kaplumbağa atmak? Canımızı alsınlar da kurtulalım bari.”

“Kartal... Daha önce de birinin ayak parmağını kestirmişti. Kalaşnikof şarjöründen tespih yapan bir adam bu.”

“Ne istiyor?”

“Mangır.”

“Ben senden ne istiyorum sence?”

“Mangır?”

“Ne mangır ulan akıl, akıl. Kafanın içinde birkaç gram akıl.”

“İrfan bak ne diyeceğim... Bu lunapark artık kaşar oldu. Gelenlere bak, hepsinin gagası çürük. Para gençlerde. İnadı bırak, eşya piyangosu koyalım, yeni makine koyalım. Meselâ *roller coaster* alalım. Çağı yakalayalım. Hepimiz kazanalım. Şans oyunlarını arttıralım. Şişko bir kaleciyle, yüz elli yaşında bir dönmedolapçıyla olmaz bu iş.”

“Akıl istiyorum derken bunu kastetmedim. Ayrıca Ramazan’ı da, Salih’i de seviyorum. Bir de kesinlikle kumar oynatmam.”

“Şans dediğin sadece kumar değil ki. Hatta asıl şans, bilet almadığın hâlde büyük ikramiye çıkmasıdır. Biraz geniş bak olaya.”

“Bende şans var mı ki? Leyleğin attığı yavruyum, yitirmele-
rim hiç tükenmiyor. Aşağı sokağın borusu patlıyor, benim bah-
çemi ıskata basıyor. Bu gidişle yenilmenin kitabını yazacağım
ama yazarken kalemim kaybolacak diye korkuyorum.”

“Haklısın tabii. Sen daimi kaybedensin. Hep kaybedeceksin.”

1.7. Dupont ve Dupond

Çocukken bayramların özeti; şeker, harçlık ve misafirlikte arka planda açık duran televizyondaki sanat müziği programıydı. Bu bayramınki soframızda bir deniz kaplumbağası ve dayımın başında üç dikişti. Bütün parasını ve bir miktar kanını sanayide bırakan Savaş Bey acil serviste kafasını teyelleterek bayram defterini kapatmıştı.

Öğleyin çay bahçesinin tentesi altında, teybin radyosunda çalan Elvis Presley eşliğinde annem ve Mustafa dayımla bir şeyler içiyorduk. Babam gelip, elindeki kutuyu masaya koydu.

“Herkes üçer tane çiğnesin. Savaş nerede?”

Annem tereddütle elini kutuya attı. Ben anlayamadım. Mustafa dayım gülümsedi; bir keresinde, sakız çiğnemenin Yeni Zelanda mı nerede bir yerde ayıp sayıldığını söylemişti.

“Durmayın, çiğneyin. Yunus’un havuzunda iki delik var.”

“Sakızla mı kapatacağız delikleri?” diye sordum.

“Sen patriğin eşeğini güderken biz kaplumbağa bakıcılığı öğreniyoruz paşam. Sakızla kapatacağız. İtiraz?”

Şişen yanaklarımızla, zor dönen dillerimiz ve şekerli tükürük akan dudaklarımızla pek ilginç bir aileydik. Son parasını beşli sakıza yatıran veletlere benziyorduk.

“Yunus diyoğ ki...” dedi Mustafa dayım.

“Ne diyo– Ne? Yunus mu?” dedi babam.

“Evet. Diyoğ ki; delik üç tane.”

O esnada bir çift takım elbiseli şişman dikildi başımıza. İkizlermiş. Tenten’deki Dupont ve Dupond’u andırıyorlardı. Onlardan farkı bıyıklarının da tamamen aynı olmasıydı. Alt dudakları yer çekiminin hüznü habercisi gibi sarkıktı. Enselerinden üçer katlı ev çıkardı. İkizlerden biri sanki mikrofonu öksürdü:

“İrfan Yunus hanginiz?”

“Benim” dedi babam, ağzından fırlayan pembe dev sakızı yakalarken.

“Borcunuzdan dolayı lunaparka haciz kararı çıktı.”

“Hangi borç?” dedi babam, sakızı kül tablasına koydu.

Annem titremeye başlamıştı, koluna yapıştım.

“Kredi borcunuz görünüyor.” Evrak çantasından kâğıtlar çıkardı. “Son iki ayın taksitini ödememişsiniz.”

“Ödemedim ama iki aylık borçla haciz mi olur? Buyurun bir oturun, çayımızı için.”

“Beyefendi, görev başındayız. Hava sıcak, işimize bakalım.”

Gülümsemek için on yedi, surat asmak için kırk üç kas kullandırmışız. Babamın kaç tane kullandığını sayamadım ama yüzü koltuk başlarının kat yeri gibi buruştu.

“Ne yapabiliriz?”

“Basit. Lunaparktaki oyuncaklardan bazılarını alacağız.”

Bir kamyon, gırıldayarak içeri giriyordu. Babam kendini kamyonun önüne attı. İkizlerden müdür tavırlı olan makamlı konuştu:

“Beyefendi belgeler hazır. Zorlaştırmayın. Borcunuzu yedi güne kadar öderseniz mallar geri gelecek. Yeni Bankacılık Yönetmeliği, Madde–”

“Çakarım yönetmeliğine! Vermiyorum!”

“Vereceksiniz. Memur beyler dışarıda bekliyor. Lütfen.”

Dışarıda bir ekip otosu gördük. Mustafa dayım özetledi:

“Polis bayğamlaşmaya gelmedi.”

Kamyondan üç hamal indi. Babam kutuyu yere çaldı, sakızlar tahta döşemeye saçıldı.

“Savaş! Savaş! Ulan ben senin ibriğini çanağını...”

Annem oturduğu yerde servis dışı kalmıştı.

1.8. Gums or Guns

Sevgili Elvis Presley,

Ashında ikizdin, kardeşin doğarken öldü. Çocukken durum buğdayı gibi sarışındın. 11 yaşındayken annen ilk gitarını verdi, sen tüfek istiyordun. Yer göstericiliği, kamyon şoförlüğü yaptın. İkisi de karanlığın mesleği idi. ‘Heartbreak Hotel’ ile 1956’da yaptığın çıkışı gazetede bir intihar habesine borçluydun. Abimin kaktüslük makamına bile razı olacağı Las Vegas çölünde 500’den fazla, ülken dışında sadece 5 konser verdin. Hiçbirinde bis yapmadın. Monopoly oyununa düşkündün. Uyurgezerdin. Karatede siyah kuşaktın. Polis rozeti ve tabanca koleksiyoncusuydun. Dr. Strangelove ve Müfettiş Clouseau’ya hayrandın, yani Peter Sellers seviyordun. James Dean’dan etkilenmiştin. Jerry Lewis’le arkadaştın.

Günde bir Asya filininkinden fazla kalori alıyordun Elvis. Fakat davulcuyu evine çağıran tokmağa katlanmalı. 1977’de, yağlanmış kalbin son defa attığında Hazreti İsa hakkında bir kitap okuyordun. Son sözlerin “Bu benim en iyi turnem olacak” idi.

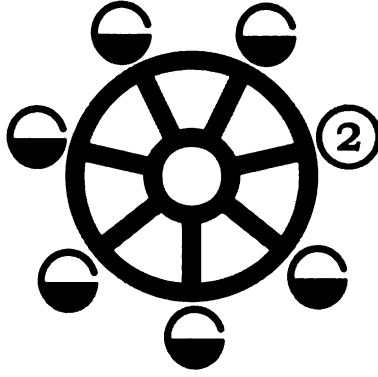
Dün lunaparka gelen haciz memurları da ikizdi. Ahtapotun bir balığını, gondolun tepesindeki korsan kafasını, 7 numaralı çarpışan otoyolu, korku tünelinin önündeki çirkin maymunu, dönmedolabın 11. kabinini, atlıkarıncadaki zebraı, yeni boyadığım boks makinesini, potalardan birini ve

inanmayacaksın ama balerinin kolyesini bile zorla alıp gittiler. Senin gibi karate bilmiyoruz ki.

İrfan Abi'nin getirdiği sakızlardan birkaçını verdiğim Yunus "Delikler sakızla kapanmaz" dedi. Bu deniz kaplumbağası senin kadar olmasa da kursağıyla pek samimi. Olası şüpheni gidermek için söylemeliyim ki Elvis; ömründe tek bir reklam filminde oynamanla monopoly sevmeni bir çelişki olarak gören ben, dişi bir caretta caretta ile telepati kurmayı garip bulmuyorum. Anlattıklarımı 'Hard Headed Woman' şarkısındaki gibi kafamın genleştiğine saymamamı rica ederim. Hiçbir şarkının sözleri tamamen sana ait olmasa da müziğine büyük bir hayranlık duyuyorum. Neticede flüt karbondioksiti, gitar da tırnakları şarkıya çevirir. Paratonerler arabesk, bulutlar Elvis dinler. Sen kalplerdesin... Esasen sonsuza kadar hatırlanmak için büyük bir sanatçı olmak da gerekmiyor. Oscar Wilde ne güzel buyurmuş: "İnsan, ancak kültürüyle medeniyete mal olabilir, ya da sadece çürüyerek." Sana akıl verecek değilim ama keşke 'Gums or Guns' diye bir şarkı yapsaymışsın.

Sevgilerimle,

Mustafa.

*“Mutluluk neydi unuttum.
Galiba hüznle karıştırıyorum ben onu.
Hangisinde el çırpılıyordu?”*

Gökhan Özcan

2.1. Bana Bir Kaldıraç Verin

Babam ara sıra şaka da yapardı. “Bana bir kaldıraç verin, dünyayı eğlendireyim” derdi meselâ. Okalıptüs ağacını “Sedef hastası kavak” diye tanımlardı. Mustafa dayımın müzisyenliği konuşulurken ördeklerin perdesiz gitar çalamayacağını iddia ederdi.

Böyle şeylere yüz vermiyordu artık. Son haftalarda içine kitlenmiş, konteynırı yuva bilmişti. Üzerine bir uğursuzluk çöktüğüne öyle inanmıştı ki Dupont ve Dupond’un getirdiği haciz kâğıtlarını bakmadan imzaladı. Bankayı ziyaret etmek, olay çıkarıp rahatlamak gibi şeyler düşünmediği belliydi. Geciktirdiği taksiti derhâl ödemenin dışında bir planı yoktu. Karnında yeşeren hırs, bulutlarını griye çevirdi. Havuzdaki deliklere çiğnenmiş sakızları yapıştırmasında bile faizli bir hınç vardı. Mustafa dayımın “Tgompert çalamadığı için eline küğek veğilen dâhinin sabgı taşıdığı kimse oğada olmamalı” deyişini hatırladım. Babam bir şey yapmak istiyordu fakat karar veremiyordu, ya da bana öyle geliyordu. İrfan Yunus’u avucunda on kuruşla bakkala giren çocuklara benzetiyordum.

Oysa elinde tuttuğu şey on kuruş filan değildi...

Parkın kemirilmiş mısıra döndüğü o mahzun gece saati sanayiden tanıdığım bir kamyonet çıkageldi. Demir profilleri, belli ölçülerde kesilmiş tahtaları, irice vidalar ve somunlarla dolu torbaları getirip gondolun arkasındaki boş yere bıraktı. Kamyoneti

bizzat karşılayan babamın sevkıyatı beklediğini anladık. Ayhan Usta'nın bahsettiği şeyi hatırladım: “Kapımda yatıyor.”

“Ne bunlar baba?” dedim.

“Yakında öğrenirsin” diye cevapladı.

Kolonlarından hafif bir Zeki Müren yayılan gondolda tek başına oturan Mustafa dayımın yanına gittim.

“Annem hiç uyumuyor. Geceleri dolaştığını duyabiliyorum. Ne iş bu demirler sence?” dedim.

Bilmem anlamında alt dudağını kıvırdı dayım.

“Kendine ev mi yapacak? Kadının aklına gelen de bu değilse kaşlarımın ortasını tıraş ederim” diye devam ettim.

Dökük kaşlarının derisi şaha kalkınca kendiminkilerden bahsettiğime pişman oldum. Gözlerin üstündeki bölge çıplak da olsa gerektiğinde kabarıp kızarak kaş rolü oynayabiliyor. Bunu en güzel yeni doğan bebeklerde görürüz.

“Yunus Hanım ne diyor?” dedim maytap geçmek için.

“Soğmadım.”

Dayım bu kaplumbağanın konuştuğuna gerçekten inanıyor muydu yani? Yirmi metre ötedeki polyester pansiyonunda uyuklayan hayvan gündemi değerlendirebiliyor muydu?

İrfan Yunus eline bulaşan pası çırparken, dayım kalkıp hoparlör alıcısının durduğu bilet gişesine gitti. Hoparlörlerden musluğun su akmadan hemen önceki girizgâhını andıran cızırtılar yükseldi. Sonra eski Yeşilçam jönlerinin dublajına benzetilmeye çalışılmış bir ses duyuldu:

“Hanımlağ beyleğ, lunapağkımız kapanmıştığ. Yağın yeniden deneyiniz.”

Babam sırtıttı. Mustafa dayımın acayip sözlerinin ondaki tesiri böyle olurdu. Hâlâ gondoldaydım, bana doğru yaklaştı. Çıkış merdiveninin tırabzanına test edercesine tutundu.

“Televizyon yokken insanlar sinemaya veya lunaparka giderdi. Sonra sinemadan çıkanlar da buraya gelirdi” dedi.

Gözleri annemi aradı. Kadıncağz, çay bahçesinde tırnaklarını kurcalayan yengemin yanında incecik bir kaygıyla bizim tarafa bakıyordu. Bu zarif bakışları seviyordum. Zarafet çıkıp geldiğinde taş kalpler sofayı terk ederdi. Zarafet çimene oturdu mu, çimenin keyfi gelirdi.

“Ben nereliyim biliyor musun?” dedi babam. “Hangi lunapark bir uydu fotoğrafına doluyken yakalanmışsa oralıyım.”

“Tamam” dedim.

“Hadi, anneni eve götür.”

2.2. Eloğlu Uzaya Gitti

“Selamün aleyküm Kartal Abi.”

“Para mı getirdin?”

“Önce Allah’ın selamını getirdim abi.”

“Tıraş yapma Savaş. Bana borcun varken merdiven altlarında barbut oynuyormuşsun.”

“Kim dedi? Valla öyle bir şe—”

“Yavşak! Yemin etme. Şurada karnını yarsam içinden kaç zar çıkar kim bilir. Parayı ne zaman veriyorsun?”

“Kartal Abi biraz müddet... Şu sıra biraz tenekeyim.”

“N’oldu çalışmalar? Dediğimi yaptın mı?”

“Kaçar mı, orada bir hazine yatıyor. Pek pinti yalnız bu İrfan. Vallahi, yağmur olsa kimsenin tarlasına düşmez. Eloğlu uzaya gitti, bizimki dönmedolap döndürüyor daha.”

“Paramı getir de, ne yaparsan yap. Önce borcun, sonra diğer projeye bakarız.”

“Getireceğim. Kucağında bil.”

“Parayı bul, sana adam da veririm. Yoksa o dönmedolaba seni monte ederim, ıslıl ıslıl yanarsın. Oldu mu canım?”

“Başım üstüne abi. Ellerinden öpüyorum abi.”

2.3. Herkes Meşrebine Göre

Sabah saatlerinde lunapark nasıl görünür? Bomboş, sessiz, platonik. Tenha bir yolun kenarında yatan, ölmüş mü uyuyor mu belli olmayan köpeği andırır. Uçan sandalyeler, zincirlerinin ucunda, kapı koluna asılan okul kravatı gibi sallanır. Hacedilen zebra yüzünden dişi eksik ağza benzemektedir atlıkarınca. Ahtapotun gözleri gün ışığında şaşındır. Safiye Ayla bronzlaşmaktadır. Freddie Mercury gözlerini yummuş sadece karıncaların gezdiği parka şarkı söylemektedir.

Babamı gece bıraktığımız yerde tek başına çalışırken bulduk. Demirlerin yarısıyla iki insan boyunda, inşaat iskelesine benzer bir şey yapmıştı. İskeleyle dayadığı merdivenin tepesinde İngiliz anahtarıyla dev bir somunu yerine geçmeye ikna ediyordu.

“Bir şey yedin mi?” dedi annem merdivene yaklaşarak.

“Hayır” dedi babam.

“Sana kahvaltı getirdik.”

İkisinin tavır ve konumlarına bakınca, annem tahtındaki kraldan merhamet dileniyordu sanki. Güneş babamın kafasının arkasında parlıyor, ikimizin de gözünü alıyordu. Tek saniyeliğine klasik gizem-korku romanlarında anlatılan Eski Mısır’da hissettim kendimi.

Babam İngiliz anahtarını bırakıp merdivenden indi. Annemi ve beni öptü.

“Buraya bir tente gereceğim. Müteahhitler de öyle yapmıyor mu, sürprizi kaçmasın diye.”

Çay bahçesine geçtik. Babam kahvaltısına başladı. İki dakika sonra damlayan Higuira Ramazan’a birkaç gündür yaptığım şakayı tekrarladım.

“Hoş geldin Ramazan, ama seni bitti sanıyordum.”

Babam lokmaları yutarken tepsinin yanındaki bulmaca gazetesine dalmıştı. Ramazan birden atıldı:

“İrfan Abi, dana!”

“Kim?”

“Geçen sormuştun ya; dört harfli... Dana olur mu?”

“Oluversin” dedi babam, süt beyaz tebessümüyle.

“Dana dediniz de, kurban kesiyor muyuz bu sene?” diye sordu annem.

“Şartların olgunlaşmasını bekliyorum” dedi babam, Ramazan’ın göbeğine pat pat vurarak.

Son günlerde çay bahçesinde misafir eksik olmuyordu. Bu defa daha önce hiç görmediğim iki genç adam ardı ardına gelip, ayrı masalara oturdular. Sarışın olan tişört ve kot pantolon, esmer ve daha yaşlı görünen diğeri ise jilet gibi bir takım elbise giymişti.

Sarışın genç oturduğu yerden bize dönerek “Ben Hollanda’dan geldi” dedi. “İş arıyor.”

“Hollanda’ya gidip Türkler iş aramıyor muydu? Mevzu tersine mi döndü?” dedim.

Kalktı, teklifsizce masamıza oturdu.

“Adım Jan” dedi. Babamın ağzına götürdüğü peyniri takip etti. “Dondurma fabrika benim babam, Eindhoven. Buraya Erasmus. Ders başlıyor... Şey, bir ay sonra. Sizin dondurma var mı?”

Mısır tezgâhının yanındaki, tozdan kararmış naylonla sarılı dolaba döndük. Ayhan Usta, piyasada bulunması imkânsız bir parçasının değişmesi gerektiğini müjdelemişti. Dondurma makinelerinin çok yavaş dönen kayık motorlarına benzediğini belirtip, kayık motoruyla dondurma yapmayı deneyen bir Karadenizlinin fıkrasını anlatmıştı.

“Makinamız var ama bozuk” dedi babam.

“Tamir ben eder. Dondurma satarım.”

“Ayakkabı da boyar, araba da yıkar mısın?” dedim.

Bu soruyu niye sorduğumu bilmiyordum. Çocuğun beyaza yakın sarı dağınık saçları ya da belki yeşil tişörtü yüzünden Mustafa dayımın “Andy Wağhol hep yeşil külot giyeğdi” demesi geldi aklıma.

“Yıkarım” derken ensesini kaşdı Jan.

Küçük bir lunaparkta dondurma satmayı niçin istediğini düşünürken, futbolcuların televizyon röportajları sırasında sık sık enselerini kaşdığını hatırladım.

Mustafa dayım ne ara gelmiş, ne ara arka masaya yerleşmiş ve ne ara çay söylemişti?

“Dondurma seviyor çocuklar” dedi annem.

“Narine’den çocuklara kalırsa...” dedi yengem, elinde sigarasıyla.

“Ay ne ilgisi var? Daha sezonu açmadım bile” diye yanıtladı annem.

“İyi işte, kovasıyla açarsın.”

“Sen ye kovasını.”

“Hahayt! Herkes meşrebine göre yesin.”

Eliyle kiremit kırarcasına araya girdi İrfan Yunus:

“Uzatmayın! Narine, Alev...” Elindeki yarı dolu çay bardağıyla ayağı kalktı. “Delikanlı Ramazan’a penaltı çeksin. Üçte üç atarsa yabancı kontenjanında yer açarız.” Jan’a döndü: “Top bilir misin?” Topa vurur gibi bir hareketle destekledi sorusunu.

“Şöyle böyle” dedi Jan.

“Ramazan, sen Van Basten gelsin demiyor muydun? Bu da Jan Basten işte.”

Kalecimiz düşüncelele dalınca dikkatler jilet takım elbiseliye kaydı. Adam ilaç reprezantıyla, aralara fıkra sıkıştıran ödöl töreni sunucusu karışımıydı.

“Siz de turist misiniz?” dedi babam.

“Yok, Türküm” dedi. Yaklaştı. “Kendimi tanıştırayım; isimim Ceyhun” Babamla tokalaştılar. “Büyükstar Filmcilik ve Televizyonculuk A.Ş. adına rahatsız ediyorum. Size bir teklifim olacak.”

2.4. Aslan Çok Sıkıcı

Mezopotamya’da tacirler nehirlerin aşağısına seyahat ederken merkeplerini de içine koyabilecekleri tekneler yaptılar. Yukarıya dönme zamanı geldiğinde tekneyi satıp merkebe biniyorlardı. Böylece ömürleri bir aşağı bir yukarı geçiyordu. Bu lunaparkta böyle düşüncelerle tevakkuf ediyorum işte.

Mustafa beni şaşırttı; kayıp dostum Bedir gibi, söylediklerimi anlayabiliyor. Mustafa’nın bütün saçları dökülmüş. Adımı Yunus koymaları onun tavsiyesiymiş. Sevdim, Yunus Peygamber’i getiriyor akla. Sabah akşam müdâvelei efkâr yapıyoruz. Sakızla delik kapanmaz dediğimi ailesine söylemiş. Gülmüşler. İrfan Bey gelip hiddetle sakızları yapıştırdığında ikazlarımın fayda vermediğini anladım. Mustafa’nın dediğine göre bir televizyoncu lunaparkta çekim yapmak istiyormuş. Kaimeye ihtiyaç duydukları için kabul etmişler. Havuzumun camdan bir akvaryuma çevrilmesi için de fırsat olabilirmiş. Belki de bu o televizyoncunun teklifidir.

İrfan Bey’in kafası başka yerde. Havuzumla ilgili sakızdan başka bir müdahale planı bulunmadığını da gördüm. Su hâlâ sızıyor.

Burada bir kıssai kafes içindeyim. Ömrümde pek çok kez akvaryuma konuldum. Nasılsa her defasında denize yeniden kavuştum. Temaşa esnasında kabuğuma kocaman bir mum ko-

yup dolaştırdıkları Rus sirkinden bile kurtulmuştum. Akdeniz’e inerken gemi battı, ben de kendimi ansızın tuzlu suda buldum. Gemideki hayvanların kaçı hayatta kaldı bilmiyorum. İhtiyar aslanı merak ediyorum, muhtemelen boğulmuştur. Kulaç atmasını bilmezdi. Her daim meyustu, aklî melekelerini yitirmişti. Bir mesel anlatılır: Evvel zaman içinde âlemin en kudretli aslanını kafese koymuşlar, hayvancık delirmiş. İnsanlar gelip “Aslan çok sıkıcı” demiş. Söyleyeyim; herkesten af diliyor o aslan, şenlikli deliremediğı için.

Mustafa kabuğumu rengârenk boyamak istiyor. Lunaparkın her yerine bir şeyler çizmiş. En çok da musikişinas kişileri. Sanatı şems dedikleri, yaldız setreli âdem de onun çizdiğı Zeki Müren nam müteveffa bir şarkıcıymış. Yoksa ihtiyar gövdemi, hem de bir sebbâhım çukurdayken, sahneye mi çıkarmak istiyor bu keçel çocuk?

2.5. Söz Vereceksen Kelebeğe

Mide bulandırdığı hâlde zevkli olan iki şey var; lunaparkta oyuncaklara binmek ve yalan konuşmak. O günlerde bunun birçokları için ne kadar doğru olduğunu sezemiyordum.

Babam, Ceyhun denen adamın teklifini saniyesinde kabul ederken, Jan’la Ramazan’ı da penaltı için kaleye göndermişti. Çocuk üçte üç atınca Ramazan biraz bozulmuştu ama lunaparkta yeniden dondurma satılacağı için yüreği şingirdiyordu. Jan hakkında ilk görüşümün pozitif olduğunu söyleyemem. Babamı ve annemi çabucak etkilemesi Avrupalılığından mıydı, yoksa kırmızı suratından mıydı bilemiyorum.

“Tamir edebilirse birkaç gün deneriz. Bize boşuna mı misafirperver diyorlar?” diyerek göz kırpmıştı babam.

Jan makineyi tamire girişti. Babam sözleşme imzalandığında verilen parayı doğruca bankaya götürmek için hareketlendi. Annem yoluna nemli gözlerle dikilince, o kanlar içindeki kaplumbağanın Savaş dayıma niçin gönderildiğini hatırladı. Nohut çaplı bir tartışmadan abisine verilmek üzere bir deste banknot ile annem galip çıktı. Babam giderken ondan daha evvel işittiğim şu lafın duruma nasıl uyduğunu gördüm:

“Çok zaman pes ettiğim oldu, bilhassa annene karşı. Oğlum şunu bil; işler sandığın gibi değil.”

Belgeselcilerin istediği şey, dört kameranın parka konulmasıydı. Kendileri vakit kaybetmeden gelip ince uzun direklerin ucuna güvenlik kamerasına benzer biçimde yerleştireceklerdi. İngiltere’de her 14 kişiye bir kapalı devre kamera düştüğünü belirten Mustafa dayıma göre insanlar zaten her yerde güvenlik kameralarına alışıktı. Bu onların ferah feza çılgınlıklarını, şarıl şarıl istifralarını, pamuk helvayı incitmeden yutmalarını veya çocukları tokatlamalarını engellemeyecekti.

Büyükstar Filmcilik ‘Eğlenen İnsan’ konulu, yurt dışı ortaklı ciddi bir belgesel yapıyormuş. Vahşi yaşam belgesellerindeki gibi en doğal hâli yakalamak için sabit kameralarla çalışmak istemişler. Ödedikleri imza parasının hatırı sayılır yekûnu da görüntülerin yabancı kanallara satılacağına dair bir anlaşmaya yaslanıyormuş. Babam hacizi kaldırabilmek ümidiyle yüzünde görmeyi unuttuğum bir sevinçle gitti. Annem sıkı sıkı tuttuğu banknotları verebilmek için abisini ararken, Mustafa dayımla ben çay bahçesinde Jan’ı seyre koyulduk. Makineyi kurcalayan Hollandalı elbette birazdan sekiz-dokuz anahtar, çekiç, bisturi veya keçi kılı fırça vesair ne işe yaradığını hiç öğrenemediğim şeyler isteyecekti. Beş dakika sonra dediğim çıkınca yavruyu aletsiz tamir edemeyeceğini öğrendiğime mutlu oldum. Kavgaya veya tamir çıplak elle olduğunda paha biçilmezdi ama çağımızda bu görenekler unutulmuştu.

“Top yuvağlak, donduğma yuvağlak, gezegenleğ yuvağlak” dedi Mustafa dayım. Ben söyleyemediği R’leri de çözüp cümleyi kendim için anlamlı bir bütün hâline getirmeye çalışırken bir cümle daha geldi. “Aslında hepsi yuvağlak ama Satügn stil sahibi.”

“Bana dediniz?” diye sordu Jan, pancar yüzünü makineden kaldırarak.

“Sen işine bak” dedim. Dayıma döndüm: “Söylediklerini biz bile çözemiyoruz nerede bu turist anlayacak.”

Jan trene bakar gibi bakıyordu. Şunu düşündüm; Hollandalı bir adamın dondurma yapmayı sevmesini ülkenin meşhur ineklerine bağlayan kişinin hayal gücü kuvvetli demektir. Zira inekler üşüdüğünde otomatikman dondurma sunmazlar.

Bu sırada Savaş dayım belirdi. Kafasındaki dikişleri aldır-mış, saçlarını limon suyuyla ıslatıp taramıştı.

“N’aber lan köşe kadıları?”

Kardeşi sessizce “Aleyküm selam” dedi.

“İşte!.. Kâzım’ın öküzü bakar iki gözü.”

“Ben mi?” dedim.

“Siz hâlâ mı fakirsiniz?”

“Sana bakağsak iyiyiz” dedi Mustafa dayım.

Gülmek yerine soda şişesi gibi fısladım.

“Hep aynı plak. Bana bak; zengin olmanın çok, zengin kalmanın bir tek raconu var; altınların yerini kimseye söylemeyeceksin. Borçlanacaksan laleye borçlanacaksın, söz vereceksen kelebeğe söz vereceksin. Anladın mı benim biricik yeğenim?”

“Anladım.”

Babamın avucundan geçen, annemin içinden gelen sıcacık para Savaş dayımın kalbini naneli merhemle ovalamıştı belli ki. Cebinde kaç gün kalacağı belli olmayan bir para yakalamışsa âlemin en sevecen dayısına dönüşürdü. Onu tanıyan kişiler dolu cebinin ne zaman boşalacağını merak ederdi. Ben buna kafa yormazdım. Merak etmek, devasa bir klozetin mabat yutan girda-bından daha ölümcüldü bana göre.

2.6. Hani Ağaçlar Çiçekleniyor Ya

“Gecikmiş taksiti ödedim. Haciz filan yokmuş, bilgisayarda bulamadılar. Belki merkez şubeden çıkan bir karardır dediler.”

“Ne yapacaksın şimdi?”

“Yarın ararım, borcumu verdim nasılsa. Bu sanayide inşaat brandalarından var mı?”

“Buluruz. Unutmadan, kabin çizimlerine baktım. Yay işi biraz zor. Bu çapta bir yay çelik olsa çok sert, demir yapsak tutar mı bilmem. Belki bir karışım... Fabrikasına bakmak lazım.”

“Amortisör ustası değil misin Ayhan, yardımcı ol.”

“Yaptığım işler senin istediğine benzemiyor İrfan.”

“Başka çaresi yok, yapacağız. Abim Almanya’yı doyuruyor, gazeteler ablamın akademik ödülleri yazıyor. Dayanamıyorum artık. Hani ağaçlar çiçekleniyor ya, ben sanki soluyorum. Bebekler doğarken, ben sanki ölüyorum. Sen imkânsız desen de bir yolunu mutlaka bulacağım.”

“Bir arkadaş var, ona soralım.”

“Kaplumbağaya da akvaryum yapacağım. Mağazalardaki şu havalı camlardan bulur muyuz? ‘Müşteri çekebilir’ dedi belgeselciler. Aklıma yattı. Böyle demir çerçeveli, römorka koyabileceğimiz büyük bir akvaryum...”

“Kolay. Amcaoğlu alışveriş merkezlerine cam takıyor. Ararız, iki saate ararlar. Parası hazırsa...”

2.7. Lunaparklar Yarışıyor

Uçan sandalyelerde biri ağılıyormuş. Koştuk. Kızın teki, cenazesi varmış gibi feryat ediyordu. Oyunağı durdurduk. Mustafa dayım yanına gitti. Salıncağın emniyet zincirini kızın başının üstünden dikkatle geçirip, kızı ayağa kaldırdı.

“Korktun mu evladım? Çok da hızlı dönmüyordu” dedi babam.

Kız ağlamaktan konuşamıyordu. Etrafa bakındık. Kollarında iki çantayla başka bir kız geldi:

“Sevgilisi terk etti de.”

Hoppala paşam, malkara keşan! Burada heyecandan altına yapanlar, midesi burnuna sıkışanlar gördüm ama aşk acısı çekmek için uçan sandalyeyi tercih edene rastlamamıştım. Salıncakta veya küvette, insanlar aşk acısı denen şeye bayılıyor. Öldürmediği için galiba. Kimse kanser acısını romantik bulmuyor.

Kızı arkadaşına teslim ettik.

Babam Savaş dayımı sordu. Sebebi tüfek pavyonunda oluşan bir hareketlenmeydi.

“Yok” dedim. “İşi varmış.”

Hızla tüfek pavyonuna gittik. Adamın biri bağırıp çağırıyor. Babam yanıştı:

“Beyefendi ben işletme sahibiyim. Nedir sorun?”

“Tüfekleriniz bozuk. Atıyorum atıyorum, düşmüyor ayı.”

Ayı, ne çok şeyin özeti.

“Vuramıyorsunuzdur.”

“Astsubayım ben. Atış sertifikalarım var. Böyle şey olmaz. Şikâyet edeceğim.”

“Sakin olun komutanım. Bir bakalım.”

Komutanım denince yumuşayan adamın elindeki tüfeği aldı babam. Boncuk koydu. Nişan aldı. Çat! Oyuncak ayı düştü.

“Ben atınca olmadı. Müşteriyi kandırıyorsunuz.”

“Komutanım, bir daha deneyin. Bizden. Hadi.”

Tüfeği verdi. Omzuna yerleştirmesi için yardımcı oldu. Parmağıyla alışkanlıktan gez göz koordinatı çizdi. Çavuş tetiğe bastı. Çat! Ayı düştü. Etraftan küçük bir alkış koptu. Astsubay tezgâhtarın getirdiği tüylü oyuncakı kucakladı. Yanındaki kız ayıya uzandı. Adam mahcup, önüne baktı.

Kalabalığı yarararak yaklaşan yengem “Bez geldi, Cafer yok” diyerek babamı şantiyesine çağırıyordu. Tüfek pavyonundan ayrıldık. Branda getirmişler. Yufka dürümünü andıran paketi açıp örtüyü inşaata gerdiler. Şimdilik 10 metre yüksekliğinde, beyaz bir robot heykeli gibi yükseliyordu ne olduğunu bilmediğimiz yapı. Yengem bunun, karısından bıkan bir adamın tek kişilik malikânesi olduğunu iddia ediyordu. Zabitanın bu kaçak girişimi mühürlemekte gecikmeyeceğini de ekliyordu.

Brandayı asma işi bitmeden kameralı direkler de geldi. Yengemin “Özel hayat filan kalmadı” yorumunu duymayan babam kameraları getiren teknisyenlere canla başla yardımcı oldu. Birini dönmedolabın yanına, birini çay bahçesinin önüne, birini oyunlının ortasına, diğerini de uzay trenini rahatça görebileceği bir noktaya yerleştirdiler. Bir kamera da giriş kapısını izleyebilecekti.

Çay bahçesinin kenarına da görüntülerin depolanacağı, sokak köşelerindeki telefon santrallerine benzer kilitli bir ağ merkezi koydular. “Kamera güzel, hırsızlığa da önlem olur” deyince teknisyenlerden “Bunlar güvenlik amaçlı değil. Size herhangi bir kayıt teslim edemeyiz, bu sözleşmede var” cevabını aldım.

Hacedilen oyuncakların geri dönmesi gecenin sürpriziydi. Bu kadar çabuk mu? Bildiğimiz kadarıyla haczin kaldırılması için ay-

rıca ödendi belgesi filan gerekiyordu. Gözler Dupont ve Dupond'u aradı. Onların yerine hamalların şefiyle müşerref olduk. Babam haciz meselesinin şubedeki belirsizliğinden bahsettiğinde bankanın genel müdürlüğünden damgalanmış evrakı gösterdiler.

Annemin -her şeyin yoluna girmeye başladığını görünce- sevinçten bayılmasından korkuyordum. Oysa yüzünde neşeyle hiç ilgisi olmayan, soğuk sarı bir ifade gördüm. Kameracılar ve hamal şefi gittikten sonra babama sokuldu:

“İrfan... Ne inşaatı yapıyorsun?”

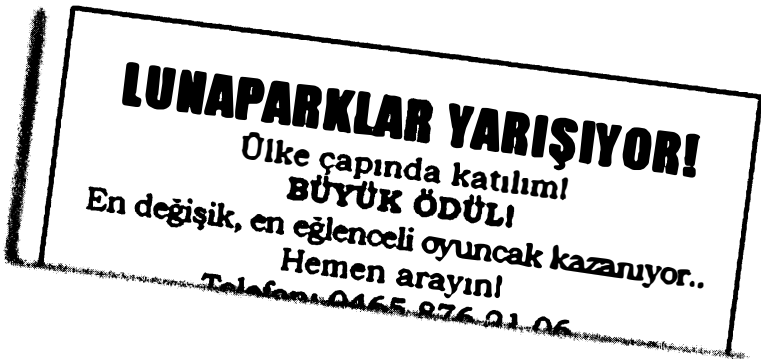
Nasıl izah edecek, nasıl savuşturacak diye gözlerimizi patrona diktik. Başbakanın beklenen, televizyonda bütün kanalların canlı yayınladığı bir açıklamaydı sanki.

“Merak etme, ev yapmıyorum. Alev'e bakma sen. Burada kalmam geçici. Senden bıkmadım. Sen benden bıktın mı?”

“Hayır” dedi annem. Gözleri kaydı. Koluna girdik. Çantasını karıştırdık, kolonya bitmiş.

“Fırla” dedi babam. “Konteynırdaki masada şişe olacak.”

Fırladım. Eternitteki delik geçici olarak eski bir pencere kanadı ile kapatılıp taşlarla sabitlendiğinden çatısı *sunroof*'a dönüşmüş konteynıra daldım. Karışıklığı yüzünden dilenci çanağına benzeyen masada kolonyayı ararken sonbahar yaprağı gibi kıvrıla kıvrıla yere düşen gazete kupürünü o gece kimseye söylemeyecektim.

2.8. Boz Alaboz Başlı Pis Porsuk

Sevgili Zeki Müren,

Sen ne zamandan beri bu tarlaya ekilen bir şinik kekere mekereye dadanan boz alaboz başlı pis porsuksun?

Çocukken en çok merak ettiğim şeyler; güneşin geceleri nereye gittiği ve senin kadın mı erkek mi olduğundu. 1951’de ilk radyo konserini, 1955’te ilk sahne konserini verdin. 600’den fazla plak ve kaset kaydettin. İlk besten ‘Zehretme Hayatı Bana Cananım’ın güftesi adının baş harflerinden oluşan bir akrostişi. Kaç kişi bilir ki, ‘Şimdi Uzaklardasın’, ‘Bir Demet Yasemen’ ve ‘Gözlerinin İçine Başka Hayal Girmesin’ hep senin bestelerindir. İçinde ‘Çim Makası’ diye bir şiirin de olduğu ‘Bıldırcın Yağmuru’ adlı bir şiir kitabı çıkardın. 1970’te gazete yazıları yazdın. Birçok filmde oynadın. Marilyn Monroe öldüğünde sabaha kadar ağladın. Bülent Ersoy’u kıskanırdın. Cam parçalarıyla dolu sandığım öyle parlak kıyafetlerin vardı ki konser bitip de onları çıkartırken şangır şungur ediyor mu diye merak ederdim.

Yıllar evvel E. Fuarı’ndaki lunaparkı dolaştığın haberi-ni hatırladım. Renkli kostümlerin ve apartman topuklarınla zaten tek başına lunaparktın. Her akşam saunaya girerdin. Günde sadece 4 saat uyurdun ve kahvaltı yapmazdın. Saçın öyle büyüktü ki çocukken içinde yaşayan küçük adamlar olduğuna inanırdım. Gözlerin 1,5 numara miyoptu ama hiç lens takmadın. Lamba karanlıktan korkar mı?

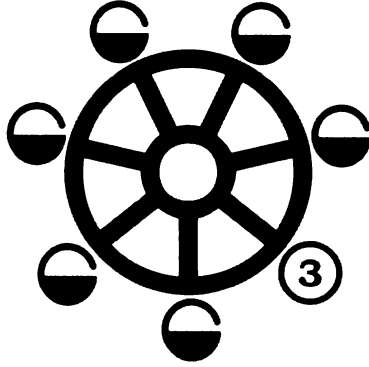
Katıldığın son programda siyah parlak kumaştan bir takım elbise giyyordun. Uzun tırnakların, titreyen ellerin, rimelli ve nemli gözlerin dikkatimi çekmişti. Kimsenin elleri seninkiler kadar vecd ile şarkı söyleyemezdi. Ellerin şarkı söyleyen hıçkırıkları andırırdı. Hıçkırık da bir itiraz değil mi? Ah ederdin ses tellerinle. Ah; bildiğim en güzel kısa hikâye.

Söylesene Zeki, elmas parlar da gülüyor mu sanırlar? Sorup duruyorum, Yunus çatımıza indiğinden beri daha fazla belki. Yunus, boz alaboz başlı pis porsuk değil. O bir naftalin topu. İrfan Abi televizyonculardan para alınca bizim eski kabuğu da düşünmüş. Römorkun üstüne camdan büyük bir akvaryum yaptırdı. Suyun içindeyken etrafta gezinen insanları görebilmesi, oyuncakları izleyebilmesi onu çok mutlu etti. Kabuğunu da değişik renklere boyadım. Pek beceremedim. Göl Gazinosu'nda sahneye çıkmış ikinci sınıf assoliste benzedi. Keman çalarken komşusunu dürtene acemi derler ya, ben işte o acemi kemancıyım. Her gün kaplumbağa boyamıyorum ki.

Zekiciğim, Yunus seni hiç bilmiyormuş, anlattım. “Kimse onun kadar güzel ‘Bulamazsın’ diyemezdi” dedim. Lunaparkta iki yerde resmin var. Bazen ‘Şimdi Uzaklardasın’ çalışıyorum. Bu şarkın bana gecenin banliyösünde yankılanan feriyatları hatırlatır. Karanlık ve sessiz bir yerde insan çığlığının korkunçluğunu düşün Zeki. Çelikte ses havada ilerlediğinden 18 kat hızlı. Şefi olmayan metalik bir orkestranın parçalarıyız. Bunun adı insafsız konçerto.

Sevgilerimle,

Mustafa.

*“Şu tavşanı kurşunlayıp yeni bir sayfa açayım.
Benim kronolojimi biliyor musun sen?”*

Mustafa Kutlu

3.1. Üzümün Ekşi Tanesi

Babam anlatmıştı: Dedem, altı yaşındaki babamla dokuz yaşındaki amcamı bir Pazar günü yanında işe götürmüş. Turizmin yeni yeni uyandığı, evvelki sene uluslararası askerî üs kurulan bir sahil kasabasıymış bu. Dedem portatif dörtlü salıncağı döndürürken babam ve amcam da ellerindeki şapkayla para topluyormuş. İhtimal babası yabancı ülke askeri olan zenci bir çocuk da salıncağa heveslenenlerdenmiş. Velelin elinde bir uçak varmış. Babam o vakte kadar bırakın gerçek uçağı -evden kaçıp duvar üstünden bölük pörçük izlediğı filmler dışında- oyuncağını bile görmemiş. Herkes yabancıya rengine ve lisanına takılmışken babamın tüm ilgisi oyuncak uçaktaymış. Çocuk salıncakta iki-üç tur dönüp, ücretini de ödeyip gittikten dakikalar sonra babamın yokluğu fark edilmiş. Uçak babam için âdeta bir mıknatısmış, yabancı çocuk da narını meydanda kıran biriymiş. Konuşarak olmasa da işaretlerle anlaşarak kumsala inmişler. Kâh uçağı pist yapmışlar, kâh küçük midyelerle hayalî hedefleri bombalamışlar. Birkaç saat oynadıktan sonra arkadaşı uçağını alıp el sallayarak gitmiş. Babam da salıncığın yanına dönmüş. Dedem evladını merak ettiği için biraz kızmış ama oğlanın zebellah gibi babası çevirmeniyle gelip “Senin uçağımızı çaldı” deyince çileden çıkmış. Dedem “Yapmaz öyle şeyler” dese de içine üzümün ekşi tanesi düşmüş. Korkudan at arabasının altına kaçan babamı salıncağı döndürdüğü meşe sapla döverken “Bana hırsız mı dedirteceksin ulan? Nereye sakladysan

çıkarmış” diye sövüyormuş. Babam çalmanın ne demek olduğunu bilmiyor, sadece uçağın güneşte parlayan kanatlarını, minik camlarını düşünüyormuş dayağı yerken. “Ben almadım” diyormuş çaresiz. Yabancı subay sonuç alınamayacağını anlayınca çocuğunu alıp gitmiş. Dedem amcamın cebine doldurduğu paraları gösterek “Bak abime, adam gibi para kazanıyor. Sen ne yapıyorsun hergele?” diyormuş. Aslında dedem gaddar insan değildi, bir yabancı tarafından böyle itham edilmek onu delirtmiş demek ki. Babam kenarda otlayan atın yanı başında ağlarken ve oyuncağı gerçekten alıp almadığını hatırlamaya çalışırken zenci çocuk elinde uçakla çıkagelmiş. Uçağını eve giderken düşürmüş olduğunu, birden kaybolunca babamın çaldığını sandığını işaretlerle anlatmaya çalışmış. Özrünü kabul etmesi için uçağı babamın avuçlarına bırakmış. Babam temize çıktığına mı sevinisin, uçağa mı inanamasın; sevinç gözyaşları boşanmış. Fakat dedem oyuncağı kapıp çocuğa zorla geri vermiş. Oğlundan özür dilemek şöyle dursun, ağlamaya devam ettiği için bir de tokat ekletmiş. Babam der ki: “Amcanın o sırada kıkır kıkır gülmesini unutamadım.”

“Bu yüzden mi yarışyorsun?” diye sordum, anlattığı uçak hatırasını düşünerek. Sessiz kalınca devam ettim: “Masanda kolonya ararken ‘LUNAPARKLAR YARIŞIYOR’ haberini gördüm.”

“Üzerine vazife olmayan işlere karışmayı o saçma sapan romanlardan mı öğreniyorsun?”

Kızgın mıydı, yoksa yaptıklarının ciddiye alınması hoşuna mı gidiyordu?

“Yanlışlıkla oldu baba. Kâğıt yere düştü” diye kendi sahama çekildim. Yeni bir hücum gelmeyince devam ettim. “Şu inşaatın lunapark yarışmasıyla ilgisi var mı? Yarışmaya mı katılacaksın?”

“Katılacağım.”

“Ne peki o?”

“Memleketin en eğlenceli, en yeni lunapark oyuncağı.”

“Tamam da, ne tür bir şey? Uçak mı?”

“Bekle de gör.”

3.2. Hayat Burada

“Tamir ettim mi diyorsun yani? Ne yalan söyleyeyim Jan, çıkma fiber dişlisi istediğinde hiç inandırıcı gelmemiştir.”

“Benim baba fabrika, orada çalıştım İrfan Bey. Biraz öğrendi ben.”

“Niye Türkiye’ye geldin?”

“Babam zor istedi. Ülke dışına git bir sene... Şey... Hayat öğren dedi.”

“İyi demiş; hayat burada.”

“Sonra Erasmus’ta Türkiye çıktı, baba sevindi. Direğe çanta astı.”

“Direğe çanta mı astı? Sebep?”

“Hollanda gelenek. Çocuk başarı olursa çanta direğe asılır.”

“Vay anasını! Kardeşin var mı?”

“İki kız kardeş. Siz kaç?”

“Üç. En küçüğüyüm.”

“Mooi! En ufak kardeş olmak iyi...”

“Şimdikiler için iyi, bizim zamanımızda çeşmeye gönderilmekle şereflendirilen bir mertebeydi.”

“Ben anlamadı? Özür. Benim Türkçe biraz...”

“Yo, seninki bizimkilerin çoğundan iyi.”

“Bir şey daha anlamadım. O balerin... Şey, peruk mu takıyor?”

“Evet. Mustafa’nın fikri. Hep kısa saçlı olur bunlar. Dönerken saçları uçuşsun diye at kuyruğundan peruk yaptı.”

“Kolyesi de takıyor?”

“Doğrudur. Hacizciler onu bile götürmüşlerdi de geri getirdiler. Neyse, sohbete daldık. Seni birkaç gün deneyelim. Duruma göre haftalığını konuşuruz, tamam?”

3.3. Tezgâhın Arkasındakiler

Askerliğimi saymazsak, doğduğumdan beri sürekli luna-parkta yaşadım. Anladım ki insanlar biraz masum, bir parça kaçıktır. Yanıp sönen renkli ışıklar olmasa kafayı üşütmeye ne kadar müsait oldukları anlaşılırdı. Burada çocukluk değil manyaklık ortaya çıkar. Kustuğu hâlde eve dönmek istemeyen çocuklar, bağırırları kulakları sağır eden kızlar aslında burada bütün yaptıklarından zevk duyar. Biz de onlardan para alıyoruz çünkü biz tezgâhın arkasındakileriz.

Savaş dayımın tezgâhı ise başkaydı. Babamdan aldığı parayla doğruca kumara gitmiş. Ormanın içinde bir pikapta öbür kumarbazlarla buluşmuş. Son zamanlarda sanayide birkaç baskın olmuş, topladıkları kahvehane de güvenli bulunmamış. Zaten ganyotu da yükseltmişlermiş, bizimkiler de posta koymuş. Altı kişi bakara oynamışlar. Dördünü zaten tanıyormuş. Birisi oto sanayinden yükünü tutmuş bir yedek parçacı, diğeri de kereste işi yapan yaşlı bir kodamanmış. Tahtacı moruğun aynalanacağı daha baştan belliymiş. Dayım önce biraz kaybetmiş, sonra banka olmuş. Banka iken epey yükünü almış. Sonra bankayı devretmiş, arkadaşlarından birini telgraf yapmış. Telgraf krupiyenin yanında durup kâğıtları haber veren kişiymiş. Böylelikle krupiyeyi ve bankayı dolandırıp, kâğıt çalarak keresteciye komple zımparalamış. Gömleğinin yenlerinden kartlar fırlayacak diye ödö kopmuş ama nasılsa nazarlar yedek parçacının üzerindeymiş. Kodaman

dışındaki öbür isli kafalar adamı bir güzel düzlemiş. Bizimki bohçasını doyurunca masadan kalkmış. Cepleri öyle dolmuş ki kundurasının içine bile banknot sıvamış. “Kaybedengillerin sulu suratlarını geride bırakarak” mobilete atlayıp ormandan çıkmış. Gündüz bunları anlatıp, birkaç kuruş harçlık verdi ve ufka doğru süzüldü. Mustafa dayıma söylemedim, söylesem o paraları ateşte yakardı.

Mustafa dayım Mezdeke’nin ‘Ya El Yelil’ şarkısıyla gondolda sallanıyordu. Annemle yengem pamuk helva ve mısır taleplerine yetişıyordu. Babam konteynırda çizim yaparken, ben de çay bahçesindeki kasada adisyon kesiyordum. Jan makineyi çalıştırmış, sade dondurmayı harç etmekle uğraşıyordu.

Teybe çekmecedeki kasetlerden birini koyacağım sırada Sinan geldi. Sinan, topları deliklere sokarak maket atları ilerlettiginiz at yarışı oyununa bakan roman çocuk. Annesi ölmüş, babası adam yaralamaktan hapiste. Sesi çok güzel. Bazen Mustafa dayım çalar, o söyler.

“Zafer baban nerede?”

“Konteynırda.”

“Bizim bu yarış atları var ya. Teki çalınmış.”

“Koşmaktan çatlamıştır, iyi bak oralara.”

“Dalga geçme lan, birisi söküp götürmüş işte.”

“Sen ne yapıyordun Sinan? Armut toplama mevsimi başladı mı?”

“Müşteri yoktu, bir ara Ramazan’ın yanına uğradım.”

“Şüpheliler kim?”

“Ne bilem ben.”

“Şu anda bir numaralı şüpheli sensin. Yürü!”

Yazar kasayı anneme bıraktım. At yarışı tezgâhına gittik. Hakikaten 6 numaralı at yoktu. Başlangıç çizgisi dişi eksik tarağa benziyordu.

“Tüh! En sevdiğim taydı. Babası Veliefendi, anası Elizabeth.”

“İrfan Abi görürse kızar. Senin için dert değil tabii.”

“Ben mi dedim git gülle kafalı Ramazan’la lak lak yap diye. Senin görevin sadece mikrofon bulmuş sinek gibi yarış anlatmak değil. Atları tımar etmek ve sahip çıkmak, birisi 6 numaralı atla çok ilgiliyse gözünü açmak.”

Bulsa bulsa Mustafa dayım çare bulur diye yanına gittik. Gondoldan indirdik.

“Başın dönmüyor mu?” diye sordum.

“Hayığ” dedi.

Bir anda çok yüksek bir kadın çılgılığı. Etinden et koparmışlar sanki. Döndük. Çarpışan otolardan geliyor. Çılgılığa başka sesler de eklendi. Piste seğırttik. Çarpışan otolar çalışıyor, birileri in-meye yekiniyor. Biz anlayana kadar herkes kenara çekildi. Operatör çocuğa işaret ettim, sistemi kapattı. Bu abuk şeyi sevmele-rini de anlamam, çarpıştıkça zevkten kuduran veletlerin yarışı işte. Elektrikli otomobillere özendirmese tam bir deli kuyusu. Neyse, adamın teki elinde şarap şişesiyle arabalardan birinin içinde. Direksiyonu çevirip duruyor. İki saniyede bir de şişeden yudum alıyor. Arabanın işlemediğini fark edince bağırmaya baş-ladı:

“Benzin mi bitti? Gelsenize ödlekler! Hepinize bindireceğim. Ben bu ehliyeti nereden aldım biliyor musunuz? Bakkaldan.”

Adamın yanına gittim.

“Beyefendi, müşterileri korkutuyorsunuz. Gelin size kahve ısmarlayalım” dedim.

“Sen kimsin? Şuna benzin koy pompacı.”

Mustafa dayım yanımda sadece izliyordu.

“Mekân sahibinin oğluyum” dedim. “Oyuncakları içkili kullanamazsınız. Kaldı ki trafiğe de içkili çıkamazsınız.”

“Senden mi öğreneceğim ulan” diyerek şişeyi yere çarptı. Kırık camlar ve kızıl şarap yağdan kararmış piste yayılıverdi.

Elimi adama uzatacak oldum. Ayağa kalktı, sendeleyerek elini arka cebine götürdü. Bir sustalı çıkardı. Çıtırt! Açıldı.

Mustafa dayım öne atıldı:

“Sok onu yeğine” dedi, arabulucu polis komiseri gibi.

“Sokmuyorum, istersen sana sokayım susak kafa” dedi, sendeledi. Bıçağı çarpışan otolardan birinin bariyer lastiğine saplandı. Geri çıkartamadı, sinirlendi. Bütün gücüyle çekince yere kapaklandı. Bereket bıçak bir yerine batmamıştı. O sırada babamın sesini duydum.

“Lan kimsin? Başımızı belaya sokma akşam akşam.”

Adamın ağzında köpükler gördüm. Babama yaklaştı. Babam sağ eliyle demir direklerden birine tutunmuştu, yerinden kıpırdamadı.

“Bırak bıçağı, kafanı yoksa uçururum!”

Arkamıza döndük. Elinde tüfek vardı. Gelip şarapçının burnuna kadar girdi.

“Duydun? Buradan git.”

Jan’dı.

Tüfeği tanıdım, oyuncak ayı düşüren bizim boncuk tüfeklerinden. Sahici av tüfeğine çok benziyordu. Adam korktu. Bıçağı hemen attı. Yalpalayarak defolup gitti.

Herkes Jan’ı alkışladı, babam Jan’ı tebrik etti. Cesaretinden ve sorumluluk duygusundan ötürü güven kazanmış oluyordu böylece. İnsanlar dağılırken babam Jan’la beraber çay bahçesine doğru yürüdü. Ben ters yöne, Yunus’un sekiz parça camdan

oluşan demir çerçeveli yeni pansiyonuna yaklaştım. Evvelki gün Mustafa dayımın önerisiyle römorku dönmedolabın yanına getirmiştik.

Arkamdan Sinan:

“İşt Zafer, atı n’apacaz?”

“Senin atını, toynağını–”

Epey galiz laflar edecekken tuttum kendimi.

“Kaplumbağa hepsini yemeden alın isterseniz” diyen kısa saçlı esmer kız, ojeli parmağıyla Yunus’un camını gösteriyordu. “6 numarayı mı arıyorsunuz?”

Akvaryumun dibinde, burnuyla bir şey arıyormuş gibi baş aşağı durmuştu maket at. Kuyruğunun ucu yoktu.

“Yunus işte” dedi Mustafa dayım. “Ne bulsa yiyoğ.”

Havuzdan atı alması için Sinan’a işaret ettim. Bir buçuk metre derinliğindeki akvaryum için sopa bulmaya gitti.

“Dişi mi?” diye sordu esmer kız ilgiyle. Üstünde bir omzunu açıkta bırakan bir tişört. Çamaşır suyunda unutulmuş gibi alacalı mavi, dar bir kot giymiş. Ayağında pembe spor ayakkabı.

“Dişi” dedi Mustafa dayım. Yapılması gereken acil bir şeyi unutmuş gibi hızla uzaklaştı yanımızdan.

“Merhaba, ben Ayşegül” dedi kız.

“Ben de Zafer.” Uzattığı pembe ojeli eli sıktım. “Nasıl bir insan evladı yarış atını yerinden söküp buraya atar acaba? Ne şekil bir deli?”

“Kaplumbağası renkli, balerini peruklu, ahtapotu şaşı olan bir lunaparkta o türden bayağı kişi vardır herhâlde.”

3.4. İhtirasın Badı Mabadına Eser

Önce lunaparkla tanışmanızı konuşalım sevgili Vezir Kumbacı, ya da son zamanlarda bilinen adınızla Osman Suat Hey. Yunus Lunapark'a ilk gelişiniz ne zamandı?

Ramazan Bayramı'ndan on gün filan sonra. Dönmedolap için sekiz-on bilet aldım. Oturdum, dönerken etrafı inceledim saatlerce. Bezle kapatılmış yüksek bir inşaat vardı. Resimler dikkatimi çekti; Zeki Müren'in, Barış Manço'nun resimleri çizilmiş balerinin arka duvarına. Başka bir yerde Safiye Ayla. Balerin de perukluydu.

Bunları görünce ne düşündünüz?

Yapımcının işi olduğunu... Alakası bile yokmuş. Tamamen İrfan Yunus'un şahsi tasarrufu. Bir de Yunus vardı, caretta caretta. Yukarıdan gördüğüm manzara; rengârenk lastik top gibi bir hayvanın öylece durmasını izleyen çocuklardı. Ben nereye düştüm böyle diye kendi kendime sordum. Hayvanat bahçesi mi lunapark mı ulan burası dedim.

Başka hayvan var mıydı?

Yoktu ama korku tünelinin önündeki maymun mankeniyle balerinin peruğunu da görünce her yandan pençeliler, boynuzlular çıkacak sandım.

İlk gün lunaparktan birisiyle konuştunuz mu?

Biletçiden başka kimseyle konuşmadım. Biliyordum ki kendileri bana geleceklerdi. Yetmiş yaşında bembeyaz sakallı bir adam saatlerce dönmedolapta oturuyor. Birisi gelip soracaktı elbet.

İlginç bir şey oldu mu birinci gün?

Oldu. Çarpışan otolara bir sarhoş dadanmış. Kavga çıktı, yurkardan iyi göremedim. Dondurmacı nişancılık pavyonundan tüfeği kapıldığı gibi oraya gitti. Birisi vuruldu mu anlamadım önce. Şangır şungur sesler duydum, sonra herif çekip gitti. Zamanında ben de öyleydim.

Nasıldınız?

Gökkandil dolaşırdım. Bunu da inkâr ederdim. Belki de kendimi “Hayatımda sadece bir kere sarhoş oldum. Yirmi üç yıl sürdü” diyen şu komedyen* sanıyordum. Sonra çok hasta oldum. Karaciğerim bitmiş. Ameliyatlar, ameliyatlar... Kariyerim de düşüşe geçmişti. Bıraktım.

Kariyerinizi mi?

Hayır, içkiyi. Kariyerimi bırakmadım. Kendimi kanıtlamam gerekiyordu. O yaşta birisi emekli olup yazlığına çekilir ama ben zaten ömrünün yarısını düşerken geçirmiş biri olarak geç de olsa üst katlara çıkmalıydım. Kafayı takmıştım.

Ne yaptınız üst katlar için?

İçkiyi bırakıp iyileşmeye başladıktan sonra her şeyi yaptım. Çünkü çocuklarım ve dostlarım benden uzaklaşmıştı. Böylece

* Alıntının sahibi ünlü komedyen W.C. Fields'tır. Alkolle ilgili bir diğer esprisi de şu: “Yılan sokmalarına karşı yanınızda her zaman büyük bir şişe viski bulundurun. Bir de küçük bir yılan tabii.” (APn.)

Yunus Lunapark macerası başladı. Buna ihtiyacım vardı. Bastonla da olsa, başaracaktım.

Ve Savaş'ı buldunuz...

Altı çeşit kumarbaz vardır; profesyonel, standart, küçük, sosyal, azgın ve antisosyal. Savaş azgın kumarbazdı. Bakın, kumarda en büyük hata önceki gece kaybettiğin için öfkelenmektir, daha kötüsü önceki gece kaybettiğini geri kazanmak için masaya oturmak. Nedir: Kumarbazlar önce kendilerini mahvederler, sonra ailelerinin, sonra arkadaşlarının paralarına sarkarlar. Sonunda hırsızlığa yönelirler. Bir kumarbaz ortalama on iki kişiye zarar verir. Savaş bütün bunları sağlıyordu. Benim için en doğru kişiydi. Kereste tüccarı Osman hayatımın rolü olacaktı.

Böylece başaracağınıza ve mutlu olacağınıza inanmış mıydınız?

Güzel kızım, mutluluk sandığın şeylerin peşinde harcadığın vakit en fazla helâda harcadığın kadar değerli. Aslında seni koşturan şey mutluluk değil, hırs. Hırs keçi gibidir, her şeyi yer. Annem rahmetli, “İhtirasın badı mabadına eser” derdi.

3.5. Süper Roket

“Bir rüya gördüm” dedi babam.

Cuma namazı için şadırvandaydık. Devamını getirmeden abdest almaya girişti. Çeşmenin altında kâğıdı sıyrılmış, suyu emip şişmiş sigara izmaritleri yatıyordu. Çorabını giyip, mendiliyle ensesini silerken anlattı:

“Bizim lunapark çok kalabalık bir şehrin meydanındaymış. Biz de niyeysel ondan biraz uzakta çok yüksek bir otelin teras katındayız. Birdenbire ateşler saçarak gelen gemi kadar büyük bir roket mahşeri kalabalığın ortasına düşüyor ve nükleer patlama oluyor. Patlamanın etkisi suya attığın taşın dalgaları gibi hızla etrafa yayılıyor ve her şeyi yakıyor. Biz donup kalıyoruz. Aslında durduğumuz binaya kadar gelmesi lazım ama binanın tam kenarında duruyor. Otelin sadece dış cephesi yıkılıyor. Şoktan çıkıp merdivenlerden aşağı yuvarlanıyoruz. Roketin düştüğü yere, lunaparkımıza koşuyoruz. Herkes ölmüş. Başkaları geliyor. Derken birkaç dakika içinde eğlence yeniden başlıyor. Çalışır durumdaki oyuncaklara binip bedavaya keyfini çıkarıyor insanlar. Birbirlerinin ve oyuncakta oturduğu yerde kömürleşmiş zavallıların fotoğraflarını çekiyorlar. Hatta adamın teki bir cenazeye sarılıp *selfie* çekiyor. Çıldıırıyorum. Hırkımdan ağlıyor ve ‘Siz ne yapıyorsunuz?’ diye feryat ediyorum. Oysa etrafta dolaşanlar cenazelerden daha ölü sanki. Ne beni duyuyorlar ne de yanına

oturup gülüşükleri cesetlerin yanık kokusunu alıyorlar. Hissettiğim kederi anlatamam. Nasıl bu hâle geldik diye düşünüyorum. Sonra uyandım.”

Yarışma meselesine takılmışken yüreğinin kılıfı incelmış olmalıydı. Sırrına eremeyeceğimiz dertleri bendini çiğneyip aşmıştı. Cami avlusundaki musalla taşı manzarasının önünde rüyasını kıssa kılığına sokuyordu.

“Hayra çıksın baba” dedim.

Ayakkabılarımızı küçük kilitli dolaplara bırakıp içeri girdik. Bu dolaplar da babamın rüyasındaki gamsızlar gibi bir trajediyi yansıtıyordu. Öyle ya, vatandaş camiye ibadet için giriyor, ayakkabılarını kilitlememişse çıktığında çıplak ayaklarına mecbur kalabiliyordu. Mekânda ve nesnede bir tutarsızlık vardı. Sokaklardaki basket potalarının çoğunun altını arabalar işgal ediyordu. Evsizler yatmasın diye çivili kaldırım üretme fikirleri yavaş yavaş yeşeriyordu.

Camiden çıktıktan sonra Savaş dayımın Balkara’nın büyük iş merkezlerinden birinin kapısından girdiğini gördük. Bu ihtisamlı bina kötü şöhretliydi çünkü üç yıl önce adam tutup vergi müdürünü vurdurduğu konuşulan bir ithalatçının yazıhanesi de oradaydı.

Belediye otoparkına gidip çamur yeşili minibüsümüze bindik. Babam en arka koltuk sırasını sökerek bagaj yapmıştı.

“Nereye gidiyoruz?” dedim.

“Ayhan Usta birini tavsiye etmişti” dedi.

“Sebep?”

“Şu yarışma...”

“Hangi yarışma?”

Bilmezlikten gelmek eski fakat iş gören bir numaraydı.

“Lunapark şeyi işte, konuşmadık mı oğlum?”

Aklı yakında bir yerde değildi. Önünü bile gördüğünü sanmıyordum.

“Ama ne yaptığını söylemedin.”

“Söylemem.”

İnsan iki durumda kendini çok sıkıyor; hiç istemezken ve çok isterken. Keşke en az birinde altına yapma riski olmasaydı.

“O zaman beni niye getirdin?” diye kalın telden tınladım.

Aniden frene bastı. Durduk.

“İn” dedi.

“İnmem. Ne yaptığını söylersen inerim.”

“Söyleyeceksem seni niye indireyim? Oyun mu oynamak istiyorsun!”

“Bizim işimiz oyun değil mi?”

Güzel şuttu. Top ağırlara gidiyordu. İki eliyle direksiyona vurdu:

“Peki söyleyeceğim. Ama bana yardım edeceksin... Çalıdan çalıya geçmeyeceksin...”

“Tabii ki. Ne demeye gidiyoruz ustaya? O lunaparka kurduğün şantiye neyin nesi?”

“Kimseye anlatmak yok?”

“Söz.”

“Roket” dedi. Vites kolunu kurcaladı. “Süper Roket.”

3.6. Büyük Kaşkariko

“Ormanlar kralı hoş geldin!”

“Hoş bulduk Kartal Abicim. Nasıl gidiyor işler?”

“İyi. Geçen hafta bizim ruhsatlara taş koymuşlardı, namlu kokusuyla halletmeye mecbur kaldık. Ne içersin?”

“Neler var?”

“Lan neler var diye sorulur mu, lokantada mısın ayıcık? Oğlum bize iki çay getir... Evet Savaş kardeşim, anlat bakalım.”

“Abi kanadına sağlık. Sana borcumun yarısından fazlasını ödedim biliyorsun.”

“Yarısını! Uydurma, ciğerini közlettirme bana.”

“Tamam yarısını. Buna rağmen babalık ettin, söz verdiğin gibi adam tahsis ettin.”

“Başladınız mı?”

“Bir Hollandalı lavuk gelmiş, dondurma satıyor. Tüfekte çıkıverince bizimki gerçek sanmış. Tabii kafa düşüş.”

“Sen neredeydin?”

“Gerçekçi olsun diye dışarıda bekledim. İçeride dursaydım müdahale etmem gerekirdi.”

“Doğru.”

“Neticede devam ediyoruz, bu işler tırtıl mesaisi. Ne diyeceğim bak; geçen gün birini ütülemıştık biz ormanda. Osman Suat Hey diye bir kereste tüccarı.”

“Tanımıyorum. Uzatmadan anlat.”

“Bu Osman Suat geldi parka. Aşırı zengin. Bana iş teklif etti.”

“Neymiş?”

“Kartal Abim, büyük kaşkariko düzeceğiz Allah’ın izniyle.”

3.7. Lunapark Eğlencesinde Korku Ögesi

KRAL'IN SORUŞTURMASI BÜYÜYOR!

BALKARA- Geçtiğimiz ay Tellitepe'deki arkeolojik kazı alanından çalınan altın heykelcik "Çift Başlı Üzgün Kral" (Rex Bicapitis Tristia) için Alman emniyetinin de devreye girdiği öğrenildi. Yabancı yetkililerle Balkara'ya gelerek kısa bir açıklama yapan Emniyet Müdür Yardımcısı; Kültür Bakanlığı ve Almanya Federal Cumhuriyeti ile işbirliğini sürdürdüklerini belirterek, heykelciğin bulunması için alanında uzman polislerin görevlendirildiğini açıkladı. Soruşturmanın geniş kapsamlı yürütüldüğüne dikkat çekilirken, olayın uluslararası önemi nedeniyle gizliliğe riayet edilmesi istendi.

Konteynırdaki yemek sofrası personel ve iaşe bakımından eksiksizdi. Annem mercimek çorbası ve patlıcan musakka yapmış. Yeşil minibüsle gidip annemi ve tencereleri getirdim. Yolda bir de karpuz katıldı ekibe. Savaş dayım birkaç günden beri ilk defa bizimle yiyordu. Annem karadut ağacının altına gerilmiş eski çarşafı kaldırmanın zamanı gelip gelmediğini sordu. Babam biraz daha durmasını istedi. Kurbanlık konusu açıldı. Annem bu konuda endişeliydi:

“Dana keselim İrfan.”

“Olur Narine’m. Bugün baktık, şu sıra danalar çok pahalı. İki hafta sonra tekrar gideriz.”

“Geç kalınca da hep yaşı eksik hayvanlar kalıyor. Günah.”

Babam başını salladı. Musakka koyması için tabağını anne-me uzattı. “Jan ne yapıyor?” diye sordu.

“Yan diye söyleniyor” dedim ben.

“Jan desek ne olur?” dedi.

Sustum. Jan desek de olurdu.

“Çocuk çok güzel dondurma yapıyor İrfan Abi” dedi yengem.

“Yemekten sonra birer tane yeriz, sonra herkes işine. Bugün Cuma, kalabalık...” Babam musakkadan bir lokma aldı. “Ee, senden n’aber Savaş, neler karıştırıyorsun? Şu altın heykeli sen mi çaldın?” dedi gülerek.

“Yuh be İrfan! Kadı olsan biti bile ipe çekersin. Lunapark için ne yapabilirim diye koşturuyorum burada” dedi dayım.

“Sıkıntı çıkarma yeter. Senin öyle tarihi eser gibi ince işleri beceremeyeceğini biliyorum da, ola ki şansın döndü, kendi kralını kendin öp, tamam mı?” Babam basbayağı gülüyordu. Musakka ona iyi gelmişti. “Beni Alman polisiyle, Fransız polisiyle filan karşı karşıya getirme... Belgeselciler yetişmeseydi—” Tavandaki deliği kapatmak için koyduğumuz eski pencereye baktı. “Neyse, benden para isteme de.”

“Diyorum ki şu penaltı direklerini köşeli yapalım.”

“Buraya bir tane köşeli direk yeter.”

“Ne gülüyorsun ulan?” dedi altın dişi sinirle parlayan Savaş dayım erkek kardeşine bakarak. Bir tek Mustafa dayım anlamıştı espriyi.

“Birkaç gündür sürekli dönmedolaba binen bir yaşlı adam var. Fark ettiniz mi?” diye araya girdi yengem.

“Yoo” dedi babam. “Kimmiş?”

“Bilmiyorum. Dönüp duruyor. Çoluğu çocuğu filan da yok.”

“Yaşlı adamsa çocuğu olmaz, torunu olur zaten” dedi annem.

“Sana mı dedim ben!?” diye kıvılcımı çaktı yengem.

“Kime dedin? Ortaya demedin mi?”

“İrfan Abime dedim.”

“Alev, Narine de sohbete katılabilir mi?” diye yumuşattı babam.

“Katılabilir de abi, laf çarpıyor bana. Sabrım kalmadı artık.”

Jan'ın müşteriyle muhabbeti sağladı; ufakları güldürüyor, velileri memnun, beni gıcık ediyordu. Babam gazete bulmacasına dalmış dondurmasını yiyordu. Savaş dayım soğuk şeyler yalamanın kendisine göre olmadığını söyleyip nişancılık ve at yarışı pavyonuna gitmişti. Mustafa dayım kornetini yavaş yavaş ısırırken Roma dondurması ile Maraş dondurması arasındaki yeğâne farkın Roma hukuku olduğunu anlatıyordu. Alev yengem elindeki vişneli dondurmayla birlikte somurtuyor, belki de âlemde herkesin onun kötülüğünü istediğini düşünüyordu.

Babam gazeteden başını kaldırdı:

“Bakkallarda kullanılan küçük terazi. Seyyar tartı. Dokuz harfli.”

“Harf çıkmış mı?” dedim.

“Daim beleşçisin” dedi babam.

Mustafa dayım çehresini bir tebessüme kiraladı.

“Ne ilgisi var!” deyip öte yana döndüm. Mustafa dayıma karşı mahcup düşmek canımı feci sıkıyordu. Bu sırada onun kolunu omzumda hissettim.

Çay bahçesinin arka tarafında bir ceviz ağacı vardı. Göğeserbestçe yükselmesi için iki kat hasırdan çatının ortasında bir açıklık yapılmıştı. Chilavert Ramazan dev gövdesiyle ağacın arkasında belirince bakışlar ona çevrildi.

“Tuvalete gittiydim” diye açıklama yaptı.

Babam soruyu tekrarladı.

“Seyyar tartı? Dokuz harfli. Dördüncü harfi A. Son harfi I.”

“Tulumba” dedi Ramazan.

Yengem öyle bir kahkaha attı ki yüzümde soğuk vişne parçacıkları hissettim.

“Tatlı değil lan, *tartı*” dedim.

“Baskül mü?” diye ikinci şansını deneyen Ramazan’ı Erich Von Daniken’den daha çok seviyordum.

“El kantarı oluyor mu?” dedi Ayşegül. Aniden ortaya çıkmıştı. Hâlâ kısa saçlı, gene pembe ojeliydi. Yengemin fena bakışlarına sürtünerek yaklaştı. “İyi akşamlar Zafer, iyi akşamlar herkese.”

“Oluyor” dedi babam. “El kantarı” diye tekrarladı. Kalemin tepesini kulağına soktu. Yoğunlaştığında, örneğin kasadan gün sonu alırken veya okuduğum ucuz romanları üç dakikada anlamaya çalışırken de aynısını yapardı. “Bura size emanet, ben konteynıra geçiyorum” dedi. Gazetesini kapdı, yolun karşısındaki otobüse koşar gibi arkaya dolanıp kayboldu.

“N’aber?” dedi Ayşegül.

“İyi” dedim.

Bu kız kimin nesiydi böyle?

“Hariçten gelip problem çözüyorsun ikidir” diye devam ettim.

Kendini geriye atarak, ellerini teslim oluyormuş gibi açarak kıkırdadı. Samimiyetsiz bir gösteriydi esasında. Yine de sempa-

tikti. Marilyn Monroe'yu düşündüm; ne kadar gerçekti ki kahkahaları yürek hoplatırken?

“Psikoloji öğrencisiyim. Tezim için araştırma yapıyorum. İzin verirsen daha sık görüşeceğiz” dedi.

Mustafa dayımın dediğine göre insan beyninin hemen fark ettiği üç şey varmış; yiyecek, çekici insanlar ve tehlike.

“Ne tezi?” diye sordum.

“Lunapark eğlencesinde korku ögesi.”

“Meselâ ben şu yaşlı adam ögesinden korkuyorum” dedim, orta parmağımla dönmedolaptaki 6 numaralı kabini işaret ederek.

“Ah! O benim dedem” dedi.

3.8. Liberya Bandıralı Çok Oldu

“Liberya bandıralı” her şeyden önce eksik bir cümledir. Doğrusu “Liberya bandıralı çok oldu, siz nerede kaldınız?” olmalıdır. Liman şehirlerinde güneşin doğduğunu veya gazinonun kapandığını ifade etmek için kullanılan eski bir balıkçı deyimidir. Uyduruyorum. Affımı lütfedin, karabina tesirindeyim. Çok eskiden Avrupa kıyılarında palandar parasını denkleştiremeyen gemilerin limana veresiye girdikten sonra serbest kalabilmesinin dışarıdan bir başka geminin kefaletine bağlanması kaidesine karabina denirdi. Zaman içinde bir yere girdikten sonra ancak harici yardımla çıkabilmeye ruh ilminde ‘karabina tesiri’ denilmeye başlandı. Bunu da uyduruyorum. Çok görmeyin. Akvaryum benim mülahazat hanem, istediğim gibi üfürmekte serbestim. Çocuklar etrafımı sardıkça daha çok üfüresim geliyor ama beni dinlemiyorlar. Haşlanmış mısırını paylaşmak veya cismi cihetimi validesine göstermek isteyenler çoğunlukta.

Mustafa kalabalığa mutad olmam gerektiğini söylediğinde, ömrüm boyunca çeşit çeşit insanın temaşa nesnesi olduğumu hatırlamıştım. Bedir’le tanıştığım sırada çok gençtim. İsrail’den kalkan gemi bizi İtalya’ya, galiba hayvanat bahçesine götürüyordu. Gemideki kutulardan bazıları Cezayir’e bırakılacakmış. İndirilecek yükle devam edecek yükü birbirine karıştırmaları yetmedi, iki vincin taşıdığı sandıklar havada çarpışınca mürekkep balığı ile birlikte denize düştük. Mürekkepbalığı korkudan

öyle bir boya saldı ki suyun yüzeyi tanker batmış gibi simsiyah oldu. Bizi bulamadılar. Kim bilir kaçınıcı kere serbest kalıyordum. Üç gün sonra dinlenmek için çıktığım kıyıda tanıştım Bedir'le. Derin dostluklar ancak kuyularda olur derler ama ben o sahil köyünde tam iki yıl yaşadım. Cezayirli çocuklar esmerdi. Haşlanmış mısır yerine bir parça tandır ekmeğiyle yalınayak dolaşılıyor olsalar da çocuklar hep aynı.

İrfan Efendi bana bu camdan sarayı yapınca çok mesut oldum. Mustafa kutlamaya geldiğinde ona Kurt Cobain'i duyup duymadığını sordum. Elbette duymuş. Meşhurun evine getirip salonundaki küvete koyduğu su kaplumbağalarından birini tanıdığımı söyledim. Hindistan'da rastladığım Christie adlı bu kaplumbağa anlatmıştı; Kurt Cobain, kendilerini salondan başka bir yere, misal bodruma taşıması yönündeki bütün telkinlere, kimi zaman sertleşen ikazlara cansiparane karşı koymuş. Kısa ömürlü bir musiki efsanesinin uzun ömürlü hayvana alaka duyması her şeyi önceden ihsas etmiş olabileceğini gösteriyormuş. Christie bu sarışın adamın onlara hususi olarak yosuna sarılmış midye ikram ettiğini söylemişti. Mustafa'ya göre Ozzy Osbourne dediği adam olsaymış güzelce beslemek şöyle dursun kafası kıyak bir anında kaplumbağaları yiyebilirmiş bile. Burroughs isminde bastonla dolaşan bir yazarı klibinde oynatmak gibi naif bir hayali olan mevtânın derecei zarâifinden bahsetti Mustafa.

Elbette midye iyi olurdu ama fakir ancak beygir kuyruğu kemiriyor. Görgüsüzlük belki, gerçek bir beygir bile değildi ama tadına şöyle bir baktığımda kendime mani olamadım. Ortalıkta kimse yokken oyuncağı akvaryuma atan sonra da yek kaşlı oğlanla keyifli bir sohbe dalan kızı ilk defa gördüm. O yaşta bir kız, hayvanların oyuncak at yemeyeceğini bilmeliydi.

Dün akşam Mustafa sordu; “Kaptan Haddock sakallağını boyyoğ mu?” “Evet” deyiverdim. Lakin Kaptan Haddock kimdir bilmem.

3.9. Ahtapotperverler

Bir yerlerde ‘Bohemian Rapsody’ çalıyordu. Gondoldan ve uçan sandalyelerden gelen vaveyla, yürürken yerdeki mıcırları ezen adımların seslerinden tabii ki daha baskındı. Derinlerde talepkâr çocuk konuşmaları ve dondurmacı Jan’ın çana vuruşu ses çadırımızın bir parçasıydı. Mısır dişlemelerini duyamazdık belki ama yumruk makinesinden aralıklarla gelen gümbürtüler pekâlâ seçilebilirdi. Penaltı vuruşu yapan iskarpinlerin gıcırıltıları uzay treninde gökyüzüne karışmaya müsait çıgıllıklardan elbette daha düşük seviyedeydi. Buranın lunapark olduğunu bilmesek ve müziği kısmış olsak birilerinin kalbini söküyoruz sanılabilir. Herhâlde final maçlarında ve burada can acıtmak dikkat çekmez. Etrafta bağırان, ağlayan, gülen; insana ait bütün sesleri ciğer dolusu sarf eden bir kalabalık vardı.

Ayşegül’ün damlayan suya benzeyen heceleri lunaparkın renkli çamaşır leğeninde dikkat çekiyordu.

“Zafer... Zafer...”

Galiba bana diyordu:

“Neden rollercoaster yok, ranger yok?”

“Peder istemiyor. Güvenli değilmiş.”

“İnsanların güvenliği önemsediklerini mi sanıyorsun? Baban biraz eski kafalı galiba.”

“Tezin babam hakkında mı?”

“Hayır da, anlamaya çalışıyorum.”

“Onu anlayamazsın.”

Ayşegül ile Yunus’un havuzunun önünde buluşmuştuk. Kızlarla takılmayı pek sevmediğimi söyledim. Umursamadı. Lunaparkta kendisine rehberlik edecek birisine ihtiyacı varmış. Patronun oğlu olmam bir yana, bitişik kaşlarım güven vermiş. Vaktim oldukça ona eşlik etmemi çok istemiş. Dediğine göre, akademik bir çalışmaya katılmak vücutta vitamin değerlerini yükseltiyormuş.

Telefonunu verdi, kendisini çaldırmamı istedi.

“Senin üniversite n’oldu?” dedi, saçlarını sarıya boyatsa nasıl görüneceğini hayal ettiğim anda.

Küçüklüğümden beri etrafımdakiler, sinir bozacak kadar ilgisiz bir insan olduğumu söylerdi. Gizem-korku romanlarına düşkün beynimin uzak köşesi ve hormonlarımın bu teşhise itibar ettiğini sanmıyordum.

“İki kere girmeyi denedim. Sonra da askerlik çıktı” diye cevap verdim.

“Sınavı mı kazanamadın?”

“Evet. Pek parlak değilimdir. Beklentisiz bir öğrenciydim. Bir kere öğretmen sınav notumu okurken ‘Zafer: Yedi’ deyince ‘Neyi?’ demiştim meselâ. Sınıfta kalmadım, öyle böyle geçtim hep. Sürüncemede kalmayı sınıfta kalmaya tercih ettim.”

“Bill Gates ve Steve Jobs da üniversiteyi bitiremedi. Fakat üniversiteyi kazanamamak bir zekâ göstergesi değil.”

“Ne demek istiyorsun?” dedim.

Sadece gülümsedi.

Atlıkarıncanın yanına geldik.

“Atlıkarıncalar lunaparkın sembolüdür, öyle değil mi?” dedi.

“Çocukları baş dönmelerine alıştırıyor. Büyük dayım bunları pek sevmez. Atlıkarıncadaki atlar gibi aptal olmamak lazım, aynı yerde dönmek ancak harman sığırına yakışır diyor.”

“Çok eskiden Orta Doğu’da, olduğu yerde dönen tahta bir direğe bağlı atlarla ok talimi yapılmış. Haçlılar bunu Avrupa’ya getirmiş. Atlıkarınca böyle doğmuş. Bir açıdan bakarsan atlıkarıncadaki atların sonsuz bir yarışa girdiğini görürsün.”

Aslında tanıdığım herkes, her şey böyle bir yarıştaydı. İnsanlar, hayvanlar, şiiirler, eşyalar... Manşetlerdeki düğmelerin ve tıraş bıçağındaki jiletlerin sayısı sürekli artıyordu. Müzik kulaklıkları giderek büyüyor, kulaklar bununla rekabet edemiyordu. Arabalar benzin koklayıp asfalt yakıyor, atletler hap yutup pistleri hırpalıyordu. Sinek gözlükleri ve şeftali çekirdeği gibi kasklarıyla dolaşan bisikletçiler, on yıl geriye gidilse uzaylı sanılabilirdi. İlki piyasaya çıkalkı otuz yıl bile dolmadan, cep telefonları önce üç katı küçülüp sonra da iki katı büyümüşüdü. Bir tek ütüler yerinde sayıyordu. Ütüler, lokomotifin icadından beri buharlıydı.

Ahtapotu vardıığımızda, Ayşegül’ün tespitini hatırladım. Evet, biraz şaşıydı ahtapot.

“Haciz gelmişti” dedim. “İçine bindikleri balıklar var ya, birini götürmüşlerdi. Kameralar takılıp da verilen avansla babam borcu ödeyince geri getirdiler.”

“Güvenlik kamerası değil mi onlar?”

“Belgeselciler koydu. Hacizden kurtardılar bizi.”

“Kasaba haciz gelse koç yumurtalarını götürmek isterler mi?”

“Öncelik pizola olur bence. Bizimkiler de ahtapotpervermiş.”

“Ahtapotların gözleri dikdörtgendir, televizyon gibi. Beyinlerindeki nöron sayısı bizim beyinlerimizdekilerin altıda biri. Zekâsından alıp kuvvetine vermiş Tanrı. Her bir kolunda iki yüz vantuz var.”

“Ahtapotların çok güzel lavabo açacağını düşünmüşümdür hep.”

“Bak bu tam da meslek alanıma giren bir konu” dedi kıkırdarken.

“Lavabo açacağı mı meslek alanına giriyor?”

“Çok tatlısın! Beni asıl ilgilendiren ahtapotun lunaparkta olması. Onlarca koluyla balıkları yakalayıp döndürdüğü, önce hangisini yesem diye düşünürken balıkları sersemlettiği bir ritüel üzerine kurulmuş eğlence sofrası bu. Hepimiz başkalarının acısından çeşitli düzeylerde fırsatlar yarattık.”

3.10. Ben Bülbülün Ma ukuyam

“Amca çok sevdiniz galiba dönmedolabı?”

“Adım Osman Suat Hey. Siz?”

“İrfan Yunus. Lunaparkın sahibiyim.”

“Memnun oldum. Burada günlerce oturabilirim.  ay servisi olaydı tadından yenmezdi. İnsanları seyrediyor, fotoğraf çekiyor.  mr m tozlu kıymıklı inşaatlarda geçti. Dünyanın her yerini gezdim. Sonunda emekli oldum. Torunumla burayı çok sevdik. Sakıncası var mı?”

“Bilet aldığınız sürece yok. Ben bir derdiniz mi var diye merak ettim.  ay bahçemize de beklerim. Torununuz burada mı?”

“Lunaparklar  zerine tezi için  alı ıyor. Sanırım sizin o lanla geziyor  imdi.”

“Zafer’le mi?”

“Adı Zafer mi? Haha! Bir  ocu unuz daha olursa adını alfabenin ilk harflerinden seçin, katılacağı toplantılarda adı millet sıkılıp dağılmadan okunsun.”

“Olur.”

“ u bezle kaplı şey ne?”

“Lunapark için yeni bir oyuncak. Elektriksiz.”

“Elektriksiz mi? Hayırlı olsun. Nasıl bir şey?”

“Fırlatmalı. Bir ay sonra açılışa da beklerim.”

“Güzelmiş... Dün kayınbiraderinizle tanıştım. Burası için fikirleri var.”

“Geçin onu Osman Bey, kumarbazın teki. Yegâne fikri parkı söküp kumara yatırmak olabilir.”

“Çok sıradan bir şey artık kumar oynamak. Yeryüzünde yılda 70 milyon iskambil kâğıdı satılıyor biliyor musunuz? O halim selim Avustralyalıların bile yüzde 82’si düzenli olarak kumar oynuyor.”

“Avustralyalı başka, bizim Savaş başka.”

“Kumar bir turizm kalemi İrfan Bey. Las Vegas’ın büyük bir otelinde günde 15 bin yastık kılıfı yıkanıyor.”

“Gitsin orada yastık kılıfı yıkasın.”

“Bana yarışmalar düzenlemekten bahsetti. Çuval yarışı filan.”

“Haberim yok. Nereden aklına gelmiş lunaparkta çuval yarışı?”

“Kalabalığı coştururmuş... Bu arada, şuradaki dut ağacı mı?”

“Karadut.”

“Neden altına çarşaf gerdiniz?”

“Meyveler olgunlaşıp yere düşünce yerde ezilip ziyan oluyor. Mevsimi geçti artık, kaldıracacağız. Tepelerdekiler de bitsin toplayacağız.”

“Bravo. Hâlden anlıyorsunuz. Nedir: Dutlar hislidir. Şunu duydunuz mu; dut ağacına sormuşlar, üzüm olmak ister misin diye.”

“Ee?”

“Üzüm şarabın bendesidir, ben bülbülün maşukuyam demiş.”

3.11. Cadılar Kandili

“Dikkat, dikkat! Cüzdan bulunmuştuğ. Kaybedenleğin gondol gişesine gelmesi ğica olunuğ.”

“Cüzdan bulunmuş” dedi Ayşegül.

“Asla bilemeyiz” dedim. “Gel gidelim. Bakalım ne çıkacak.”

Gondol gişesinin yanında bilet için beklemediğı belli iki kişi vardı. Sırayla dayımla konuştular. Beş dakika sonra ikisini de savmıştı.

“Cüzdan mı buldun?” dedim.

“Deney” dedi dayım. “Gelenleğ cüzdanınız ne ğenkti diye soğdum.

İlki siyah dedi, öbüğü kahve. Maalesef, cüzdan sağı ğenk.”

“Al işte” dedim, Ayşegül’e dönerek.

“Aslında kaybolan bir şey yok yani?”

“Denk gelirse cüzdan sahibi olurum diyen kakalaklar var.”

“Deneyler...” dedi Ayşegül. “Yardım edersen biz de böyle bir şeyler yapacağız.”

Ayşegül’ün dayım kadar sıyrık olamayacağını varsaydım.

“Dondurma yer misin?” diye konuyu kuzeye çektim. “Dondurmacımız Hollandalı.”

“Lunapark mı, enternasyonal kabare mi?”

“Eh, ikisi de.”

Jan çocuklara dondurmalarını vermemek için türlü oyunlar yapıyordu. Ayşegül’le tanıştırdım. Kıza bakışını hiç unutamam. O saniye Ayşegül’ün abisiymişim de, Jan’ın kuyruğunu tava sapına çevirmeye yeminliymişim gibi hissettim.

Karışık dondurma istedik.

Benimkini verdikten sonra onunki için dolabın arkasına çömeldi Jan. Dondurmayı çıkardığında külâhın üstünde küçük bir heykel vardı. İki dakikada dondurmadan kuş yapmış.

“Ay çok şekeeeeer” dedi Ayşegül.

E harfleri uzadı gitti, sayamadım. Jan’ı kıskanmıyordum ama gıcıklığım çığ misali büyüyordu.

“Rica ederim” dedi Jan. “Adınızı lütfeder mi?”

Eski eski konuşmayı nereden öğrenmişti?

“Ayşegül.”

“Jan. Kölenizim” dedi orman kibarı.

Bir kadına aniden kölenizim derseniz o kadın kıkırdar.

“İlk köleleri Amerika’ya sizinkiler getirmiş. Belki hatırlarsın.”

“Anlamadı?”

Gereği yokken çıkarıp parasını verdim. Cevahir yumurtlayan turiste karşı en iyi numaram buydu. Babam Jan’ı sevmişti. Ben kaşıntılı duygular besliyordum.

Ayşegül kuşu yemeye kıyamadı.

“Yala o zaman” dedim.

“Dalga geçme” dedi. “Zarif çocuk. Avrupalılar böyle.”

“Gurur duyuyoruz.”

Adı ulu, götü kuru. Dişlerimi gıcırdattım.

Ayşegül korku tüneline gelen çılgınlardan dışlarının sesini duymadı.

“Korku tüneline ne var?”

“Babam içerdeki kolu bacağı kopmuş vitrin mankenlerinden yapmış. Dayım da filmlerden esinlenerek ve bol miktarda kırmızı boyayla korkunç hâle getirdi.”

“Meselâ hangi filmler?”

“Freddy’nin Gündüz Düşleri, Cadılar Kandili, Üç Adam ve Bir Bebek...”

“Hayvanlar da var mı?”

“Birkaç doldurulmuş tilki ve domuz var. Müşteriler gözlerin abaküs boncuğundan yapıldığını bilseler altlarına pislerler.”

Korku tüneline gelen sesler biraz yüksekti sanki. Vitrin mankenleri gerçekten ürkütücü olabiliyormuş demek ki diye geçirdim içimden. Geçenlerde bir çocuk ‘Korku tüneline korkmuyorum’ diye ağlıyordu. Niye acaba, diye düşünmüştüm. Galiba çocukları üzen, eve dönüş saati ve kötü seçenekler arasında tercih yapmak zorunda kalmak. Aslında korku tüneline ne bekliyorlar ki, sonuçta arkadan melemen kokusu gelen bir yer.

“Ne?” dedi Ayşegül.

Mırıldanmış olmalıyım.

“Arkadan melemen kokusu gelen bir yer” diye tekrarladım.

“Ne melemeni?”

“Yani yaşamın içinde, bazen dayım arkada yumurta pişirir.”

“Yaklaşalım mı, içeridekiler çok korkuyor bence.”

Tünelden çıkan bir kız maymun maketinin önüne kustu. Diğer çocuklar zırlıyordu. Hidrolik kolları aşağı-yukarı oynayan, belki geçen ay vitrinde görüp üstündekini beğendiğin manken-den bu kadar korkulur mu? Diğer arabadan inenler de kendilerini

dışarıya zor attı. Annesine koşan ortaokul yaşlarında bir çocuk kafasındaki kanı siliyordu.

Kanı mı?

“N’oldu yavrum?” diye haykırdı kadın, evladının sokakta düştüğünü görmüştü sanki.

“İçeriye bir... Şey asmışlar anne.”

“Ne asmışlar yavrum?!”

“Canlıydı. Kıpırdıyordu. Başı yok...”

Başı yok mu?

Operatörden kapıları açıp sistemi durdurmasını isteyerek içeri fırladım. Ayşegül peşimden geldi. Işığı yaktım. Rayların üzerinde ilerledim. Son köşeyi döndüm. Yarasa maketinin arkasında yere kan damlıyordu. Yarasayı geçtim. Ayşegül’ün “İnanmıyorum!” diyen sesi kürek kemiğime çarparak kulak kepçemi sarmaladı. Manzara yorumsuzdu. Kasap camekânı bile böyle insafı eksik olamazdı. Tek bacağından asılı yeni kesilmiş başsız bir koyun usul usul sallanıyordu.

3.12. Kılıç En Çok Kını Yaralar

Sevgili Freddie Mercury,

Zanzibar'da doğdun, gerçek adın Faruk idi. Ailen Hindistan'da doğmuş İranlılardı. Queen'in amblemini sen tasarladın; grup üyelerinin burç sembollerinden oluşuyordu. Başak burcuydun. Grubun solisti ve piyanistiydin. 1975'te dünyanın ilk klibi 'Bohemian Rhapsody' şarkınıza çekildi. 80'lerde Michael Jackson ile planlanan bir düeti iptal ettin çünkü Jackson lamasını stüdyoya getirmekte ısrar ediyordu. Konuşurken bariton, söylerken tenordun. Sesin 4 oktavdı. John Lennon, Jimi Hendrix ve Aretha Franklin hayranıydın. Liza Minelli'yi izlemeye bayılıyordun. Haluk Bilginer'i bir kere Londra'da sahnede seyrettin. En sevdiğin renk sarıydı. Sarı ceket sana çok yakışıyordu. Senden sonra sarı renkli bir gül cinsine adını verdiler. Kedileri çok seviyordun. En az 10 kedin vardı. En sevdiğin kedin Delilah'a şarkı bile yazdın.

70'li yıllarda Mary Austin'i çok sevmiştin. 'Love of My Life'ı onun için söyledin. Bir öğretmenler gününde buralardan gittin. Vasiyetinde birçok mülkünü Mary'ye bıraktın. Benim de bir Mary'm vardı. Ben ona her şeyimi bırakamadan her şeyimi aldı. Adını söylemeyeceğim; A. diyelim. Marquis de Sade'a göre sevişmenin 600 çeşidi, Paul Simon'a göre sevgilini terk etmenin 50 yolu varmış. A.'ya tek bir yöntem yetti. Herkes terk etmesine üzuldüm diye saçlarımın döküldüğünü sanıyor ama o saçlarım dökülüp de Yul Bryner gibi kaldım

diye beni bıraktı. Yanına yakıştıramadı. Peladofobik miydi emin değilim. Elimden bir şey gelmezdi. Defne yaprağı iki şeyi gizler; balığın kokusunu ve Sezar'ın kelini. Sezar değilim, gizleyemedim.

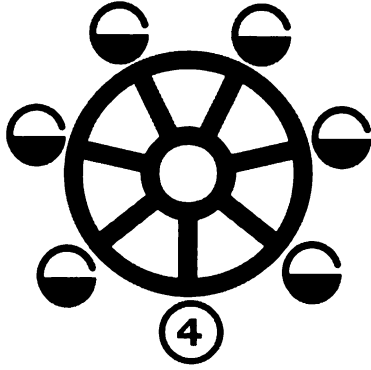
Biliyor musun Freddie, hercai âşık dar vakitte ağıza girmiş kürdana benzer; içeriden bir şeyler bulup çıkarır da çoğunu almadan gider. Bana kalanlar onsuz hiçbir işe yaramazdı. Tükürdüm toprağa, gömdüm ezamı. Bu sakat kervan dereye uğrar mı? Bir soğuk çeşme başına gitsek, unutsak her şeyi.

Sen de Kurt Cobain gibi su kaplumbağalarını sever miydin? Yunus çok yaşlı. Onun gözlerine bakınca 'Who Wants To Live Forever?' deyişini anımsıyorum. Yunus'u hepimiz benimsedik. Müşteriler bile havuzuna bozuk para atmaya başladı. Bugüne kadar yaşayan şeylere böyle tuhaf bir iltifata şahit olmamıştım. Müzelerde Roma'dan kalma küplerin, meydanlarda kolsuz heykellerin suyuna atarlar bağış kutularından esirgedikleri paraları. Karanlık kuyuda taş arayan nesiller bunlar. Gülüp geçmek zor.

Sana biraz da Ayşegül'den bahsedeyim. Birdenbire ortaya çıkan bu esmer kız Zafer'in küçük, dalgasız akvaryumuna girdi. Sarı cüzdan numarama ilgi gösterdi. Bakışlarında sevimli olmayan bir şey var, takvim güzeli gibi poz veriyor. Prensip olarak karışmam, ancak kaygılıyım. Freddie, her normal insan mutfaktaki yemek kokusunu alabilir ve yakınlarından birinin sevdaya düşme hâlini sezebilir. Zafer bizim biricik fidanımız. Kızlardan ve dünyanın ısrarlı acımasızlığından anlamaz. Korkum odur ki bir gece ben saz çalarken gelip; 'Crazy Little Thing Called Love'ın anlamını soracak. Ne yapalım, hepsi insan için. Kılıç en çok kını yaralar. Biliyorsun.

Sevgilerimle,

Mustafa.

*“Ne sende mehebbet kara pul deyil,
Ne men dilençiyem, el açım sene.”*

Nusret Kesemenli

4.1. Bir Tam, Bir Koyun

Korku tünelineki hadise lunaparkımızın tarihine “kanlı koyun olayı” olarak kaydedildi. Şantiyesinden kopup gelen babamdan hemen sonra teşrif eden anneciğimin daha koşarken bayılması da ayrıca tıp tarihine geçebilirdi. Bilindiği gibi bayılğan insanlar önce durup, fenalaşıp, sonra bayılıyordu. Annem doğrudan konuya girmiş, kimsenin vaktini almamıştı. İnsanın ölçülebilen en hızlı tepki verme süresi saniyenin dörtte biri kadar, demişti Ayşegül. Hakkını veriyordu annem.

Babamın ilk yaptığı şey; geçtiğimiz bayram çatımıza iniveren Yunus’un macerası ile benzerlikler taşıdığından kanlı koyundan dayımın borçlarını sorumlu tutmak olmuştu. Fakat leşin üzerinde herhangi bir yazı veya işaret yoktu. Derhâl bir açıklama bulmak ümidiyle mabadı dâhil her yerine bakmıştı zavallının. Borçlara ve incinmiş hayvanlara üzölmeyi bir kenara bırakmıştı. Tek bir harfe bile rastlayamadığımız gibi kelleyi de bulamadık. Hayvancağızın dişi olduğunu öğrendik sadece. Kan izlerini takip etmek tarafımızdan akıl edilmişti ama sanki koyun oracıkta kesilmiş de kan sarfiyatı özellikle önlenmişti.

Lunaparkın dışında boş bir yere gömmek üzere ayaküstü anlaştık. Mağdur müşterilerin gönlünü almak ve mantıklı bir açıklama yapmak gerekiyordu. Babamın da, benim de dedektifçilik oynamaya hevesimiz yoktu.

Ayşegül tanıkları sorgulamamız gerektiğini söylese de luna-parkın selameti açısından konunun üstünün örtülmesinde fayda görüldü. Ayrıca henüz vaat edilen ücretin diğer yarısı alınmamış belgesel kameralarının veya kaplumbağanın dikkat çekmesi durumu aleyhimize   virebilirdi. Bunun   zerine Ayşegül sevdiğim romanların hayatıma yansımasının zayıf olduğunu belirtti. Ben de onları çerez niyetine okuduğumu söyledim. Her cinayet romanı sevenin sokakta ceset aramaya çıkmasını kimse alkışlamazdı.

Babam kafasına kan damlayan   ocuk ve ailesini çay bah  sesine davet ederek dondurma, mısır ve demli çay ısmarlamayı teklif etti. İlk şokla havada uçuşan tehditler masalara gelene kadar yumuşadı ve giderek silikleşti. İrfan Yunus'un açıklamasını makul buldum; küçük ölçekli de olsa iş adamına yakışan bir konuşmaydı. Operatör Murat'ı yanına almıştı. Korku tünelini daha inandırıcı hâle getirmek adına Murat'ın böyle bir cin fikirlilik ettiğini ancak bu girişimin lunaparkta müşterilere fiil   müdahale olması gerektiği prensibini   ğnediğini söyledi. Bunun gençliğine verilebileceğini ve zaten dersini aldığını anlattı. Ayrıca hayvancılıkla uğraşan yakın bir akrabamızdan temin edilmiş koyunun hastalık taşımadığının garantisini de verdi.

Dondurma yalayan, mısır kemiren çocuklar olayın etkisinden çabuk sıyrılmıştı. Veliler ise dilenen özür karşısında   stelemenin anlamsız olacağına karar vermişti.

Masadaki sıradışı müzakereyi izlerken kendimi bunca yıldan sonra mekanik bir parçası gibi hissettiğim lunaparkın insanla olan ilişkisini yeniden düşündüm. Kendimi müşterilerin yerine koymam çok zordu çünkü gözümü burada a mıştıım. Ancak herhangi bir şeyin başlamasının ve bitişinin en derinlemesine i e işlediği şeylerdi lunaparktaki oyuncaklar. Bileti verirken gözlerdeki parıltı birkaç dakika sonra neredeyse aziz bir hatıraya dönüşüyordu.   ıkış merdivenlerinden inenler bu eğlencenin sıfır pişmanlıkla tamamlandığına emindi. Demirden yuvarlaklar ve elektrikli raylar arasında dönüyor, sallanıyor, inip çıkıyorlardı.

Günlük hayatta işlenen kabahatleri düşünmemeyi sadece burada başarıyorlardı belki de.

Babam müşterileri uğurladıktan sonra beni bir köşeye çekti:

“İlk sen gördün değil mi?”

“Evet benle Ayşegül” dedim.

“Murat’a bir şey sordun mu?”

Murat korku tünelinin operatörü ve at yarışı standındaki Sinan’ın kuzeniydi. Benden birkaç yaş büyüktü. Cezaevinden çıktıktan sonra ustası olduğu bulaşıkçılıkta gönlüne göre açık bir pozisyon bulamayınca, Sinan’ın tavsiyesiyle bizde işe başlamıştı.

“Sordum. Bir ara Ramazan’ın yanına gitmiş sadece.”

Son günlerde olaylar, Ramazan’ın yanına gidilmesiyle başlıyordu.

“Dayını gören var mı?”

“Yok.”

“Gene alacaklılar mı sence?”

“Belki.”

“Yahu arka kapısı da, ön kapısı da kilitli. Sadece arabaların girip çıktığı iki yaylı geçit... Nasıl olabiliyor?”

Ayşegül sessizce yaklaşmış. Lafa süzülüverdi:

“Müşteri gibi arabanın içinde girmişse?”

“Koyun mu? Kendi kararıyla mı?” dedim.

“Hayır be! Kapılar kilitliydi dediniz ya, söylemek istediğim, suçlu aranızdan biri olmayabilir. Her kimse bu işi yapan, normal müşteri gibi bilet alıp koyunla birlikte içeri girmiş de olabilir. Bence yani.”

Bencesiyle yanisini üst üste koyup ağzıma attım ve sordum:

“Bir tam, bir koyun diye mi almıştır bileti?”

4.2. Gökkuşaağına Koşanların Dönüş Yolu

“Savaş gelsene sen bi buraya?”

“Ne var İrfan?”

“Şu koyundan haberin var mı?”

“Kurbanlık mı aldınız?”

“Ulan beni delirtme! Korku tünelineki başsız koyunu diyorum.”

“Benle ilgisi yok. Biliyorsun borcumu ödedim. Kötü adamların ağzını tıkadım.”

“Sen iyi adam mısın yani?!”

“Günahımı alıyorsun. Ahrette bunu sorarım Allah’ın izniyle.”

“İftar konukları gibi konuşma, altın dişli ağzına hiç yakışmıyor... Önce tepemize kaplumbağa atıldılar, sonra milleti galeyana getirmek için koyun kestiler. Borçların için tehdit edenler olmasın bu adakçılar?”

“Borcum için olsa beni gıcırdatırlar, niye adak adasınlar?”

“Soruları ben soruyorum. Sen ortaya çıktığından beri böyle oldu. Ben ne haltlar karıştırıyorsun dedim, sen yalan söyledin. Gece neredeydin dedim, sen huzurevinde misafirlikteydin dedin. Hatta geçen yıl geri ödemek üzere aldığı parayı Kıbrıs’ta

ezmeye kalktın, güya portakal reçeli işine girmek istiyordun. Sana güvenmiyorum. Sana kimse güvenmiyor.”

“İrfan koyunla moyunla ilgim yok. Kuran çarpsın. Çok kara-göz indirmiş olabilirim, en başta bacıma mahcubum. Ama Allah belamı versin ki o sabotaj bana da sürpriz oldu. Bir fikrim var yalnız.”

“Fikrin oluyor mu senin?”

“Bir yanda orman, öbür yanda Balkara’nın en aynalı toplu konut inşaatı. Gayrimenkul pazarından haberin var mı? Birile-rinin dikiz dürbünü burada. Böyle bir mevzuda polim atmam. Kartal’dan duydum, bu arazi hakkında konuşuluyormuş.”

“Kartal kimdi?”

“Balkara’nın en güçlü iş adamı. Söylemiştim ya, hani kalaş-nikof şarjöründen şey yapan adam. Bidonculardan. ‘İrfan Yunus ile uğraşabilirler’ diyormuş.

“Araziyi isteyen gelir efendice konuşur. Dağ başı mı burası?”

“Onlar öyle görüyorlar.”

“Savaş... Her şeyimi kaybettim ben, gençliğimi, yaşama se-vincimi, üç günlük kızımı, safra kesemi bile kaybettim. Geriye yalnız bu lunapark kaldı. Kimseye satmayı düşünmüyorum. İyi dinle şimdi; burası lunapark, hep lunapark!”

“Haklısın İrfan... Bak, şeker gibi bir projem var... Diyorum ki yarışmalar yapalım. Bütün ayrıntıları düşündüm. Hile yok, pislik yok. Allah canımı alsın. Hem müşterilere şevk verir, hem reklam olur. Zaten hava kararana kadar pek iş olmuyor. Yarışma bitince de insanlar kendilerini balerine, gondola atar.”

“Senin fikirlerinden her defasında bir çapanoğlu çıkıyor.”

“Katılanlardan cüzi bir mano alacağız, birinciye ödül vaat ediyoruz.”

“Kumar parasıyla mı?”

“Hayır. Sponsor buldum.”

“Savaş, salağa benziyorum belki ama geri zekâlı değilim.”

“Estağfurullah. Yarışmacılara reklam alacağız. Sen sadece izin ver, otur bulmacanı çöz. İnşaatını yap.”

“Sorumluluk veremem sana.”

“Bu kadar tuğla ciğerli olma. Girişimcilik, gökkuşağına koşanların dönüş yoluna lostra salonu açmaktır. Düşün bir kere...”

“İstemez. Sayende yıllardır çok düşünüyorum.”

4.3. Ayrandaki Böcek

Ceviz ağacında iki yaprak ürkütecek kadar utangaç bir esinti vardı. Beş yaprak kıpırdasa buna rüzgâr deriz.

“Masa sallanıyor” dedim.

“Ne olmasını bekliyorsun, dünya düz bir tepsi değil. Sırf bunu söylediği için onlarca insan öldü” dedi Ayşegül.

Garsonu çağırdım, masanın ayağına bir tahta parçası koydu.

“Hep böyle pervane kalfa gibi etrafımda mı dolaşacaksın?” diye sordum kıza.

“Rahatsız olduysan giderim” dedi. Kalkıp dondurmacıya baktı.

Jan gözüyle kıza selam verdi.

Bu kızların her hareketi hesaplıydı. Hiçbir şey tesadüf değildi. Aynı kıyafeti üç kızda görünce modasının başladığını anladım. Kızlar ilişkilerini ve giysilerini rastlantıya emanet etmiyordu. Detaycıydılar, ince topukları küçük çatlaklara sıkışıyordu.

“Rahatsız olduğumdan değil” diye toparladım. “Babama desem ki ‘Ayşegül bazı deneyler yapacakmış, ben de deney tüpüyüm.’ ‘Evladım biz bilime adanmış bir aileyiz, isterse fare bile olmalısın’ demez.”

“Kazara karşılaştığımız biri hayatımızdaki en önemli insan olabilir. Bu sosyal bilimlerin istatistiksel gerçeği. Babana açıklamam gerekmez ki. Arkadaş mıyız biz?”

“Arkadaş mıyız?”

“Ah, çok tatlısın. Bence öyleyiz. Sen deney tüpü değilsin.”

İkinciye tatlısın diyordu.

“Deden ne yapıyor orada?” diye mevzu değiştirirken ciddi bir konuya isabet ettim.

“Dinleniyor.”

“Niye sizi birlikte görmüyorum hiç?”

“Ben araştırma yaparken ayak bağı olmak istemiyormuş, hem yalnızlığı seviyor. Nasılsa beraber gelip beraber dönüyoruz. İstersen tanıştıtabilirim. Dedem çok hoş sohbetir.”

Çaylar bitmişti. Yenisini isterken dönmedolabın bazı ampullerinin yanmadığını fark ettim. Ne zaman rayına girecekti bu pancar treni? Ayşegül’den müsaade istedim.

Cordoba Ramazan operatörün yanındaydı.

“Kale boş mu?” dedim.

“Boş ama ben buradan görüyorum” dedi Balkara’nın bombeli panteri.

Salih Abi’ye döndüm. En yaşlı operatörümüzdü. Oto sanayiden emekli olmuş. Oradaki işlere kuvveti yetmeyince yol vermişler. Lunaparkın ufak tefek tamir işlerini de yapıyordu.

“Şurasındaki lambalar yanmıyor” diye dönmedolabı işaret ettim.

“Gördüm, İrfan Bey’e de söyledim. Yarın alırmış. Depoda yokmuş... Zafer bak hele, neymiş şu koyun meselesi?”

“Bilmiyorum. Gömdük” dedim.

“Delil gömülür mü lan polis gelmeden?”

“Salih Abi işine bak. Lambalara odaklan.”

“Kameracılara sorsanıza tünele kim girmiş çıkmış? Neydi adı?” dedi Ramazan.

“Büyükstar Filmcilik. Görüntüleri vermeyiz diyorlardı ama şansımızı deneyebiliriz.”

“Kelleyi yarına kadar bulursanız bana verin. Bozulunca yenmez” dedi Salih Abi.

Çay bahçesine döndüm. Ayşegül önüne bir not defteri açmış, yazıyor. Beni görünce gülümsedi, hostes ezberi değildi. Bu daha çok psikolojik savaştı.

“Dönmedolap için bir deney düşündüm” dedi.

“Nedir?”

“Hızını artırmak mümkün mü?”

“Eh, ne için istediğine bağlı. İnsanları ormana fırlatacak kadar hızlı döndürebiliriz” dedim.

Sanki bir şeyleri kanıtlamak istiyordum.

“Zafer!” Birisi dünya rekoru kırmadıysa babam bana sesleniyordu. “Şu adam–”

“Baba, belgeselcileri arayalım mı? Kameralar koyun cellâdını yakalamıştır belki” dedim.

“Yarın ararız. Şu adamlara bak bakalım. Gözüm tutmadı he-rifleri.”

Cevizin yanındaki masaya oturmuşlardı. Koyu takım elbiseleriyle üçü de Sicilyalı’ydı sanki.

“Sade soda var mı?” dedi yoluk saçlı olan.

Garson gelince ilk konuşan kişi ya en çok susayandır ya da liderdir.

“Var” dedim. Diğerlerine hitaben “Siz?”

“Onlara da aynı” dedi sodaperver. “İrfan Yunus’la görüşebilir miyiz?”

Gittim, söyledim. Babam ağzına acı bir ayçekirdeği denk gelmiş gibi yüzünü buruşturdu. Adamların masasına yaklaştı.

“İrfan Bey lütfen buyurun. Adım Kartal Çelik. Savaş Bey’den çok güzel şeyler duydum hakkınızda. Durumu anlattı. Yardım etmek istiyorum.”

“Kaplumbağayı siz mi attınız?”

Süper Roket babamı ateşlemiş olacak; üç Sicilyalı’ya böyle bir soru sormak riskin iki kapılısıydı. Annem iyi ki evde kalmıştı. Bu adamlara bayılacağından emindim.

“Kaplumbağayı ben atmadım. Sözüm bu piyasada noter mühürdür. Önerim tam bu noktada. Son günlerde üzerinize oyun oynanıyor. Güvenliğinizden endişe ediyoruz.”

“Niçin?”

“Çünkü bizim işimiz endişe etmek.”

“Kendi endişemi kendim ederim.”

Mustafa dayım birden ortaya çıkıp masaya oturdu.

“İrfan Bey, arkamızda elli yıllık bir ithalat, ihracat, inşaat, sanayi, eczacılık, turizm tecrübesi var.”

“Eczacılık mı?” dedi Mustafa dayım.

Doğru soru. Bakış açısı böyle bir şey işte. “Ayğandaki böcek yaşam savaşı veğiyoğ, seğinlemiyöğ” deyişini hatırladım.

Adam elini iç cebine atıp dörde katlanmış kâğıtlar çıkardı.

“Ortaklık teklif ediyorum. Bu arazi büyük baskılara maruz kalacak. Dayanamazsınız. Güçlerimizi birleştirelim.”

“Çok nazıksınız. Ben birleşmiş güçlere inanmıyorum.”

4.4. Hulahop Çevirirken

Korku tüneline asılan koyundan haberiniz var mıydı Osman Suat Bey?

Yoktu. Lunaparkta oyun içinde oyun vardı sanki. Ayşegül’le benimki evrensel kümenin ortasında küçük bir kesişim kümesi-ydi.

Deşifre olmaktan korkmadınız mı?

Vezir Kumbaracı adıyla tanınıyordum. İrfan Yunus’un bulmaca merakı beni biraz ürküttü açıkçası ama adam yapmaya çalıştığı roketle öyle dalmıştı ki gerçekten kim olduğumu Suavi sakallarım sayesinde sonuna kadar öğrenemedi. Savaş da zaten serserinin tekiydi. Ona büyük bir iddiaya girdiğimi ve ikimizin de kazanacağını söylediğimde avuçlarında tatlı bir kaşıntıdan başka şey yoktu. Yazık, kafama geç dank edecekti. Nedir: Para önce baş döndürür, sonra detaya iner göz döndürür.

Neydi Savaş’a bahsettiğiniz iddia?

50 bin dolarlık bir iddia. Zengin, şımarık tüccarların girdiği türden. Yüzü kırmızıya boyanmış, ayakları ve üstü çıplak, göğsünde ‘Hey Kereste’ yazan 12 şaşkının fotoğrafının gerektiğini anlattım. Adamlar bunu kendi rızalarıyla ve şevkle yapmalıydılar ki eğlence çıksın. Metaforik bir manası da vardı tabii. Bunu

fotoğraflarla ve el kameramla belgelersem başarılı olacaktık. Kazanırsam parayı onunla bölüşeceğime söz verdim.

Güvendi mi size?

Bu kumara benziyordu. Kumarda karşınızdakine değil, kendinize güvenirsiniz. Zaten Savaş lunaparka gelmeden önce düzmece bir partide binlerce liramı çarpmıştı. 25 bin doların hayaliyle dalağını bile satabilecek bir adamdı. Nedir: Para arsızları fazlasıyla gözükkara ve egoist olur. Bir gün ona “Sevmediğin bir yönün var mı?” diye sordum. “Esnerken gözlerim yaşıyor” dedi. (*Gülüyor*) Savaş’a çare yoktu. Annem rahmetli, “Lüle taşı loğ olmaz, deli başı yuğulmaz” derdi.

Yarışma önerisi mi yaptınız?

Tek başıma benim uydurduğum bir fikir değildi. Bir tretmana uygun davranıyorduk. Etrafta bu kadar fazla renkli ışık varken sır saklamak nispeten kolay, tiyatro sahnesinde de böyledir. Yarışmayı Savaş’ın lunapark için vizyoner bir kampanyasıymış gibi gösterdik. İrfan Yunus aptal değildi. Zaten ikna olmadı önce.

Savaş’tan ağzı yanmıştı çünkü, öyle değil mi?

İyi kalpli karısı Narine sayesinde adamı hep sırtında taşımış. Gene karısının yardımıyla ikna oldu. Savaş’a bir şey emanet edemezsiniz. Narine Hanım’a artık akıllandığını söylemiş, lunapark için bir şeyler yapabileceğini İrfan’a telkin etmesini sağlamış. Katılım olursa, fotoğrafları dört-beş turda biriktirebilecektim. Fakat tuhaf şeyler oldu. Gazetelerinizde “Güzel başlayan eğlencede ortalık karıştı” diye başlıklar atarsınız ya, öyle.

Şeyi anlayamıyorum, bütün bunlara Savaş’ın aklı nasıl yattı?

Dediğim gibi hanım kızım, bende para olduğunu biliyordu. Durup dururken ortaya çıkıp, filmlerdeki gibi “Selam dostum, birkaç papel kazanmak ister misin?” diyemezdim. Önce beni

soymasına izin vermiştim, ormandaki pikapta yaptığı hile her yerinden akıyordu. Buna müsaade ettik. Yapımcı zeki bir adamdı. Modern zamanlarda kaz gelecek yerden tavuğu, reyting gelecek yerden ruhu esirgemiyorlar. Söylemiştim ya, bunun için birkaç uygun kurban gerekiyordu; biri kendini yeniden kanıtlamak isteyen ben, diğeri de yeşil masaların açgözlüsü Savaş. O vakitler ona kumar kötüdür, vazgeç diyemezdin, işim onun bitini kanlandırmaktı. Fakat bilirsin; Jack Dawson Titanik biletini kumarda kazanmıştı. Sonu ne oldu? Boğularak öldü.

Ayşegül?

Onun durumu farklıydı. Macera olarak bakıyordu olaya. Yaşı ve kültürü buna müsaitti. Zafer de iyi niyetli, akıllıydı, fakat insanların birbirlerinin etini yemeye hazır olduğu bir dünyaya alışkın görünmüyordu. Askerlik dışında şehir dışına çıkmamış. Kızlarla gönül ilişkisi yaşamamış. Ancak damarları taptaze bir delikanlı, Ayşegül gibi alımlı bir kız onu etkileyebilirdi. Dünyanın her yerinde böyle; kafelerde, kantinlerde binlerce genç insan karşı cins yüzünden önünü görmez oluyor. Piyasa da bunu destekliyor. Meselâ güzellik yarışmalarında kızlara genel kültür soruları sormalarının gayesi toplumu o kadar da saçma bir şey yapmadıklarına ikna etmektir. Gençler sınav veriyor. Cismani güzelliğin karşısında durmak hulahop çevirmeye benzer. Hulahop çevirirken sabır veya dirayet hakkında düşünemezsin. Kıçınla çember çizerken günümüz erdemlerinden hiçbirini düşünemezsin.

Şu “Beş Bilet” nedir peki?

Ayşegül’le benim için geçerli olan kurallardan biriydi. Önceden seçilmiş beş nesne ya da kavramı aynı vakitlerde fakat değişik şekillerde kullanmamız gerekiyordu. İskambil oyunlarındaki koz gibiydi işte. Koyun olayına kadar tekini kullanabilmiştik. Kalmıştı dört koz.

4.5. Hayal Görmek İstiyorum

Mülteci bir aile gibi konteynırda toplanmıştık gene. Yıldız manzaralı sekiz metrekarelik misafırhane, çay bahçesinden masa getirilerek yemek vagonuna dönüşüyordu.

Ayşegöl’ün kanlı koyun soruşturmasının ne safhada olduğunu soran mesajına cevap yazarken babam konuya girdi:

“Belgeselcileri aradım, konuştuk.” Sofradaki herkes dikkatini tavuklu patatesten toplayıp, babamın beyaz dişlerine taşıdı. “Ham kayıtları bize göstermiyorlar, öyle anlaştığımız. Fakat korku tünelinin etrafında dolaşan bir bebek arabasından bahsettiler. Koyun galiba bebek arabasının içinde gelmiş.”

“Ben de bu pusetler neden giderek büyüyor diyordum” dedim.

“Battaniyenin altına saklamışlar. Zaten kimse battaniyenin altında gerçek bebek var mı diye kontrol etmiyor. Arka kapıdan girmişler, hayvanı içeride kesmişler.”

“Kurbana kadar bekleyememişler mi?” diyen Savaş dayımın şakası ilgi görmedi.

“Görüntüleri emniyete verme şansımız olsa kim oldukları meydana çıkar da şu an yapamıyoruz. Hırsızlık veya benzer bir suç olmadığı için yine bizim başımız ağrır.”

“Arka kapıda iz yoktu. Anahtarı mı vardı acaba?” diye sordum.

“Orasını ben de merak ediyorum. Diğer soru; hayvancağızın başı nerede?”

“Çıkağ kokusu” dedi, lokmasını çiğnerken Mustafa dayım.

“Anahtar kopyalamak kolay şimdi” dedi Savaş dayım. “Kilidin fotoğrafıyla bile hâlledebiliyorlar. Bi de maymuncuk var tabii.”

“İyi madem, hırsızlara kurs ver” dedi babam.

Annem önceden kesip çay bahçesinin buzdolabına koyduğu karpuzu getirdi. Nasıl ki baharat kavanozlarının önünde acı ko-
nuşmak kaçınılmazsa, sofraya karpuz gelince de keyifli konulara
geçmek gerekir. Konu seçimini annem yaptı:

“İrfan şu yaptığın şeyi anlatacaktın... Şu inşaatı.”

Değişen mimiklerin listesini yaptım; meraklı, sabırsız, ısrarlı, durgun... Sonuncusu Mustafa dayımdı. Bazen onun kösele parçasından fırça gibi saç fışkırtan bir şampuan çıksa bile heyecanlanmayacağını düşünürdüm. Tek başına icra ettiği güzel sanat dallarından başka hiçbir şey için vites büyütmezdi.

“Süper Roket koydum adını” dedi babam. “Elektriksiz çalışan bir lunapark oyuncağı. Üzerindeki renkli ışıklar dışında ana mekanizması elektriğe ihtiyaç duymuyor. Büyük bir yay olacak altında, tükenmez kalemin yayına benziyor fakat büyük. İçine oturan iki kişiyi havaya fırlatacak. Düşerken mandallı bir başka yay sayesinde tekrar zıplayacak. Geçenlerde bulmaca çözerken el kantarı diye bir kelime çıkmıştı ya, oradan aklıma geldi bu mandallı yay fikri. Yaylar biraz irice olduğu için yapması zor. Ben şimdi platformu bitirmek üzereyim. Birkaç gün sonra üst kısmını tamamlayacağız. Sonra yayları ve roketi getirip platforma monte edeceğim.” Bir dilim karpuzu dörde kesti, en küçük parçasını ağzına götürdü. “Gazetede bir ilan görmüştüm. Bütün

lunaparklara açık genel bir yarışma. Başvuruyu yaptım. Jürinin geliş tarihini yakında bildirecekler.”

“Allah muvaffak etsin” dedi Mustafa dayım, ailenin en yaşlısı kendisiymiş gibi bir tavırla.

“Daha hiç tren yokken Stephenson” diye bir İngiliz’in *Rocket* adını verdiği araç buharlı lokomotif yarışmasını kazanmış. İlk buhar makinesi değilmiş ama trenin atası sayılıyormuş. Bu roketse lunapark anlayışında çığır açacak. Akın akın görmeye gelecekler. Berlin’den, Kanada’dan duyulacak sesi. Düşünmesi, tasarlaması aylarımı aldı. Bildiğim roketler iki türlü; ikisi de ateş saçar. Bu, dumansız ve mucizevi. O yüzden ismi Süper Roket. Herkesin uçma hayali var. Benimki uçurmak, istedikleri kadar sıvı bagajla.”

“Çoban kulübesinde padişah rüyası olmaz İrfan” diye çıkıştı Savaş dayım. “Böyle abuk şeylere para harcayacağına nasıl zenginleşiriz diye düşün.”

“Neyin abuk olduğunu yakında göreceksin. Sabret!”

“Ben sabrederim de piyasa sabretmez. Kartal Bey ne diyor? Arazide baskı var, diyor. Roketle füzeyle vakit kaybetme. Bak müşteri şenliği diyorum. Üşüntü köpek mandayı paralar, birlik olalım.”

“Karışmıyorum. Narine’nin ricasına hürmet sana izin verdim o çuval yarışları için. Eline yüzüne bulaştırmadan ne yapıyorsan yap, benim patron olduğumu da unutma.”

“Çuval diye küçümsüyorsun ama para akmaya başlayınca utanacaksın.”

“Asıl sen utanacaksın! Süper Roket havalanacak ve Yunus Lunapark’ı dünya tanıyacak.”

* 1803 doğumlu Robert Stephenson henüz 26 yaşındayken Rainhill Trials adlı yarışmaya katıldı. 5 yarışmacının icadı arasında sadece onun lokomotif yarışmayı tamamlayabildi. (APn.)

“Kamyon amortisör yle mi? Güleyim de meddahlık  lmesin. Elektriksiz olacakmış! Bu zamanda elektriksiz k y bile kalmadı. Sen hayal görüyorsun.”

Ayağa kalktı İrfan Yunus. Ağzındaki karpuz çekirdeğini ta-
bağına tükürdü.

“       hayal görmek istiyorum.”

Gözleri  yle açılmıştı, burun delikleri öyle kasılmıştı ki ma-
sadaki yiyeceklerin bile bu gerilimi hissettiğini sandım. O an
karpuz dilimlerine mikrofon uzatsak, babamın bahsettiği haya-
lin nasıl bir şey olduğunu merak ettiklerini söylerlerdi.

4.6. Karakargalar

“Narine Ablacığım bir şey sorabilir miyim?”

“Ablacığım mı? Şaşırtıyorsun beni Alev.”

“Nedir yani, ablam değil misin? İrfan Abi bu belgeselcilerle ne anlaşılmış?”

“Kameralar sade kendi programları için kayıt yapacakmış. Polise vermek filan yokmuş. Zaten bizimki de pek sevmez öyle şeyleri.”

“N’olacak şimdi?”

“Bir şey olacağı yok. Sen asıl Savaş’ı anlat. Bana söylemedi. Yalvardı, bir şans daha istedi. Kıyamadım.”

“Bana da anlatmadı. Ne bileyim, müşteriyi coşturmak için bir şeyler. İşte çuval yarışı, leğende yüzük arama filan...”

“Ne çevirecek gene bu Savaş?”

“Teessüf ederim. Hep kendiniz paksınız sanki.”

“Hayır da, sana detaylı söylemiştir diye...”

“Sen abini bilmiyorsan ben mi bileceğim?”

“Güvenemiyorum.”

“İrfan Abi’yi ikna etmeseydin o zaman.”

“Laf mı şimdi bu? Merhametim kabardı.”

“Senin kibrin kabarmış. O pirinci su kaldırmayan kocanla birlik olmuş hayatımızı zindana çeviriyorsunuz.”

“Aaa! Az önce ablacığım diyordun, gene aldın yürüdü.”

“Yürürüm! İlk günden beri hep suçluyuz. Arada yumuşuyorsunuz, sonunda yumruğu gene biz yiyoruz. Yazıklar olsun! Benim kocam kumar oynuyorsa kendine. Benim kocam adam mı vurmuş? Ama sen teleme peyniri sıfatınla köşede oturup saf numarası çekiyorsun.”

“Alev sana söyleyecek söz bulamıyorum. Ben hepimiz için şey yaptım.”

“Sana hesap mı vereceğiz? Rızkımı sen mi veriyorsun? Dükânında çalışıyorum ama kendi alın terimle kazanıyorum. Bütün gün veledi zinalara pamuk helva satacağım diye, mısır satacağım diye canım çıkıyor. O koskoca adam tüfekti, at yarışydı diye sabıkalı serserilerin bile yapmadığı bir iş için milletin ağız kokusunu çekiyor. Sonra bir gün lunaparka can gelsin diye kafa patlatıyor, hemen içindeki karakargalar ötmeye başlıyor.”

“Sus Alev! Vallahi dayanamayacağım. Savaş benim abim, anamız babamız bir. Ben kötülüğünü ister miyim? Sadece İrfan üzülmesin diye didiniyorum. Bak Süper Roket’i anlatırken ne kadar heyecanlıydı.”

“O da ayrı bir şey. İzin almış mı belediyeden? Yıkırlar onu.”

“Ağzını hayra aç.”

“Ben doğruya açarım ağzımı. Beğenmeyen gider masalcı efendiye çaput bağlar.”

4.7. Mekanik Aynısallığın Dışına Çıkınca

Çay bahçesindeki teypte Safiye Ayla ‘Çile Bülbülüm Çile’ derken Ayşegül Jan’ın yanında dondurma yiyordu. Jan’sa dondurma dolabına yaslanmış, Ayşegül’ü seyrediyordu. Beni görünce toparlandı.

“Eskiden Türkiye duyunca aklıma deve gelirdi. Bu düşüncem değişti.”

“Benim Hollanda duyunca aklıma inek gelirdi. Bu düşüncem değişmedi.”

Jan alık alık sıırıttı. Ayşegül beni dürttü. Jan’a doğru, çocuğun burnuna üflemek istercesine dudaklarını büzdü, ardından kibar bir kahkaha gönderdi. Ayşegül’ün bu hareketinin dondurma sanatıyla ilgisi var mıydı bilmem, eşiğine bastığım bir yürek acısının jeneriğiydi belki.

Pembe ojeli psikoloji öğrencisi kısa saçlarını arkadan toplamıştı. Enseline küçük perçemler düşmüş. Üstünde büyükçe bir balık resmi olan beyaz bir tişört giymiş. Boynunda siyah bir kolye vardı, ucunu dışarı çıkarmadığı için özeldir diye düşündüm. Emekli memur gibi koluma girdi, yürümeye başladık. Jan’a el sallamasında çikolatayı alıp çıktığı bakkala el sallayan çocuktan fazlasını görüyordum. Eskiden bakkal kapılarında kulaklarımıza takılan, o renkli şeritlerle sarmaş dolaş hâlde düşledim Ayşegül’ü. Elimize yüzümüze dolaşan uzun renkli şeritlerin bir anlamı olmalıydı.

Dönmedolabın yanına geldik.

Deney zamanı gelmişti. Kendimi laboratuvar hademesine benzetmişim; deneyin kendisinden çok muhtemel sonuçların beni yorup yormayacağıyla ilgiliydim. Aksilik kontenjanına çöreklenen olayları tahmin edemezdim. Tahmin etsem bile Ayşegül'ün ricasını kıramazdım. İlkokul arkadaşım mıydı, kuzenim mi? Alt komşum muydu, hatırlı müşteri mi? Hiçbiri. Yirmi iki yaşımın deli kanında kürek çeken raftingciydi.

Babama sormadım. Otobanda hız yapan adam gaz pedalını babasına sormaz. Ayşegül'ün akademik kariyerine destek olma kisvesi altında erkekliğe adım atıyordum. Öğreniyordum ki erkeklik sünnet olmayla değil, bir kadının kalbini kazanmakla başlıyordu. Kabul, aşk dedikleri şey ucubeydi ama Ayşegül de vardı. Gözlerinin flaşlarını ardı ardına patlatırken genç teorilerime sıkı sıkıya bağlı kalamazdım.

Dönmedolabın yirmi kabininden on ikisi doluydu. 6 numaralı kabindeki alıştığımız yerinde Osman Suat yoktu.

“Deden nerede?” dedim.

“Bugün evde. Biraz rahatsız. Aaa unutuyordum bak: Yunus'un havuzuna kâğıt asmışlar: ‘LÜTFEN PARA ATMAYINIZ’ Önce bilgisayar çıktısı sandım ama değilmiş. Dayın mı yazmış?”

“Para atıp duruyorlar diyordu. Toplamak isteyen bir çocuk az daha boğulacakmış geçen gün.”

“İster misin mum da yakmaya başlasınlar?”

“Bu da meslek alanına girer mi?”

“Mum mu?”

“Genel olarak tuhafiye...”

“Âlemsin Zafer. Neyse, işimize bakalım. Dönmedolap yarı yarıya dolu, yeter. Şimdi biraz daha hızlı dönsün, sonuçları izleyelim. Sonra müşterilere sorular sorarız, tamam mı?”

Dönmedolap ne kadar hızlanabilirdi? Bıçak bileycisinin tekeri kadar süratle, insanları ormandaki ağaçlardan toplayacak kadar delicesine dönebilirdi.

Operatör Salih Abi'ye gündüz çarşıya ampul almaya gittiğimizde anlatmıştım. Kendisi biraz çekimserdi; yavaşlaması için gerekli fren tertibatının bakımdan geçmesi gerekirmiş. Patronun oğlu pozlarıyla ikna ettim. Beş dakikalık bir deney için bakıma gerek yoktu. Bence önemli olan ampullerin tamamının yanmasıydı. Işık güvenlikten önemliydi. Emniyet kemersiz oyuncağa binerlerdi ama karanlıkta buraya nasırlarını bile bırakmazlardı.

Salih Abinin bir kolu çekmesiyle hızlanmaya başladı dev tekerlek. Ayşegül el çırpıyordu. Yolcular önce ne oluyor diye etraflarına, sonra soru sorar gibi aşağıya baktı. Dışarıda bekleyenlerin ve dolaşan müşterilerin dikkatini çekti bu hız. Seyirciler arttı. Lunaparkın en sessiz oyuncağından gelen bağırışlarda korkunun filizlenip serpilişini izledik. “Bacakların arasından akıp, paçalardan sızarak kendini ilan eden sıcak sıvıdır korku” demişti Ayşegül.

“Durdurun, inecek var!” diyenler oldu.

Ayşegül dalıp gitti. Endişelenmeye başladım. Ama sabretmeliydim. Lunapark işiyle ev geçindiren bir babanın çocuğu olarak fizik kurallarına küsemezdim.

“Çok eğlenceli” dedi Ayşegül.

“İnsanlar pek öyle düşünmüyor.”

Dönmedolap sadece eğlence mi? Yerinden kopup yuvarlansa şehre panik salmaz mı?

Dev tekerlek birden durdu. Salih Abi'ye yaklaştım.

“Neden durdu?”

“Bilmiyorum. Tuşlar çalışmıyor.”

“Tersine döndür.”

“Olmuyor.”

Üç-dört dakika böyle geçti. Aşağıdakiler kumanda kulübesine doğru hareketlendi. İnsanlar batan bankadan parasını kurtarmaya çalışır gibi yakınlarını geri istiyordu.

“Beğendin mi deneyini?” dedim Ayşegül’e kızgınlıkla.

“Zafer!” Birisi şampiyon olmadıysa babam bana sesleniyordu. “Neden durdu?”

“Bozuldu galiba.”

Salih Abi’nin yanına gitti. Öfkelenmişti. Geri geldi.

“Tuşlar kilitlenmiş.”

Müşteriler yangın çıkmış binadaki kediler misali miyavlıyordu.

“İtfaiyeyi arayalım” dedi Ayşegül.

“Bunu mu istiyordun?” diye sordum.

“Hayır, sadece mekanik aynısallığın dışına çıkınca—”

“Çıktı mı aynısallığın dışına?!”

İtfaiyeyi aradık.

Bu arada yukarıdaki müşterileri sakinleştirmeye uğraştık. Babam hoparlörden “Lütfen sakin olun, bir arıza yaşandı. Az sonra sizi indireceğiz, bilet paralarınız da iade edilecek” diyordu.

Kırmızı kamyon on dakika sonra geldi. Otomatik merdivenle yüksektekileri teker teker aldı. Aşağıdaki kabinlerde oturanları da seyyar tahta merdivenimizle indirdik.

Ayşegül bana yaklaştı, özür dilercesine elimi tutmak istedi. Elini ittirdim. Bundan garip bir zevk aldım. Boynunda sallanan balık mekanik aynısallığın dışına çıkmıştı.

“Allah Allah” diyordu babam. “Hiç böyle olmazdı.”

Böyle olmazdı evet. Önce Jan, sonra Ayşegül, fasulyeden zilleriyle ünlü mağarama girmiş, borazan çalarak yarasalarımı ürkütmüştü. Artık aynı kalamazdı mağaram.

4.8. Bir Şey Ölmüş Gibi

Kaplumbağanın biri yol kenarında sövünüp duruyormuş. Başka bir kaplumbağa gelip sorunca, “Yahu” demiş. “Yolun ortasında bir çeyrek düşürmüştüm, iki gündür alamadım. Tam varacakken, avanağın biri durup yolun karşısına koyuyor beni. Öbür yandan niyetleniyorum, bu sefer de alığın teki alıp bu yana bırakıyor.”

Bu fıkra ömrümce debelenişimi hatırlatıyor. Bana kimse “Seferin nereye ey hanım?” diye sormadı. Âlemin türlü zevatı aynı sureti ruhiyeyle visalime mani oldu. Benim de bir sılam, filan tepenin ardında sönmemiş bir mangalım olabilirdi.

Dün akşam gürültüye uyandım desem yalan olmaz. Bir şey istiyorlardı ama ne? O vakit gene birileri beni almaya geldi, bilmediğim diyarlara doğru köpükleri yaracağız sandım. Baktım ki bunlar demir çemberin yolcularıdır. Ait olmadıkları yerde uzun süre kalma ihtimali onları haşyete düşürmüştü besbelli. Bir de bunu bana sorsalar ya. Tekmil ömrü ait olmadığı yerlerde geçen yaşlı bir hatuna.

Sonra itfaiye göründü. Duman kokusu almıyordum amma bir telaşla çalışmaya başladı kızıl makine. Bedir’in köyündeki yangın düştü aklıma. Anız değildi, bayram değildi. Gurebanın hanesinde büyük dumanların hazin manaları vardır.

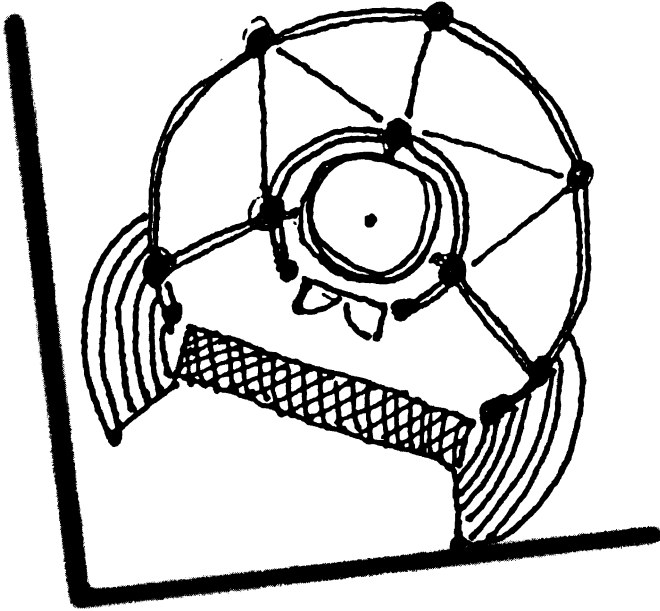
Haznemi bozuk para mezarlığına çevirdiler. Hâlbuki burası benim mezarlığım. Mustafa uyarılar yazıp cama yapıştırmış, amma okuyamam, ümmiyim.

Dünyanın pek çok kıssasını Bedir okurdu bana. Yunus Peygamber'in hikâyesini... O vakit yunusların insanlığın müşterek meyanı olabileceğini düşünmüştüm. Herkes yunusları sever. Onlar gemilerle yarışır ama kazanmak için değil, âdemoğlunu merak ederler. Mustafa sürat teknelerini habıs bulduğunu söyleyin ce onların devlerin denizde sektirdiği taşlar olduğunu belirttim. Yunuslar bu sebeple sürat teknelerine yanaşmaz.

Sırası değil de söyleyeyim; burnuma fena bir rayiha geliyor ama neredendir keşfedemedim. Bir şey ölmüş gibi. Ben mi öldüm yoksa? Allah'ım keşke bilebilseydim, mevtâ bir vakit daha koku alabiliyor mu?

Küçük hanımın adı Ayşegül'müş. Önüne bakarak mırıldanıyordu bir aralık. Bedir'in hemşiresi de namaz surelerini ezberlerken böyle gezerdi fakat bu kız birisiyle konuşuyordu gibi geldi. Sandalet giymiş. Sol ayağı farklıydı. Meşhur bir cinsi latif daha vardı böyle altı parmağı olan?

4.9. Öğle saatlerinde Kısa Cümle severim

Kurban Bayramı'na üç hafta kala öğleyin, İrfan Yunus, otuz metrelik demir ve kalas yığınının tepesindeydi. Bir işçi ayarlamış. Süper Roket platformunun tepesine de bir makara koymuşlar. Adam malzemeleri aşağıdan gönderiyor, babam monte ediyor. Üstten bakıldığında merkez noktaları çakışan iç içe iki 240 derecelik daire oluşturan bir kule olmuş. Dıştaki yarım daire üç buçuk, içteki iki metre çapında. Dış kısmında altı, iç kısmında üç ana taşıyıcı direk. Bu çelik direkler zeminden tepeye kadar uzanıyor. Yatayda bu

taşıyıcılar birbirine gene çelik kirişlerle bağlanıyor. Taşıyıcı olmayan kısımlar da çam kalaslarla örülmüş.

Babam kulenin zirvesinde yapayalnızdı. Sanki kendini sergiliyordu.

Sesimi duyurmak için bağırdım:

“Cep telefonunu aşağıda bırakmışsın. Annem öğlen yemeği yiyecek mi diye soruyor.”

“İşim var.”

“Annem kurbanlık bakmaya gidilmeyecek mi diyor.”

“Gidilecek.”

“Bir de süt bitmiş, çay bitmiş, bazı şeyler daha bitmiş.”

Kafasındaki kepin gölgeliğini kaldırarak aşağı baktı, hınzırca süzdü beni:

“Çarpım tablosunu biliyor musun?”

“Biraz.”

“O zaman al minibüsü, in çarşıya. Çabuk gel, öğleden sonra ben de ustaya uğrayacağım.”

Evvelki gün kabristana gitmiş. Kaybettiği bebeğiyle konuşmuş. Yalnız olmak istemiş. Dua etmek için en iyi yer olmasa da dua etmiş. Süper Roket’e muvaffakiyetler, bana akıl fikir, Savaş dayıma daha çok akıl fikir, anneme huzur.

Bazı şeyleri kaybettikten sonra dairesel döngü devam ettiği takdirde onları yeniden elde edebiliriz. Ama başka bir kaybetmek var ki dönüşü yok işte. Rahmetli kız kardeşim meselâ. Babamın Süper Roket’e sarılması biraz bu yüzdendi. Sarılmak geometrik bir gerçektir.

Koyunun başı kayıptı, lunaparktaki dört kameranın hayrı yoktu. Gelip geçenlerden el sallayanlar oluyordu. Kameralara el sallamanın sebebini anlayamadan öleceğime inanıyordum.

Yunus'un havuzundaki bozuk paralar ikinciye temizleniyordu. İlkinde toplanan bozuk parayla üç kilo kıyma alınmış, ikincisinde üç kilo pirzola. Deniz kaplumbağaları mübarek miydi? Mübarekse satın almaya çalışmanın ne manası vardı? İnsanların kafası karıştıktı. Astığı kâğıtlar azaltmış fakat durdurmamış para sarfiyatını. Mustafa dayım insanların okuma yazma bilmesinin hayatlarını çok fazla değiştirmediğini iddia ederdi. Babam bir buçuk yıl önce safra kesesinden ameliyat olmuştu. Bir-iki günde taburcu ediyorlarmış ama adamın uğursuzluk teorisini haklı çıkaracak biçimde bizimki bir hafta kaldı, enfeksiyon mu ne olmuş. Doktorlar pek izahperver değildi. Neyse, babamı hastane bahçesinde beklerken kapıda yazan 'BU ALANDA SİĞARA İÇMEK YASAKTIR' levhasının dibinde onlarca sigara izmariti görmüştük. Hastası olanların bu yasaktan muaf olduklarını sandığına kanaat getirmiştik. Galiba onlara göre sokaktan geçerken hastane bahçesine girip kapıya kadar yaklaşıp "Şurada bi tüt-türeyim" diyen vatandaşlar için geçerliydi bu kural.

Güneş lunaparkın tam tepesinde durmuş, balerinin saçlarını, gondoldaki korsanın sakallarını tülertmişti. Mustafa dayım çay bahçesinde sazını tıngırdatıyordu. Kel kafası sıcaktan parlamış, kaş yerlerindeki kabarıkların üstünde ufak ter boncukları birikmişti. Köy köy gezip, göbek büyüten sunucu pozuyla sokuldum:

"Ne çalışıyorsunuz üstadım?"

"Saz."

"Tamam da ne?.. Mozart mı?"

Cevap vermedi.

Anneciğim seslendi. Babamın yaptığı gibi ismimle seslenmezdi.

"Ne diyor baban evladım?"

"Ben gidecekmişim."

"Kurban almaya mı?"

“Hayır, markete...”

“Hadi o zaman sallanma. Limon, kavun ve vişne lazım, dondurma için. Balık ve salatalık da al, Yunus’a...”

Annem -bayılmalarını saymazsak- her türlü tribün tahrikini, rakiplerden gelebilecek her saldırıyı, hakemlerin türlü alıcengizlerini göğsünde yumuşatabilirdi ama kendi sahasında iase sıkıntısına tahammülü yoktu.

Üfleye püfleye sipariş listesini aldım. Bu F’li ünlemler alış-veriş vazifelerini, perde asmak ve çöpü atmak vesair feci sıkıcı işleri hafifletmiyordu. Yalnızca sıkıntıyı ilan etmek açısından işlevseldi.

Annemdeki küçük anahtarla yazar kasayı açtım. Plink diye fırlayan çekmecesinden arabanın yedek anahtarını kaptım.

Ayşegül’den mesaj: “Kelle bulundu mu? Mangalı yaktınız mı? :)”

Cevabım: “Hayır.”

Yeni mesaj: “Küs müyüz? :(”

Cevabım: “Değiliz. Öğle saatlerinde kısa cümle severim. Bi de acilen süt almam gerek.”

Yeni mesaj: “:P Kahve içme arap olursun dediler küçük kıza. Boynunu büktü: Ama hep süt içiriyorsunuz, ne zaman pamuk prenses olacam? :)”

Komikti ama -babamın kinayeli talimatından sonra- hayatın önlenemez yeknesaklığına yoğunlaşmıştım.

Çıkmadan Mustafa dayıma sordum:

“Bu koyun mevzusu rafa mı kalkacak?”

“Abime soğ.”

Savaş dayımın adı terminalde anons edilmişti sanki. Altın dişi ve birinci sınıf değnekçi sıfatı hızla ortaya çıktı.

“N’aber lan gemi aslanı?”

“Dayıcım bizi tehdit mi ediyorlar?”

“Muhtemelen...”

Bir büyükşehir valisi kadar rahat olması rahatsız ediciydi. Anlayamadım.

Küçükken asansör sevmezdim çünkü anlayamazdım. Biz asansöre bindiğimizde kat değişiveriyordu. Aslında çıkmıyor-muşuz da, çıktığımızı sanıyormuşuz gibi gelirdi. Otobüste giderken kesik yol çizgilerinin bize yaklaşmasına benziyordu. Göz aldanması ve sahtelik süreklilyse, gerçeğe yalan birbirinden ayırt edilemiyor. Galiba kolpa ya da çakma dediğimiz şeylere tahammül edebilmemizin sırrı bu.

Düşünce çuvalımı Savaş dayımın mızrağı deldi:

“Akşamki şenliğe hazır mısınız?”

“Acaba ne giysem?” dedi hiciv şampiyonu Mustafa dayım.

“İster çıplak dolaş, yeter ki ayağıma dolaşma” diye cevapladı abisi.

İthal peynir Jan sınıfta söz ister gibi el kaldırdı:

“Ben de katılabilir?”

“Neden olmasın? Dikkat çeker” dedi taze organizatör.

“Dondurmaları kim satacak?” diye itiraz ettim.

Hammadde tedarikçisi halka arz sürecini de kayırmalıydı.

“İlgilenirim ben, n’olacak ki on dakikadan” diye, ortada alınacak bir puan yokken Jan’a destek çıktı Alev yengem.

Yarışmanın enternasyonal kontenjanı çekimser oyuma rağmen hazırды bile. Mustafa dayım bütün bunlara cevap olarak sazının tellerine vurdu. Annem, sanki bütün anneler adına ellerini beline koyarak hâlen çarşıya gitmemiş olmamı protesto etti. Yengem masaları sildiği bezi kokladı. Savaş dayım tinkos tinkos yürüyerek kardeşinden zimmetlediği mobilete atladı. Akşamki yarışmaya kadar bir arkadaşıyla balık ziyafeti çekeceklermiş.

4.10. Bidoncular

“Huzurumuzu kaçırmak istiyorlar.”

“Kimler?”

“Ne bileyim Ayhan Usta... Kaybetmek bana pek düşkün. Nasıl bir ümit verdimsem artık, peşimi bırakmıyor. Kaybediyorum, kaybediyorum... Bitti sanıyorum, bitmiyor. Bunlar tesadüf olmaz. Hangi gündü, dönmedolap aniden bozuluverdi.”

“Bidoncular mı acaba?”

“Bidoncular kimdi?”

“Şu rezidansları yapanların küçük ortağı. Bidoncular derler. Adamlar köyden tarla satın gelmişler, nalbur dükkânından müteahhitliğe çıktılar. Bizim burayı da alacaklar. Anasının gözünde bir yer yapmışlar sanayi diye. Buralar hep rezidans olacak. Ormanın dibinde, ne diyorlar; yeşille kucak kucağa.”

“Balkara’da rezidans mı olur canım!”

“Her yerde olacak İrfan. Sosyetikler takı tasarlıyor, torbacılar medikal ithalatçısı oldu. Bizim bir dizel Süleyman vardı hatırlar mısın? Babası terziydi. Satıp savdı, önce iş kıyafeti dükkânı açtı, oradan zıpladı güvenlik danışmanı oldu. Polis eskilerinden hocalarla gitti büyükşehire, yüz elli tane güvenlikçiyi sağa sola kir alıyor şimdi. Sen de kendini lunapark padişahı sanıyorsun. O devir kapandı, kabul et. Solucan gibi kıvrılan o trenlerden bile

yok sende. Altı ayda cep telefonu eskiten çocuk atlıkarıncaya kanar mı?”

“Yarışmaya kilitlendim.”

“Şiir yarışması mı? Güzellik yarışması mı?”

“Buluş yarışması...”

“Ne buluşundan bahsediyorsun?! Alay edecekler. Soba ustası tenekeden robot yaptı haberleri var ya, onlara konu yapacaklar. Anlatmakla olmaz, başına gelince göreceksin. Ne vaziyette şimdi?”

“Haftaya roket hazır. Yaylar söylediğin gibi uğraştırıyor. Bir de yukarıda daha ufak çekme yayları olacak. Senden sonra oraya gideceğim. Kurbanı kadar biter inşallah.”

“Yoruluyorsun. Bidoncular pes etmez.”

“Ayhan Usta bak, bir gün bulmaca çözüyordum, bozuk tükenmez kalemin içi yayından fırlayıp gitti. Önce tükenmez kalemin de her şey gibi bana düşman olduğunu düşündüm. Sonra aklıma bu fikir geldi. Peşinden bu yarışma çıktı. Bir şeye tutunmam lazım usta. Kendimi ispat trenini kaçırdım. Fakat o istasyonda beklemekten de vazgeçemiyorum. Bidoncu falan anlamam. Süper Roket’i görsünler, sonra her şeyi yaksınlar. Üzerime de bir kürek toprak atsınlar.”

4.11. Hey Kereste

Babam on yaşındayken bir gün, dedemle seyyar salıncağı kuracakları sırada iki sarhoş bunların yanında kavgaya tutuşmuş. Birdenbire, yerlerde yuvarlanarak birbirlerine kafa-göz girişmişler. Polis gelmiş, dedemin gözünün yaşına bakmadan babamı ve iki sarhoşu toplayıp karakola götürmüştü. Komiser de Hulusi Kentmen veya Zeki Alasya değil, laf anlamaz kaşmerdikozun biriymiş. Dedem orada sadece salıncak çevirdiğini, adamların neden kavga ettiğini bilmediğini izah etmeye çalışmışsa da başaramamış. Adam dedemin salıncakçılığını anlayamadığından bunu bir dolap örtüsü sanıyormuş. Kavgayı fırsat bilip güya karanlık bir tezgâhı ortaya çıkararak üstlerine yaranacakmış. Dedem ısrarla basit esnaflığını vurgulamış. Dedem nezarethanede, babam da memurların odasında sabahlamış. Bir şey çıkmayınca salıverilmişler. Komiser bir özür bile dilememiş.

Babam bu yüzden bildim bileli emniyet lafı edilince irkiliyor, devriye sireni duysa kulaklarını tıkıyordu. Hâlen otuz beş senelik travmasını küfesinde taşıdığından hacizi de, çarpışan otolardaki bıçak hadisesini de, başsız koyun cinayetini de, dönmedolabın bozulmasını da sessizce tarihinin bodrum katlarına indiriyordu.

Birkaç kere daha sordum, alenen gözdağı verildiğini söyledim. Bizi kim koruyacak, filan dedim. Karşılık olarak işsiz güçsüz oluşumdan, toyluğumdan dem vurdu. Bu işler ‘Şitefan

King' romanına benzemezmiş, ailesini ve rızkını korumaya çalışan adam gaza gelememiş. Şuna emindim ki karakol hatırası bir yana, Süper Roket sürecinin zarar görmesini istemiyordu. Tüm dikkatini artık cesurca dillendirdiği "buluşuna" vermişken, mekânın düzenini adli bir karambole feda etmeye niyeti yoktu.

Bu ortamda İrfan Yunus'un, dayımın önerdiği küçük yarışmalara izin vermeyeceğini biliyorduk. Ama anneciğim melek kanatlarını yine yeniden abisi için çırpıyordu. Açıkçası, ben Savaş dayımın huzurumuz için bir tehdit olduğunu düşünmüyordum. Sevimli bir kumarbaz, yeğenine harçlık desteğini esirgemeyen gönlü bol bir adamdı işte.

Ayşegül'ün mesajını aldığımda yarışmayı izlemek üzere uzay treninde loca hazırlıkları yapıyordum. Gişesine 'ARIZALIDIR' yazısı asmıştı. Şöyle diyordu mesajında:

"Trambolin ticareti yapanlar nasıl dua eder? Allah'ım sen yer çekimini koru, diye :)"

Savaş dayım yanına Ramazan'la Sinan'ı almış, karadut ağacının altında megafonla seyirci topluyordu. Kenara iki masa atılmış, masaların üzerinde dört küçük leğen. Yerde birkaç kahverengi çuval. Masanın arkasında birbiriyle uyumsuz iki pano. Panoların üzerinde kâğıtlar bantlanarak hazırlanmış, mantıksızlığından habersiz 'I. GELENEKSEL YUNUS LUNAPARK ŞENLİĞİ' afişi.

Annem bir sandalyeye oturmuştu. Yengem ağaçta kalan tek tük dutları sopayla toplamaya çalışıyordu. Osman Suat Hey elinde kamerasıyla düğün fotoğrafçısı gibi dolaşıyordu.

Savaş dayımın cızırtılı sesine kulak verdim:

"Kıymetli konuklar, sevgili çocuklar; yarışmamıza katılım sadece erkeklere açıktır. Katılım ücreti olarak cüzi bir miktar alacağız. Ödül ise tam 500 TL. Yarışmacılar şuradan başlayarak sayacağım engelleri aşacak. Üstlerini çıkarıp üzerinde 'HEY

KERESTE' yazan çapraz kuşakları takacaklar. Hey Kerestecilik yarışmamızın sponsorudur. Sonra ayakkabılarını ve çoraplarını çıkaracaklar. Dönmedolabın önünden, çarpışan otoların arkasından dolaşarak, uçan salıncağın platformuna çıkıp, salıncaklarda bulunan ördekli deniz simitlerini takacaklar. Oradan kale önüne gelerek kalecimize çıplak ayakla ikişer penaltı çekecekler. Sonra kıl çuvalları giyip şuraya kadar gidip gelecekler. Son olarak, masalarda gördüğünüz her bir leğenin içindeki karadut bulamacına saklanmış yüzüğü elleri arkada olmak üzere sadece ağızlarıyla arayacaklar. Bu engelleri aşıp yüzüğü bulan ilk kişi yarışmayı kazanacak. Sonra hep beraber hatıra fotoğrafı ektireceğiz. İyi eğlenceler.”

Dolaşan müşteriler öbek öbek panoların etrafına toplanmıştı. Çoğu katılmaya gönüllü olmasa da en iyi yeri kapmak istiyorlardı. Yengem karadutları leğenlere boşalttıktan sonra katılım ücretlerini kaydetmek için masaya oturup önüne kâğıt-kalem aldı. İşini bitirince listeyi ve paraları dayıma verdi, dondurma dolabındaki nöbetine geçti. Sinan'sa ördekli deniz simitlerini şiriyordu.

Ayşegöl göründü.

Kısa saçlarına fiyonklu saç bandı takmış. Yuvarlak ereve- li güneş gözlüklerini burnuna indirmiş. Ojeleri bu kez yeşildi. Dizlerinin üzerindeki soluk pembe şortu, sandaletleri ve bol ti- şörtüyle ünlü aktrislerin alışverişe giderken çekilmiş salaş kare- lerine benziyordu.

“Demek trambolin ha?” dedim. Güldü. Selamlaşma yerine geçen konuşmalar misyonlarını tamamladıktan sonra uzamama- lıydı. “Bil bakalım yarışmayı nerede izleyeceğiz?”

“Nerede?” diye sordu halis bir heyecanla.

Belgeselcilerin koyduğu kameraları gözleriyle tek tek saydı.

“Uzay treninde. Tepede.”

Beş dakika sonra rayların zirvesindeki düzlük kısımda sabitlenmiş trendeydik. Lunaparkın en yüksek noktalarından biriydi. Dolunay gecelerinde buraya çıkıp ud çalan dayımdan öğrenmiştim; üstteki düzlüğe gelince operatörden treni durdurmasını istiyordunuz. Tren iyice yavaşlayınca raylara bağlanan makaraların pusetlerin tekerlek frenlerine benzer kelepçeleri kapatıyordunuz.

Yarışmaya beş kişi katıldı. Birisi Jan'dı. Rotterdam ineği tişörtünü çıkarınca Ayşegül sanki çocuk o mesafeden duyabilir-miş gibi alkışladı. Bu konuda bana cimri davranıyordu. Fakat o alkışlasın diye de tişörtümü çıkartmayacaktım.

Katılımcılar güzellik yarışmalarında kızlara takılan, üzerinde 'MISS BİLMEM NERE' yazan parlak kumaştan geniş kemrlere benzeyen 'HEY KERESTE' reklamını omuzlarından caprazlamasına geçirdiler.

Dayımın işareti ile koşu başladı. Dönmedolabın ve çarpışan otoların etrafından çıplak ayakla dötrnala giden delikanlıların azmi göz yaşırtıcıydı. Jan uçan salıncakta bekleyen şişirilmiş ördeği beline oturtan ikinci kişi oldu. Ramazan'ın koruduğu kaleye ulaşınca hesap edilmemiş bir şey ortaya çıktı. İlk gelen kişi penaltıları atarken diğerleri yetişmiş oluyordu, böylece penaltı sırasını bekleyen dört ördek simitli çıplak ayaklı adam görüntüsü oluştu. Belki de yanıliyordum, belki de istenen buydu.

Şutlarını bitiren çuvalı geçirip belirlenmiş iki çizgi arasında zıplamaya başlıyordu. Çuvalla hoplarken birisi düştü. Kalkamadı, sürünerek devam etmek istedi, dayım tarafından uyarıldı. Kalktı, gene düştü. Bu işte yeteneksizdi. Fakat şanslıydı; yer-yüzündeki çoğu canlı çuval yarışına kabiliyeti olup olmadığını öğrenemeden ölüyordu. Bir başka yarışmacı yere kapaklanınca ördek simidi patladı.

Seyirciler heyecanla takip ediyor, bahis oynamış gibi teza-hürat yapıyordu.

Jan karadut leğeninin başına oturan ilk kişiydi. Az sonra, -beşinci yarışmacı için de son anda ayarlanan mor renkli plastik meyve tasının da konuştuğu iki masada üç yarışmacı yüzük kazısına başlamıştı. Suratları kıpkırmızıydı, nefes almak için kafalarını kaldırdıkça boyunlarından dut kızılı akıyordu. İki dakika sonra az önce simidi patlayan yarışmacı ceylan leşine yumulmuş çakalinkine benzer bir yüzle kalktı. Dişlerinin arasında dayımın bijuteriden aldığı iri alyansı tutuyordu. Alkış geldi.

Dayım çocuğun galibiyetini ilan etti.

Jan yüzüğü bulamamıştı, yarışmanın bittiğini fark etmemiş pozlarıyla burnunu kızıl bulamaçta dolaştırmaya devam ediyordu.

Ayşegül dürttü:

“Çocuk düştü!”

Bunu annem de fark etmiş, ikinci olarak o yığılmıştı yere. Bir ortamda ölecek biri varsa annem en heveslisiydi sanki.

Yirmili yaşlardaki yarışmacı elleri boğazında can çekişiyordu.

“Yüzüğü yuttu!” dedi Ayşegül. “Koş, koş, hadi indir şu treni.”

Kelepçeleri açtım.

Ambulans sesini ve dayımın megafondan “Yaşıyor, yaşıyor” diye defalarca tekrar edişini, Jan’ın ilk yardım müdahalesini hatırlıyorum. Çocuğu ayağa kaldırıp arkadan göbeğine sarılarak birkaç kere hoplattı.* Yüzük ağzından fırladı. Yarışmacı kurtuldu. Biz oh çekerken, o da ömrünün en pahalı nefesini almıştı. Sonradan duyduğuma göre Osman Suat denen hödük keresteci de harıl harıl çekim yapmaya devam ediyormuş.

Bu kadar aksiyonla kalsa iyi; Yunus’un akvaryumundan leş kokusu geldiğini iddia eden müşteriler burunlarını tutarak uzaklaşınca Mustafa dayımla benim zihinlerimizde aynı kandil yan-

* Heimlich Manevrası. Bu yönteme adını veren 1920 doğumlu Henry J. Heimlich 1974 yılında yayımladığı makalesinde bir restoran işletmecisinin bir kadın müşteriye yaptığı ilkyardımları anlatır. (APn.)

dı. Kokuların bile nanogram cinsinden bir ağırlığı vardır demişti dayım, o hâlde koku aşağı iner diye düşünmüştüm. Römorka yönelmişken Jan da geldi.

Ramazansa yılın basın ödülünü hak edecek haberi verdi: Evvelsi gün annesine para havale etmeye bankaya gitmiş. Bir ara çaycı, müdür odasının kapısı açınca görmüş; Kartal denen müteahhitle icra memurları Dupont ve Dupond oradaymış.

4.12. Avize Düşer, Cam İncinir

Sevgili Safiye Ayla,

Doğmadan babanı, üç yaşındayken anneni kaybettin. Müziğe piyano çalarak başlamıştın. İlkokul öğretmenliğinden ayrılıp 1931 yılında Mullenruj Gazinosu'nda çalışmaya başladın ve aynı yıl ilk plağını çıkardın. 1950'de udi besteci Şerif Muhittin Targan ile evlendin. Merhumun 1967'deki vefatından sonraki her ölüm yıl dönümünde evinde mevlit okutun. Rahmetli eşinin evde dizili onlarca udunu vakfettin.

Radyolarda sayısız konser verdin, beş yüzden fazla plak doldurdun. 1968'de evin soyulduğunda en çok İsmet İnönü'nün verdiği yüzükle, Kral Faysal'ın hediye ettiği kemere üzüldün. Hırsızlar gelip elini öptü, onları affettin. Nazım Hikmet'i çok seviyorsun diye Süleyman Demirel seni solcu sanıyordu. 1978'de aynı gün iki estetik ameliyat oldun, doktorlar senden para almadı. Öyle seviliyor ve ilgi görüyordun ki 1986'da Sakıp Sabancı senin için "Beni evlat edinsin" demişti.

Ben beş yaşına kadar et yememişim, sen beş yaşından sonra hiç et yemedin. İçki ve sigara içmedin. Ayakkabılara ve süse düşkündün. Kendini Türkiye'nin Marlene Dietrich'i ilan etmiştin. Yüzlerce peruğun vardı.

Balerinin arka duvarına Zeki Müren'in yanına senin bir resmini yaptığıma inanır mısın? Balerine peruk yaparken senden ilham aldım desem?

Peki, koyunun kafasının Yunus'un havuzunun altında iki kat market poşeti içinde bulunduğuna inanır mısın?

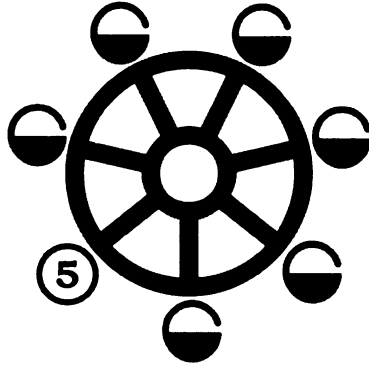
Salça domatesin ölümünden nemalanıyor. Zavallı koyunun vefatı kime yaradı sence? Avize düşer, cam incinir Safiye. Rüzgâr hep kazanır, tül hep kaybeder.

Safiyeciğim sen titrek sesinle şarkı söylediğinde aklıma eski günler geliyor, kel kafamı gökyüzüne kaldırıyorum. Uçakların havada bıraktığı izlerin bir adı olmalı ve bu ad gözyaşının yüzdeki izine benzemeli. Alevler içinde yanıp, susuz bırakılmışken nafile gözyaşı ile yangını söndüremeyecek olmak komik değil mi?

Nafileyim Safiye, kamyon tekerleklerini tekmeler gibi süngerden çekiçle. Uyuşuk esmer yıldızlar çizip karanlıkta, dinlenmek istiyorum müsait bir tesiste. Şarkı söyler misin bana?

Sevgilerimle,

Mustafa.

*“Soluk, boğucu ışıklar vardır;
et suyu çorbası, ılık su veya bitki çayı gibi.”*

Roger-Pol Droit

5.1. Kavgacı İnsanlar Ağır İştir

Fiyaskoyla biten yarışmadan ve koyunun kafasının sinek ordularınca kuşatılmış şekilde bulunmasından sonraki kırk sekiz saat boyunca Savaş dayım ortalıkta görünmedi. Niyeti bir süreliğine ara verdiği kumar maceralarına devam etmekte belki. Boğazına yüzük takılıp ölümden dönen çocuğun ardından lunapark olaysız günler geçirdi.

Dönmedolap arızasının olumsuz etkisi sürerken daha az tehlikeli deneylere devam ediyorduk. Meselâ, balerinin önüne Ayşegül'ün ısmarladığı siyah çelengi bırakmıştık. Üzerinde 'TÜRKİYE BALE FEDERASYONU' yazıyordu. "Ne yapıyoruz biz Allah aşkına?" dememe kalmadan, Ayşegül, müşterilerin tepkilerini not edeceğini, sorulacak sorulara da cevap vereceğini açıkladı.

"Çelenk neden çiçeksiz?" diye ilk soruyu soran babam, buranın konsolosluk önü değil eğlence yeri olduğunu hatırlatarak "Ya kimse balerine binmek istemezse?" diye kaş zıplatınca "Kaldırırız" şeklinde güvence verdik.

Çelenk nöbetimiz sırasında Osman Suat Bey fotoğraf çekti. Böylece nihayet tanıştık. Papinlemiş bir adamın fotoğraf çekip durması acayip gelmişti.

"Dönmedolapta oturmaktan sıkıldınız mı?"

“Fotoğrafçılık damarım baskın çıktı. Aklından ne geçtiğini tahmin edebiliyorum delikanlı. Hatırlatmak isterim ki Japonya’da fotoğrafçılığa başlama ortalama yaşı 65’tir. Yamaşıto Mazayaki çok meşhurdur meselâ. Duydun mu ismini? Ara Güler’den bile yaşlı.”

“Duymadım. Sadece üç Japon bilirim: *Toyota, Mitsubishi* ve *Tiramisu*.”

Böylece Ayşegül’den üçüncü “Çok tatlısın”ı aldım. Dedesi o Mazayaki ismini kafasından atmış. Tiramisu da Japon değil İtalyanmış.

Pat! Küt! Puaaa!

Boks makinesinden gelen gürültüyle konuşmamız en olmadık yerinde bölünüyordu. Makinenin başına yürüdük. Sinan kavga eden iki genci ayırmaya çalışıyordu. Osman Suat’sa savaş muhabiri gibi deklanşöre asıldı. Ramazan da koşarak -ya da yuvarlanarak- geldi.

Çocuklar birbirlerini tanıımıyormuş. Makinede birer porsiyon yumruktan sonra aralarında bir sidik yarışı başlamış. Ceplerindeki madeni liralara bitince Sinan’dan para bozdurmuşlar. Arka arkaya gelen şalgam suratlarda bir numara olduğunu sezen bizimki yumrukçulara yanaşmış. İçlerinden biri öfkesine hâkim olamayıp öbürüne “Oyuncağa sumsuk kolay, gel de yiyorsa bana vur” deyince ortam elektriklenmiş. “Ne diyon lan!” demiş öbürü. Kavgacı insanlar ağır işitir; bir tehdit veya meydan okumaya karşı mutlaka “Ne diyon?” diye sorarlar.

İtiş kakış güç bela sona erdirilince taraflardan birinin dudağının patlayıp şiştiği, diğerinin de gömleğinin yırtılıp gözünün altında uzunca bir çizik olduğu görüldü. Osman Suat’ın flaşlarını fark ettiklerinde ikisi birden adamın üstüne yürüdü, araya girdik. Az önce dövüşenler aralarındaki husumeti unutup Orta Doğulu iki devlet gibi aniden üçüncü kişiye karşı birleşmişlerdi. Babamın dahli gecikmedi. Yaşlı başlı adama saygısızlık etmenin

delikanlıya yakışmadığını, birbirlerinin canını almak istiyorlarsa kapıdan çıkınca yapabileceklerini öğrendiler. Bir mekânın patronu araya girdiğinde kavgaların birçoğu tatlıya bağlanır. Bunu bir apartmanda ev sahiplerine duyulan saygının kiracılara duyulandan büyük olduğu gerçeğiyle benzer görüyordum.

Gece yarısı dükkânı kapatıp babamı konteynirındaki hesapları ve tavandan görünen yıldızlarıyla baş başa bırakarak son iki buçuk aydır yaptığımız gibi annemle eve geçtik. Yolda “Seni doktora gösterelim artık, bayılmaların sıklaştı” dediğimde “Sinirsel kuzum, sinirsel” diye geçiştirmek istedi. “Sen küçükken de gitmiştik, yok bir şey dediler. Üzülmeyeceksin, yorulmayacaksın dediler.”

“İlaç vermemişler miydi?”

“Vermişlerdi de kullanınca ruh gibi oluyorum, istemem.”

Annem hemen yattı, söylemesi ayıp derhâl horlamaya başladı. Babamın lunaparkta kalmaya başladığı günler uyuyamıyordu, sonra alıştı.

Bense bazen uykuya dalmaktan korkarım. Başımı yastığa koyduğumda aniden dünyayla bağlantımın kesileceğini düşünürüm. Birazdan bir şey olacak, sekiz saat sonra uyanacağım. O arada neler yaşandığını kimse bilmeyecek. Küçükken bu geçiş daha lokum tertipti. Sonra devran döndü. İçerideki odada uyurken salonda çay içerek sohbet edenlerin sesleriyle huzur bulamamak keyfimi kaçırdı oldu.

Gizem-korku romanlarına sardırmam da uykuya dalmakla ilgili bu sıkıntıyı yüzündendi. Piknik tip kitaplığımdan cep boy bir kitap aldım. Dünyaya saldıran Marslı jokeylerin hikâyesi beni ele geçiremeyince salondaki koltuğa yanlayıp televizyonu açtım. Tekrarı verilen bir programda üç tane ızbandut, adamın birini sıkıştırmış, “İspanak yemeği nasıl yapılır, söyle ulan!” diye soruyorlardı. Adam ısrarla bilmediğini mırıldansa da belalı

heriflerin bir dövmediği kalıyordu zavallıyı. Birkaç dakika sonra adamı kucakladılar, bilmem ne kadar kazandığını müjdeleyerek eline bir avuç mangır tutuşturdular. Kamera, altınbaş kavunu misali sapsarı kalan adamın şaşkın yüzüne iyice yaklaştı. Tüyle-rim öyle bir dikildi ki, içlerine kan doldu sandım.

Ben ilkokuldayken yayınlanan bir yarışma programını hatırladım. Zamanın ünlülerini doldurdukları çiftlik evinde, yarışmacılar ahır temizleme sırası yüzünden birbirleriyle papaz oldukça seyirciler eğleniyordu. Bir gece, meşhur bir kadın şarkıcıyla evlenip kısa sürede boşanması nedeniyle medyatik olan eski mankeni uyandırdılar. Kapkaranlık odada kamera ışığını aynı avcıların tavşanların gözüne soktuğu fener gibi adamcağının yüzüne patlatıverdiler. Yarışmacı neye uğradığını anlayamamış, yarı doğrularak elini aşırı aydınlığa siper etmişti. “Baban öldü” dediler. “Kalk hadi, baban öldü.” Gerçekten babası ölmüştü. Ekran başındakiler güçlü ışıktan gözlerini açamayan uykulu adamın on bin tane duyguyu aynı anda yaşamasıyla kendinden geçmişti. Kokuşmuş, olmamıştan daha çok sevebiliyordu.

5.2. Muska

“Kartal Abim seni banka müdürünün odasında görmüşler, lunaparka icraya gelen ikizlerle birlikteymişsin.”

“O dümbükler senin İrfan’a da mı geldi? Bu nasıl şey yahu! Bir ödemem vardı, yazıhaneye damladılar. Neymiş efendim haciz... Siz benim kim olduğumu biliyor musunuz dedim. Buyurun müdür beyle görüşelim dediler, gittik.”

“Onlarla ortak olduğunu düşünmüş bizim çocuklar.”

“Yok be Savaş, yok be nurum... İrfan’ı zayıf görmüşler de bana sökmez. Dedim ben iş adamıyım. Borçla yaşarım. Saçma sapan hareket yapmayın, on beş yıldır çalıştığım bankayla aramı bozmayın. Müdür yeni miymiş neymiş. Konuştuk, hâlettik. Seninle hesabımızı gözden geçirelim şimdi.”

“Geçirelim inşallah.”

“Kırk beş bin kaldı. Nasıl yapacaksın?”

“Kırk bin değil miydi?”

“Ulan gözüme bak, at pazarında eşek osurtmuyoruz! Borcun pazarlığı mı olur lan?”

“Özür dilerim abicim, pazarlık etmeye demedim. Aklımda öyle kalmış da. Yanlış anlama...”

“Nedir son durumlar?”

“Dediğim gibi Osman Suat bana bir iş teklif etmişti. Kırk bini cebinde bil sen.”

“Kırk beş bin oğlum, kırk beş bin. Billahi kafamı kızdırıyor-sun.”

“Dilim sürçtü, özür. Senin işini de görüyoruz abi.”

“Ne görüyorsun?”

“Tavsiye ettiğin gibi yaptık. Ödleri koptu.”

“Emin misin?”

“İrfan görecektir anasının kuru topuğunu. Tıpış tıpış gelecek ayağına. Zaten bakma sana biraz çıkışmış ama onda yürek selanik, merak etme sen.”

“Birleşmiş güçlere inanmam ben dedi herif, gören de yüklü sanır.”

“Üzme canını abicim, Allah’ın izniyle bizde proje bitmez.”

“Kaplumbağayı seviyorlar. Bir ilgilen. Ama öldürmeyin ha, dingillik yapmayın.”

“Tamam abi... Bir şey sorabilir miyim abi: Boynundan görünen şey muska mı?”

“Hee muska, sana ne ulan!”

5.3. Analog Pişkinliğin Şöleni

Sabahleyin Mustafa dayıma TV programını anlattım. Su kanalının kenarında oturmuş, kucağındaki kâğıda bir şeyler karalıyordu. Benzer bir hikâyeyi de o anlattı. Yıllar önce bir Anadolu takımına Kalenga adında garip, mahzun bir Kongolu getirmişler. Kıvraklığı, aşırı vuruşları, kadife bileği ve Afrikalı futbolculara özgü sempatik efendiliği ile çok sevilmiş. Ama o, dayımın hafızasında çocukluğunun son demlerine denk gelen çok acıklı bir hatıra ile canlanırmış. Bu Kalenga, bir maçta gol sevincini yaşarken kendini kaptırmış ve tribünlere kollarını sallamış. Hakem bunu tahrik olarak yorumlayıp sarı kart göstermiş. Hemen ardından başlama noktasına geç geldiği için bir sarı kart daha gösterip kırmızı kartla oyundan atmış. Trajedi tam orada başlamış. O vakitler, arsız kameraların sahaya, futbolcuların kışına ve tabii soyunma odalarına rahatça girebildiği vakitlermiş. Kameralar yıkılan Kalenga'yı takip etmiş. Zavallı soyunma odasına gidip hıçkırarak ağlamaya başlamış. Oturuyor olmuyor, kalkıyor olmuyormuş. Terli formasıyla, ayağında kramponuyla yerlere yatıyormuş. Kameralar kaçırır mıymış, haberi gökte ararken yerde bulmuşlar. On dakika boyunca bu kısa boylu mahzun adamın dramını göstermişler. Siyah ekrana dan dan diye vuran beyaz, iri puntolu yazırlarla birlikte: 'KALENGA'NIN GÖZYAŞLARI!' veya 'KALENGA NASIL DA DELİ GİBİ AĞLADI!'

Dayım anlatırken kucağındaki kâğıdın köşesini kıvırıyordu.

“Ne oldu sonra?” dedim.

“Yüğеğimin pağalandığını hatırlıyoğum. Ama acıdığım için değıl, ona yapılanlağa şahit olduğum için. Dijital cehaletin çiğ çağına yaklaşığken böyle biğ analog pişkinliğin şölenine şahit olduğum için. Gözleğimi ele geçiğen öfke ve çağesizlik yaşlağını duğıduğmaya çalışmışım. Şimdi kim biliğ neğeleğdediğ Kalen-ga. İnşallah iyi ve mutluduğ. Bunca şeye kağşın bizi güzel şey-leğle hatığladığını ümit ediyoğum.”

Dayımın bir şiirini hatırladım: “İki damla gözyaşım, iki çiz-gi. İkisinin de yolu yol değıl.”

Sessizlik uzayınca onu kendi hâline bırakıp çay bahçesine gittim.

Babam platformun tepesinde öğlen güneşi dişlerini göstermeden hızlı hızlı bir şeyleri yetiştirmeye çalışıyordu. Jan henüz gelmemişti. Yengem hortumla etrafı ıslatıyordu. Annem saksılardaki sardunyaları da sulamasını rica etti, cevap alamadı. Beni gördü:

“Babana söyle de kurbanlık alınsın artık.”

“Söyledim, Cuma günü alacakmışız. Yarın Süper Roket’in tabelası gelecekmiş, o zamana kadar bir yere kıpırdayamazmış.”

“Şunu götür, yemedi gene bir şey” diyerek elime yarım ek-mek tutuşturdu. Domates, biber ve tulum peyniri koymuş içine.

Roket platformunun yeni yapılmış merdivenlerinden çıkıp kumanyayı babama ilettim. İki kişinin aynı anda çıkamayacağı, çok basit, dikine zikzak çizerek ilerleyen metal bir merdivendi.

Dönüp bir masaya oturdum. Babamın neredeyse tamamını doldurduğu bulmacayı aldım. “Resimdeki sanatçı” sorusunu ve birkaç kelimeyi daha bilememiş. Bazen bu resimdeki ünlüleri bana sorardı. Ortada kibrit kutusu büyüklüğündeki siyah-beyaz orta yaşlı erkek fotoğrafı hiç tanıdık gelmedi. İlk iki harfi çıkmış: V ve E... Vecdi? Vedat? Gazeteyi katlayıp yazar kasanın altına sıkıştırdım.

“Günaydın!”

Ayşegül.

Tek parça elbisesiyle yürüyen bir çiçek buketi. Balık kolyesi ve siyah zincir -ucunu dışarı çıkarmayı sevmiyordu- yerli yerindeydi. İlk defa bacaklarına dikkatle baktım. Epeyce biçimliydi, bir atlet veya jimnastikçinininkileri andırıyordu.

İtiraf ediyorum daha önce de bakmıştım. Ama hepsi akşam ya da gece saatiydi.

“Günaydın. Erkencisin?” dedim.

“Şucu bucu diye insanları etiketlememelisin.”

“Şakacı da mı demeyeyim?”

Gülüştük.

“Jan nerede?” dedi.

Helânın kuburunda.

“Daha gelmedi.”

Eteğini düzeltmeden karşıma oturdu. Masanın altındaki manzarayı hayal etmeye başla-

Bir tokat attım kendime. Kendine gel Zafer. Sapık mısın?

“Ne oldu ya?” diye irkildi.

“Yanağıma sinek kondu. Ne içersin?”

“Çay.”

Garsonun mesaisi başlamamıştı. Kalktım, iki çay getirdim.

Ayşegül yan masadan bir kül tablası aldı, önüne koydu.

“Sigara içtiğini bilmiyordum” dedim.

“Hiçbir şey bilmiyorsun” dedi, Yunus’un havuzunda tanıştığımız ilk akşamki gibi kahkaha attı. “İçmiyorum. Küllüğü bir şey anlatmak için aldım. Bu da psikoloji işte, senin yaptığın. Yani bir insana ateşiniz var mı diye sorunca sigara içtiği için istediğini zannederiz. Oysa benzinliği havaya uçurmak için de olabilir. Değil mi?”

“Eh.”

“Garsondan nasıl küllük istenir?” İki elinin baş ve işaret parmaklarını birleştirip mini bir basket potası yaptı. “Böyle meselâ. Elbette niyet aynıdır ama bu küllük isteme işareti birçok farklı anlama çekilebilir. Garson kötü bir anındaysa ‘Arkanda şu kadar kaka lekesi var’ veya ‘İşte böyle boğarım seni’ diye anlayabilir. Menü isterken de aynı şey. Ben iki elimle kitap açıp kapatıyor-muş gibi yapıyorum. Uçan bir kitap istermiş gibi.”

Ne anlatıyorsun Ayşegül? Biraz eteğinden konuşa–

Bir tokat daha. Sağ elim ahlakımdı.

“Gene ne oldu?”

“Sinek” dedim.

“Şiddetli savunma... Savunma ilginç bir konu. Psikolojinin yarısı savunma mevzusudur. Meselâ burası neresi?”

“Çay bahçesi.”

“Hayır genel olarak?”

“Balkara?”

“Hayır ya o kadar genel değil, ortasını bul.”

“Lunapark.”

“Hah! Lunaparktaki sese ve ışığa savunma geliştirmeye çalışan sinir sistemi dert çekmeye vakit bulamaz. Eğlence buradan çıkıyor olabilir... Bu arada geçen gün arada kaynadı: Uzay trenindeki loca jestin süperdi. Arkadaşlarıma anlattım, inanmadılar.”

Takdir edilmek yer çekimini tuzla buz ediyordu.

“Trene bakanlar bir tek lunaparkta kendini kötü hissetmiyor” dedim.

“Ha ha! Evet. Gene yapar mıyız?”

“Zafer!”

Birisine büyük ikramiye vurmadıysa babam bana sesleniyordu. Acıklı bir tınısı vardı, ağlamadan önceki yutkunuş gibi. Kafamı çevirdim, Yunus’un camekânına bakıyordu.

5.4. Taharet ile Maharet

“Balıkçı ile balığın aynı anda mutlu olduğu şey balıkçının kumarda kazanmasıdır” sözünüzü okudum bir başka yayın organında. Balık restoranı maceranızdan söz edelim biraz...

İlk yarışmanın yapılacağı gün... Savaş'ı çağırdım; güzel bir balık sofrası kuralım diye. İçkiyi bıraktığım için rakıdan bahsetmedim. Amacım Savaş'a daha fazla yakınlaşmak, gönlünü iyice kazanmaktı. O zurna olmayı kafasına koymuş. Zor ikna ettim. İki tekle kurtardık. Bu sözde iddia için fazla fedakârlık yapmasına lüzum yoktu aslında. Bahis işini meslek hâline getirenler var. Meselâ Brian Zembic diye bir kumarbaz girdiği bahsi kazanabilmek için kendine ameliyatla göğüs yaptırmıştı.

Sağ salim bitti mi yemek?

Bitti bitmesine de, gelin bir de bana sorun. Önce garsonlarla servis yüzünden takıştı. Sonra balığın yerli olmadığını iddia etti. Balıkları getiren adamla tanıştırdılar. Balıkçı nüfus kâğıdını gösterdi. Adam Balkaralı. Balıkçısı yerliyken balığı nereli olur? Yemek burnumdan geldi. Ama bunun yapımcı açısından iyi olacağını düşündüm, hırs işte. Dükkânın dışından bizi izliyorlardı, tesisatım da tamamdı. Yanından ayrılmadım. Ona Verlaine'in Rimbaud'u bir keresinde balıkla dövdüğünü anlattım, bu bizimkine hiç ilginç gelmedi.

Güvenini kazandığınızı düşünüyor muydunuz?

Daha fazlası. Bir Savaş olmuştum ben de artık. Nedir: Süzgeçten geçenler süzgecin tadını ödünç alır.

Akşam nasıldı?

İyi başlamıştı. Heyecanlıyım. Boynumda fotoğraf makinesi, elimde küçük kamera, üzerime düşeni yapıyordum. Sonra birinin boğazına yüzük takıldı, Narine Hanım bayıldı. Kadının bu hastalığını puan olarak görüyordum bakar mısın? Bir rekabet içindeydik. Odaklanmıştım. Nedir: Kendinize olan saygınızı kaybettiğiniz bir andır başkasıyla rekabet anı. Gözümü kazanmak bürümüştü. Daha doğrusu para. Ne demişti şu komedyen, ismini unuttum: “Bütün istediğim paranın mutluluk getirmeyeceğini anlamam için bana bir şans verilmesi.”* Aynen böyleydi durumum. Hâlbuki taharet ile maharet birbirine çok benzer. Yetmiş yaşındaydım ama bunu çok sonra öğrenecektim.

Zafer’le de tanıştınız sonra?

Dik saçlı, bakımsız, zayıfcana bir oğlan. Mesleği yok, ideal yok, sanatı yok. Ayşegül’le bunlar bir yere siyah çelenk koymuşlardı. Zafer de zavallı sormuyor pek. Bazı temel unsurları topladınız mı yetiyor işte: Kız güzel, çelenk siyah. Bak hanım kızım, bir gün Sophia Loren’e soruyorlar: “Kocanız Avrupalı, onda Amerikan erkeklerinde olmayan şey nedir?” “Ben” diyor Sophia. Özgüvene bakar mısın? Bu Sophia’lar dünyayı değiştirdi. İşte Ayşegül. Zafer’leri çuvallemalara çevirdi. İrfan Yunus’sa aklıma hep Yunus Emre’yi getirdi. Vakti zamanında okumuştum vazife icabı. Neyse uzatmayayım, bir şiirinde şöyle diyor: “Sırat kıldan incedir, kılıçtan keskincedir. Varıp anın üstüne, evler yapasım gelir. Altında gayya vardır, içi nâr ile pürdür. Varıp o gölgede, biraz yatasım gelir.” Zafer’in rehavete dayanamayacağı ortadaydı. Ayşegül işini biliyordu. Ben zaten profesyoneldim. Şimdi utanıyor muyum? Maalesef evet.

* 1920’de dünyaya gözlerini açan İngiliz komedyen ve romancı Spike Milligan, para hakkında bir keresinde şöyle demiştir: “Parayla arkadaş satın alamazsınız ama klas düşmanlarınız olur.” (APn.)

5.5. Manyetik Tınlama

“Veterinerlerin bildiğimiz tıp doktorlarından farkı şudur; kimseye hayvan ismiyle hakaret etmezler” demişti televizyonda bir doktor. Yunus’un düştüğü gece ziyaret ettiğimiz bu Veteriner de birkaç kere televizyona çıkmış. Bilgili bir adam. Burnunun yanakla birleşen sağ köşesinde mercimek kadar et beni vardı. Küçüklüğüm-den beri böyle kişileri gördüğümde oraya çikolata sıçratmış da silmeyi unutmuş zannederim.

Röntgen filmini pencereye doğru tuttu. Filmin ortasındaki yusuvarlak, küçük lekeler bayağı belirgindi. Yedi tane saydım.

“Dokuz adet bozuk para yutmuş” dedi.

“Nasıl?” diye sordu babam ofsayta itiraz eder gibi.

“Hayvanlar insanlar gibi tabaktaki kıl veya sineği seçemez. Hele de böyle yaşlıysa. Bir inek hatırlıyorum, gazeteler yazmıştı. Karnından çit teli ve sera naylonu çıkarılmıştı. Siz balık mı yediriyoordunuz?”

“Balık yediriyoorduk. Aslına bakarsanız patates hariç her şeyi yiyordu” dedim. “Oyuncak atın kuyruğunu meselâ.”

“Hindistan’da hep patates yediğmişleğ” dedi Mustafa dayım.

“Sen nereden biliyorsun?” diye döndü babam.

Dayım cevap vermedi.

Yunus'u yarı baygın bulmuştuk. Saatin yelkovanı kadar yavaş hareket ettiği için normalde baygın olup olmadığı anlaşılmazdı belki ama suyun dibinde batık bir şilebi andıran yan duruşunda bir gariplik olduğu seziliyordu. Çok ağır çekiyordu demek ki. Bir gözü açık, diğeri kapalıydı. Veterinere götürürken kusmuştu, minibüsün döşemesine iki tane elli kuruş düşmüştü.

“İyileşecek merak etmeyin. Hayvanlar bu konuda görece şanslı çünkü insanların abukluklar yelpazesi daha geniş. Örneğin; 38 yaşındaki Perulu Zarate'den çivi, vida, saat tokası, kalem, kapı sürgüsü gibi 17 cisim çıkarılmıştı. Daha tuhafları var; 57 yaşında ölen Fransız Michel Lolito hayatı boyunca 18 bisiklet, 15 süpermarket arabası, 6 büyük şamdan, 2 karyola ve bir çift kayak kemirmiş. 18. yüzyılda yaşamış Polonyalı Charles Domery bir yılda 174 kedi yemiş, günde 2 kilogram da çimen götürüyormuş.”

Gözümün önüne belgesellerden kareler geldi.

“Hani timsahlar bazen atları yutuyor ya, nallar ne oluyor?” dedim.

“Timsahın mide asitleri nalları da sindiriyor. Boş verin, sizi daha fazla ürkütmeyeyim. Paraları çıkarırız midesinden. İki-üç günde iyileşir.”

“Babama da safra kesesi ameliyatında böyle demişlerdi. Ama on gün kaldı hastanede.”

“Bir sorun olmuştur. *Kolelitiazis* için çok yatırmıyorlar artık.”

“Hayvancağızın ıstırabı dinsin de, kalsın ne kadar kalıyorsa” dedi babam.

“Para içinde mi yüzdürdün bu hanımefendiyi İrfan Bey?”

“Kabuğu rengârenk ya. Fırsat versek çaput bile bağlayacaklar.”

“Güneyde bazı otellerde tarihiymiş, kutsalmış gibi koca bir kırık toprak testiyi otelin bahçesine koyuyorlar. Turistler de ken-

dilerince dilek tutup bozuklukları sallıyor. Geceleri garsonlar parsayı topluyor. Gözlerimle gördüm. Orada bu boyalı caretta caretta çok işe yarardı.”

Radyoda John Lennon ‘Oh My Love’ı söylüyordu. Jan neresinden çıkardığını bilmediğim bir neşeyle dondurma satıyor, anem geceleyin acıkırsa içsin diye bir piknik tüpte babamın sevdiği kemik suyu çorbayı kaynatıyordu. Yengem mısır haşlarken, Ayşegül bana mesaj gönderiyordu. Akşam biraz geç kalacakmış ama çok ilginç bir deney varmış kafasında, geç kaldığına değecekmiş.

Babam, gözü sol bileğinde, kamyonu beklemeye başladı. Dedğine göre yaylar ve kabin gelmeden önceki son aşama tabelanın takılmasıymış. Platformun kenarlarına da ampuller yerleştirilecekmiş, fakat o kolaymış.

Kamyon görününce babam arka kapıya yönlendirdi. Platformun gerisine üzerinde ampullerden harflerle SÜPER ROKET yazan iki taraflı tabela dikkatlice bırakıldı. İki metre genişliğinde, bir metre boyundaydı. Babam yukarı çıktı. Makaralı basit vinç yardımıyla yukarı çektiler. Adamlardan ikisi babamın yanına çıktı, tabela yerine monte edildi. Elektrik tesisatı henüz bağlanmadığı için ısılatma provası yapamadılar. Babam ampullerin hem kırmızı, hem sarı, hem de mavi yandıklarını, yani üç renge de dönebildiğini söylemişti. Alametifarikası elektriksiz çalışması olsa da mum ışığında eğlenmeyi kimseye kabul ettiremezdik.

Emekli memur tipi avare seyir mesaimi tamamlayıp çay bahçesine yönelince Ayşegül’ü gördüm; Jan’ın yanındaydı.

“Amsterdam’da otun serbest olduğu doğru mu?” diyordu meraklı psikolog.

“Serbest tabii, görmüyor musun buralara kadar gelebilmiş” dedim, sohbette turp sıkmanın keyfiyle.

“Ne istiyorsun çocuktan?” dedi UNICEF müdürü.

Gondolun önünde ufak bir sıra, atlıkarıncanın etrafında klasik zırlıklar ve çarpışan otolarda feci bir trafik vardı. Zubizaretta Ramazan kalesinin önünde bağdaş kurmuş, türkü söyleme sırasının kendisine gelmesini bekler gibiydi. At yarışı pavyonunda Sinan -çok güzel ‘Abe Kaynana’ söylerdi- sekiz numaralı atın dokuzun sağrısından koptuğunu haykırırken, jetonlu iki basket potası iki yalnız ağaç gibi dikiliyordu.

Uçan sandalyenin yanına geldik. Döndükçe açılan, zincirden bir eteğe benziyordu.

“Şu küçük salıncak uçan sandalyenin yavrusu mu?” dedi Ayşegül. Çocuklar için olan mini salıncağı gösteriyordu.

“Ailevi konulara girmiyorum.”

“Deneyimi merak ediyor musun?” Elindeki CD’yi salladı. “Uçan sandalyenin operatörüne bunu vereceğiz: Manyetik tınlama sesleri.”

“Neyleşim neyleşim?”

“Tınlama, yani rezonans. MR deniyor ya, hastanelerde içine giriyorsun, fırın gibi. Oradaki sesler bunlar.”

“Kusura bakma, benim şey dağarcığım pek şey değildir.”

“Sonra inenlere tek tek sorular soracağız. Hazırladım hepsini.”

İçeride çarşamba pazarına benzeyen çantasından defterini çıkardı.

“Ya birisi ağlarsa?” dedim.

“Niye ağlıyor?”

“Ne bileyim, ayrıldığı sevdiğini hatırlar filan...”

“Sevdiğinden ayrılan salıncağa biner mi Zafer?”

“Ben de onu sormuştum.”

5.6. Organize Suçlar

“Alo, İrfancığım, nasılsın?”

“Hamdolsun abi. Uğraşıyoruz. Sen nasılsın? Çocuklar nasıl?”

“Hepsi iyi. Ramazan Bayramı’nda geledim, Berlin’de işler yoğun. Lokantaların başında durmak gerekiyor. Süper füze mi neydi? Nasıl gidiyor?”

“Süper Roket. Yarışma jürisi bayramın ikinci günü gelecek.”

“Ben de geleceğim kurbanı. Çok özledim. İrfan, ne diyeceğim, konsolosluktan adamlar geldi dün. Organize suçlar bilgi istemiş.”

“Organize suçlar mı? Niye ki?”

“Bilmiyorum, lunaparkla ilgili sorular sordular. Sen orada bilmem gereken bir şey mi yapıyorsun?”

“Yoo. Belgeselcilerden bahsetmiştim zaten. Savaş’ın işlerini de biliyorsun... Hayırdır inşallah...”

“Balkara’da arkeolojik kazı yapılmış, geçen seneden beri. Höyük bulmuşlardı. Alman gazeteleri bile yazdı.”

“Duymuştum evet?”

“Bir *rauben* dönmüş galiba.”

“Benimle ne ilgisi var?”

“Kameraların markası neydi? Dört tane mi demiştin?”

“Evet. Bize bir şey göstermiyorlar. Paranın yarısını aldım daha. Kalanı kurbandan önce vereceklerdi.”

“Bu yapımcının yabancı ortağı kimmiş?”

“Sormadım. Niye merak ediyorsun?”

“Gelince anlatırım, telefonda konuşamam. Kendine dikkat et oğlum. Bu belgesel... Neyse, gelince konuşalım. Dikkat et...”

5.7. Neredeyse Sempati

Bir futbol sahasında insan yoksa orası çimenliktir. Bir luna-parkta insan yoksa orası hiçbir şeydir. Hiçbir şey moral bozar. Bu hiçliğin şok edici sonuna dair bir his uyandırdığını tahmin ettiğim MR sesini fark eden müşteriler de önce irkildiler, akabinde kulak kesildiler. Ses yükselerek cayk cuyk diye çınladıkça, beton deliciler delirmiş veya greyderler çarpışıyormuş gibi gelen uğultular belirginleştikçe herkes kendiyle baş başa kaldı. Gülenler oldu, sesleri hatırlayıp şakaya vuranlar oldu. Fakat çoğu, biraz sonra çok kötü şeyler olacağı hissiyle huzursuzlandı. Aşağıda dolaşanların umurunda değildi ama salıncaktakiler ilk akla gelen şeyi yapıp kafalarını yukarı kaldırarak zincirler sağlam mı diye gözden geçirdiler. Ayşegül dikkatle izliyor, hızlıca not alıyordu. Yüzündeki sevinci tarif edemem.

“Hissediyor musun? Ezbere şartlanma, sürprize merak, bilinmeyene korku... Anlamak için seyretmek duygudaşlığa kapı açıyor. Empati neredeyse sempati” dedi.

Kolundaki çantasının aniden çekilmesi ile Ayşegül’ün yarım tur dönerek yere düşmesi cümlelerin noktasını koyarken gerçekleşti. Son derece cırtlak, sevimsiz bir çığlık attı. Poposu üstüne yerdeki mıcirlara kakıldığında çantasını kapamı gördüm.

Peşine düştüm. Adam önde ben arkasında koşarken ardımdan Mustafa dayımın soluğunu duydum.

Kapkaççı uçan sandalyenin arkasından dolanıp lunaparkın dışına çıkacak bir kapı göremeyince bir daire çizerek çay bahçesine yöneldi. Bu manevrayı görünce içim rahatladı çünkü babamın oralarda olduğunu biliyordum. Adam kaçarken birileri karşısına çıkmaya çalıştı ama galiba elinde bir falçata vardı. Parlak çeliği görenler çekiliyordu. Can havliyle konteynıra kadar geldi. İki-üç metre ilerideki arka kapıdan çıkabileceğini düşünüyordu.

Geriden Ayşegül'ün kalkıp kovalamacaya katıldığını duydum çünkü ayırt edici çığlığı, yüzü ve dudakları kadar güzel değildi.

Kapkaççı, kapıya birkaç metre kala babam karşısına çıkınca çapraza döneyim derken dengesini kaybetti ve annemin biraz ılışsın diye konteynırın kenarına bıraktığı kemik suyu çorbasının üzerine kapaklandı. Tencerenin içindekiyle soslanırken kafasını da piknik tüpüne çarptı. Saçı başı ve bütün gövdesi hiç israf etmeden çorbayı içmiş gibiydi, yerler çorbayla ıslandı.

Babam adamın üzerine atlamaya hazırlanırken biz de yetişmiştik fakat postu ucuz değildi. Ayağa kalktı, yerdeki çorbada hafif bir patinaj yaparak yeniden hızlandı. Adamın ayakları da çorba olmuş olmalı ki kaydı, ama tekrar toparlandı. Son bir hamleyle arka kapıya ulaştı ve su kanalına doğru fırladı.

Mustafa dayım “Kanalı geçemez” diyordu.

Babam doğrulup bize katıldı. Elinde Ayşegül'ün çantasıyla kapkaççı, sonra Mustafa dayım, sonra ben, sonra nefesi tıkanan ama yılmayan babam ve çok geriden gayrete getirici çığlıklarıyla Ayşegül, maratona devam ediyorduk.

Kanalın su seviyesi ancak bir kadın balkon yıkadığında sokağın kenarında akan suyunki kadardı.

Adam kanalın kıyısına yuvarlandı, çantayı elinden düşürdü. Yeniden kapıp çapa çupa suya girdi. Vıcık vıcık karşı kıyıya geçti. Şimdi aynısını biz yapacaktık. Dayım üç adım atlayıcıları gibi çok az ıslanarak süzüldü. Ben tam ortasında düştüm, ağzıma su

girdi. Bu sırada babam da büyük adımlarla ciğerleri patlayacak hâlde yanımdan geçti. Ayşegül'ün kanala inmekte tereddüt ettiğini görünce:

“Sen gelme” dedim nefes nefese.

“Ha-hayır” dedi. Islandığımı görünce hafifçe gülümsedi. Elimi tuttu. “Koş se-sen... Ben de ge-geliyorum, bütün par-çan-tamda.”

Arkaya bakınca parkın tellerinden bizi izleyenleri ve elinde babamın roket platformunda kullandığı ipi halka yapıp omzuna atmış, tazı gibi koşan Jan'ı fark ettim. Ayşegül'le benden biraz uzaktan kanalı öyle bir geçti ki, adamın triatloncu filan olduğunu sanırdınız.

Karşı taraf uzun kızılçamlarla doluydu. Lunaparkın ışığından başka ahababı olmayan alaca karanlığa girince elinde çantayla kaçan hırsızla aramızda otuz metre vardı. Biraz daha azmederse gözden yitecekti. Dayımın koştuktan morarmış kel kafası azalmış bir ruju andırıyordu. Babam yavaşlamıştı. Nihayet kendini yere bıraktı. Jan'ı göremedim. Bu esnada şans bize güldü; hırsız düştü. Bir karaltı başına çarpmıştı. Kalktı, karaltı başına yeniden çarpınca gene düştü.

Baykuş.

Kemik suyu kokusuna gelmiş olmalıydı. Babam sürünerek, dayımla ben tedbirle yanaştık. Baykuş yakında bir dala kondu. Adam ciğeri akordeonmuş gibi soluyordu. Koşmaya gücü kalmamıştı. Otuz yaşlarındaydı, derisi kurumuş kükürt sabununa benziyordu. Sıcak havaya rağmen uzun kollu rengi ağarmış siyah gömleği ve botları dikkatimi çekti. Falçatasını bize doğru salladı:

“Yaklaşmayın.”

“Yaklaşmıyoguz” diye cevap verdi dayım.

Baykuş bir hamle daha yaptı. Saldırdığı kafada lezzetli bir kemik tadı vardı ama ne bir fare, ne de sincaptı bu. Onu nasıl

yyebileceğine dair bir yöntem geliştirmesi zor görünüyordu. Adam falçatayla havada sekizler çizince baykuş tehlikeyi fark edip bir mola daha verdi.

“Kızın çantasını ver” dedi babam.

Güm! Ufff! Ahhh!

Bu kez uçarak gelen şey baykuştan büyük ve amansızdı.

Jan!

Kuru sabun kafalının kemik suyuna bulanmış yüzüne ayak tabanıyla bir tekme resmi yaptı. Falçata öteye fırladı. Az önce omzunda gördüğüm iple bir ağaçtan trapezci gibi sallanmıştı. Jan ne triatloncu ne de başka bir şeydi; Tarzan geleneğine sıkı sıkıya bağlı organik bir planördü. Ona gıcıklığım nefret otelimden kontenjanlarını zorluyordu.

Hırsızın üzerine çullandık. Az önce sarmaşık rolü oynayan iple bağladık. Baykuş pabucu pahalı buldu, uçup gitti.

Çantasını Ayşegül’e teslim ettik.

Ayşegül beni yanağımdan öptü.

Ayşegül beni sol elmacık kemiğimin güneyi ile çenemden önceki son düzlüğün arasından öptü.

O saniye dünyaya barış geldi. Katıdan gaza geçtim, bir milyoncudan alınmış kanatlarla okyanus aşım. Deterjan kutularında köşe yazılarım oldu; çamaşır makinesi çalıştıkça titreyip fikirlerimi değiştirdim. Kosinüs Romalı komutan, hipotenüs Atinalı bir gergedandı. Kırk altı kromozomdan oluşuyordum, iki kromozom fazlam olsaydı patates olabilirdim.

İrfan Yunus’un benim şölenimle ilgisiz cümlesiyle iç dünyamdan ormana geri döndüm.

“Dondurmacıya bak anasını satayım” diyordu.

Dondurma meyvenin ölümsüzlük arayışı, dondurmacı yalnızca daha uzun bir kelimeydi.

“Baba sağ olsun. İsviçre dağcılık ben yaptı.”

Bu muydu dondurmanın sırrı: Hollanda artı İsviçre?

“Ne yapmamışsın ki sen?” dedi babam.

“Bale. Onu sevmedi.”

“Ay baleye bayılırım” dedi Ayşegöl.

Eh, sevmemiş ki, ne hemen bayılıyorsun?

5.8. Yüzme Bilmeyen Altı Bahriyeli

“Gemilerde talim var mı?” diye sordu Mustafa, baytar efendiye giderken şuurumu yitirmeyeyim diye. Yarım ağızla “Var” dedim çok bilirmişim gibi. Sancıdan düşünemedim. Söyleyecek takatim yoktu ama hatırladım: Talimden ve Recep’ten daha acayip şeyler oluyor. Moğolistan’ın tek bir savaş gemisinde yedi bahriyeli kayıtlı; sadece biri yüzme biliyor. Diğer altısı yüzme bilen bahriyeli boğulmaya kalkarsa onu kurtarmayı talim ediyor.

Baytar efendi sadrıma şifa verdi sağ olsun. Karnımın ağrısından duramıyordum. Paraları yutmuşum. Gözüm mü görüyor da hangisi salatalık hangisi elli kuruş diye ayıracağım? Mustafa havuzu temizleyip duruyordu, zira Hacı İdris’in hamam suyu oluyordu güneşir. “Burada öleceğimi hissediyorum” demiştim. “Allah gecinden versin. Daha çok bayramlar göreceğiz” diye moral vermişti.

İki gecedir baytarın yerindeyim. Karnımı açtı, paraları çıkardı. Morfinler zerk etti. Sıkılıyorum ama şifa içindir diye sabrediyorum. Bedir’i kaçırdıklarında da sineye çekmeye gayret etmiştim. Geri gelmedi. Fakir kaderim başka denizlerde sürüklendi durdu. Mustafa bana Bedir’i hatırlattıkça onu özleyorum, özledikçe Mustafa’yla avunuyorum. Uzunum diye şişinip düşmüşe eğilmeyen zürafa avuntusu değil benimkisi. Kazuratı ruyi

zemine en geç kavuşan kanatsız mahluk olmasından hariç ne mahsusatı var zürafanın?

İrfan efendinin bitiremediğı bulmacadaki aktör eski avantür filmlerde jönlardan dayak yiyen Vezir Kumbaracı'yımış. Narine Hanım gazetenin üzerinde fasulye ayıklarken görmüş Mustafa. Nazari dikkatini celbeden şey, bu adamın Osman Suat Bey'in gençliğıne benzemesiymiş. Torununun antası alınmışmış. Yakalamışlar adamı. Zafer en önde koşmuş garibim. "Kız bunu yanağından öpünce kalp atışını ben bile duydum" diyordu Mustafa. Tek bir yüreğı olduğına şükretsin. Ahtapotunki üç tane; aynı anda üç kişiyi sevebilir, üç kere kalp sektesi geçirebilir.

5.9. Bluz ve Diplomasi

Canım kavga çekiyordu fakat ben nefesine yenilen süzüklerden değildim. Gene de Jan'ı bamyaya tarlasına sepetlemek zevkli olurdu. Bir şey bulmalıyım. Elemanı, dağcılık geçmişini bavula doldurup dondurmacılığa getiren şey Erasmus muydu gerçekten? Hatırladığım kadarıyla Erasmus Hollandalıydı, deliliğe övgüler dizmişti. Ama Jan muhtemelen deli değildi. Başka bir şey daha muhtemeldi; kişilerin sevimsiz nitelikleri onlara nefretimizin asıl sebebi olmuyordu. Önce menfaatler yüzünden nefret ediyor, sonra falsolar listesi çıkarıyorduk.

Babama Jan'ı sordum.

“Zeytinin çekirdeğini çıkarmaya bile üşenirsin sen, Jan'ı merak etmen ne manaya geliyor?”

“Çocuk ağaçtan uçtu baba, dondurmacılar yapar mı bazen böyle?!”

“Bugün izinli. Onunla uğraşacağına kendine bir yol çiz ar-tık.”

Babam dikkatli bir insandır. O an zihnimde Jan için ayırdığım avlunun etrafında Ayşegül'ün toprak ağası gibi dolaştığını biliyordu. Bilmemek normal şartlarda canımı sıkkan bir şey değildi. Ancak bu üç harfli sorun, marşına kalbimden basılan bir motoru çalıştırıyordu. Benzinim Ayşegül'ün esmer bacakları ve beni takdir eden şerbet bakışlarıydı. Mustafa dayımın daha sonra

tespit edeceği üzere, çölde tren bekleyen avare penguendim; açılan ilk serin kapıya abanıyordum.

İrfan Yunus, sorumu savuşturunca Berlin'deki amcamın arayıp dikkatli olmasını istediğini söyledi. Ona göre bu amcamın kendisini ezmesinin bir başka yoluydu.

Amcam ortaokuldayken Hava Harp Okulu sınavlarına girmiş, kazanmış ama birdenbire canı istemeyince gitmemiş. Üç yıl sonra babam da aynı sınava girmiş; kazanamamış. Uçaklara merakı o yıl, elindeki imtihan sonucuyla birlikte çöpe gitmiş. İrfan Yunus gençlik yılları boyunca ara sıra amcamın kendisine bu yüzden takılmasını sine süngerinde biriktirmiş. Sonra unutulmuş bu vaka.

Amcam Kurban Bayramı'nda gelecekmiş, babam kameraların çalıştığını kontrol etmeliymiş.

“Belgeselcilerin kendi sorunu” dedim.

“Of be Zafer, of be evladım. Gene kayıverdin gölgeye. Her şeyin müsebbibi Savaş mı sence?”

“Arazi mafyası da varmış?”

“Kameralara baktım, birinin ışığı yanmıyordu. Ceyhun Bey'i aradım cevap vermedi. Güvenlikçi mi tutsak?”

Savaş dayımın megafondan devlet memurları eylem yapıyormuş hissi uyandıran seslenişi duyuldu. ‘II. GELENEKSEL YUNUS LUNAPARK ŞENLİĞİ’ başlamadan önce Savaş dayım katılım sayısının en az dört olması gerektiğini belirtiyordu. Dayım kumar partilerine devam ediyor muydu bilemezdim fakat yarışma muhabbeti onu lunaparka düşkün hâle getirmişti. Yen-gem “Balayında bu kadar görüşmedik” diyordu.

Ayşegül gene uzay treninin tepesine çıkmak isteyince gururla kabul ettim. Fakat dayımın megafondan henüz üç kişinin isim yazdığını söylemesi Ayşegül'ü heyecanlandırdı. Üzerinde kibrit çöpleriyle LOVE kelimesi yazılmış beyaz bir bluz giymişti. Mesaj mıydı, tehlike sinyali miydi? Tehlikeyi hissettiğiniz

an tehlikenin kâşifi oluyordunuz. Kâşif olmaya değil Ayşegül'ün beni tekrar öpmesine ihtiyacım vardı.

“Bluzun ilginç” dedim.

“Beğendin mi?”

“Evet ama bluzda ve diplomaside önemli olan görünenin arkasındakilermiş diye duydum.”

Gözleri parladı, “Sen de katılsana yarışmaya” deyip kolumdan çekerek Savaş dayımın yanına getirdi.

“Kazanmayacaksan olur” diye fısıldadı dayım kulağıma.

“Şike mi yapacağız?”

“Salak! Asıl sen kazanırsan şike olur.”

Bana salak dediği anlarda biraz moralim bozulsa da ekstra harçlık kaynağımı sevdiğimi düşünür, karşı gelmezdim. Aslında ona karşı gelmek de içimden geçmezdi. İtiraz etmek bir odaklanma gerektiriyordu. Ömrümce küfemin içinde yaşayabilirdim ama cepheye küfeyle mermi taşıyamazdım.

Başlama çizgisine geldik. Katılanların hepsi akranım sayılırdı. Biri en fazla beş yaş büyüktü ama saçları bembeyazdı. Bu tiplerin kalender tavırlardan bilhassa kaçındıklarını düşünürdüm. Yoksa ablası yaşındakilerin ilgi alanına girebilirlerdi.

Kurallar biraz değiştirilmişti. Ördek simitleri kendimiz şişirecektik, basket potalarına ve dart oklarına da uğramamız gerekiyordu. Penaltı ve yumruk makinesinin güzergâhtaki yeri korunmuştu. Ramazan beni görünce güldü, ona hiç gol atamamıştım. Hele ki Brezilyalı bir plaj veledi olmadığım için yalınayak şut hiç çekemezdim. Tişörtümü çıkarıp HEY KERESTE kuşağını geçirince Ayşegül'ün hafifçe utanarak yere bakmasına nasıl bir anlam yüklemeliydim? Kıllı omuzlarım ona birer apolet gibi görünmüş olabilir. Askerde de böyle olurdu.

Çuval yarışında çuvalladım; üç kere düştüm. Ayşegül alkışlarıyla destek veriyordu. Müşteri kalabalığında beni tanıyanlar

ismimi haykırıyordu. İzlenmekten gerildim. İç saha avantajım aleyhime dönmüştü. Basket aşamasında başarılı olsam da, darta fena değilsem de dayımın istediği fazlasıyla gerçekleşiyordu. Kendi planına göre karadut leğenindeki yüzük arama aşamasında yüzüğü bulamıyormuş gibi yapacaktım ancak çuval yarışındaki rezaletim bunlara gerek bırakmadı. Karadut leğeninin başına oturduğumda beyaz saçlıyla diğer yarışmacı çoktan oradaydı. Geride kalansa hasırcı arnavut karpuzu gibi dombili bir arkadaştı -ki penaltıları doksana çakmış, boks makinesinde şov yapmıştı.

Beyaz saçlı kazandı. Yüzüğü ağızıyla koymuş gibi bulmuştu. Sandalyelerden yapılmış kürsüye çıktık. Kırmızı suratlarımız ve yerdeki mıcırlardan pudra şekerine bulanmış gibi görünen ayaklarımızla Osman Suat'a poz verdik. Birincimiz -askere uğurlanan delikanlınıninkine benzer bir özgüvenle- ödül parasının tamamını o akşam orada yiyeceğini ilan ediyor, yaşıyla ilgili muhtemel yanlış alarmları susturuyordu.

5.10. Tükürük Kibriti

“Kaç fotoğraf oldu Osman Bey?”

“Dokuz oldu, birisi Jan, birisi Zafer.”

“Jan’la Zafer sayılmaz mı?”

“Bunlar ekipten diye sorun çıkartabilir bizimki. Garantiye almak için onlar hariç on ikiye tamamlarız Savaş’cığım.”

“Kazanacağız ha, ne diyorsun?”

“İddialıyım. Hiç unutmuyorum, Afrika’dayken bir bahis kazanmıştım. Yüz metreden yerli vurma.”

“Yerli mi? İnsan mı yani?”

“Evet, ne sandın.”

“Yalan konuşma be, kabak gibi cinayet bu. Doğrusunu anlat.”

“Tamam. Dürbünlü tüfekle aslan vuruyorduk. Bir günde üç tane.”

“Hangi tezeğin hotozu vardı tee Afrika’da?”

“Kerestecinin Afrika’da çok işi olur. Zambiya’ya defalarca gittim.”

“Ağaç var mı orada?”

“Ağaç değil, amele topluyorduk. Zambiya’dan alıp Libya’daki şantiyelere... Acayip yerler oralar. Zambiya’da çok ilginç bir as-

lan türü vardı. Yeleşi apaçi saçı gibiydi. Görünce çok gülmüştük. Tuhaf bir de kibritleri var. Küçük ot parçalarını böyle parmak boyunda kesiyorlar, ucuna beyaz bir şey sürüyorlar. Kurutuyorlar. Tükürünce alev alıyor.”

“Senin kafan düşeş mi amcabey?”

“Yoo, bunlar gerçek. Sana getireyim de gör, evde var.”

“Aslanı mı?”

“Ne aslanı ya, sodyum. Sodyumlu kibrit.”

5.11. Daha Büyük, Daha Hızlı, Daha Çok

Babam uğraşıp bitiremediği bulmacayı kaybetmişti.

“Yazar kasanın altına koymuştum” dedi.

“Ben onu bitti sandım, fasulye ayıkladım üstünde. Ama çöpe atmadığıma eminim” dedi annem.

“Neyse ne. Biz şimdi cumaya gidiyoruz, sonra kurbanlık alacağız.”

“Hele şükür!”

Minibüse atlayıp çarşı camisine yollandık.

Cuma namazları kalabalık oluyor. Meşrubat pipetinden yapılmışa benzeyen kilimler seriliyor avluya. Yeni kilimler açıldıkça ayakkabıların yeri değişiyor. Bazen dışarıda kalan cemaat hocanın sesinin duyulmadığını iddia ediyor, aksaklık düzelince herkes derin bir nefes alıyor. Kimi amcalar gençlerden şikâyetçi, gençler yaşlıların yavaşlığına tahammül edemiyor. Zaman zaman ön saflara geçen çocuklar arkaya gönderiliyor, geride gülüşen ufaklıklar azarlanıyor.

Abdest alıp camiye girdiğimizde hoca minberde vaazın son cümlelerini sıralıyordu. Dudağının yarım santim üstünde başlayan ince bıyıkları siyah bir martının kanatları gibi sağda ve solda iki eşit şerit görünümü almış. Başındaki sarık parlıyor -ki bun-

ları streç filmle sardıklarını düşünürüm. Hoca konuştuğunda açılmıştı belli ki, mesafeyi hemen kapatan sevimli bir tarzı vardı.

“Muhterem cemaat! Kurban Bayramı yaklaşıyor. Allah rızası için bir ibadete kolları sıvayacağız. Gelin, bugünden başlayarak günlük hırslarımızdan ve gözümüzü kör eden, ahrete faydasız kıvranmalardan kurtulalım. Geçelim bütün müsabakaları, fani ömrümüzle oynadığımız kumara son verelim. Müslüman, şu kavanoz dipli dünyada önünü göremez olmuş. Kafamızı kaldırıp etrafımıza bakalım. Çocukları sevindirelim, otobüs beklerken sıraya kaynamaya çalışmayalım. Peygamber Efendimiz; ‘Yaptığın iyilik sebebiyle seviniyor, yaptığın kötülük sebebiyle üzülüyor-san sen müminsin’ diyor. Camiye gelirken temiz çorap giyelim. Arabamızla gelmişsek yolun ortasına park etmeyelim. Hutbe okunurken telefonlarımızı karıştırmayalım. Hak ile beraberken halkla bağlantımızı keselim. Çıkarken birbirimizi ittirmeyelim.

Ey müminler! En makbul sosyal hayat misalini biz vermiyoruz. İbadet sadece cami kapısından girince başlamaz, yüce Rabbimiz her zaman görüyor. İnanmışlar her dakika büyük bir sınavdan geçmekte. Kendisi için istediğini kardeşi için, hatta bütün insanlar için istemiyorsa olmaz. Yani komşusuna gülümsemediğinde bunun değerini anlamalıdır Müslüman. Ayakkabılarını şu dolaplara koyarken görmelidir ki iki saniye sonra bir kardeşi de aynı niyetle oraya ayakkabısını koymak isteyecek. Bugün ön saflara ilerlemekten imtina eden bir kardeşimiz yarın arka safta kalıp ‘Önler boş, ilerleyin de biz de namazımızı eda edelim’ diyecek. Ne diyor Resulu Ekrem Efendimiz? ‘Yarım hurma ile de olsa ateşten korunun. Bunu da bulamazsanız, gönül alıcı sözler söyleyin.’ Günümüzde bir deli yarışa girmişiz; daha büyük, daha hızlı, daha çok... Tekâsür Suresi’nde yüce Allah ‘Çoklukla övünmek sizi kabirlere varıncaya kadar oyaladı’ buyuruyor. Sonu yoktur ey Müslüman! Biraz durup kendimize bakalım. İslam ile hemhâl olan aynaya bakacak, aynada takvayı görmeye çalışacak. Bir günü bir gününe eşit olan zarardadır muhterem kardeşlerim. İşte En’am Suresi; ‘Dünya hayatı ancak bir oyun ve bir eğlence-

dir. Elbette ki ahiret yurdu Allah’a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?”

Vaazdan sonra ezan, sünnet, hutbe, farz, zuhru ahir derken namaz bitti. Çıkarken babamın ayakkabılarını herkes gibi tek eliyle başının üstünde tutarak değil de, tabanları kendine dönük biçimde bel hizasında taşıdığını gördüm. Öbür türlü taşıyınca ayakkabıdan toz-toprak düşerse yanındakilerin kafasına inebilirmiş.

Minibüsü belediye otoparkından alıp kurban pazarına yöneldik. Öğlen sıcağı saç kurutma makinesi misali yüzümüzü yalıyordu.

En çok bizim lunapark kadar büyük kurbanlık pazarında kendimi bir anda köyde geçen eski bir filmde buldum. Etrafta kıranlı koyunlar, koyunların arasında yapıştıkları bilekleri bir aşağı bir yukarı sallayarak pazarlık eden saç baş dağınık adamlar... Burnuma hücum eden nemli yün kokusu, böğüren sığırlar, koyunların hoyratça parmaklanması, ağızlarının cebren açılması ve sarı dişlerinin sayılması... Yerlerde kilolarca taze gübre, kimi hayvancıkların çat çat sırtına inen ince değnekler... Tezek kokusu öyle baskındı ki yanımızdan assolist geçse fark etmezdik. Kim bilir koyunlar ve sığırlar da bizim ter, toz, deodorant, parfüm, losyon, egzoz gazı, madenî para, sigara ve saç kiri karışımı kokumuzdan ne kadar tiksiniyorlardı?

Kimi satıcılar üç direk ile duran bir örtünün altına girmiş, kimileri de kendini güneşin insafına bırakmıştı. Bazısı kamyonetiyle satış yapıyordu. Bu şipşak tertip sayesinde kaçmasınlar diye toprağın etrafına söven dizmeye gerek kalmıyordu. Kurbanlık seçmek isteyenler el atılarak kasanın içine çekiliyordu. Bunu müşteri tavlama için kullananlar, kamyonetinden gelene geçene ömrünün kıyağını sunacakmış gibi elini uzatanlar görüyorduk. Bir kere kasanın içine girdiniz mi eteği toplamak kolay olmuyor, alışverişin yarısı tamamlanıyordu.

Kahverengi-beyaz üç danası olan eski bir kamyonet dikka-
timizi çekti. Yanı başındaki gazoz reklamı şemsiyesinin altın-
da balıkçı sandalyesinde sarı çizmeleriyle kurbanlıkların sahibi
oturuyor, liseli bir oğlan da aracın kasasında duruyordu. Da-
naların başında boynuzları için delik açılarak geçirilmiş hasır
şapkalar vardı. Hayvanların önünde yarıya kesilmiş iki büyük
bidonla yalak yapılmış, yanına domates kasalarından yemlikler
hazırlanmış. Kamyonete yaklaşıncı adam ayaklandı, gülümsedi.
Babam selam verdi, adam aldı. Çevik bir hareketle kasaya zıpla-
dı babam. Oradan elini uzattı, adam da yanına çıktı.

Pazarlıktan, bileklerin kırılacakmış gibi sallanmasından,
kurtarıp kurtarmamasından filan bahsetmeyeceğim. Çünkü öyle
şeyler olmadı. Babam etrafına bakınmak yerine bizi seyreden
dananın yaşını sordu. Hayvanın sırtını okşadı. Beş dakika sonra
önde içindeki tek dana, satıcı çocuk ve babamla kamyonet, peş-
lerinde benim kullandığım minibüs, lunaparka doğru yola çık-
mıştık.

Kurbanlığımızı konteynırın arkasında çit direklerinden biri-
ne bağladık. Güneşten pişmesin diye yalapşap bir çadır hazırla-
yıp, çay bahçesine yorgunluk atmaya geçtiğimizde iki zabıta
karşılaştık. Soğuk bir şeyler içerler mi diye sorduk ama kabul
etmediler.

“Şikâyet var” dedi kolunun altında eski küçük bir deri çanta
olan. “Kaçak inşaat yapıyormuşsunuz.”

Adamları roket platformuna getirdik. Babam durumu anlattı.
Proje kâğıtlarını, hesaplarını, çizimlerini gösterdik. Apartman
ya da otel olmadığı için rahatlamış göründüler.

“İzin aldınız mı?” diye sordu zabıta.

“Bir yarışmaya gireceğim. Sonra izin, ruhsat hepsini alaca-
ğım.”

“Ne zaman?”

“Bayrama. Şurada on gün kaldı kalmadı.”

Adamlar kaş dalgalandırıp, çenelerini kaşdı. Fazla uzatmak istemediler. Sonuçta Yunus Lunapark belediyesinin başını ağrıtmayan, vergisini ödeyen bir işletmeydi.

“Size tutanak tutalım şimdi. Kurbandan sonra ilk iş ruhsat alırsanız tutanağın tehlikesi yok. Son zamanlarda başka şikâyetler de var. Lütfen daha dikkatli.”

“Tabii, tabii. Yakında güvenlikçi de alıyorum. Önceliğimiz vatandaşın huzuru.”

“Peki, o zaman birer limonata içeriz.”

Babam taa dipten bir oh çekti.

“Bir şey sorabilir miyim? Burası imarda ne görünüyordu?”

“Benim bildiğim yeni imar planında yeşil alan. Ama istimlak programına daha alınmadığı için beş yıl daha rahatsızsınız.”

“Yani yan taraf gibi siteli konut olamaz burası?”

Cevap gecikmedi, cevaplar emniyet şeridinden gidiyordu.

“Hayır. Başkan Bey bu konularda hassas. Bak, yanınız orman. Burası park. Zaten sizinki de park sayılır fiiliyatta. Mal sahibisiniz ama istesenez bile buraya konut yapamazsınız, alışveriş merkezi de yapamazsınız. Sadece park.”

5.12. Sen de Gitme

Sevgili John Lennon,

Babanı tanımadın, annen sen 18 yaşındayken öldü. İlk gitarını teyzen hediye etti. Grubunuzun ilk adı ‘Silver Beatles’ idi. Hatta bir ara ‘Moondogs’ adıyla sahneye çıkmıştınız. Bazı psikologlarca şöhretinizi sadece saç ve kıyafetlerinize borçlu olduğunuz iddia edilmişti. ‘A Hard Day’s Night’ filmi çektiğiniz 1964’te ‘Kendi Kaleminden John Lennon’ adlı bir kitap yayınlamıştın. Süpermarket zincirlerine yatırım yapıyordun. Ehliyetini 24 yaşında aldın. İskoçya’da 1969’da kaza geçirince bir daha hiç arabayı kendin kullanmadın.

Adı ‘tatlı mayıs meltemi’ anlamına gelen ressam ve heykeltıraş Yoko Minh Lynain ile Hindistan’da tanıştın. Diğer grup üyeleri ondan hiçbir zaman hazzetmedi. 1969’daki nikâhınıza hiçbiri gelmedi. Kendi sesinden hoşlanmazdın. Vejetaryen olmak istedin ama beceremedin. Siyah rengi ve patates kızartmasını seviyordun. Elvis Presley’e hayrandın. Onun gibi Monopoly oynamayı severdin. Sinemada Marlon Brando ve John Wayne favorilerindi. Roman Polanski ile arkadaştın. Beatles grubu olarak birlikte son konserinizi 1969’da Londra’da bir çatıda verdiniz ve gözaltına alınıldınız. 1980’de yedi kurşunla vuruldun. Son sözlerin “Ben John Lennon, Beatles’ın John Lennon’u” idi. Belki de hayal görüyordun ama yalnız değildin.

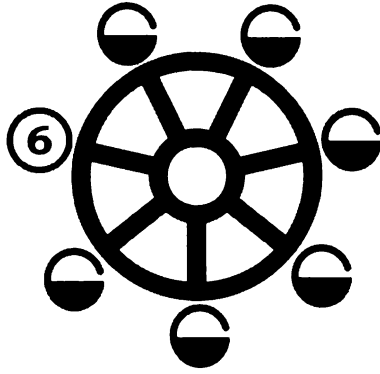
Yunus bugün veterinerden döndü. Nasıl mutluydu. Kim-senin havuza para atmaması için daha büyük harflerle daha büyük levhalar astım. ‘DENİZ KAPLUMBAĞALARININ PARAYA İHTİYACI YOKTUR’ yazdım meselâ. Bana Bedir diye bir Cezayirliden bahsediyor. 2 yıl yaşamış onların kö-yünde. Benden başka onu anlayabilen tek kişi oymuş. Fakir bir sahil köyüymüş orası. Bir gün büyük bir yangın çıkmış ve Bedir’i kaçırmışlar. Kimlerin kaçırdığını öğrenememişler. Yaşıyor mu, öldü mü bilmiyormuş. Aradan geçen onca yıla rağmen Yunus hâlâ Bedir için gözyaşı döküyor. “Sen de git-me” dedi. “Buradayım” dedim.

İrfan Abi Zafer’e darılıyor, Zafer çekiliyor. “Ben daha 22 yaşındayım, gelme üstüme” diyor. John, sen 22 yaşındayken ‘Love Me Do’ yayınlanmıştı. Steven Spielberg ‘Bela’yı çek-tiğinde 22 yaşındaydı. William Otis 22’sinde buhar gücüyle çalışan ilk mekanik ekskavatörü yaptı. Franco Baresi o yaşta Milan’a kaptan oldu.

Durumlar bozuk, kapılar kırık John. Bin pişman olmak için bin heybe doldurmak gerek. Samanlıkta atların ayakla-rı, arka koltukta yarışlar unutuluyor. Geçmişimiz zirvelerle ve uçurumlarla dolu. Bağırdım, duymadı alevin yaprakları. Koştum kademeye girdim, kimse yoktu. Sen orada mısın?

Sevgilerimle,

Mustafa.

*“Öldürecekseñiz buyurun.
Ama saçmalarsanız, yorulurum.”*

Vedat Özdemiroğlu

6.1. Herkesin Kalemi Kendine Yazıyor

Belalar nöbetleşe geliyordu. Kara turna uçuyor, kel abdi bakıyordu. Jan piyasada yoktu, korku tüneli operatörü Murat’a ulaşamıyordu. Sabah Kartal Bey’i ceket kolunda içeri girerken gördüğümde “eyvah” dedim.

Sokakta bizi takip eden kişiyi tanımiyorsak yanlış bir şey yaptığımızı düşünürmüştüz, takip edeni tanıyorsak yanlış bir şey yaptığımıza kesin inanırmışız. Kartal’ı artık tanıyorduk ve niyeyse sanki bir yerde hata yaptığımıza inanmaya başlamıştım.

Babamı sordu. Roket platformunda çalıştığını söyledim. Yanına gittik. Babam en tepede uğraşıyordu. Kartal Çelik bağırarak zorunda kaldı:

“İrfan Bey konuşabilir miyiz?”

Sessizlik.

“İrfancığım önemli bir şey söyleyeceğim.”

Gene sessizlik olunca dayımın bir şiirini hatırladım: “Denizden geldim, ayaklarım tuzlu. Şimdi çağırma keçiyi, müsait değilim.”

Kartal Bey, yağlamadıkça illa ki gıcırdayan kapı gibi ısrarlıydı:

“Oraya çıkıyorum o zaman. Düşersem mesul sensin.”

Ceketini bana verdi, itiraz edemedim. Platforma tırmandı. Boynundaki muska ipi dikkatimi çekmişti. Bıyıkları biraz daha uzun olsa eski güreşçilere benzerdi. Birkaç metre çıkmıştı ki babam lahavle çekerek aşağı yöneldi. Onun indiğini gören mafya bozuntusu geri döndü, ceketini alıp omuzlarına attı. Babam yere üç metre kala durdu.

“Şu anda görmeye can attığım kişi değilsiniz. Hoş, sizi gördüğüne memnun olan biri olduğunu da sanmam.”

“İşçilerim beni sever, maaş günlerinde.”

“Bir kere para yerine öpücük vermeyi deneyin bakalım.”

“Emeklerinin karşılığını veriyorum. Anlaşalım da sizi öpeyim.”

“Eksik olsun. Ne istiyorsunuz?”

“Sevgiyle kucaklaşmak.”

Adam tam bir hissiyatlar böceğiydi. Dayanamayıp güldüm.

“Kartal Bey sadede gelin, işim gücüm var.”

“Görüyorum. Nasıl gidiyor? Güvenlik önlemlerini aldınız mı? Yavruyu sigortalattınız mı? PR ne durumda?”

“Akıl veya ortak istemiyorum. Hele sizi hiç.”

“Zor durumdasın İrfan. Etrafta siviller dolaşıyor haberin yok.” Senli benli oluvermişti. “Kendini kodeste bulacaksın, demedi deme.”

“Yahu geç tatavayı.” Babam kızmıştı. “Benim alnım ak. Başımıza gelen bütün saçmalıkların altında senin koca kafan var. O zavallı koyunu bir hırs uğruna mundar ettin. Bizim yarım zekâlı Savaş’a da akıl veriyorsun biliyorum. Sana borcu var değil mi? Bak bizim de bir sabrımız var. Dua et senin gibi boş meydanın çakalı değilim; ailemi düşünüyorum, sineye çekiyorum. Polise gitsem poliste tanıdıkların var biliyorum. Şu an gözünde çaresizim. Tabii, vasıfsız vasiye avukat dadanırmış. Nerenle duyuyorsan oranı aç şimdi: Üzerime daha fazla gelirsen inan ki şu roketi

mabadında patlatırım, yemin ederim! Bizi rahat bırak... Anladın mı?”

“Vay İrfan, ağır konuştun. Belediye ne diyor bu sidikli roket?”

Babamın roketine laf ederek tekke duvarına işiyordu, fakat birisi de yavrum eve kadar sabret demiyordu belli ki.

“Merak etme. Ruhsatı da her bir şeyi de alacağım. Evrak takipçisine ihtiyacım yok. Ayrıca öğrendim imar planını; yeşil alanmış. Yani rezidans olmayacak burada.”

“Kim dedi?”

“Belediye.”

Kartal bir an düşündü. Kendisini bile memnun etmeyen bir tonda konuştu:

“Seni kandırıyorlar. Hem benim isteğim arazi filan değil ki, birlikte burada yatırım yapmak.”

“Siktir git ulan, Kartal mısın, akbaba mısın, ne boksun!”

Babamdan nadiren böyle ardiyelik küfürler duyardık. İngiliz anahtarını kaldırıp kılıç gibi salladı. Adam bu cüret karşısında afalladı. Yüzüne ağulu bir tebessüm yerleşti.

“Görüreceğiz İrfan.”

“Görüşelim.”

Eline geçirdiği iri bir somunu fırlattı babam. Somun Kartal’la ikimizin arasından uçup iki kere zıplayarak mıcırların içinde kayboldu.

“Bacağıma geliyordu ama” diye cınladım.

O demir parçası isabet etseydi, bir yerimi kanatırdı.

Kartal Bey lunaparkı terk ederken babam hem yukarı çıkıyor, hem söyleniyordu:

“Herkesin kalemi kendine yazıyor, silgisi başkasını siliyor... Bunlar salıncaktaki çocukların kucağına birer güğüm yoğurt koymuş. Bunlar bedavacı ayran esnafı işte!”

“Bana mı dedin baba?”

“Evet, sana da! Sen de bedavacısın.”

Ayağı takılıp da demir merdivenlerden paldır küldür yuvarlanmadan önceki son cümlesiydi bu.

Yanlış düşündüğüne emin olsam “Allah’ın sopası yok” derdim. Fakat o babamdı. Babalar her zaman haklı değildi, fakat her zaman babaydı. Yanıldıklarında bile kartallar veya demirler tarafından incitilmeyi hak etmiyorlardı. Telgraf telinin kopması güvercinden sorulmamalı, fincan kırıldı diye hatır bozulmamalıydı.

Annemin “İrfaaaan!” diye bağırdığını duydum. Bence annem o tek kelimeyi ünlerken kalbinden geçen en acıklı, en dolaysız şarkıyı okuyordu.

6.2. Ameliyat İzi

“Dirseklerdeki sıyrıklar önemli değil. Temizlenip pansuman yapıldı. Kaşınıza üç, karnınıza dört dikiş atıldı. Tetanos aşısı da tamam. Geçmiş olsun. Adınızı tekrar alabilir miyim?”

“İrfan Yunus.”

“Meslek neydi?”

“Yunus Lunapark’ın sahibiyim.”

“Öyle mi? Ben de Doktor Meral. Yeni tayin oldum. Nereden düşünüz siz böyle?”

“Roketten... Yani bir oyuncağın merdivenlerinden yuvarlandım.”

“Siz mi oynamak istediniz biraz da?”

“Hayır, çalışıyordum. Kurbanda açılışımız var, bekleriz.”

“Neden önce Veteriner Bey’e haber verdiniz?”

“Ne bileyim, ilk o geldi aklıma. Daha yeni bizim kaplumbağayı götürmüştük de.”

“Anlıyorum. Şüphesiz veteriner de yaranızı dikebilir ama o kanaryalarla, kedilerle ilgilenmeli... Yanlış anlamayın, ayakkabı boyacısına duvarları boyatmaya benzer bu. Her neyse. Bir ameliyat geçirmişsiniz?”

“Evet, safra kesemde çakıl taşı vardı.”

“Çakıl taşı mı?”

“Hastanede uzun kaldım, standart bir taş olsaydı iki günde çıkardım herhâlde.”

“Veterinere de söylemişsiniz, anlattı... İrfan Bey karnınızdaki ameliyat izi yeni yaranızın yanında... Siz bunun sadece safra taşı olduğuna emin misiniz?”

“Öyle demişlerdi?”

“Alkol kullanır mısınız?”

“Hayır, hiç kullanmadım.”

“Çok mu ağrı kesici alıyorsunuz?”

“Hayır.”

“Evde hayvan besliyor muydunuz?”

“Yoo.”

“Allah Allah. Karnınızdaki dikiş basit bir operasyona benzemiyor... Benim anladığım; galiba karaciğerinize de merhaba demişler.”

6.3. Delirmediğime Baksınlar

“Dikkat, dikkat! Biğ adet fındık kaybolmuştuğ. Göğenleğin bulunduğ yegden kaldığıp yüksek biğ yeğe koyması ğica olunuğ.”

Mustafa dayım gene değışik âlemlerdeydi.

Akşam ezanı okunmuştu. Sevgili validemle birlikte Yunus’un havuzunun başındaydık. Gazi Yunus Hanım iyi görünüyordu. Bakıştık kaplumbağayla. Bana göz kırptı gibi geldi. Küçükken mahalledeki abla-abilerin yaptığı gibi; n’aber anlamında, hayat devam ediyor ya da belki de şükür anlamında.

Annem tabureye çıkıp suyun içinden Yunus’un renkli kabuğunu okşadı.

Ayşegül’ün mesajı geldi: “Baban nasıl oldu?”

Cevaben: “Konteynırda uzanıyor. Dikiş atıp, iğne vurmuşlar.”

Yeni mesaj: “Geçmiş olsun:/ Geliyorum az sonra. Bi fıkra yazayım mı keyfin yerine gelsin? Her kabahate bir kılıf buluyorsun demiş kadın. Onur duyarım demiş koltuk döşemecisi :)”

Ayşegül’ün son mesajını anlamaya çalışırken Mustafa dayım geldi. Havuza düşmüş birkaç kuru yaprağı alıp çöpe attı.

Annem kurbanlığa bakmak istedi. Sığır, dört direk üzerindeki çadırında sakın sakın geviş getiriyordu. Dayım suyunu tazeledi. Hayvanın çenesini sevdik sırayla.

Konteynıra girdim. İrfan Yunus alnında bir sargı beziyle gözleri açık yatıyordu. Arkamda annem belirdi.

“İrfancığım, hadi kalk da çay içelim” dedi.

“Jan gelmedi mi? Murat ne âlemde?” diye sordu babam.

“Gelmedi. Murat’ın da telefonu cevap vermiyor” dedim.

“Ramazan’ı çağır.”

Tombik aslan parçacığı yuvarlana yuvarlana geldi.

“Kurbanlık sana emanet. Yemini suyunu yokla. Sürekli de burada durma ama, boş kaleye gol atan uyanıklar var.”

Baş salladı, emir eri gibi geri döndü kalesine.

Çay bahçesine geçip oturduk. Hava “Ben güz oluyorum, siz derdinize yanın” diyordu. Annemin sırtında bir hırka peyda olmuştu.

“Ağrın var mı İrfan?” dedi annem.

“Yok. Roket işinin aksadığına üzülüyorum.”

“Dayı, kurbanlıkla da sohbet ediyor musun?” diye sordum konuyu değiştirmek için.

Mustafa dayım önüne baktı. Yüzü bize dönük duran balerine çevirdi başını.

“Balerinle mi konuşuyorsun yoksa?” dedim.

Kimse gülmedi.

Geçen gün balerinin efsanesini anlatmıştı dayım. “Eteği insanla, gözleği yaşla dolağ göğdün mü?” diye sormuştu.

Devlet opera ve balesinden bir selam bile gelmezmiş. Acıların kadınıymış. Dünyada bir Venüs heykeline bir de lunapark balerinine hiç okuyamayacağı imzasız mektuplar gelirmiş.

Doğarken annesini kaybetmiş, babası da terk edince kimse-sizler yurdunda büyümüş. Abileri farklı ailelere verilmiş, daha da görememiş onları. Büyüyünce bir mefruşatçıda tezgâhtarlığa başlamış. Gelip giden zengin müşterilerden birini sevmiş. Adam da karşılık veriyor görünmüş. Bir gün onu dansa götürmüş. Bizimki oldukça yetenekliymiş. Herkes onları izlemiş hayranlıkla. Sonra adam ortadan kaybolmuş. Aylar sonra bir gün kendini adamın sekreteri diye tanıtan bir kadından telefon gelmiş:

“Beyefendi sizinle şu saatte, şurada buluşmak istiyor.” Balerin sevinçten odalara sığmamış, koşa koşa buluşma yerine gitmiş. Düğün yeriymiş meğerse orası. Bir vakit geçince sevdiği adam gelin arabasının içinde çıkagelmiş. Yıkılmış tabii balerin. Herkes gelinle damadı alkışlarken bizimki ellerini iki yana açmış, rolüne kaptırmış dansçı edasıyla dönmeye başlamış. O gün bu gündür dönüyormuş.

Dayıma göre tek başına dans etmenin içat edildiği gün parçalanma başlamış. İnsan bunu bile yalnız yapabileceğini görmüş. Böylece en temel şeyleri bile yalnız başına yaptığı ve yalnız öldüğü bir çağ açılmış.

Ayşegül gelip hepimize selam verdi. Babama “Geçmiş olsun” dedi. Yanıma oturdu. Kot etek ve uzun bir tişört giymiş. Gene bir omzu denizin ortasındaki ada misali açıktı.

“Sen balerinin hikâyesini biliyor musun?” dedim ona.

Alev yengem -bir elinde sigara- sanki mikrofonu kaptı:

“Ay herkes delirdi iyice! Oyuncak balerin işte, ne hikâyesi olacak canım...”

“Bırak çocuk anlatsın, belki bir ders çıkarırız” dedi annem.

“Narine, sen mi diyorsun bunu? Güleyim bari.”

“Alev! Hanımefendi gibi dinleyeceksen dinle, dinlemeyeceksen işine bak” diye araya girdi babam. Kafasındaki sargı bezine dokundu. Yerinde duruyordu.

Anlattım. Masal olduğunu biliyorduk ama herkes kendi mazisinde bir tarihe gitti, orada kaldı. Dayımsa çoktan kalkmış, Yunus’un yanına geçmişti.

“Çok dokunaklı” dedi Ayşegül. “Telefon eden kadın adamın evlendiği kadın mıymış?”

“Eh, belki de” dedim.

“Niçin?” dedi annem, yüzümde bir noktaya dalmıştı.

“Bilmiyorum” dedim.

Sessizlik.

“İrfan Yunus Bey!”

Çay bahçesinin önünde bir adam dikiliyordu. Savaş dayım da diğer taraftan ortaya çıkıp masamıza oturdu.

“Buyurun, benim” dedi babam.

“Hayvanat bahçesi müdürlüğü...” Kimliğini gösterdi. “Bir caretta caretta alıkoymuşsunuz.”

“Alıkoymuşuz?.. Sadece misafirimiz. Masamıza düşmüştü.”

“Masanıza mı düştü? Saçmalamayın. Bunlar denizde yaşar.”

“Biz de havuzu tuzlu suyla doldurduk.”

“Bakabilir miyiz?”

Havuzun başına gittik. Savaş dayımla yengem gelmedi. Adam havuzda gördüğüne inanamamış gibiydi.

“Utanmadan bir de kabuğunu boyamışsınız!”

“Ben boyadım” dedi Mustafa dayım.

Adam belindeki telsizi çıkarıp “Gelin” dedi.

Kocaman su deposuna benzer bir varil taşıyan vinçli bir kamyonet içeri girdi. Üstünde ‘HAYVANAT BAHÇESİ MÜDÜRLÜĞÜ’ yazıyordu.

“Kaplumbağayı götürmek durumundayız. Burada tuttuğunuz sürece suç işliyorsunuz. Deniz Hayvanlarını Koruma ve Kollama Yönetmeliğinin 88. maddesinin 2. fıkrasına göre—”

“Neğeye?” dedi yarı feryatla Mustafa dayım.

“Hayvanat bahçesine. Tedavisi yapıldıktan sonra doğal ortamına bırakılacak.”

“Çok yaşlı ama. Buğada kalmak istiyoğ zaten.”

“Kendisi mi söyledi?” dedi adam, bana göz kırparak.

Ayşegül merakla izliyordu. Babamın canı epey sıkılmış, an-nemin duruşu eğrilmişti.

Kamyonetle beraber gelen iki iri adam konser korumaları gibi önümüze dikildi. Yunus’u küçük vince bağlayıp geniş varile aktardılar. Dayım bir şeyler mırıldanıyor, kızgınlıkla titriyordu.

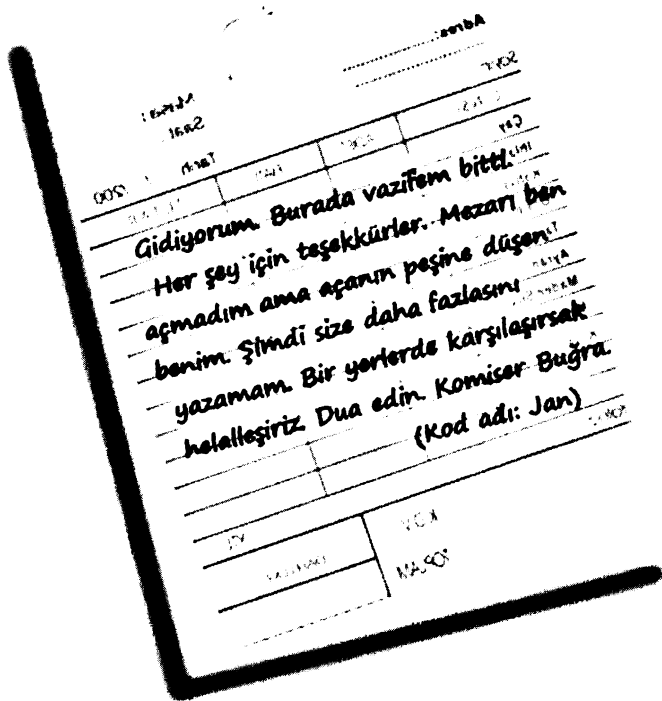
Adamlar mekanik hareketlerle işlerini yaptılar. Onlara göre inşaata on torba çimento almaktan farksızdı. Oysa dayım yere oturmuş, köyü başına yıkılmış muhtar gibi kararmıştı. Kirpiksiz gözleri, suları kesik olduğu için komşusundaki yangını söndürmeye yardım edemeyen birinin çaresizliğini sızdırıyordu.

Kimimiz olduğu yere çömelmiş, kimimiz römorka dayanmıştık. Yunus'u götüren kamyonet defolup giderken -dayımın tabirine göre Eski Yunan tragedyalarındaki uğursuz haberciler gibi- tıknefes geldi Ramazan:

“Koyunu gömdüğümüz mezar açılmış. Kelle yok. Sonradan onu da oraya koyduyduk ya, yok işte. Çukurda bir kâğıt buldum.”

İkiye katlanmış kâğıdı babama uzattı.

Bir adisyonun arkasına birkaç satır not yazılmış.

Helalleşmek mi? Komiser mi? Jan mı?

Babam kâğıdı buruşturup cebine soktu:

“Bana suratını asma diyorlar ya... Delirmediğime baksınlar.”

6.4. Komedi Mutfağı

Jan'ın yani Komiser Buğra'nın gittiği gün siz neredeydiniz?

Hastanedeydim. Nedir: Tebdili mekânda ferahlık vardır, bir de tehlike. (*Gülüyor*)

Ayşegül veya başka birine söylemiş miydiniz?

Hayır. Karaciğerim gene su koyvermişti. Titreme ve kusmayla birlikte kendimi acile atmıştım. Ayşegül sonradan öğrenip hastaneye gelmişti. İyi ki hastalanmışım, yoksa İrfan'ın ne iyi adam olduğunu öğrenemezdim. Sakalımdan utandım. Düşüncesizlikten daha büyük düşünce suçu olur mu?

Jan'ın durumunu biliyor muydunuz?

Bilmiyordum, çok şaşırdım. İrfan'ın bitiremediği bulmacaya eski resimlerimden birini koymuşlardı ya, Vezir Kumbaracı'yı sordukları hani, onda gençlik hâlimi tanıyıp Ayşegül'e gizlice söyleyen Jan'mış. Gazeteyi yok etmesini istemiş. O zaman şüphelenmiştim.

Neden size yardım ediyordu?

Demek ki yarışmanın devam etmesini istiyordu. En azından kendi operasyonu bitene kadar.

Operasyon neymiş?

Tarihi eser kaçakçılığı.

“Yarışmanın Kurban Bayramı’ndan önce yarıda kalması için çok neden vardı.” demişsiniz bir yerde. Bu kanıya nereden varmıştınız?

İlk bölüm canlı yayınlanmadığı için yatırımının geri döneceği günü sabırla beklemek zorundaydı sponsor banka. Bu sebeple yapımcıya sürekli baskı yapıyordu. Televizyon işleri böyledir. Her hareketinizi sponsorlar belirler. Bu da mide bulandırır. Sultan ferman verdi mi otağ kurulur, mehter başladı mı kan sesi duyulur. Yapımcının eli kolu bağlıydı çünkü o format banka desteğinin karşılığını hemen verecek bir format değildi. Bir de tabii bu operasyon varmış ki olay uluslararası boyut kazandığı için emniyet ciddi bir para vermiş yapımcıya. Operasyonun lunapark ayağı sona erince işler tepetaklak oldu. Yani yapımcı birden iki ana desteğini kaybetti. İş mancinığa kadar gelmişse müzakere bitmiş demektir. İrfan’a kameraların markasını soran lokantacı abisi çok akıllı bir adammış. Demek ki Berlin’de ziyaretine gelen adamlarda dikkatini bir şeyler çekmiş. Bir eşantıyon, markanın görüldüğü bir şey... Onlar da sivil ama kaçakçılık şubesinden. Polis yani. Şimdi polisle kamera markasının ne ilgisi var diyeceksiniz? (Gülüyor) Biz hep uyumuşuz. Sandık ki kandıran biziz, oynayan biziz. Meğer mızrağın ucunda hoplayan kuklaymışız.

Beş Bilet’i tamamlayabilmiş miydiniz?

Hayır. Sadece 6 numara, balık ve kibrit... Dördüncüyü Ayşe-gül becermiş ama o da Yunus’la beraber gitmiş. Yunus’un götürülmesi yapımcının işine gelmezdi ama Savaş’ın gözünü hırs bürümüş, kendi başına bir şeyler yapıyordu. Nereden bilsin Kartal Çelik’in de komedi mutfağının içinde olduğunu. Tesadüf yoktur şov dünyasında. Öyle zannettirirler. Frizbi oyuncusundan neden bulaşıkçı olmaz biliyor musun hanım kızım? Tabaklarını seven hiçbir patron bu riske girmez de ondan. TV yapımcısı insanların ruhu pahasına riski minimize etmek zorundadır.

6.5. Krallar, Filler ve Salaklar

Kurban Bayramı'na üç gün kala, karşı hamleler yığınla, yanıtlarımız mahzundu. Bu satrançta krallar, filler ve salaklar vardı.

Kırk sekiz saattir Ayşegül'ü görememiştim. Jan'dan sonra o da kayıptı. Osman Suat pinponu yoktu. Murat'ın nerede olduğu bir sırdı. Kuzeni Sinan'ı sıkıştırdım, bilmiyor, “Telefonu kapalı” diyordu.

Ayşegül'e mesajlar atmıştım. “N’aber?” demiştim, “İyi misin?” demiştim, iletim raporu bile gelmemişti. “Ben de bir fıkraya sorayım mı sana?” diye saçmalamıştım. Tık yoktu. Aramaya karar vermiştim. Kadının bıkkın nöbetçi öğretmen sesi bana hiç iyi gelmemişti: “Aradığınız numara kullanılmamaktadır.” Nasıl? Ayşegül bu numaradan bana gülücüklü mesajlar atmıyor muydu? Kendine bağlamamış mıydı? Hata bende miydi?

Öteden beri bilmece soranların yanlış yapmayacağına inanır, cevabı bulamamanın suçunu kendimde arardım.

Öğleden sonra annemin oralet kavanozunda biriktirdiği paranın çalındığı ortaya çıkınca işler iyice kuyudaki deli taşına bağladı.

“Neden orada saklıyordun ki?” diye en sorulmayacak şeyi sordum.

“Ne bileyim ben. Babana söyleme n’olur! Söz mü?”

Savaş dayım çok değişik bir teori sundu:

“Jan çalmıştır. Siz onun ne acıbadem olduğunu anlayamadınız.”

Açıklaması son zamanlarda duyduğum en mantıklı şeydi.

Dayım devam etti:

“Herif sizi tuzağına düşürdü. Komiser Buğra falan hepsi fasarya. Buraya hırsız olarak geldi, hırsız olarak gitti. Şimdi düşünelim: Şu anda kullandığımız adisyon kâğıtları yeni bastırdığımız kırmızı çizgili olanlar. Koyunun gömüldüğü çukura bıraktığı adisyon nasıldı? Eski, mavi çizgili. Hatırlayın o matbaadan da hiç memnun kalmamıştık. Çizgiler silik silikti. Peki o eski adisyonlar nerede duruyordu? Oralet kavanozlarının altında... İlk günden güveninizi kazandı. Çarpışan otolarda rezalet çıktığında kim sizi kurtardı? Jan. Yarışmada çocuğun boğazına yüzük kaçınca kim sanki doktormuş gibi saldırdı? Jan. O tezgâh süngeri kılıklı kapkaççı Ayşegül’ün çantasını kaptığında kim atladı? Gene Jan. Hepiniz uyudunuz. Piçin burada işi bitti, kızı da tavladı gitti. Ya da en başından beri ortaktılar.”

Çiçekler not bırakmadan soluyordu. Dayım anlattıkça yıkılıyordum. Ayşegül’le Jan ortak mıydı yoksa? Dondurmadan heykel, birbirlerine göz süzmeleri filan...

Lunapark tarihının gelmiş geçmiş en büyük denyosuydum ben.

“Sekiz bin lira için mi böyle plan yapacaklar?” dedi annem

“Az para mı? Çık sokağa, beş yüz lira için adam vuruyorlar.”

Doğruydum. Komiser Buğra, Hollanda, dondurmacılık, dağcılık gibi ifrazatların hangisinin daha uydurma olduğu önemli değildi. Bu ineğin başının altından böyle bir madik çıkacağı belliydi. Hele ki benden Ayşegül’ümü çekip almış bir teraneciyken.

Peki ben şimdi ne olacaktım? Şimdi ben ne olacaktım peki? Ben ne olacaktım peki şimdi?

Yirmi iki yaşımda kendimi yirmi iki yerimden bıçaklayıp leşimi kanala atmalıyım belki de. Hak ediyordum. Bir sarışın dolandırıcı için terk edilmeyi köküne kadar hak ediyordum.

Çocukken beyin nakli denen şeyi beyin alışverişi sanırdım. Daha çok borç vermek-almak gibi bir şeymiş, kendime bakınca daha iyi anlıyordum. Galiba beynimi bir aptaldan almıştım.

Akşam olmadan iç denizlerimize bulanık bir dalga daha vurdu.

Birkaç işçi gelip, 4 kamerayı ve -şapşallığımızla alay eder gibi- nasılsa gizledikleri diğerlerini şipşak toplayıp gitti. Dupont ve Dupond'un götürdüğü oyuncakların -gondoldaki korsan kafasının, korku tünelinin önündeki maymunun, balerinin kolyesinin, ahtapotun balıklarından birinin- içine sakladıkları gizli kameralar da dâhildi bunlara.

Ben zaten düşünemez olmuştum. Böyle durumlarda mutlaka bizi kurtaran bir şeyler söyleyen Mustafa dayımı aradı gözlerim.

Şaşkınlıktan tebeşir gibi bembeyaz kesilen babam neredeyse adamları hırpalayarak soruyordu:

“Belgesel kameraları değil miydi bunlar? Program bitti mi yani? Ödenmesi gereken kira parasının ikinci taksitini vermediler ama? Diğer kameralara ben izin vermedim, ne ara koydunuz bunları? Siz kimsiniz? Ceyhun Bey yok mu? Büyükstar Filmcilik yetkilisiyle görüşmek istiyorum. Söz vermişlerdi? Niye topluyorsunuz? Gizli kamera kurmuşsunuz, suç değil mi bu?”

Aldığı karşılık “Konuşmaya yetkili değiliz, sözleşmenizi tekrar okuyun. Merkez büroyu arayın” olmuştu.

İkizlerin, bankanın ve belgesel yapımcısının bir ortaklık içinde olduğunu anlamıştık fakat kafamız aşureden karışık hâl-deydi. Demek ki haciz olayı bir kumpastı. Verdikleri parayı geri istemeselerdi bari? Ne diyeceğimizi, soracağımızı bilemedik. İşte kameralar da gitmişti. Zaten nemize gerekti ki; palaska hamala yakışmıyordu.

Ayşegül de mi belgeselciydi Şimdi? Bütün o deneyler?

Korku tüneli operatörü Murat hapse geri mi girmişti? Koyunun cell d  o muydu?

Babam Ceyhun'un sözleşme imzalanırken verdiği numarayı aradı. Cevap vermemiş. Kimseler telefonumuza bakmıyordu. Sanki bütün dünya "Lunaparktan ararlarsa a may n çünkü onlar acı çekerek ölsünler" talimatı almıştı.

Babam, roket platformunda arpacı kumrusuna dönüşmüş düşünürken annemin parasının çalındığını, Őüphelinin Jan olduğ nu sandığ mızı ağzımdan kaçırdım. AĞzım ve diğer organlarım standart ikliminde değildi çünkü.

Babam hayretle sordu:

"Bizim Jan mı çalmış annenin parasını yani?"

"Yan diye söylenir baba, bir türlü  Ğrenemedin. Evet."

Başını iki yana salladı:

"Yan diyemem ben öyle, beddua eder gibi."

6.6. Oturdu Kaldı Şair Kabak

“Narine, kameraları niye topladılar?”

“Bilmiyorum, bir şey demediler.”

“Ay iyi oldu, hep bir rahatsızdım, saçıma başıma sürekli dikkat—”

“Bunu mu dert ediyordun?”

“Ne yapaydım, senin gibi ayılıp bayıla mıydım?”

“Alev nasıl bir ruhun var senin anlamıyorum.”

“Asil bir ruhum var hahayt! Yahu ablacım be, sekiz bin lirayı sen nasıl biriktirdin?”

“Ne önemi var artık, gitti işte.”

“Hadi söyle, kasadan mı kırılıyordun?”

“Ne demek o Alev, insan kendi yuvasının parasını çalar mı?”

“Valla koca seninki gibi kıtıpiyoz kocaysa...”

“Yaradan aşkına sus. Lütfen sus.”

“Bayram günü mü gelecek jüri? Rezalet! Kaç para yatırdı o şeye? Nasıl olacakmış? Yay may diyordu, hani yay? İnsanlar neye binecek? Ay hiç anlamadım. Bence kendi de anlamadı. Parası bitti. Sonra gitti, kör bir danayı aldı getirdi.”

“Kim demiş kör diye?”

“Kısık kısık bakıyor böyle, kör değilse miyop. Kurban olmaz ondan. Yunus’u da aldılar. Ölür artık bir köpek mezarlığında. Mustafa da çok üzölmüştür ha ha! Oturdu kaldı şair kabak. Ee, gitme demesini bilmeyen kargalar, döner tuzlu avucunu gagalar.”

“Sevindin mi?”

“Ya belgeselcilerden de üç kuruş çorba parası gelecekti, o da yattı. Korkarım iflas edersiniz artık.”

“Sen de kına yakar, açar dolaşırsın.”

6.7. Dert Saltanatı

Yoğun bir kavşakta bozulan arabasını tek başına ittiren adamın hüznüyle dolan babamın inadı pörsümüştü. Gücümüzü bundan alarak polisi aradık. Bir saat sonra geldiklerinde radyoda Barış Manço ‘Dönence’yi söylüyordu.

Biz “Nerede kaldınız?” der demez, personel azlığından, maaşların yetmediğinden, hırsızları içerde tutmak için sağlam bir yasal düzenleme olmadığından söz açıp kafa ütülediler. Ütülerken de sakın sakın bir “olay yeri incelemesi” yaptılar.

Cevabını önemsemyormuş gibi sorular soruyorlardı:

“Çalınan para ne kadardı?.. Şüphelendiğiniz biri var mı?.. Neden bankada değil de oralet kavanozunda?.. Belgesel kameralarını koyan firmanın adını ve adresini biliyor musunuz?.. Niye oralet kavanozu?.. Ağzımız kurudu, çayınız var mı?..”

Kömür tozu gibi bir şeyi çeşitli yerlere saçıp ve ince bir fırça sürerek galiba parmak izi taraması yaptılar. Çay bahçesinin arkasına, önüne, babamın kaldığı konteynıra baktılar. Özellikle belirttiğimiz için dondurma dolabını da araştırdılar. Hangi dondurma çeşitlerinin olduğunu kontrol edip, kafalarını içine sokarak kanıt keşfetmeye çalıştılar. Bulabildikleri tek şey bozuk para kabında birkaç mavi çizgili adisyondur. Savaş dayım çekip gitmişti ama yerine yengem hatırlattı:

“O uğursuz geldiğinde kötü şeyler olacağını anlamıştım.”

“Bozuk para kabında da eski adisyonlardan varsa oralet kavanozunun oradakileri hiç görmemiş bile olabilir? Ayrıca sen Jan’ı sevmiyor muydun?” diye sordum.

“Aman ne sevecem be, benimki misafirperverlik.”

Koyunun mezarında bulunan adisyon kâğıdını ekip amirine gösterdik. Durumu anlattık. Komiser Buğra diye birini tanımyormuş.

Jan’ın fotoğrafını sordular. İşe başlayanlardan vesikalık istemediğimizi söyledik. Fakat aşırı sarışın olduğunu vurguladık. Uygun bir zamanda bizimkileri çalıntı tutanağını imzalamak için karakola davet ettiler.

“Bir şey çıkarsa haber veririz. Keşke kavanoza koymasaydınız parayı.”

Birisi bıçaklandığında ya da vurulduğunda, “Dalağınız keşke orada olmasaydı” diyorlar mıydı acaba?

Polisler gitti. Lunaparkın ışıklarıyla baş başa kaldığımda kendimi gerçekten feci hissettim. Midemde kıyamet kopuyordu. Çarşı meydanında tokat yemiş gibiydim. Tokat yatıya kalacağına benziyordu, demek ki kabahatim büyüktü.

Babam konteynıra, annem işinin başına döndü sessizce.

İnanamıyordum. Bazen güneş batıp karanlık çökünce geceyi kabullenemediğimiz olur ya, meselâ yıldızları inkâr etmek istiyordum.

Kendimle o kadar ilgiliydim ki sonraki saatlerde lunaparkta neler olduğunu hatırlamıyorum. Belki dönmedolap yerinden çıkıp yuvarlanmıştı. Veya ahtapot müşterilere saldırmıştı. Balerin kendi kendine şarkı söylemeye başlamıştı belki de.

Kapanış saatinde annemi eve bırakıp biraz dolaşma bahanesiyle geri dışarı çıktım. Yağmur çiselemeye başlamıştı ama kapalı yerde durmak, uyumak istemiyordum.

Ayşegül gözümdeki arpacıktı, her yerde onu görüyordum. Dudaklarına dadanmak istiyordum. Melek kanatları kanaat önderim olmalıydı.

Gondolda sallanırken, uçan sandalyede dönerken kasıklara doğru bir köstebek yürür, o köstebeğe bir de sevda heybesi yüklemiştim. Oysa işim olmazdı, tıynetim müsait değil sanırdım. Kapımı çalmaya uzananları havlayarak kovalardım. Mustafa dayım “Sevmiyoğum diyenden ve tokum diyenden koğkacak-sın” demişti. Daha parmak kaldırıp “Sevgi nedir?” diyemeden sınıftan kovulmuşum. Nasıl üstesinden gelinir fikrim yoktu. Hayatımın bundan sonrası unutmakla ve diğer lüzumsuz işlerle geçecekti. Öbür dünyada “Gençliğini neyle harcadın?” diye soracaklardı. “Bazı şeyleri unutmaya çalışarak ve selobantların ucunu arayarak” diyecektim.

Saat iki buçuk olmuştu. Bir tekel büfesine uğradım.

“İçki satışı yok” dedi, yüzümde kaybettiği gömlek düğmesini arıyormuş gibi bakan büfeci.

“Niye açıksınız o zaman?”

“Sigara, kraker... Su... Süt.”

“İyi mi kraker satışları?” derken elli lira uzattım. “İki şişe bira. Para üstü istemem.”

Biralarla lunaparka geçtim. Roket platformunda hareket yoktu, konteynırdan da ışık gelmiyordu. Çay bahçesinde bir sandalyeyi masadan indirip oturdum.

Jan ile Ayşegül de böyle oturuyor muydu? Acaba şimdi birlikteler miydi? Ayşegül ona da komik şeyler söylüyor muydu? “Duvarlarının içinde sıkışmışsın sen” diye bağırان kadına “İltifat kabul ediyorum” diye cevap veren pandomimcinin fıkrasını anlatıyor muydu? Jan da kahkaha atarak annemden çaldığı paralarla bir şeyler ısmarlıyor muydu? Açıkta kalan omzunu görüyor muydu? Öpüyor muydu?

Sapık Jan! Allah onun bin belasını versindi.

Kalkıp teybin yanına gittim. Sesini iyice kısarak ağlatmalı bir frekans aradım. Selami Şahin'in sesini duyunca durdum. 'Dert Saltanatı'nı söylüyordu.

Tam o sırada dönmedolap yavaşça hareket etti. Şişeleri alıp gittim: Mustafa dayım. Kabinlerden birine oturmuş saz çalıyordu. Öyle şaşkıncıydim, içime öyle bir huzur doldu ki anlatamam. Kabin tam zeminden geçerken atladım, yanına oturdum dayımın. Beni gördüğüne şaşırمامış gibiydi. Tellere vurmaya bıraktı. Gözlerini gözlerime saplayarak sazının üstüne kapandı:

"Gitti mi sonunda?" dedi.

"Gitti" dedim.

"Yunus da gitti... O da gitmişti zaten."

"Yunus kendi gitmedi ki, zorla aldılar. O dediğin kim?"

"Unutma; aşk ve ğanza iki kişiliktiğ. İkisinde de biğisinin üstte olması geğek... Neden iki şişe getiğdin?"

"Birisini kendime arkadaş, öbürünü de diğlerine arkadaş olsun diye..."

Tezeneyile çenesini kaşıyıp, çalmaya başladı. Şarkı söylerken R'leri çıkartabiliyordu. Cihangir Cihangirov'un türküsüymüş.

Meni attın ay gız ay gız ataşa.

Beklemektir eşgin daim peşe.

Atacağdın meni sevdin söyle bes niçin.

Doldur eşki şerbet kimin ver içim.

Usul usul dönüyorduk. Çıkıyor, iniyorduk. Bir şehri görüyor, bir kendimize çekiliyorduk. Yağmur nokta nokta sayılıyordu. Şişenin tekini açtım. Bir yudum. İçim almadı. Öğürdüm. Dayım güldü:

"Aşığa şağap ne geğek?" dedi, türkünün bir satırıymış gibi.

"Şarap değıl ki bira."

Gene güldü. Alay konusu olmuşum işte.

Türkü bitince “O kim?” diye tekrar sordum. “Seni terk eden kim? Bu yüzden mi saçların döküldü?”

“Bilmece soğma, çok şiiğ okudum ben.”

“Bilmece sormuyorum, ay gız kim? Kimdi yani?”

“Seni seven, seninse özel biğ duygu beslemediğin kişiye, seni daha çok seveceğini bildiğin hâlde, kötü davğanmanın sebebi iyi davğanman duğumunda ona ümit veğmiş olma koğkusuduğ. İşte bu ihtimal ile içten içe seni sevmediğine emin olduğun biğine gene de yaklaşmandaki umut miktağı eşittiğ. Maşuk iken mev-zubahis olan o küçük olasılık ile âşık mevkisinde biğiktiğilen fakiğ umut akğabadığ.”

“Bana umut vermedi, tamam. Asıl kendi sazanlığıma yanıyorum. Keriz suya bakınca keriz görmezmiş ya, o hesap.”

“Nefsinden başka hiçbiğ şeyinin onaylamadığı aşk ölüme mahkûm. Hevesleğın beslediği sevgileğ biğ ceğeyandığ, kapı kapanınca biteğ. Cismani ağzulağla duygulağ tamamen aksi istikamette yüğüyoğ.”

“Bana onun kim olduğunu anlatacak mısın?”

“Anlamazsın ki. Kan tüküğmediğim kaldığım değdimi bilmez.”

“Anlatırsan bilmiş olurum. Ben tanımam değil mi?”

Sessizlik.

“Kim o dayı, nazlanma hadi.”

“Alev... Alev'di.”

“Yengem mi? Hadi be? Yengem mi yani?”

Sessizlik.

“Delirmişin sen, hem de susuz.”

“Belki. Kendi imkânlağıyla deliğenlere âşık deniğ.”

6.8. Forsa da Kırbacın Mesaisiymiş

Fi tarihinde Norveç kralı, İngiltere kralına kutup ayısı hediye edince, nehirde yüzebilsin diye ayıyı uzun bir zincirle Londra kulesine bağlamışlar. Burada zincirim yok, kirli bir havuza koydular beni. Hiç bu kadar mahpus hissetmemiştim. Kendimi kalbi inkişar ettiğinde bile özür dileyen tutsak ruhların hicranını çekerken buluverdim. Hayvanat bahçesinde esaretin feryadı gece boyunca sürüyor. Günde bir kere havuzuma biraz bayat ekmek, yeşillik ve birkaç ölü balık atan nahif adam belki benden de yaşıldır. Balıklar, ihtiyarın bîçare suretinden daha canlı görünüyor.

Mustafa'yı nasıl özledim. Geleceğini, beni ıssızda koymayacağına biliyorum. Lunaparka dönmek istiyorum. Işığın akislerine yeniden avdet etmeyi ve sebatla yaşayıp giden o muhterem ailenin arasında nefesi nihayemi vermeyi arzuluyorum.

Lunaparkın cümle kapısından girdiğin andan çıktığın ana kadar yaşadıkların birini tutkuyla sevmeye ne kadar benziyor. Kalbin hopluyor, ebedî olmasını diliyorsun. Ertesi gün herkese pür emel anlatmak istiyorsun. Sanki umurlarındaymış gibi.

Bedir'i hatırlamak için bu hayvanat bahçesinden daha münasip bir yer olamaz. Bazen hiç ölmediğini, şimdi Mustafa'dan beklediğim gibi, bir gün neşe saçarak döneceğini düşünürüm. Kavuşmadan türap olmayı kendime yakıştıramıyorum. Eskilerden duymuştum: Kürek forsanın, forsa da kırbacın mesaisiymiş. Ben hasretin forsasıyım, sırtımda dakikaların kırbacı şaklayıp duruyor. Hiç yoktan bir hasretle daha mükâfatlandırıldım. Lakin uzun sürmeyecek. Değil mi Mustafa?

6.9. Roket Rampası

Alev yengemle Mustafa dayım, ben çocukken A.'da tanışmış. Savaş dayım başta olmak üzere büyüklerden kimse onun Alev'le birlikte olmasına razı değilmiş. Dayım o vakitler ressam olmak istiyor, yetenek sınavlarına hazırlanıyormuş. Ayrıca yaptığı sulu boyaları, akrilikleri çarşı pazarda satıyormuş. Geceyi gündüze katmaktan, stres hassas bünyesine çok ağır geldiğinden, saçları ve kaşları komple dökülmüş. Doktorlar, hoca nefesleri, şifalı otlar fayda vermemiş. Alev bundan hiç hoşlanmamış, zaten burnunun yeli harman savuruyor, dayımı sürekli kendisiyle resimleri arasında bir tercih yapmaya zorluyormuş. Dayım onu çok sevmesine rağmen “Tüysüze çeyiz götüremem” deyip ayrılmış. İki yıl sonra nasılsa Savaş dayımla evlenmiş. Başlarda onu ailesine yakıştıramayan adamın nasıl olup da Alev yengeme abayı yaktığı büyük bir sırmış. Asıl şok Savaş-Alev çiftinin birkaç farklı şehirde pabuç eskittikten sonra tutunamayıp annemin de ısrarıyla üç yıl evvel Balkara'ya gelmeleri imiş. Kara sevdasını karşısında yengesi olarak görünce “Yer acıksa da beni yutsa” demiş içinden dayım. Uzun uzadıya anlatmak istemedi, ben de kıyamadım, üstüne gitmedim.

Öyle canım sıkıldı ki Ayşegül'ü bir süreliğine unuttum. Ancak şu soru yastığımın altında duruyordu: Üç kere çok tatlısın deyip, bir kere de öpüp bir dolandırıcıyla kaçmak hanımefendiliğe sığar mıydı?

“Zafer!”

Birisi altın madalya almadıysa babam bana sesleniyordu.

On gündür tıraş olmamıştı. Gür sakallarına bakla saklasanız dururdu. Bir meseleye kafayı takmış veya ıssız adada televizyon yarışmasına katılmış bir erkeği ilk ele veren şey jileti özlemiş sakallar oluyor.☹

“Vakit geldi, yayları almaya gidiyoruz.”

Arifeden bir gün önceydi. İkindiüstü minibüse atlayıp Ayhan Usta’nın babama önerdiği diğer amortisör ustasının çalıştığı güney sanayiye gittik. Üç adet 1 metreye 45 santimetre ölçülerinde büyük, üç adet de 80 santimetreye 20 santimetre ölçülerinde küçük yayı bagaja yükledik. En geniş 1 metre, en dar 15 santimetre çapındaki yedi çarkı, birkaç metre zinciri ve birkaç çelik çubuğu ise koltuklara yerleştirdik. Roket kabini de ertesi akşam getirilecekti.

Dönüşte yağmur başladı. Silecekler damlaları silkeliyor, Ayşegül, Alev yengem, Mustafa dayım, Jan ve Osman Suat kafamda festival geçişi yapıyordu. Su azimle camı delmeye uğraşırken beynimin içindeki is lekelerini sayıyordum. Sanırım herkesin böyle zamanlarda hatırlanma sırası gelen sevimsiz bir anısı vardır.

Yolun ortasında devasa bir ateş böceği gördüm sandım. Parlak yeşil yağmurluklar giymiş iki polisti. Öndeki, elinde darbuca kadar büyük bir fener tutuyordu. Sağa çektik. Kapüşonundan sular damlayan memur sürücü tarafına yaklaştı. Babam yarım açtığı pencereden ruhsat ve ehliyetini uzattı.

“Kaçakçılık operasyonu nedeniyle denetleme yapıyoruz. Araca bakıp göndereceğim.”

Belgeleri hızla kontrol eden polis, yeleğindeki küçük feneri babamın yüzüne tuttu. Kaşındaki yara bandında durakladı. Öbürü arabanın etrafını dolaşıyor, içeri bakıyordu. Yayları ve çarkları gördüler.

“Bunlar ne?” diye sordu polis.

“Roket rampası.”

Sessizlik.

“Dışarı çıkar mısınız beyefendi?”

Babam indi. Yolcu kapısını ve bagajı açtılar. Islak fenerin ışığı koltukların üzerindeki ve arkadaki yaylar üzerinde dolaşıyordu.

“Ne roketi?”

“Süper Roket. Yani lunapark...” Babam son söyleyeceğini başta söylediğini fark etmiş, dili dolanmıştı. “Lunaparkta roket... Yarışma. Elektriksiz.”

“Elektriksiz füze?”

“Füze değil, roket. Yani oyuncak.”

Polis şaşırdı, kapüşonun altından kepinin kaydırıp kafasını kaşdı. Ortağına baktı. Kenardaki arabada oturan diğer polislerle konuştu. Geri dönüp telsizden yeni bir ekip arabası istedi. Hüküm bildirircesine, ama kontrollü bir ses tonuyla konuştu:

“Çocuk evine dönsün. Biz minibüsle beraber merkeze gidelim.”

Göğsümden boğazıma doğru bir şey çıktı. Soluk değil, ses değil. Yakan, titreten bir şey.

“Memur Bey, ben lunapark işletiyorum. Adım İrfan Yunus. Telsiz söylerseniz, emniyette beni tanıyanlar vardır.”

Sessizlik.

“Kaçakçılık demiştiniz... Komiser Buğra arkadaşımıdır.”

Babam körlemesine zar atıyordu.

“Karakolda anlaşılır her şey. Çocuk gitsin” dedi polis.

Babam yağmur ve ter karışımı boncuklar birikmiş yüzünü ovaladı. Ayakkabılarına baktı. İflas bayrağı tören istemiyordu.

“Zafer, lunaparka dön. Annene de ki: Sanayide iş uzadı. Merak etmesin. Amcanı ara, durumu anlat. Mustafa dayınla beraber arayın amcanı. Tamam mı? Anladın mı oğlum?”

Başımı sallarken on yaş ufaldım.

Bir polis babamın yanına, öbürü arkaya oturdu. Önde ekip otosu peşinde minibüs ıslak yolda şırıldayarak gözden kayboldular.

Herkes gidiyordu; işte babam da...

Biraz geri, ışıkları yanan bir bakkalın önüne kadar âdeta süründüm. Yırtık don kendi kendine terziye koşmuyor, tek tekerle ancak hokkabaz yürüyebiliyordu. Taksi çağırma yöntemlerinden birini seçmek için uzun süre düşündüm. Bazen bağcık bağlamayı bile tasarlamak zorunda kalıyorduk çünkü ani burukluklar basit ezberleri bulanıklaştırıyordu. Ağlasam yakışırdı.

Kendime acımaya mı başlamıştım? Öyleyse derhâl kadim soğukkanlılığımı geri çağırmalıyım. Mustafa dayıma bakılırsa, patates kızartması ve glikozla beraber keyifli ama zararlı üç şeyden biriydi kendine acımak.

6.10. Aşırılık ve Hafiflik

“Vezir amca geçmiş olsun ya. Çiçeği nereye– Şuraya bıraktım.”

“Hoş geldin Ayşegül. Sorma, grip sanmıştım da zatürreymiş, o da karaciğeri zorlamış. Yarın akşama taburcu edecekler. Ama iyi ki hastalanmışım, çok mühim bir şey öğrendim.”

“Ben de sana önemli bir şey söyleyeceğim.”

“Aman kızım yavaş, bende kalp de var.”

“Yavaş söylüyorum o zaman... Bizim yarışma iptal olmuş.”

“Anlamadım?”

“Bitmiş işte. Paydos etmiş yapımcı. *Finito*. Üç gün önce aradılar. Sana ulaşmaya çalıştım ama telefonun kapalıydı.”

“Avcıyken av olduk desene... Biliyordum...”

“Her şey bitti. Yarışmaya emniyet de sponsor olmuştu ya, onlar mızıkçılık edince bizim yapımcı kesmiş biletimizi. Zafer’e verdiğim numarayı da kapattırdım.”

“Çocuk merak ediyordur seni şimdi... Yazık.”

“Ne yapalım? Bir oyundu... Biz de kaybettik işte.”

“Savaş da beni arıyordur. Para mara demiştim, şimdiye delirmiştir. A.’ya döndün şimdi ha?”

“Döndüm kitapçıya. Sağ olsunlar anlayışlıydılar. Gitmedim bir daha lunaparka. Kameraları toplamışlar biliyor musun? Ne hayallerim vardı... Dinleme cihazını da teslim ettim.”

“Ben de kamerayı vermeli miyim? Hasta bir adamım, gelip alsınlar. Sen de takılma. Üzülme. Gençsin daha. Vay anasını, kırk beş yıl önce dönmedolaba bindiğimde yanımda Neriman Köksal vardı.”

“Arkadaşın mıydı?”

“Hayır, bıçağımı boğazına dayamıştım.”

“Ha filmde... Ee peki, senin öğrendiğin neydi?”

“Ben bir buçuk yıl evvel karaciğer nakli ameliyatı geçirdim. Kadavradan aldılar sanıyordum. Aşağılık menajerim... Ahlaksız bir doktorla anlaşmış. Zavallının tekinden bir dilim karaciğeri çalıvermiş. Kadavra yokmuş yani.”

“Neden yapmış ki bunu?”

“Ayşegül, yılda 75 bin dolar gelire kadar insan mutlu olabiliyormuş, fazlası olunca mutsuzluk başlar. Mutsuzluk başlayınca da insanlık seyrelir. Aşırılık ve hafiflik yükselir. Etiyopya’da bir köyün aylık yiyeceği batıda tek mideye iniyor. Danimarka’da bir kişi günde ortalama 4 bin kalori alıyor. Haiti’de içmeye su bulunamazken dibindeki ABD’de her yıl 360 kişi kendi küvetinde boğuluyor. Muhtemelen çoğu uyuşturucu etkisinde. Tuvalet kâğıdı yokken mısır koçanı kullanan bu sefillere kamyon kamyon eroin satan Pablo Escobar 80’lerde nakit parasını stoklayabilmek için lastik bantlara ayda 2 bin 500 dolar harcıyordu. Mirasyedi itfaiyeciler kokainle yangın söndürüyor. Bir ara Londra’da banknotların yüzde 90’ında kokain izine rastlanmıştı. Ayrıca banknotun değeri arttıkça *E.coli** ihtiva etme ihtimali de artar çünkü ancak küçük para da temizlik dürtüsü

* *Dışkıda bulunan bağırsak bakterisi, Escherechia coli. (APn.)*

mali kaygıya baskın çıkabilir... O menajer görünüşlü canavar bunu sadece yüzde on için yaptı.”

“Nasıl yüzde on için?”

“Geç onu, asıl sual şu: Karaciğerinden parça alınan ve sırf benim yüzümden günlerce hastanede yatırılıp kandırılan adam kimmiş bil?”

“Kimmiş?”

“İrfan Yunus.”

6.11. Mağlup Varsa Galip Değiliz

Babamı komiserin odasının önünde ayakta bekletmişler. Saatini ve roket çizimleri dâhil ceplerindeki her şeyi amirin masasına; büyük yaylardan birini de sehpa koymuşlar. Komiser, babamın cüzdanını ve telefonunu karıştırmış, yayı incelemiş. Babam karakolda bulunmanın gerginliğiyle buz kesmiş.

“Neden sapsarı oldun?”

“Komiser Bey, ben lunapark işletiyorum. Sıradan bir esnafım.”

“Sıradan esnaf böyle şeyler yapar mı?”

“Ne sanıyorsunuz bilmiyorum, o bir oyuncak, dönmedolap gibi...”

“Hiç dönmedolap görmesek... Elektriksiz füze yapıyorum demişsin?”

“Füze demedim. Roket rampası dedim, Allah kahretsin!”

“Lan kime bela okuyorsun? Efendi gibi soruya cevap ver.”

“Size değil ki, kendime kızıyorum.”

“Kaşına ne oldu?”

“Düştüm.”

“Komiser Buğra’yı tanıyorum demişsin... Bana bak, burada en uyuz olduğumuz şey ‘Ben filancayı tanıyorum’ denilmesi,

anladın mı? Yirmi beş yıllık polisim, ne eli uzunlar, ne çakallar gördüm burada ‘Süleyman Demirel’in yeğeniyim’ diye bağırın.

“Tüy kafadaysa yaman, tüy bokundaysa aman!” demiş babam içinden. İki elini göğsüne bastırmış. “Kimsenin yeğeni değilim. Komiser Buğra bizde çalışıyordu. Dondurmacıydı.”

“Ne sallıyorsun, ne dondurmacısı?”

“Adının Jan olduğunu söyledi. Sonra not bırakıp gitti. Hatta biz onun hanımın parasını çaldığını düşünüyorduk.”

“Komiser mi çalmış paranızı? Sen ne biçim konuşuyorsun lan! Saçın sakalın birbirine karışmış, roket imal ediyorsun, terörist misin nesin belli değil. Geçmişsin karşıma devletin polisine hırsız diyorsun. Utanmaz herif!”

Nezarete atmışlar.

İmamın kayığına binenler yüzme bilmese de olurmuş. Babamın gözleri dolmuş hırsından. Uzunca bir süre nezaretteki bankta oturup kendi kendine öfkeyle söylenmiş. Duvarlarda yazılar, yerlerde sigara izmaritleri varmış. Bir vakit sonra nöbetçi memura saati sormuş “Üç” demiş adam. “Telefon edebilir miyim?” diye sormuş. “Hayır” cevabını almış. Bir süre sonra buna bir ayran ve çeyrek ekmek arasında iki tane köfte getirmişler. “Ayranın içinde ne vardı bilmiyorum ama” diyordu, “Çok da yorgundum, nasılsa içim geçmiş. Bankın üzerinde uyuyakalmışım.”

Gözlerini açtığında, yanında ince bıyıklı, saçları kırışmış ve çoğu dökülmüş, otuzlarının sonunda bir adam oturuyormuş. Üzerinde beyaz tişört, gri hırka ve kahverengi kadife pantolon, burnunda antika gibi gözlükler. Kucağında siyah kaplı, içi yazılarla dolu bir defter.

“Kimsenin bir şeyin doğruluğunu ya da yanlışlığını araştırmaya vakti yok. Vakti olsa hevesi yok. Bu yüzden işler sadece imajlarla yürüyor” demiş yabancı.

“Tanışıyor muyuz?” diye sormuş babam.

“Siz beni tanı mıyorsunuz ama ben sizi tanıyorum. 14 Şubat doğumlu olduğunuzu da biliyorum. O gün George Ferris’in de doğum günü, dönmedolabı icat eden adam.”

“Beni nereden tanıyorsunuz?”

“Önce siz neden burada olduğunuzu anlatır mısınız?”

“Kimsin kardeşim?”

“Anlatacak mısınız?”

“Niye anlatayım?”

“Soru cümlelerine bir son vermek için.”

Adamın sesi öyle tok ve yumuşakmış ki, eskiden sabahları radyoda çıkan arkası yarınılardaki seslere benziyormuş. Babam öyle bir yerde içini dökmezse kafayı sıyracağını düşünüp, Ramazan Bayramı’nın ikinci gününden başlayarak anlatmış. Kaptumbağanın düşmesini, Savaş dayımı, haciz gelmesini, belgeselcileri, Kartal’ı, Osman Suat ile Ayşegül’ün birdenbire ortaya çıkıp tozu dumana kattıktan sonra yok olmasını, roket macerasını. Kendini nasıl başarısız, anlamsız, yorgun hissettiğini. Başkalarının mirasyedi kolesterolünden bıktığını ve kendi averajının hep ekside kaldığını. Son gayretiyle ertesi gün gelecek jürinin bir küçük tebessümünü beklediğini, bu yarışmayı kazanıp kendini ispatlamak istediğini. Anlattıkça rahatlamış. Sanki birisi sormamış olsa bütün bunlar içinde kalıp midesini delecekmiş.

Adam babamı dinledikten sonra, defterine dalmış, sayfaları çevirmiş ve neredeyse bir solukta şunları söylemiş:

“Olmadı diye ağlamak yerine çok istemek için ağlayın, daha ekonomik. En ünlü sancının doğum sancısı olduğunu biliyor musunuz? Bu biraz şevk vermeli. Bazı şeyler sadece bekleyerek gerçekleşir. Fakat ne kadar bekleyip ne kadar çırpınmamız gerektiğini hiç bilemeyiz. Tevekkül gerek ama tevekkülden kasıt ne eşek, ne de kazıktır; ipe odaklanmalı. Başarılı olma arzusu bizi sevdiğimiz insanlarla karşı karşıya getiriyorsa başarısız olmuşuz demektir. Şampiyon olanların çoğu aslında şampiyonluk

stresinden kurtuldukları için seviniyor. Sevinç gösterisinin sadece ilk saniyesi doğal. Aslolan ilkelerimizi korumak için dinmektir. Samimiyetle çalışmak nefsi susturur. Nefsiniz size düşman olmayabilir, ama en azından vefalı değil. Kaçanı kovalamak ıllıllıktır. Medeniyet ne istediğini bilmekle başlar. Kovaladığınız şeyi yakalarsanız ne yapacağınızı biliyor musunuz? Hakemin elinizi havaya kaldırdığını düşünüyorsunuz, kol-tuk altınızın görünmesi çok mu keyifli? Boynunuza taktıkları madalya kazanmak olamaz. Madalya ve yağlı organ aynı şekilde takılıyor. Hep kaybettiğinizi sandınız, sonra bir de duydunuz ki zafer çoktan gelmiş. Gerçek zafer kendinizden bir şey verdiğinizde başlar -ki buna hayat kurtarmak da denir. Kaybettiğinizi sandığınız oyunlar sabahleyin kapınızı çalar ‘Seni çok özledik’ derler. İçeri buyur etmeyecek misiniz? Eyvallah, ne yaparsanız yapın bok atanlar, hatta kimseye zarar vermediği açık olduğu hâlde yaptığınız şeyi engellemeye çalışanlar olacak. Maratonda en önde koşarken ‘Leş gibi terlemiş’ diyecekler. Beğenmeyecekler, aşağılayacaklar. Yanlış anlamayacağınızı bilsem size Hazreti İbrahim’in ateşe atıldığını anlatırdım. Bizi öldürmeyen çile çoğunlukla birincilik kürsümüzdür. Keşke sabır böyle kısa bir kelime olmasaydı. Sabrediniz, sabır en güçlü yumruktur... Biz... Mağlup varsa galip değiliz! Çünkü birinin kaybettiği yerde sevinen kişi kendi kalbinden en uzak yerdedir. Mağlup varsa galip değiliz çünkü uygarlık illa ki yenmek değildir. Mağlup varsa galip değiliz çünkü arenada karşımızda duran kişi asıl rakibimiz olamaz. Biz ancak kimsenin kaybetmediği bir ringde kazanabiliriz. Birinin kaybetmesi için çabalamak bize yakışmaz. Çünkü yenilmek yalan, ölmek de yenilmek değil...”

“Siz kimsiniz bi söylesenize?” demiş babam.

Adam kucağındaki siyah deftere bakıp susmuş.

Tam bu sırada “İrfan Yunus!” diye bağırılmış memur. Babam derin bir uykudan uyanır gibi gözlerini ovuşturarak ayağa kalk-

mış. Demirlere yaklaşmış. Ayak seslerini dinlemiş. Geleni tanımış hemen.

“Selamün aleyküm” demiş sarışın, takım elbiseli genç.

Jan’mış bu!

Babam ne diyeceğini bilememiş. Arkasına dönmüş, bir de ne görsün, yani ne göremesin: Kendisinden başka kimse yokmuş nezarethanede. Bankın arkasındaki duvara küçük harflerle kazınmış bir cümle dikkatini çekmiş:

“mağlup varsa galip değiliz. aleksi pavloviç.”

6.12. Çiçeği Ağlatmak

Sevgili Barış Manço,

Büyük deden Osmanlı Sarayı'nda kaftancıbaşı, annen alaturka söyleyen Adanalı bir ses sanatçısıydı. Benimki gibi abinin adı Savaş idi. Belçika'da resim, grafik ve iç mimarlık okurken bir yandan da garsonluk yaptın. 1963'te bir gazette takma adla müzik yazıları yazdın. 1967'de Hollanda'da geçirdiğin kazada dudağında bir yarık oluştu ve Nick Mason gibi bıyık bıraktın. İlk grubun Kafadarlar'da Asaf Savaş Akat saksaforun çalıyordu. 'Kol Düğmeleri'nin kaydında Mazhar Alanson ve Fuat Güner, 1972'de kaydettiğin plağında Özkan Uğur vardı. Askerden geldikten sonra Ankara Lunapark Gazinosu'nda yalnızca 4 gün sahneye çıkıp işi bıraktın. 1974'te Boğaziçi Köprüsü henüz trafiğe açılmamışken 'Hey Koca Topçu' şarkını köprüde söylemiştin. 1983'te 'Kazma' adlı eserinde Eurovision Türkiye elemelerinde elendin. 93'ten 95'e kadar gene gazete yazıları yazdın. Belediye başkan adayı bile oldun, kalbin istemeyince çekildin. Fotoğraf makinesi ve porselen koleksiyonun vardı. Soyunun Portekiz'den geldiğini söyleyip soyadın hakkında şaka yapıyordun. Su kabağı üzerine bir şarkı yapmak istiyordun ama domates, biber ve patlıcana kismet oldu. Hep marjinaldin. Kafa sallamaları belki de ilk Erkin Koray'ın ve senin konserlerinde gördü bu millet. Eski Yunan'da da şarkıcıların dinleyicilere "Eğleniyor muyuz gençler?" diye sorduklarını, onların da onaylamak için kafa salladıklarını görürüz.

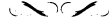
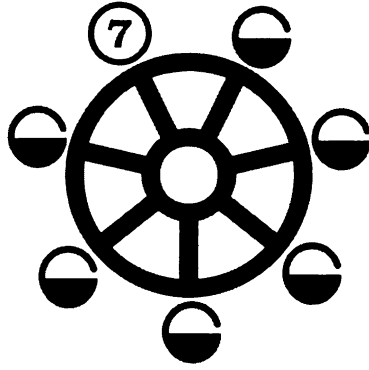
İrfan Abiyi gözaltına alanlar da eğleniyor muydu? Onlar İrfan Yunus'u anlayabilir mi? Çiçeği ağlatmak güneşi inkâr etmeyle mi? Barışçığım merak etme, İrfan Abi bayrama kalmadan dönecek. Berlin'i aradık. Zafer'in lokantacı amcası konsolosla iyi geçiniyor. Mutlaka bir yolunu bulacaktır.

90'ların sonunda 'Kaplumbağanın Öyküsü' adlı bir albüm projen vardı ama gerçekleştiremedin. Ben senin adına gerçekleştireceğim Barış. Yunus beni çağırıyor. Öyküsünü tamamlayacağım. Çatıdan atlayanları bilirsin, asıl hikâyeye çatıdan geri dönenlerde. Dönenler sessizdir. Tellal terler ses tellerinden, tellak takunyasını tartar. Tellak helallik ister, tellal kelleyi. Bazılarımız verir de.

Sen "Bugün bayram, erken kalkın çocuklar" diyordun. Yarın bayram, erken kalkacağım.

Sevgilerimle,

Mustafa.

*“Gün bizim güneş bizim, göğsümüzde ateş bizim.
El ele olduğumuz o gün gülmek bizim.”*

Aysel Gürel

7.1. Rex Bicapitis Tristis

Balkara yeni ama daha yaşlı bir güne uyanırken Jan -yani Komiser Buğra- babamı nezarethaneden çıkarmış. Sabah ezanından sonra etraf aydınlanmaya başladığında yağmur da kesilmiş. Kuşlar münazara yapar gibi ötüyormuş.

Babamın ilk işi evi aramak olmuş. Biz hiç uyumamıştık. Telefonun çaldığını, annemin fırladığını ve banyodaki bütün karoları ıslatarak ağladığını hatırlıyorum. Yanına gitmeye çekindim. Sonra sakinleşti. Mutfakta tabakları takırdattı. Erken olmasına rağmen çaydanlığı ocağa koyup neşeyle kahvaltı hazırladı.

İrfan Yunus, fason Hollandalıya düşman gibi bakıyormuş önce. Öte yandan, gülle de iyi geçinmek gerektiğine inanan politik bir karanfil gibi hissetmiş. Buğra'nın onu niçin polisten kurtardığını, gözaltına alındığını nasıl öğrendiğini anlamak istemiş. Otogarın karşısındaki yirmi dört saat açık kahvehanenin uykulu masasına çökmüşler. Gözü çapaklı ocakçı ince belli bardakları getirince genç komiser öncelikle yalan söylemek zorunda kaldığı için özür dilemiş.

“Genç gösteriyorsun. Yaş kaç?” demiş babam.

“Yirmi dokuz. Liseli gibi göründüğüm söylenir” diye cevaplamış Buğra, ya da Jan.

“Hanımın parasını sen çalmadın öyle mi?”

“Savaş’a sor.”

“Benim kayınbirader kumarbaz olabilir ama hırsız değildir.”

“Kamera kayıtlarını göstereyim mi? Yaptığı kimi şeylere göz yumduk, ama inan ki Savaş arızalı. Kaplumbağayı tepenize attıran, çarpışan otolardaki sarhoşu ayarlayan oydu. Kartal’la mafyacılık oynuyordu.”

“Senin Hollandalı olman, dondurma ustalığı filan numaraydı demek?”

“Uluslararası bir kaçakçılığın peşindeydik. Tellitepe’deki arkeolojik kazı alanından *Rex Bicapitis Tristis* adlı üç bin yıllık altın heykelcik çalındı. Almanya’ya kaçıracaklardı. Görevim lunaparkta adamımızı gözlemekti. Her şeye atlama sebebim buydu. İyi oldu, boğazına alyans kaçan çocuk öldü ben olmasam.”

“Heykeli gazetede görmüştüm. Adamınız kimmiş?”

“Murat. Biliyorsun, hapisten çıkmış. Çocuk taşeronun da taşeronu aslında. Üç şüpheli vardı. Şubede paylaştık, bana Murat düştü. Suçüstü yapmak zorundaydık. Böyle bir operasyon planlandı. Kamera yerleştirilmesi de emniyetle özel bir şirketin ortak projesiydi.”

“Belgesel filan dolap mıydı yani?”

“Dolap sayılmaz; büyük şifonyer” diye gülmüş Jan. “Bir TV programı hazırlanıyordu. Reality şov gibi, deneysel bir yarışma. Belgesel değil yani. Anlaşmışlar, banka da sponsor olmuş. Menfaatler buluştu. Biz hem güvenlik desteği, hem mali destek verdik. Kamera sağlanan firma emniyetle daha önce çok iş yapmış bir firmaydı. Osman Suat adını kullanan tiyatrocu Vezir Kumbaracı ve Ayşegül de yarışmacıydı. Yani haklarında bildiklerinin hepsi senaryo.”

Babamın birkaç saniyeliğine gözleri kararmış.

Peki ben? Demek ki rendelenmiştim, keklenmiştim. Jan uydurmuyorsa Ayşegül beni feci kumpasa getirmişti. Sevgiye aç

bedenimi çiğnemiş, şekerı biten sakız gibi tükürmüştü. Altın leğene kan kusaydım. Ben Jan'a öfke postalarken meğer Ayşe-gül'üm hem canan, hem fettan rolüne bürünmüş.

Bir düşman bertaraf olmuştı tamam, Ayşegül Jan'la kaçmamıştı. Sevinmek istedim aslında ama pek bir şeyin değişmediğini anladım. Ayşegül, martavalları ve kendimle baş başa kalmıştım. Duygularım palazlanmış, hislerim köpürmüştü; birisi buna filozofun tekinin adını vermişti.

“Herkes birbirini kandırıyordu. Savaş da bilmeden işin içindeydi. Hatta koyun—”

“Koyunu da siz mi astınız?”

“Doğrudan biz asmadık. Diğer ekip Kartal Çelik'i kullandı. Savaş'ın akıl hocası, tefecisi, bir yerde patronu. Daha doğrusu öyleydi. Koyunu kullanarak Murat'ın kendini ele vermesini bekliyorduk çünkü çalınan heykelciğin saklanması için çok uygun bir malzemeydi. Üstelik sonrasında mezar filan kazmıştınız. Bu psikolojik ortam belki Murat'ı deşifre edecekti. Ama plan tutmadı. Son ana kadar renk vermedi. Nihayetinde heykeli yarı çürümüş kellenin içine koyup kaçtı. Akıllı adammış. Bizim istediğimiz bu değildi ama sonuçta takip edeceğimiz şey belli olmuştu; Murat ve formaldehit içinde kokmuş bir koyun kellesi. Milyonlarca lira değerindeki o tarihi eseri kellenin gırtlığına sokmuş.”

“Vay anasını! Yakalandı mı bari Murat?”

“Seni almaya gelmeden önce C. limanında bir Libya gemisine binerken enselendi.”

“Dondurma dolabını nasıl tamir ettin? Konuşman nasıl öyle turist gibi olabiliyordu?”

“Almanya doğumluyum. Babam ikinci kuşak gurbetçilerden. Makineyi nasıl tamir ettiğim de meslek sırrım olsun. Ama çok basit bir şey olduğunu söyleyeyim, hangi ustaya sormuşsanız artık, sizi kandırmış.”

“Karakolda olduğumu nereden bildin?”

“Abin konsolosla bağlantıya geçmiş. Zaten o da takip ediliyordu, neticede lunaparkın yarı sahibi. Berlin’den aramasalar da haberim olurdu. Trafik uygulamasını yapanlar yukarıya bilgi vermek zorunda. Ayrıca, telsiz dinlemek diye bir şey var.”

“Buğra’yı tanıyorum dedim, bir sopalamadıkları kaldı.”

“Beni bilmez buradakiler. Roket lafına kıllanmışlar. Biliyor-sun, ortalık karışık. Bak Amerikan Dışişleri Bakanı gene geldi. Adamın her cacığa koşması boşuna değil... Senin lunapark yarış-ması ne zamandı?”

“Yarından sonra. Bir an evvel gidip yayları monte etmeliyim. Geç kaldık.”

“Allah muvaffak etsin.”

“Küçük kayınbirader de böyle söyler.”

“Mustafa sağlam bir çocuk. Dikkat et ona.”

Babam Jan’ı Süper Roket’in açılışına davet etmiş. O da kameralar için söz verilen paranın diğer taksitinin bayramdan sonra ödeneceğini, konuyu bizzat takip ettiğini müjdelemiş. Arife sabahında peşinen bayramlaşarak, kırk yıllık dost gibi ayrılmış-lar. Komiser kartını vermiş.

“Unutmadan” demiş Jan. “Savaş’ı hemen alalım istersen.”

“Sağ ol. Narine çok üzülür. Ben hallederim.”

7.2. Gölgen Bile Yanlış

“Kartal Abi, bayramın mübarek olsun, ver elini öpeyim.”

“Yavaş gel Savaş. Bayram yarın. Ne bu acele?”

“Görüsemizsek filan diye, malum bayram telaşı.”

“Doğru, görüşemeyeceğiz de senin ne bayram telaşın olur ki?”

“Osman Suat denen hıyar şerefesi kayıp, telefonlarıma çıkmıyor. Yakalarsam sakalından çakıl suyu akıtacam onun.”

“Hop! Dur orada! Mekânımda böyle şeylere gelemem. Bak aslanım: Ben bu işte yokum artık!”

“Hangi işte yoksun?”

“Artık ayak sesini bile duymak istemiyorum. Borcunu avukatımla konuş.”

“Abi ne yanlışım oldu?”

“Senin gölgen bile yanlış. Bana daha lunapark deme, İrfan’ın adını anma. Kafana da lunaparka dokunulmayacağını sok.”

“Bir şey anladıysam arabın köse taşsağı olayım.”

“Taşsaklı maşşaklı konuşup asabımı bozma. Ulan insan kendi öz bacısının parasını çalar mı deyyus?!”

“İftira Abi, billahi iftira. Peygamber-halife çarpısın ki...”

“Bir de beni alet ettin... Tamam, yatırım matırım dedik ama bizim defterde öyle yuva yıkmak yazmaz. Şimdi defol!”

“Bir dakika, senin muskan vardı boynunda, çıkardın mı?”

“Sana ne ulan, sana ne!”

“Seni doldurmuşlar, yanıltmışlar, yazıklar olsun...”

“Hadi al voltanı. Git bacından özür dile, parasını iade et. Valahi burnundan alırım tek tek. Anlaşıldı mı?.. Oğlum bakın buraya. Atın bu cenabet takunyasını dışarı!”

7.3. Ve Aleyküm Selam

Bayram namazından sonra babam dönmedolabın çalıştırılmasını istedi. Harçlığını alan çocuklar dökülebilirmiş, uzaktan lunaparkın açık olduğunun belli olmasını istiyordu. Şansımıza yağmur yoktu. Çay bahçesinde birbirimize kuvvetle sarılarak bayramlaştık. Mustafa dayım Alev yengemin öptürmek için uzattığı elini sıkamakla yetindi. Babam, Savaş dayımı sordu, yengem bilmediğini söyledi. Kurban kesilmeden kahvaltı yapmayacaktık. Kurban sahibinin onun etiyle oruç açar gibi başlaması gerekiyormuş güne. Gene de şekerimiz düşmesin diye birer bardak çay içtik, birer bayram çikolatası yuttuk.

Annem babamı köşeye çekti. Bir süre fısıldaştılar. Babam fesuphanallah diyerek başını sallıyordu. Kurban işi bitince mezarlığa gitmeye niyetliydi. Kasap bir saate kadar gelecekti. Konuşmadan sonra direkt roket platformuna yürüdü.

Ne konuştuklarını sordum.

“Savaş çaldığı parayı yerine bırakmış. Eksikmiş bir de. Tövbe!” dedi.

İrfan Yunus, yay mekanizmasının montajını bitirebilmek için Süper Roket’e hevesle yürürken ben de kurbanlığın yanına geçtim. Erken olmasına rağmen gençler tek tük görünmeye başlamıştı. Babam çalışanlara ilk gün için izin vermişti. Yengem, annem, Mustafa dayım ve ben idare edecektik. Amcam akşam

uçağına binecekmiş. Bayramın ikinci günü gelmeyi daha uygun bulmuş.

Kurbanlığın yanında birkaç çocuk vardı. Tel çitin kenarındaki otlardan koparıp hayvana uzatıyorlardı. Kısık gözleriyle bakan dananın suratında “inek” diye alay ettiğim Jan’a benzeyen bir işaret aradım nedense. Onu “Kontrefile ile antrikotun farkını bilmen için inek olmana gerek yok” diyerek aşağılamaya çalışmışım.

Böylece gene Ayşegül’ü hatırladım.

Öyle güzel, öyle şirin bir kızın yalancı olduğuna inanmak çok zordu. Fıkır fıkır şeyler anlatırdı. Yaptığı sözde deneylerle, kim bilir nereden öğrendiği hikâyelerle ufkumu açardı. Tarağın saç fırçasına -çok yönlü olduğu için- hayran olduğunu... Plastik bıçağın mucidi her kimse kaşar peynirinden nefret ettiğini ve hayatında hiç piknik yapmadığını çünkü plastik bıçağın kaşar peyniri karşısında hep zavallı durumuna düştüğünü... Motosiklet teknolojisinin biraz da tüp ve damacananın icadından sonra geliştiğini... Albert Hofmann diye birinin LSD’lerin hayal gördüren etkisini keşfettiğini ya da öyle sandığını... Bunların çoğunu hemen anlayamazdım ama anlatan sevimliyse fıkra da sevimli oluyordu.

O Şirin’di, peki ben Ferhat mıydım?

Hayallerin takografı yoktu. Tabiri güzelse rüya tekrarlardı. Belki de kâbus... Ya asıl kâbus âşık olmayanlarınsa? Uzun ve kraker kurusu yaşamlarının gerçek olduğuna inandırılmışlarsa?

Ayşegül’ü feci özlemiştim. Öğrenmiştim ki dünyanın dönme hızındaki yavaşlama nedeniyle 1 dakika çok nadiren 61 saniye sürermiş. O dakikanın bana gülümsediği ana denk gelmesi için dua ediyordum.

Mustafa dayım gondolla çarpışan otoların arasındaki bilet gişesinin önünde bir taburede oturuyordu. Babam Jan’la konuşmasını anlatınca Vezir Kumbaracı’nın resmini bulmacada gördü-

ğünü ama Osman Suat ile benzerliğini önemsemediğini söyledi. Eric Gerets - Mickey Rourke benzerliği gibi bir şey olduğunu düşünmüş. Gene de aynı kişi olduklarına şaşırmadı. Dayım için hiçbir şey sürpriz olmuyordu.

Alev yengemin durduğu at yarışı, dart, basketbol ve tüfek oyunlarının olduğu tarafa gittim çünkü gençler orada birikmişti. Şehrin dört yanında kurbanlar kesilirken, yeşil damarlı eller öpülürken, ergenler lunaparka aceleci kar taneleri gibi iniş yapıyordu. Eskiden de bayramlarda gelirlerdi ama sabahın bu saatinde ve bölük pörçük değil; aileleriyle birlikte. Dükkânı kapatıp “Gidin yaşlıları ziyaret edin, mezarlıkta iki Fatiha okuyun, hastaları unutmayın” diyemezdik elbette ama bu çocukların parayı kapıp soluğu gondolda alması yıllar geçtikçe daha baskın bir bayram geleneği hâlini almıştı.

“Mööö! Möööee!”

Dananın solo vokaliydi bu.

Peşinden kaçışmalar. Dört güçlü bacağın mıcırlarda çıkardığı sesler.

“Ay, kaçıyor!” diye bağırırdı annem.

Dana, boynundaki ipin ucu yerde sürünerek bizim olduğumuz tarafa yardırıyordu. Yarım saniye içinde televizyonlara çıkan kurbanlık firarlarının tümü geçti gözümün önünden. Yengem banyoda böcek görmüş gibi çılgılık attı. Annem dönmedolabın yanında vaveyla koparıyordu. Babam yetişti.

Sonradan öğrendiğimize göre aklievvel çocuklardan biri bıçakla hayvanın ipini kesmiş, tutup gezdirmek istemiş. Hayvan bıçaktan mı korkmuş, katkısız salaklara mı alerjisi varmış bilemedik. Ondan bekleyebileceğimiz gibi belirsiz bir rotada koşmaya karar vermiş.

Hayvan dörtlüde at yarışı pavyonunun önüne geldi. Mesafeyi koruyarak karşısına geçtim. Oradan bir çıkış olmadığını gördü, gerisin geri uçan sandalyenin arkasından dolanıp karnını sa-

ğa-sola sallayarak ilerlemeye devam etti. Etraftaki çocuklar kenarlarda yer tutmuş, bazıları dut ağacına tırmanmış olanı biteni cep telefonlarına kaydediyordu. Babam elinde daha önce Jan'ın da kullandığı iple hayvanın peşindeydi. Alev yengem nişancı-
lık oyununun tüfeğiyle çıkıp tetiğe bastı. Tutturamayınca tüfeği yere atıp eline birkaç dart oku aldı.

“Ne yapıyorsun ya! Deli misin?” diye bağırdım.

Duymazdan geldi, elindeki oklarla koştu.

Bu arada hayvan annemin yanından geçerek -annem donup kalmıştı- çok garip bir şey yaptı. Geniş demir basamakları haldır haldır çıkararak, bir tanesinde tökezleyerek, yavaşça dönen dönmedolap kabinlerinden birine tosladı. Bir saniye duraksadı. Diğer kabin denk gelince kendini içine atıverdi. Kurbanlığımız dönmeye başlamıştı. Kameraların kaldırılmış olmasına sevinmeli miydik? Sadri Alışık mı daha komikti yoksa zil çalar çalmaz çarpışan arabalara hücum eden babalar mı? Öztürk Serengil mi daha komikti yoksa bayram sabahı dönmedolaba biletsiz binen kurbanlık mı?

Hayvan yukarıda çok korkmuş, mölemeden böğürme faslına geçmişti. Daha ilk turunu tamamlamadan makineyi durdurduk. Çarkı geri sardık. Bu sırada da ben ve babam siper aldık. Boynuzları ufak ve küt olduğu için hayati tehlikemizin olmadığını düşünüyorduk. Dönmedolap durduğunda danayla aramızda bir buçuk metre ya var ya yoktu. Boynuzlarına yapıştık. Öyle bir şiddetle savurdu ki başını, babam bir yana, ben bir yana devrildik. Dana merdivenlerden inerken tekrar tökezleyip yere kapaklandı. Bu sırada yengem dart oklarını var gücüyle hayvanın kafasına kezliyordu.

“Psikopat kadın” diye bağırdım. “Atmasana!”

Oklardan birkaç tanesi isabet etti ama çarpıp düşüyordu. Biri tam ensesinin sağ tarafına, bereket en yağlı kısmına saplanıp kaldı. Hafif kan sızdığını gördüm. Dana acıyla haykırarak kalktı

ve direkt ana kapıya yöneldi. Tamamen tesadüftü bu, o durumda bir kaçış planı yapamazdı. Sadece tırsıyor ve tabana kuvvet topukluyordu.

İşte Mustafa dayımı, kel kafası, siyah kaşkorse tişörtü ve siyah kot pantolonuyla abide gibi dikildiğini o an gördüm. Serum lastikleri kuş vurmak için yapılmadı diyen, sisli hava korkak ninjayı sevindirir diyen dayımı. Dört ayaklının rotasının tam önünde, yirmi metre ileride hareketsiz duruyordu. Dana deli gibi koşuyor, toynaklarının altındaki mıcırları aynı patinaj yapan bir arazi aracı gibi geriye fırlatıyordu.

“Çekil Mustafa” diye ünledi babam. “Çekil ulan, ezecek.”

Dayım çekilmedi. Ve hayret, dana yavaşladı. Beş metre kala vites düşürdü. Dayım sağ elini denizdeki dalgayı tarif edercesine kaldırıp hafifçe salladı. Hayvan dayımın bir metre önünde durdu. Deli gibi soluyor, burun deliklerinden girdap olmuş suyu çeken lavabo seslerine benzer hırıltılar geliyordu. Dayım elini indirdi. Bundan sonra dananın yaptıklarına anlattığım kimse inanmadı. Önce ön ayaklarını büktü, sonra arka ayaklarını. Develer gibi yere çöktü. Başını ev köpeklerini andıran bir hareketle öne eğdi. Mustafa dayım ensesindeki dart okunu yavaşça çıkardı. İki parmağıyla kanı sildi. Alev yengemle göz göze geldi. Oku yere attı. Hayvanın önüne dizleri üzerine çömelip iki eliyle başını okşadı.

“Ve aleyküm selam!”

Danaya diyordu.

7.4. Kurşunu Saklıyorum

Yarışma iptal edilince üzüldünüz mü?

Üzüldüm diyemem. Biraz korktum, Savaş her yerde beni arayacaktı. Birkaç gün önce ortak sayılırken artık başım beladaydı. Bazen bir anda işler değişir. 1980’de Detroit’te Saddam Hüseyin’e şehrin anahtarı verilmişti. Sonrasını biliyorsun... Galiba geri dönmek de bir kumardır. Ben de arada rus ruleti oynarım.

Rus ruleti mi? Hiç kaybetmediniz mi demek oluyor bu?

Bir kere kaybettim. Kurşunu saklıyorum. (Gülüyor)

İrfan Yunus’la ilgili gerçeği nasıl öğrendiniz?

Yeni doktorum dosyamı incelemiş, “Karaciğer canlı bir bedenden alınmış” demişti. Evvelden adli tıpta çalışmış. Süreci biliyor. Kendi bağlantılarını kullanarak zavallı bağıışçının ismini buluverdi. Eski menajerim tam bir sahtekârmiş.

Sahi, ne oldu menajerinize?

Michael Jordan 90’larda kumar bağıımlısıydı, Robert Redford üniversiteye basketbol bursuyla girmişti ama çok içtiği için okuldan atıldı. Ama hiçbirisi kötü adam olarak anılmadılar. Toparlayabiliyorlardı. Hepsi birer kahramandı kendi çaplarında. Bizim yüzde oncu menajer gölgeyle gelip gölgeyle gitti. Akıllanmadı. Benle işi bozulduktan sonra başka bir şey yüzünden dolandırıcı

cılıktan hapse girdi. Uzun süre yattı. Nedir: İlahi adalet! Kartal Çelik bile duracağı yeri biliyormuş...

Kartal Çelik’le tanışmış mıydınız?

Hayır. Biz Ayşegül’le yarışmacıyken o yapımcı için çalışıyormuş. Kendi işi gücü var, şehirde tanınıyor. İnandırıcı olması için daha uygun biri olamazmış. Koyunun asılması ve diğer ufak tefek işlerde parmağı varmış. Bizzat gelip İrfan’ı korkutmasını saymıyorum bile. Düşün güzel kızım; Savaş’ı kandıracaksın, İrfan’ı kandıracaksın, polise yardım edeceksin, kameralara kötü adam rolü oynayacaksın. Bu arada ofisinde de kameralar olacak, boynuna taktığın muskayla sesleri kaydedeceksin. Bak bunları reyting adına yapıyor. Tabii, vazifesi yalnız reyting değil. Koyun olayı hem yarışmaya, hem ortalığı karıştırmaya, hem de kaçakçılık operasyonunda Murat için yem olarak kullanmaya yaramış. Herkesin Savaş’tan veya Kartal’dan şüphelendiği sanal bir sabotaj. Bir hırsızsanız ve bir süre beklemeniz gerekiyorsa çaldığınız şeyi saklamak için imkânları değerlendirmek istersiniz. Sabotaj kısmen başarılı olmuş. Operasyon bittikten sonra yarışma da dolaylı olarak sonlanınca Kartal çekilivermiş. Bunu da gene ser verip sır vermeden yapmış. Meğer Ayşegül’le ben başrol değil karakter oyuncularımız.

Savaş size kızgındı ama gene de lunaparka gitmeye mi karar verdiniz?

Evet. Taburcu olur olmaz geri dönecektim. İrfan Yunus’a bir can borcum vardı. Savaş’tan korkuyordum ama kendimce önlem almıştım. Lunaparka gidecek, İrfan’la bayramlaşacaktım. Şansım varsa Süper Roket’in muvaffakiyetini görecektim.

Ya Ayşegül?

O gelmeyecekti.

7.5. McGayver’i Hatırlar Mısın?

İrfan Yunus danaya kıyamadı, geri götürdü. Hayvanlarının başına şapka geçiren satıcıyı bulmuş. Yağmur atıştırırken adamın kalan tek danası şemsiyenin altında duruyormuş. Babam hafif yaralı kurbanlığımıza bir sene daha bakılmasını rica etmiş. Yaşananları anlatıp, parasını geri istemediğini, öbür bayram güncel fiyat farkını ödeyip hayvanı geri alacağını söylemiş. Adamcağızı ikna ettikten sonra seyyar kan istasyonunda kurban bağış alan Kızılay’a bir sığır parası vermiş.

Kurban pazarından güney sanayiye geçmiş, ikindiye doğru roket kabinini getirdi. İskeleti hariç neredeyse tamamı alüminyumdandı. Mehmet Okur boyunda, Asım Can Gündüz çapında bir silindir; tepesine külâh kondurmuşlar. Kenarlarına büro koluklarınıninkine benzer küçük tekerler monte edilmiş. Altına kendi genişliğinden büyük bir çember eklenmiş. İçinden bir çelik direk geçiyor, zemininden külâhın ucuna kadar gidiyordu. Bu direğin etrafında sırt sırta iki tane emniyeti, kelepçesi hazır oturma yeri vardı. Babama yardım ettik. Roket önceden yerleştirdiği yayların üstüne, platformun içinde hazırlanmış dikine rayların ortasına monte edildi. Müşterilerin bineceği seviye zeminden yukarıdaydı. Köşk merdiveni misali, sağ ve soldan sekizer basamakla çıkılıyordu. Zeminle giriş arasındaki mesafede ise bir nevi makine dairesi hazırlanmıştı. Burada Süper Roket’i fırlat-

mak için mekanik bir kol yardımıyla yayları b  zmeye yarayacak   ark ve dişli sistemi oluşturulmuştu. Kabin kendi tüneli içinde rahatça aşağı-yukarı gidip gelebiliyordu. T  nel dediğim de dört yanı açık, şeffaf, sadece kabinin tekerleriyle temas edeceği   elik kafesten ibaretti. O  le olması gerekir; lunapark oyuncakları sade binenlere değil, belki daha çok seyredenlere eğlencedir. Kafasını kaldırmış, heyecanla izleyenleri görünce genel izleyicili  i pek sevdiğimizi d          m.

Babam prova yapmak istedi; kabinin i  ine 20  er kiloluk toprak dolu 9 torba koyduk. Merdivenlerin hemen altından girilen, yayları geren kolu çevirecek kişinin rahatça ayakta durabilmesi için toprağı kazıp ah  apla kaplayarak operatör kabini oluşturmuş. Oraya girdi. Besmele ile çapı   i   köfte tepsisi kadar bir demir diskin karşılıklı iki ucundaki kolu tutup çevirmeye ba  ladı. O diski çevirdikçe yayların kasılarak ufaldı  ını, roket kabininin de atılmadan önce kuvvet toplayan tekir gibi geri adımladı  ını görebiliyorduk. Bir süre sonra durup çevirdiği kolları kendine çekti, disk dışarı kaydı. Dişlilerin   evirme diskiyle bağlantısı kesilince yaylar gürültüyle serbest kalıverdi ve Süper Roket'i 20 metre tepeye fırlattı. M  thi  ti. Kabin geri düşüp de zemine yaklaştığı bir noktada, altındaki çember sayesinde rayların üzerinde ne ara a  ıldı  ını anlamadığım kanca-lı yaylara takıldı ve trambolinde zıplamı    asına tekrar yukarı   ıktı. Bu sefer zirveye kadar gitmedi, geri döndü, bir daha zıpladı. Yerde seken top misali    -dört kere, her seferinde daha küçük zıplayarak nihayet durdu.

         değil, yağlamak gerekiyor iyice. Yirmi dört saat kaldı. Evelallah!" dedi babam.

Mustafa dayım cüzdanından bir gazete kupürü çıkardı. Dörde katlanmış, ehliyet büyüklüğünde resimsiz bir haberd  :

30 YIL SONRA GELEN ÖZGÜRLÜK

CEZAYİR- Annaba şehrinin doğusundaki Sidi Salem bölgesinde 1987'de Sicilyalı bir mafya ailesince kaçırılan Haasan Bedir Mesbah'ın yıllar sonra köyüne dönmesi sevinçle karşılandı. Mesbah'ın kaçırıldıktan 5 yıl sonra mafyanın elinden kurtulduğu ancak sonrasında çeşitli suç örgütleri için zorla çalıştırıldığı ortaya çıktı. Son 7 yılını da Malezya'da bir hapisahane geçiren 52 yaşındaki Mesbah "Yurduma döndüğüm için mutluyum. Öldü biliniyordum. Doğru, öldüm ve yeniden doğdum" dedi. (Dış Haberler)

"Vay be! Sen niye sakladın bu haberi?"

"Bilmem. Duygulandığı. Belki ilham veğdi... Bir planım var. Bana katılığ mısın?"

"Güzel bir şeyse katılırım."

"Bu gece Yunus'u kurtarmaya gideceğim."

Nasıl göze aldım bilmem, danayı mucizevi bir şekilde durdurmasının ardından onu kıramazdım. Öz yengesi tarafından sevda kâsesinde yumurta misali çırpılmış kalbiyle, eniştesinin lunaparkında çile dolduran bir ressam, bir saz üstadıydı o.

Sabah üç buçukta, hayli serin bir gecenin kucağındaydık. Dayım bunu önceden planladığı için, abisinden gizlediği mobilet ve mobiletin arkasına bağladığımız iki tekerlekli arabayla yola çıktık.

Yanımıza uzun bir kalas, margarin, battaniye, tavuk tüyü, bayram torpilleri, peynir tenekesi ve naylona doldurulmuş ketçap aldık.

“Yalnız ikimiz mi gidiyoruz?” dedim.

“İki yeteğ. Danimağka oğdusu 12. yüzyılda sadece yedi kişiydi.”

“Onlar savaşmıyordu ki.”

“Biz de savaşmayacağız.”

Başına bere geçirmişti. Keli parlayabilirmiş. Işık disiplininin ne olduğunu biliyor muymuşum? Askerden biliyordum.

“McGayveğ’ı hatırlağ mısın?” dedi.

Hatırlamıyordum. “Hamburger menüsü mü?” deyince güldü.

Hayvanat bahçesinde bir bayram gecesi kaç bekçi olabilir miş? Biri ön, biri de arka kapıdaki kulübede uyukluyordu. Yunus’u koydukları belediye havuzuna benzer yeşil fayanslı ucube arka kapıya yakınmış. Arkadaki bekçiyi ön tarafa çekecek bir zoka düşünmüştük. Saat dörde geliyordu -ki bekçiler için en tatlı saatmiş. Kendini rüyalara bırakmayanlar elektrikli ısıtıcıyı açıp göbeğini kaşırılmış. Tavşanlar aç mı, zebra üşüyor mu sormazlar mı. Turşu kavanozunun gastriti kornişonun gündemi olmazmış.

Havaya girmek için saatlerimizi ayarladık. Azimli tazı gibi kuyruğu gölgesiz olacaktık. Arka kapıya yakın bir yere mobileti ve arabasını bırakıp, tesisin etrafından dolaşarak peynir tenekesi, torpiller ve ketçapla ön tarafa intikal ettik. Malzemeleri paylaşarak ben bahçenin bir köşesine, dayım da diğer köşesine yerleştik. Peynir tenekesinde iki torpili patlatıp bahçenin dışından arkaya koştum. Gürültüden sonra birinci bekçinin kulübesinden çıkıp seğirttiğini ve telsiziyle diğerini çağırdığını duyabiliyordum. İlk torpilden iki dakika sonra, onlar patlamayı anlamaya çalışırken dayım ketçap torbası ve tüyle beraber bir hayvan katliamı izlenimi veren ikinci gümletmeyi yaptı. Akabinde yanıma koştı. O gelinceye kadar, önceden söylediği gibi mobileti çalıştırmadan,

arabası ve ona bağı kalasla birlikte üç dakikada havuzun yanına getirmiştim. Gündüz yedikleri kavurmaların ağırlığıyla uyuşuk bekçiler ilk patlamayı çocukların zamansız bayram eğlencesine yorsalar da, ikincisinde etrafa sıçrayan kırmızı damlalar ve tüyler onları telaşlandırmıştı. Vakit kaybetmeden kalası çözdük, havuzun önündeki bir metrelik çitin üzerine dayayıp suyun kenarına kadar uzattık. Margarinle yağladık. Çitten atladık, zaten bizi tanıyıp kenara yanaşan Yunus’u yükledik. Kalasın ucuna yerleştirdik. Öte yana geçip kaldıracımızın diğer tarafına abanınca Yunus tahtada kayarak arabadaki battaniyeye yumuşacık iniverdi. Maymun çığlığı, aslan kükremesi, ensemizdeymiş gibi bir de baykuş sesi duyuldu. Feci ürperdim. Mustafa dayım mırıl mırıl Yunus’la konuşuyordu. Battaniyeyi kaplumbağanın üstüne örttük. Kalası hızla geri bağladık. Operasyon altı dakikada şipşak bitmişti. Tam İtalyan işiydi. Sıradan bir İtalyan soygunda hızlı, piyanoda yavaş olunması gerektiğini bilirmiş.

Ön kapının orada iki fener ışığının sağa sola kıpraştığı, âdetâ müzakere yaptığı görülüyordu. Hantal buzdolabı sadece kendi içine ışık verirken minyon fenerler farklı fikirlere açıktı.

Gazlayınca dayıma hanımefendinin operasyonu nasıl bulunduğunu sordum. Beresini çekştirirken “Çok memnun oldu” dedi. Kaptan Ahab’ın tayfası bile bu denli süratli değilmiş.

7.6. Füze Değil

“Alo, iyi bayramlar. ‘Lunaparklar Yarışıyor’ jüri başkanı Sami Karaman ben. Nasılsınız?”

“Hamdolsun iyiyim Sami Bey. Siz nasılsınız?”

“Teşekkürler. Yarışmaya başvuran altı lunaparktan üçünü gördük, üç kaldı. Haftaya kadar ilk turu tamamlamış olacağız. İki yarışmacı finale kalacak.”

“Merak ediyorum, diğer arkadaşlar ne tip şeyler yaptı acaba?”

“Şu anda bilgi veremiyoruz İhsan Bey.”

“İrfan, efendim.”

“Bildiğiniz gibi bu akşam size geleceğiz. Hazır mıyız?”

“Hazırım. Çok da heyecanlıyım.”

“Heyecana mahal yok. Geleceğiz, oyuncağı göreceğiz. İki arkadaşla beraber çayınızı içip gideceğiz. Şimdi oyuncağınızın basit bir açıklamasını bekliyoruz sayın İrfan Yumuş.

“Yumuş değil; Yunus. Balık olan Yunus.”

“Arkadaşlar yanlış not almış. İrfan Yunus. Ne diyorduk, meselâ adı var mıdır yavrumuzun? Yanar mı, döner mi? Kaç kişiliktir?”

“İsmi Süper Roket. İki kişilik. Elektriksiz.”

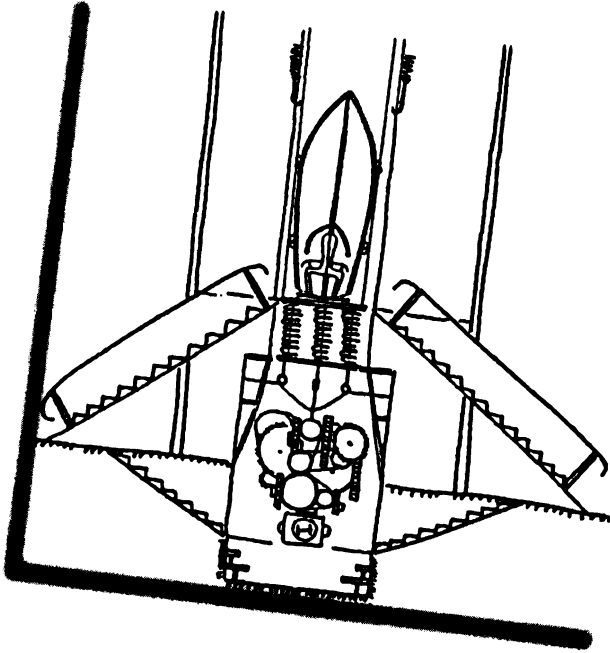
“Elektriksiz? Enteresan.”

“Üç adet yaydan yirmi metre yukarı fırlayan bir kabin var. Işığı hariç, tamamen mekanik. Çek-bırak oyuncak arabaları bilirsiniz?”

“Pekâlâ, İrfan Bey. Süper Füze için saat sekiz gibi oradayız.”

“Füze değil efendim, Süper Roket. Bekliyorum beyefendi...”

7.7. Lütfen Ama Süper Roket

Sabahleyin dayımın önceden aldığı şişme çocuk havuzunu balarının arkasında şişirdik ve su doldurup Yunus’u içine koyduk. Polis gelip kaplumbağayı sorarsa havuzun içinde görmemeliydi. Boş havuz şüphe çekeceğinden Yunus’un ıslak malikânesinin suyunu tazeleyip içine on sekiz tane süs balığı attık.

“Bedir’in yaşadığını söyledim Yunus’a” dedi dayım.

“Bedir kimdi?”

Cevap vermedi.

Annemin akli kurbanlıkta kalmış: “O kadar da yaralı değildi” diyordu. Babam kıyamadığını, sonuçta kurbanın bedelini derneğe verdiğini anlattı. Annem kocasına güvenirdi, uzatmadı. Âmin der gibi ellerini yüzüne sürdü.

Akşam yediye doğru amcam göründü. Sarıldık, elini öptüm. Yengemle kuzenler gelmemişti. Amcam çocukların okulu olduğunu hatırlattı. Almanya’da kurban tatili yoktu.

Babam günlerdir ağzına tek lokma kâğıt girmemiş delgeç gibi acıkmıştı zafere. Amcamın koluna asılarak hevesle konuştu:

“Akşam Süper Roket’i açıyoruz. Gel göstereyim.”

“İrfan şu gözaltı meselesini konuşaydık? *Warte mal!* Kameralara ne oldu?”

“Boşver şimdi, bitti gitti hepsi. İyiyim ben. Sahtekârlar defoldu. Bir Savaş var, ondan da kurtulamıyoruz. Neyse ne, şimdi Süper Roket’i konuşalım. Bayramlaşalım. Hasret giderelim.”

“Kurban kestiniz mi?”

“Kesemedik. Anlatırım sonra.”

Güz gelip kucağımıza oturmuştu, yaşlandığımızı hissetmiştik. Hâlbuki bahar gelince de yaşlanmış oluyorduk. Serin bir rüzgâr vardı. Penye montuma rağmen rüzgâr taa atletimin içinde arayıştaydı. Babam amcama Süper Roket’i gösterdi, çay bahçesine oturduk. Birkaç saat önce yaptığımız ikinci provayı anlattık. Mustafa dayım ve babam binmişti, ben kolu çevirmiştım. Babam öyle keyifliydi ki piyango vursa böyle mutlu olamazdı. Şenlik birazdan başlayacaktı. Ancak başlangıç belki de bitmişti. Zaman tüneline mensucatla el bezinin farkı yoktu.

Mustafa dayım babama bir şeyler söyledi, babam gülüp başını salladı. Yunus da binmek istemiş Süper Roket’e. Dayım ve Ramazan’la kaplumbağayı platforma taşıdık. Kabinin içine dörde katladığımız battaniyeyi serdik. Yaşlı kaplumbağamızı kondurduk. Sağa sola çarpmasın diye eski bir çarşafı şerit şeklinde kıvrıp hanımefendiyi bağladık. Yunus’un yanında Mustafa dayım olacaktı.

Jüri üç kişiydi. Kravatsız takım elbise giymişlerdi. Buzdan maliye müfettişleri gibi göründüler gözüme. Çay teklifini reddedip direkt platforma gitmek istediler. Bu babamın ruh tarifesine uygundu çünkü çay filan içemeyecek kadar telaşlı ve mehter davulu misali gergindi.

Dayım anons yaptı:

“Hanımlağ beyleğ, Süpeğ Ğoket’imiz kalkışa hazırđdđ. Az songa geğkiye sayacağız.”

Çoluk-çocuk, anne-baba, teyze ve halalar Süper Raket’in önünde birikmeye başladı. Babam platformun ışıklarını açtı. Renğârenk ampuller bir yukarı bir aşağı dolaşüyor, yanıp sönüyordu. Annem de yanaşıp koluma girmişti.

Jüri başkanı Sami Karaman, Yunus’u gördü.

“Kaplumbağa mı o? Niçin öyle renkli?”

“Süper kaplumbağa çünkü.”

“Enteresan. Diğer yolcumuz kim?”

“Benim kayınbirader Mustafa” dedi babam.

“Evet İrfan Bey, jüriye sunar mısınız bu Süper... Raket’i.”

“Efendim oyuncağımız üç parçadan oluşmaktadır: 25 metrelik roket platformu, 2 metre 30 santim boyundaki iki kişilik roket kabini ve kabini fırlatmaya yarayan yay ve dişli sistemi. Şurada görmüş olduğunuz saat kadranına benzeyen ve üzerinde karşılıklı iki kol bulunan daireyi on tur çevirdiğimizde içerideki çark sistemi üstündeki üç büyük yayı çekerek sıkıştırıyor. Kabininin kendi ağırlığı 110 kilogram, yaylarımız yolcular ile birlikte toplam 300 kilogramlık ağırlığı 20 metre yukarı fırlatacak şekilde yapıldı. Kolu çevirdiğimizde de gereken gücün otuzda birini kullanarak, yani ortalama bir insan gücüyle söz konusu yayları aynı bir tilt makinesinde topu fırlatan yay gibi sıkabiliyoruz. Kolu on tur çevirdikten sonra kendimize doğru çektiğimiz anda diskimiz mil üzerindeki çark sisteminden ayrılıyor ve yayı sıkıştıran makara serbest kalıyor. Böylece bir saniye içinde yaylar boşanıyor ve Süper Raket’i yukarı fırlatıyor.”

“Yukarıda görülen küçük yaylar nedir peki?”

“Onlar kancalı yaydır. El kantarındaki gibi. Roket yukarı çıkarken altındaki çember, kelepçeleri açar ve yaylar doksan derecelik pozisyon alır. Serbest düşüşe geçtikten sonra zemine 1,5 metre kala altındaki çember bu kancalara takılınca kabin yeniden fırlar. Roket iki-üç kere daha zıplar, giderek yerle arasındaki mesafe kısalır ve durur. Son olarak kancalı yaylarımızı şu mandallarla aşağı çekeriz, müşteri bindiği yerden kabini terk eder.”

“Yaş ve kilo sınırı var mıdır?”

“On iki yaşından küçükler, 40 kilodan hafif ve 95 kilodan ağır olanlar binemiyor. Diyelim ki yolcularımız toplam 100 kilogram; o zaman roketin güvenli yolculuk yapması adına kabine biraz ağırlık ekliyoruz.”

“Yoksa maazallah uzaya fırlayabilir değil mi?”

“Aynen öyle. Ters durumda; meselâ iki yolcu da 100’er kiloysa kabin zıplayamaz.”

Jürinin ilgisi canlandığı anda arkalarda tanıdık bir yüz, beyaz bir silüet görür gibi oldum. Ayşegül’ün hayalî bir tığ oldu, göğsüme battı.

“Hadi o zaman, çalıştıralım” dedi Sami Bey.

Annem durmadan dua okuyordu.

Dayım kabine girip oturdu. Emniyet kemeriyle sünger kaplı göğüs kelepçesini geçirdi. İnsanlardan alkış geldi. Tüylerim hazır ola, babam besmeleyle çevirme kolunun başına geçti. Dayımla göz göze geldi. Dayımın kaşsız, tüysüz yüzünde Mona Lisa gülüşü vardı.

İrfan Yunus kolu çevirdi. Bir. İki. Üç... Beş... Sekiz... On. Yarımlar saniye durup derin nefes aldı. Diski kendine çekti.

Sessizlik.

Hiçbir şey olmadı. Dünya istop etti. Zaman hapşırıldı.

“Lütfen ama Süper Roket” diye mırıldandı annem, gözleri devrildi.

Tak! Çatak! Kırışış!

Süper Roket açısı bozularak, raylara sertçe sürünerek bir metre kadar çıktı, geri düştü. Ufak tekerleklerden biri yamuldu. Yunus kaydı, bağlandığı çarşafı zorlayarak kenardaki demire çarptı.

Yaylardan ikisi kırılmıştı.

Seyircilerin çoğu dağılıverdi. Bir çocuğun dönüp giderken pamuk helvasını ısırmak için ağzını gergedan gibi açtığını gördüm.

Babam yere çöktü. Annem yığılıverdi. Amcam annemi yakaladı.

Platforma koştum. Dayım sağlam görünüyordu ama yüzüne feci bir hüznün yapıışmıştı. Yunus kıpırdamıyordu. Gözleri kapalı, ağzı aralıktı. Kırmızı bir şey gördüm. Kan değildi. Dayım hayvanın çenesini tuttu; ağzının içinden kırmızı, plastik, bebek yumruğu kadar bir kalp çıkardı.

Yunus hızla soğuyordu. İşte son nefesini lunaparkta vermişti, kim bilir ne vakit nerede yuttuğu kalbi kusarak.

Biz bildircinin kaçışını tek saz âşıkları bilir sanıyorduk. Gökkuşağı hangi boyacının kataloguydu? Dali'nin baston koleksiyonu vardı. Radarcının anası gözcü, şaşı muhtarın mührü ikiydi. Kaldırıp atmalıydık çürük bostanı, buzdolabında yer yoktu. Bulgurun kaşığı kayıptı, doymadan kalksak da olurdu.

Şiirleri zihnimde birbirine giren dayım, Yunus'un kabuğuna kapanmış sarsılıyor, “Ama Bediğ yaşıyoğ, ama yaşıyoğ” diyordu.

Jüri üyeleri sessizce çıkışa yürüdü.

Babam yaylardan birinin kırılan parçasını söktü. Oyunbozanı kucağına aldı. Okşadı. Tırnaklarını kanatırcasına tırmaladı.

Az önce gördüğüm siluet babamın başındaydı:

Osman Suat Hey!

Yalancı, dolandırıcı, martavalcı... Vezir Kumbara mı her ne haltsa.

Peki Ayşegül neredeydi? Gelmeyecek miydi?

Osman Suat babama sarıldı:

“Üzülme” dedi. “Söyleyeceklerim var. Üzülme.”

7.8. Bir Dilim Portakal

“Hayatımı kurtarmışsın! Karaciğerinden parça alıp bana vermişler. Geçen hafta rahatsızlandım, hastanede tesadüfen öğrendim. İyileşir iyileşmez koştum. Artık baba oğuluz İrfan.”

“...”

“Safra keseni aldıklarında seni kandırmışlar... ‘Yaşlı Adam ve Deniz’in büyük bir prodüksiyonu vardı. Rolü bana vermişlerdi. Zaman azdı. Menajer, rolü kaybederiz diye korkmuş.”

“...”

“Dinliyor musun İrfan? Biz çok günaha girdik. Ayşegül, torunum veya öğrenci değil, kitapçı tezgâhtarı. Ben tiyatrocuyum. Adım Vezir Kumbaracı... TV yarışmasıydı. Ben Savaş’ı kandıracaktım, Ayşegül Zafer’i kandıracaktı. Puan topluyorduk. Belgesel diye koyulan kameralar yarışma içindi. Haftaya ikinci tur başlayacak, canlı yayına geçilecekti. İrfan biz kaybettik, sen kazandın.”

“Kaybettim...”

“Hayır. Kâinat kafamdan büyüktü ama koca kafam buna inanmıyordu. Kendimi affettireceğim. Bir fikrim var.”

“Gene kaybettim...”

“Sizi kimse üzemez artık. Yunus’un dediği gibi: ‘Tartmış kudret kılıcın. Çalmış nefsin boynuna.’ İşte sen busun. Onlar zengin, karanlık. Bahçelerce portakalla zengin, bir dilim portakalla âlim olursun. Sen o bir dilim portakalsın İrfan.”

“Ne?”

“Kalk hadi. Kalk da bayramlaşalım.”

7.9. Dünyanın En Takdire Şayan Gülüşmesi

Amcam Berlin’de lokantaya gelen polislerin ikisinde de *Silvercake** tükenmez kalemler gördüğünü söyledi. Silvercake, son zamanlarda tablet bilgisayarlara *bluetooth* ile direkt görüntü aktarabilen ürünleriyle gündeme gelmiş. Lunaparka gelen kameraların da bu marka olabileceğini düşünmüş amcam. Biraz aranınca pamuk helva dolabının küçük çekmecesinde aynı marka siyah bir tükenmez kalem bulundu. Alev yengem Jan’dan ödünç almış bir ara, geri vermeyi unutmuş. Osman Suat’ın kamerasını sorunca “Gümüşlü altınlı bir şeydi” cevabını aldım.

Osman Suat tiyatrocuymuş, işi buydu belki, peki Ayşegül’e ne oluyordu? Manyetik tınlaşımlar, mekanik aynısallıklar filan neydi öyle? Bir gencin kalbini oyup içini deneyele doldurmak neydi?

Erkek gözyaşının kadınlarınkinden yarım derece daha soğuk olduğunu ondan, tuzlu olduğunu kendi başıma öğrenmiştim.

Onu affetmeyecektim.

Onu affetmeyecektim.

Onu affet–

Onu affedecektim.

* Eskiden fotoğraflarda gümüş nitrat kullanılırdı. Çağımızda fotoğraf ve film, teknolojik imkânlar neticesinde aldatmacanın başrolünde oynamaktadır. (APn.)

Çünkü kuzguni gözleri lunaparkın mıcırılarında geziniyordu. Geri dönmüştü. Altı ayak parmağıyla, pembe ojeleriyle karşımdaydı. Allah'ım bu nasıl bir mutluluktu!

Devleşip, dönmedolabı yüzük diye parmağıma takmış, sonra ufalıp kül tablasının burcundan düşmüştüm. İyi miydim, başım mı dönüyordu? Benim adım neydi?

Nasıl ki bahar gelince piller kendi kendine doluyorsa, Ayşegül belirince güller başına buyruk sahne alıyordu.

“Gelmeyecektin?” dedi Osman Suat, şaşkınlıkla.

“Geldim işte” dedi Ayşegül.

Gözlerimiz aynı anda buluştu. Aynı anda kaçtı bakışlarımız. Retinalar tekrar kesişince müştereken gülümsedik. Eşitlik bozulmazsa penaltı vuruşlarına geçilecekti.

Yunus'un kustuğu plastik kalbi cebimden çıkardım.

“Senin miydi?”

“Aa evet, nereden buldun?”

“Yunus yutmuş. Az önce vefat etti.”

“Başınız sağ olsun...”

Sessizlik.

“Bu kalp Beş Bilet'in dördüncüsüydü. Havuza atmıştım” dedi Ayşegül.

“6 numaralı at gibi değil mi?” dedim.

Başını eğdi kalbimin sahte psikoloğu, siyah karanfili.

“Ossssman!”

Kafalar çay bahçesinin önünde ayakta zor duran, döner bıçaklı adama döndü:

Savaş dayım!

Osman Suat kalktı, sarhoş dayıma yaklaştı.

“Keserrrim!” dedi dayım, dili dolanıyor, R'ler ürüyordu.

“Patetiksın” dedi Kral Lear.

“Patetik babandırır!” dedi dayım.

“Şimdi daha çok yakıştı” dedi Venedik taciri.

Amcam “Savaş *nein!* Saçmalama!” diye bağırды.

“Parramı verrrrsin! İddiayı kazanacaktım, cızlamı çekti.”

“Yanılıyorsun” dedi Osman Suat. Cüzdanından bir kupa as çıkardı. “Al.” Dayıma fırlattı. “Uğur getirir.”

Dayım yere düşen kupa asa baktı.

“Sen beni yaktın, ben de seni yakacağım. İflas ettim sayende.”

“Kumarbazın iflası olmaz Savaş. Böyle ömür geçmez. Talih kuşu seni niye bu kadar heyecanlandırıyor? Yahu balkonunu batıran da aynı kuş. Şansım açıldı derken gözlerin kapanıyor farkında mısın?”

“Şansına sokayım, parrayı severim ben. Borçlusun bana!”

“Param yok. Hastayım, yaşlıyım, görebiliyor musun?”

“Tıp çok ilerrrlemiş be Osman; ölüyorsun haberrrin olmuyor” dedi dayım.

Cebinden plastik bir şişe ispiroto çıkardı. Kapağını açıp ihtiyarın üzerine fışkırttı ispirotoyu.

Şok içindeydik.

Şişeyi yere attı. Diğer cebinden bir kutu aldı, döner bıçağını tutan elinin yardımıyla beceriksizce açtı. “Sen vermiştin ya, şimdi işe yarayacak” dedi.

“Yaralamaktan mı, yakmaktan mı hapis yatacaksın?” dedi Osman Suat.

“Dayı, rica ederim manyaklaşma!” dedim.

“Armutta akıl olsa pilates yapardı zaten” dedi Ayşegül, usulca.

Dayım kimseyi duymadı. Kutudan çıkardığı küçük çubuğa tükürdü. İsabet ettiremedi. Bir daha denedi. Çöp akıllalmaz bir biçimde alev aldı.

Oysa biz normal insanlar, yakmakta değil, yangın söndürmekte kullanıyorduk tükürüğü.

Ayşegül'ün gelmesine duyduğum hudutsuz sevinçten olsa gerek, kahramanlık sıramın geldiğini düşündüm. Hızlı karar vermiydim...

Kararımı beklemeden dayımın üstüne atladım. Birlikte yere yuvarlandık. Bıçak bir yana, kibrit bir yana düştü.

Osman Suat kaçmaya başladı. Havuzun tam önünde nefes nefese durdu.

Dayım beni tekmeledi. İhtiyara yetişt, bir kibrit daha yakıp adamın üzerine attı. Ceket tutuşuverdi. Osman Suat alevlenen kıyafetini çıkarmaya çalışırken kadın ve çocuklar tiz çığlıklar koyverdi.

Annem bir kez daha bayılmak istedi, izin vermedim.

“Zafer!”

Birisi galibiyet kutlamıyorsa babam bana sesleniyordu.

“Yaklaşma” dedi, yirmi kiloluk yay parçasını var gücüyle havuzun camına fırlattı. Cam kırıldı. Osman Suat'ın üstüne baraj kaçağı gibi boşalıverdi su. Adam yere yıkıldı. Ateş söndü, süs balıkları etrafa saçıldı. Hemen gazinin başına koştuk. Beyaz sakallı yüzü ıslak kediye dönmüştü, yarı aralık gözleriyle mırıldandı:

“İrfan... İki oldu!”

Bu arada yampiri yampiri kaçmaya çalışan dayımı Jan durdurdu.

Jan mı?

Şimdi tamamдық. Bir çırpıda dayımı çay bahçesinin demirine kelepçeledi. Yengem dayıma koşarken o da yanımıza geldi:

“Geç kaldım pardon” dedi. “Gelirken kapıda iki polise rastladım. Kaplumbağa arıyorlarmış. Lunaparkta kaplumbağa ne arar, değil mi ama? İşgüzarlık etmeyin, gidin kasaplara bakın dedim.”

Ayşegül kıkırdadı, o kıkırdayınca ben ağzının gölgesine sızdım.

Mustafa dayımın Osman Suat’a battaniye verip, yerde çırpınan balıkları azıcık su kalmış havuza şandellemeye başlamasıyla mevzuya uyandık. Koşup balıkları kurtardık.

Osman Suat şoku atlatmış, soluk soluğa babama bir şeyler anlatıyordu:

“Tanzanya’da safari yaparken dinlemiştim: Eskiden, köyün birinde, ölüme mahkûm edilen suçluları uçurumdan atma âdeti varmış... Gün gelmiş, attıkları bir adam aynen geri dönmüş. Şaşkınlıktan köylülerin akılları başlarından gitmiş... Adamın tanrıların seçtiği büyü bir varlık olduğuna karar vermişler. Önünde diz çöküp, af dilemişler... Sonra bir başkası da aynı biçimde geri dönünce işkillenmişler. Bu sefer ölü bir eşiği atmışlar... Ölü eşek de geri dönmüş. İnip bakınca ne görsünler; uçurumun aşağısında yay gibi büyümüş garip ağaçlar! Düşenler bunlara takılıp geri fırlıyormuş... Bize gösterdiler o ağaçları, *bambuseae* ailesinden. Başka yerde yok... Dev bir yay âdeti, asla kırılmıyorlar. Sence işimize yarar mı İrfan?”

Babam zihninde Afrika’ya giderken başka bir tanıdığın ceke-ti kolunda soluk soluğa belirdiğini hatırlıyorum:

“Ayıp size be! Hadi, Kamber’i düğün muhabbetiyle kafa şişirir diye çağırmadınız, peki Kartal’sız bayram olur mu?”

Ayşegül’le gözlerimiz aynı anda buluştu. Aynı anda kaçtı bakışlarımız. Yeri gelmişti, tam sırasıydı; dünyanın en takdire şayan gülüşmesini parlattık.

7.10. Roket Yükselmeye İnanır

Sevgili Yunus,

66 yıl önce yumurtadan çıkıp ayın şavkına yürümüştün, denize kavuşup ömrüne besmele çekmiştin. İstedğin gibi oldu; 66 yıl sonra bu gece, gene ışıklara doğru gelip lunatikler diyarında tespihinin imamesine erdin. Tesellim odur ki, Bedir'in başlattığı geri dönme modasından haberdardın. Sanki özünden alıp Bedir'e vermiştin. Ona da yazacağım, senin için selam alacağım.

Vezir Kumbaracı geri döndü, Ayşegül de.

Zafer'i görmeliydin; bütün dişlerini kolyeye dizmiş gibi gülüyordu. Deneylere devam edip bir lunapark kitabı yazmaya karar verdiler.

Süper Roket yarışmayı kazanamadı. Fakat Kumbaracı'nın önerisi üzerine İrfan Abiyle Tanzanya'ya gidip o mucize ağaçtan getirmeyi düşünüyorlar. Dediklerine göre Süper Roket'i de, lunaparkı da uçuracak bir fikirmiş. Vezir Bey, sakalındaki ateşi söndüren suyun hakkını vermek istiyor.

Ama her su her ateşi söndürmez.

Olsun, narı yar bilmişiz, alıştırız. Balondan balona patlar, sütlaçtan sütlaça hoplarız. Mahir'den alır, Tahir'e veririz. Bazen susmaktan yoruluruz, uyuruz da geçmez. Paspasın altına şiir yazarız.

Roket yükselmeye, at kazanmaya inanır. Biz neye inanırız? Sevgilerimle,

Mustafa.

SON

TEŞEKKÜR

Babama, anneme ve kardeşlerime,

Serkan Gezmen'e, Serpil Yıldırım'a, Yusuf Erdem'e, Bilâl Yiğit İnal'a, iş arkadaşlarıma,

İlham verdikleri için Wes Anderson'a, Pink Floyd'a, Selami Şahin'e, Nusret Kesemenli'ye, Radyo İLEF'e, Radyo Dejavu'ya,

Kitap şarkısı fikrime gösterdikleri ilgi ve süper şarkı 'Ah Lunapark' için Erdem Topsakal ve Yok Öyle Kararlı Şeyler'e,

K. Egemen İpek'e, Nazlı Berivan Ak'a, Cem Tunçer'e, Melida Tüzünoğlu'na,

Ve Sibel Ertek'e,

Elbette ve daima, heyecanıma karşılık verdiğiniz için siz okurlarıma,

Çok teşekkür ederim.

Vielen Dank!

Bahadır Cüneyt Yalçın

Sincan / Aralık 2014

